ИОРДАНЪ ПОПЪ ГЕОРГИЕВЪ

СТ. Н. ШИШКОВЪ

БЪЛГАРИТѢ

въ

Драмско, Зъхненско, Кавалско, Правишко и Саржшабанско.

ИЗСЛѢДВАНИЯ И ДОКУМЕНТИ, СЪ ПРИЛОЖЕНИЕ НА 13 ФАКСИМИЛЕТА.

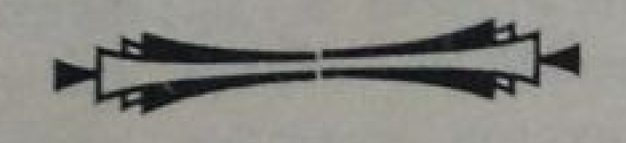

ПЛОВДИВЪ
ПЕЧАТНИЦА ХР. Г. ДАНОВЪ
1918.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Земя и население.

Югоизточна Македония има около 7500 кв. км. Тя завзема земитѣ между долнето течение на рѣкитѣ Струма и Места и се състои отъ високи планини, дълбоки долини и обширни полета.

Източно отъ Сърското поле, за което вече написахме отдѣлна книга, се простира хълмистото Зиляховско поле, а на изтокъ отъ него — обширното Драмско поле. Южно отъ тия двѣ полета се издига най-високата планина въ оня край, Кушница (Пангеонъ), висока 1872 м., задъ която пъкъ се простиратъ край самото море крайбрѣжнитѣ височини на Правище и Кавала. Най-югоизточната часть на тая область, тамъ дѣто тя се най-много доближава до о-въ Тасосъ, е низка и обширна равнина, наречена Сарж-Шабанско поле. Сѣверната часть на югоизточна Македония е пълна съ планински вериги, продължение отъ Пирина, между които се издигатъ отдѣлнитѣ масиви: Шарлия, Сминица и Бозъ-дагъ.

Заградена отъ сѣверъ съ високи планини и граничаща на югъ съ Бѣлото море, югоизточна Македония има единъ напълно благодатенъ мекъ климатъ и е най-топлата часть отъ цѣла Македония. Разнообразната природа на югоизточна Македония е създала условия за най-разнообразни култури, между които първо мѣсто държатъ сега тютюневата, оризовата, маслинената и лозарската. Поради прѣобладаването на тия култури, особено на тютюневата, която се облагоприятствува отъ климата и характера на почвата, югоизточна Македония изкарва едвамъ $^1/_3$ отъ нужната ѝ храна, а останалитѣ $^2/_3$ се внасятъ повече отъ България. Но затова пъкъ по вѣчно зелената равнина на Сарж-Шабанъ пасатъ зимѣ многобройни стада, които отиватъ лѣтно врѣме по високитѣ пасбища на Рила и Родопитѣ. Освѣнъ това тая страна изобилствува съ най-разнообразни минерални богатства: злато, сребро, медъ, цинкъ и др. Въ старо врѣме атиняни сж се заселили до Кушница, за да експлоатиратъ прѣбогатитѣ ѝ златни рудници, отъ дохода на които по-послѣ Филипъ Македонски е поддържалъ цѣлата си войска. А въ ридоветѣ при Сингелево и Броди се виждатъ купищата отъ сгурия отъ разработванитѣ по-рано желѣзни руди.

Югоизточна Македония се прѣсича отъ една желѣзопжтна линия, Цариградъ—Солунъ, която е недостатъчна, защото минава само край градоветѣ Сѣресъ и Драма, а оставя на страна (36 км.) най-търговския центъръ на областьта, Кавала, поради което всички стоки трѣбва да се прѣнасятъ до тоя градъ и да се изнасятъ отъ него съ кола и товарни животни.

Най-старитѣ жители на югоизточна Македония били тракитѣ. Около V-я вѣкъ пр. Хр. се явяватъ въ околноститѣ на Кавала гръцки колонисти, но, поради силата и натиска на тракитѣ, гърцитѣ били заставени да се ограничатъ главно по крайбрѣжията, дѣто се занимавали почти изключително съ търговия. По-послѣ, благодарение на римското владичество, което давало възможность и сигурность на гръцкитѣ търговци да се заселватъ въвъ вжтрѣшностьта, а най-вече благодарение на християнството, което се разпространявало въ тия земи на гръцки езикъ, гърцизмътъ се разпрострѣлъ въ областьта между Струма и Места. Поради това въ продължение на врѣмето мѣстното население, поставено вѣкове наредъ подъ непрѣкжснатото влияние на гръцката черква и култура, се погърчило.

Прѣзъ VI-я в. слѣдъ Христа започнали да нахлуватъ къмъ бѣломорскитѣ крайбрѣжия българскитѣ славяни, които завзели въ началото на VII-я вѣкъ всички земи между Струма и Места, като отчасти прогонвали, отчасти изтрѣбвали, а отчасти плѣнявали и отвеждали мѣстното население. По такъвъ начинъ, покрай другитѣ области на Македония и земитѣ между Струма и Места получили българска физиономия, която, въпрѣки всички политически промѣни, сж запазили съ малки изключения и до сега. Тия славяни, които завзели бѣломорското крайбрѣжие, като почнемъ отъ Сърското поле чакъ задъ срѣдня Места, се казвали **смолени.**

Разпокжсани на отдѣлни племена и изложени на постоянното влияние на византийската култура, религия и сила, славянитѣ въ Македония били обречени да се подчинятъ въ края на краищата на Византия. Тая неизбѣжна сждба сполетѣла най-напрѣдъ смоленитѣ, като по-близки до центра на империята и разположени на пжтя отъ Цариградъ за Солунъ. Но византийцитѣ не подчинили изведнажъ напълно смоленитѣ, а ги запазили за дълго врѣме като отдѣлна духовна и административна единица. Така, до края на X-я вѣкъ смоленитѣ си имали свой епископъ, подчиненъ на митрополита на Филипи (Драмския). Освѣнъ това, тѣ образували една отдѣлна административна область, наречена „Смоленска тема", която зависѣла външно, споредъ обстоятелствата, повече или по-малко отъ Византия, но във вжтрѣшнитѣ си работи се ползувала дълго врѣме съ пълна автономия. Благодарение на това смоленитѣ запазили името си дори въ XII-я вѣкъ, а националното си българско съзнание сж запазили до идването на турцитѣ.

Българскитѣ господари се опитали за пръвъ пѫть да си присъединятъ земята на смоленитѣ въ 847 г., когато всички византийски войски били изпратени да усмиряватъ разбунтуванитѣ пелопонезски славяни. Възползуванъ отъ това, Пресиямъ изпратилъ своя пръвъ чиновникъ и военоначалникъ, Кавкана Исвула, който прѣминалъ прѣзъ Родопитѣ, завзелъ земята на смоленитѣ и достигналъ почти до морския брѣгъ. За да отвлѣкатъ българитѣ отъ тия мѣста, византийцитѣ започнали отначало партизанска война въ Тракия, като грабѣли, разорявали и откарвали въ плѣнъ пограничнитѣ български жители, но това не имъ помогнало. Когато, обаче, пелопонезскитѣ славяни били усмирени, византийцитѣ събрали всичкитѣ си сили и прѣдприели сериозенъ походъ противъ българитѣ въ Тракия. Тогава Исвулъ билъ принуденъ слѣдъ 3 години да напусне земята на смоленитѣ. Той присрѣщналъ византийската войска между Пловдивъ и Одринъ и я разбилъ, но, въпрѣки това, напуснатата отъ българската войска смоленска земя сигурно е била отново заета отъ византийцитѣ, защото прѣзъ 864 г., във врѣмето на Пресиямовия наслѣдникъ Бориса, я намираме вече подъ византийска власть. По-послѣ, къмъ 920 г. Симеонъ завзелъ цѣлото бѣломорско крайбрѣжие, но сѫщо за кратко врѣме. Седемь години слѣдъ това синъ му Петъръ, като се сдобрилъ и сродилъ съ цариградския дворъ (въ 927 г.), отстѫпилъ всички крайбрѣжни земи на гърцитѣ. За трети пѫть българитѣ завзели и си задържали земитѣ между Струма и Места прѣзъ първата половина отъ царуването на Самуила (980—996 г.). Най-послѣ, за четвърти и послѣденъ пѫть българскиятъ царь Асѣнь II завзелъ бѣломорскитѣ крайбрѣжия въ 1230 г. и ги запазилъ до края на живота си. Обаче при малолѣтнитѣ му наслѣдници гърцитѣ сполучили да отнематъ (прѣзъ 1246 г.) не само бѣломорскитѣ крайбрѣжия, но и цѣла Македония. Но когато прѣзъ 1255 г. Асѣновиятъ наслѣдникъ Михаилъ навлѣзълъ въ Родопитѣ, за да си възвърне бащинитѣ си владѣния, смоленската земя се повдигнала и се присъединила тутакси къмъ българитѣ, защото, както съобщава тогавашниятъ византийски политикъ и историкъ, Г. Акрополита, населението ѝ било българско. Но и тоя пѫть българската власть не могла да се задържи подъ напора на по-силнитѣ и по-добрѣ организирани византийци.

Прѣзъ XIII-я и XIV-я вѣкъ въ югоизточна Македония, между земитѣ на смолянитѣ и струмцитѣ, въ Зъхненско се явява новъ елементъ отъ християни, които говорятъ турски (гагаузи), за произхода на които има споръ. Едни ги считатъ за потомци на малоазийски селджуци турци, които византийцитѣ отвеждали прѣзъ XI-я и XII-я вѣкъ въ Балканския полуостровъ, за да разредятъ съ тѣхъ славянското население, което мнѣние бѣхме възприели и ние въ книгата си за Сѣрското поле. Други ги считатъ за потомци на така нареченитѣ „туркопули", малоазийски турци, които служели прѣзъ XIII-я и XIV-я вѣкъ като наемници във византийската войска и във войската на разбойницитѣ каталани. Но най-вѣроятно ще е, че тоя чуждъ на славяни и гърци елементъ, който по всичко прилича на гагаузитѣ въ Варненско и на сургучитѣ въ Одринско, ще да е остатъкъ отъ куманитѣ, които забѣгнали прѣзъ 1239 г. отъ татарския натискъ въ Балканския полуостровъ и били заселени отъ Асѣня II главно по долнето течение на Марица, като стража на южнитѣ български граници и като страшилище за гърци и латинци.

Най-послѣ къмъ половината на XIV вѣкъ, поради продължителнитѣ междуособия във Византия, въ югоизточна Македония се явяватъ, но само като завоеватели, сърбитѣ. Тѣхниятъ царь Душанъ завзелъ земитѣ до Кавала ,но слѣдъ 10 години държавата му се разкапала, и войводитѣ, които управлявали областитѣ, се обявили за самостойни. Тогава земята на смоленитѣ останала въ рѫцѣтѣ на Драмския управитель Войхна, а слѣдъ него цѣла югоизточна Македония прѣминала подъ властьта на зетя му, сѣрскиятъ управитель Углешъ. Но слѣдъ нещастната битка при Чирменъ на Марица въ 1371 г, дѣто Углешъ загиналъ, тая земя била грозно опустошена отъ турцитѣ. Ясна картина за това опустошение и изтрѣбление и то въ библейски духъ ни дава тогавашниятъ сѣрски монахъ Исаия въ слѣднитѣ редове:

„Подобно на птицитѣ небесни, измаелититѣ се разпръснаха по всичката страна и, безъ да прѣкѫснатъ, умъртвяваха и плѣняваха населението. Гладътъ, неизбѣженъ при опустошенията, изтрѣбваше останалитѣ жители. Глутници вълци, вѣрни спѫтници на голѣмитѣ войни, нападаха и изядаха денѣ и нощѣ останалитѣ безъ покривъ бѣжанци. Страната се лиши отъ добитъкъ, отъ хора и отъ полски плодове. Нѣмаше между народа ни князъ, ни водитель, въобще, никакъвъ спаситель или избавитель: всичко изчезваше прѣдъ страха отъ измаелититѣ, даже и храбритѣ сърдца на героитѣ се прѣобърнаха въ най-слаби женски сърдца. Тия, които прѣживѣха това, справедливо завиждаха на умрѣлитѣ".

Три години слѣдъ тия опустошения, въ 1374 г. турцитѣ се окончателно установили въ югоизточна Македония, която обявили за своя область.

II. Съставъ на населението подъ турското иго.

Когато завзели югоизточна Македония, турцитѣ заварили въ нея три вида население: крайбрѣжнитѣ селища, вжтрѣшнитѣ укрѣпени градове (Сѣресъ, Филипи и Драма), нѣкои малки селца подъ Кушница планина и 5 села източно отъ Сѣресъ били населени отъ гърци и погърчени българи; много отъ селата на Зиляховско били населени съ християни, говорещи по турски; а всичката останала земя била населена съ компактна маса българи. — Че при идването на турцитѣ, гърцитѣ сж били въ селата нищожно малцинство и че българскиятъ елементъ се е простиралъ тогава да самото крайбрѣжие, се вижда ясно отъ факта, че задъ самия градъ Кавала се нижатъ едно задъ друго 6 наши помашки села: Кюсе-Елиясъ, Ески-Кавала, Хорша, Корита, Кокала и Куртли, а въ Правишко има 4 такива села: Пренжово, Канали, Самоковъ и Кучкарь, отъ които послѣднето се намира почти на самия морски брѣгъ. Срѣщу тия помашки села гърцитѣ нѣматъ въ ония мѣста ни едно свое мюсюлманско село. Ако гърцитѣ сж били дѣйствително многобройни въ оня край, поне нѣкои отъ тѣхнитѣ села нѣмаше да избѣгнатъ общата сждба, да приематъ насила исляма.

При нахлуването на турцитѣ, часть отъ жителитѣ се разбѣгали по планинитѣ и по островитѣ, други били изтрѣбени, трети били отведени въ плѣнъ, а отъ останалитѣ мнозина били заставени да приематъ исляма, особено по-първитѣ и по-заможни граждани, които гледали съ това да запазятъ имота си. На мѣстото на забѣгналитѣ, изтрѣбенитѣ и отведенитѣ турцитѣ докарали свои колонисти отъ Мала-Азия, съ което мюсюлманскиятъ елементъ станалъ изведнажъ прѣобладающъ, особено въ градоветѣ и полетата. Тогава градоветѣ се обърнали почти изцѣло на турски, а плодороднитѣ равнини били раздѣлени между турскитѣ водители, които си образували свои чифлици, на които останалото живо християнско население трѣбвало да работи безплатно. При това положение на работитѣ гърцитѣ почти изчезнали, та пакъ главниятъ християнски елементъ въ югоизточна Македония си останалъ българския, който, притѣсненъ въ недрата на Пангеона (Кушница планина) и на сѣвернитѣ планини, започналъ да слиза отново въ полетата и градоветѣ, за да търси по-лесенъ поминъкъ. Благодарение на това, около нѣкои отъ турскитѣ чифлици изникнали нови български селца, а във всѣки градъ се образувала по една малка българска махала.

Първиятъ документъ, който имаме за етнографския ликъ на християнското население въ югоизточна Македония подъ турското иго, е отъ началото на XVIII-я вѣкъ. Това е единъ доста голѣмъ поменикъ на централното светилище на оня край, на стария монастирь „Икосифиниса“ или, както го нарича народътъ поради българското име на планината, въ която се намира, „Кушница“. Тоя поменикъ съдържа имената, които сж записани да се поменуватъ на светата Проскомидия (в. № XLV). Отъ него виждаме, че въ началото на XVIII-я в. християнитѣ въ градоветѣ: Кавала, Доксатъ, Драма и Сѣресъ сж били българи. Така, отъ **Кавала** се поменуватъ по-край календарнитѣ и слѣднитѣ чисто български имена, но, разбира се, съ гръцки окончания: Русу, Вулкану, Иовани, Вулчиу, Асанусъ, Божицасъ, Божи, Стояни, Асанусъ, Иовани, Руху, Асанусъ (в. стр. 54 и 56); отъ **Доксатъ,** който е билъ тогава селце: Бѣлку, Свѣта, Стояни и Пѣю, (в. стр. 55 и 57); отъ **Драма:** Куменъ, Вранудасъ, Стойу, Янчиу, Асанусъ, Стойчиу, Стоянъ, Злата, Бисера и Стояна (в стр. 54); а отъ **Сѣресъ:** Вулчио, Асанусъ, Вулку, Стану, Асанусъ, Стояни, Божи, Вулку, Божи, Васиу, Божи, Стойку, Иовани, Божа, Станку, Стояни, Мита, Стану, Мита и Вулчу. (в. стр. 54).

Особенъ етнографски интересъ съставляватъ въ поменика три групи села: правишкитѣ между Пангеона и морския брѣгъ, голѣмитѣ села надъ Пангеона и говорящитѣ по турски села въ Зиляховско, които три групи гърцитѣ смѣтатъ за свои.

Въ Правишко, между Пангеона и морето, дѣто въ старо врѣме имало гръцки колонии около богатитѣ златни рудници, гръцкиятъ елементъ се до толкова разредилъ отъ славянитѣ, че дори повечето отъ селищата получили нови славянски названия (Правища, Дрѣничь, Горняни, Никишяня, Дрезна, Чиста, Дрѣново, Мощени и др.); но, затворенъ между Пангеона и морето, откъмъ което идѣло непрѣкжснато гръцко влияние, славянскиятъ елементъ почналъ да се погърчва, особено слѣдъ идването на турцитѣ, когато 4 отъ най-голѣмитѣ български села (Самоковъ, Пренджово, Канали, и Кучкаръ) приели исляма. Останалитѣ християнски селища въ оная область трѣба да сж били малки и бѣдни селца, поради което въ поменика срѣщаме само едно, **Елфтериополисъ,** срѣщу което стои българското име Стойку (в. стр. 54). Както и да е, може да се приеме, че християнитѣ българи въ затворената между Пангеона и морето ивица, която е сега населена главно съ турци, сж били къмъ началото на XVIII-я вѣкъ въ по-голѣмата си часть вече погърчени.

Съвсѣмъ противоположна картина прѣдставляватъ голѣмитѣ села надъ Пангеона чакъ до рѣката Ангиста, която нѣкои смѣтатъ за граница между гръцкия елементъ и българския. Тия села сж били въ началото на XVIII-я вѣкъ още чисти български. Това се вижда отъ горѣпоменатия помейникъ, въ който срѣщу отбѣлѣзанитѣ въ него села, покрай календарнитѣ, стоятъ български народни имена, именно: въ **Родоливосъ**: Стоилу, Васиу, Висанасъ (в. стр. 54 и 57); въ **Провиста**: Асанусъ, Милия, Васиу, Петку (в. стр. 54); въ **Ангиста**: Райку, Васиу, Иовани, Вранинасъ, Враненасъ, Зампенасъ, Враненасъ, Бѣлинасъ, Стояни, Ианчиу (в. стр. 54); въ **Кочаки**: Васиу (в. стр. 54); въ **Кромиста** (Кормища): Стоиу, Райку, Врето, Асану, Бѣлинасъ (в. стр. 54); въ **Никишани**: Стояну, Пейкинасъ, Мирчу, Иовани. Великусъ презв. (в. стр. 55);

Сжщото срѣщаме и въ селата надъ Ангиста, които и до сега сж напълно запазили българския си езикъ и битъ, но които гърцитѣ смѣтатъ сжщо за свои, само защото сж сумѣли да не допуснатъ тамъ българската пропаганда. Така, срѣщу селото **Сфелиносъ** стоятъ имената: Врету, Божи (в. стр. 54); срѣщу **Трестеница**: Пѣйку, Стойку, Панчиу, Стояни, Балку, Стойку, Герги, Стоиу, Злату, Иовани, Дойку, Вену свещ., Панчу, Стойну, Драгану, Милиу, Стояни (в. стр. 54); срѣщу **Трачово**: Стою, Стойку, Стояну (в. стр. 54); срѣщу **Мандилохори**: Райку, Вулчиу (в. стр. 54); а срѣщу **Алистратъ**: Пѣйку, Тотку, Бѣлинасъ, Васиусъ, Кимчиу, Пейку, Допру, Пейу, Диаку, Стоянъ, Злату, Петку, Балку, Стойку, Вулчинасъ, Станусъ, Стойу, Милиу и др. (в. стр 54);

Що се отнася до третята група, до турски говорящитѣ села въ Зиляховско, тѣ, при всичко че се намирали почти непрѣкжснато подъ византийската власть и култура, а слѣдъ идването на турцитѣ си останали както по рано подъ Цариградската черква, не възприели нищо отъ гърцитѣ. Напротивъ, заселени още отъ начало въ чиста българска срѣда, тѣ, подобно на своитѣ съплѣменници, варненскитѣ гагаузи и одринскитѣ сургучи, смѣсили се съ българитѣ, усвоили тѣхниятъ битъ и започнали да се кръщаватъ съ български имена. Така, срѣщу записанитѣ въ поменика тѣхни села, четемъ покрай календарнитѣ и слѣднитѣ народни наши имена: въ **Зъхна**: Асанусъ (в. стр. 54); въ **Зеляхово**: Милиу, Петканусъ, Стояни (в. стр. 54); въ **Ряхово**: Стойку, Асанусъ, Вулчиу (в. стр. 54); въ **Росилово**: Иовани, Стоилу, Стойку, Асанусъ, Милиу, Русику, Гюрасъ, Божисъ (в. стр. 55 и 56); въ **Хоровиста**: Танио, Стоимене. Стояни. (в. стр. 55).

И така, въ началото на XVIII-я вѣкъ въ югоизточна Македония, източно отъ Сѣрското поле, гръцкиятъ елементъ е билъ тъй нищоженъ, както и въ самото Сѣрско поле. Той се е намиралъ тогава само въ крайморската ивица между Пангеонъ и морето и то въ смѣсъ съ полупогърчени българи. А всичката останала обширна земя, отъ Сѣрското поле до р. Места е била населена отъ българи, православни и мохамедани, отъ полупобългарени кумани и отъ турци[1]. Такова е било етнографското положение на тая земя и прѣзъ цѣлия XVIII в. Ето защо Солунскиятъ френски консулъ Félix de Beaujour не е намѣрилъ прѣди единъ вѣкъ въ Кавала никакви гърци, а само 3,000 турци. — Навѣрно, тамошната малка българска колония ще да е била тогава толкова бѣдна и нищожна, че е избѣгнала отъ наблюдателното око на консула.

III. Разширение на гърцизма до 1872 г.

Разширението на гърцизма въ югоизточна Македония започва отъ края на XVIII вѣкъ, когато се започва гръцкото възраждане. Благодарение на редица благоприятни условия отъ политически, економически и културенъ характеръ, това разширение е вървѣло съ бързи крачки чакъ до сждбоносната 1872 г., когато се основа Българската Екзархия.

Въ края на XVIII-я и въ началото на XIX-я вѣкъ е постепено назрѣла у гърцитѣ тѣхната Μεγάλη ἰδέα (велика идея), — като иматъ духовната власть надъ християнитѣ въ цѣлия полуостровъ, да разпространятъ своя езикъ между разноезичнитѣ балкански народи, главно между българитѣ и да ги организиратъ постепенно въ името на вѣрата за обща борба противъ турцитѣ.

[1]) Освѣнъ въ югоизточна Македония, въ началото на XVIII в. българската народность се е ширила не само въ съсѣднитѣ каази, Нигритска и Лъгадинска, които и до сега не сж напълно погърчени, но даже и въ далечнитѣ Анселишка, Гребенска и други, които се смѣтатъ отдавна за гръцки. Така въ горѣпоменатия помѣникъ четемъ: въ *Ахину*: Божисъ, Кирасинасъ, Божика (в. стр. 54); въ *Скопо*: Вулчиу, Панчиу, Враненасъ, Янчиу, Овчиу (в. стр. 54); въ *Сохдосъ*: Великусъ презв (в. стр. 55); въ *Зигусту*: Иовани, Дойко (в. стр 55); въ *Сячиста*: Киранасъ, Печу, Пулну, Стайку, Милиу (в. стр. 54); въ *Обасъ*: Стояну, Стойку, Малиу, Митиу, Великусъ, Златусъ (в. стр. 54); въ *Спанчу*: Герги, Иовани, Дойку, Пѣиу, Великусъ, Петку (в. стр. 54); въ *Халино*: Вулку, Стойчиу, Мигру, Велики, Милиу (в. стр. 54); въ *Ереглиста*: Стоили, Васиу, (в. стр. 55); Пакъ въ *Спанчу*: Васиу, Стоику, Трагосинъ, Златину свещ., Панчиу, Вулчиу (в. стр. 55); въ *Ксилопигада*: Божи (в. стр. 55); въ *Месомиста* и *Рипакосъ*: Иовани, Стояни (в стр. 55); въ *Стамбополица*: Богу, Богоиа, Злату, Герги (в. стр. 55); въ *Кориcтияни*: Велико (в. стр. 55); въ *Курево*: Стойку, Асанусъ (в. стр. 55); въ *Фикариу*: Стану (в. стр. 55); въ *Восоропу*: Русиу (в. стр. 55); въ *Панкали*: Велиу, Стояни (в. стр. 55); и въ други селища. (в. № XLV).

Крайната имъ цель е била, да възстановятъ старата византийска империя съ центъръ Цариградъ и съ прѣдѣли до Дунава. За тая цель гърцитѣ започнали да отварятъ прѣди всичко свои училища отначало поне въ ония центрове, дѣто прѣбивавали тѣхнитѣ владици, та първитѣ жертви на елинизма трѣбвало да станатъ българскитѣ граждани. Поради тѣснитѣ рамки на книгата ни, ние ще изоставимъ, до колко гърцизмътъ се е разширилъ въ обширнитѣ български земи и до колко това е помогнало за освобождаване на сѫщинска Гърция (въ 1821—1830 г.), а ще се ограничимъ само съ това, което гърцитѣ сѫ направили въ продължение на единъ вѣкъ въ югоизточна Македония.

Къмъ края на XVIII вѣкъ, когато разни разбойнически шайки грабѣли, разорявали и опустошавали полуострова, било разорено и цвѣтущето куцовлашко селище Мосхополисъ, въ което имало гръцко училище, и жителитѣ му се намирали подъ гръцко културно влияние. Мосхополчанитѣ се разпръснали по разни страни, особено въ югоизточна Македония, дѣто мнозина отъ тѣхъ се заселили въ Демиръ-Хисаръ, въ Сѣресъ, въ Драма, въ Доксатъ, въ Кавала, въ Правище и въ нѣкои села. Тия прѣселенци, ако и да говорѣли по влашки, знаели гръцкия езикъ. Като християни тѣ се смѣсили съ българитѣ занаятчии и работници въ градоветѣ и отъ тая смѣсица произлѣзла по-голѣмата часть отъ днешното гръцко гражданство въ югоизточна Македония. Скоро въ тамкашнитѣ градове изникнали, благодарение на новодошлитѣ полупогърчени куцовласи, гръцки училища, въ които българскитѣ дѣца изучвали гръцкия езикъ и се напоявали съ гръцки народенъ духъ. А родителитѣ имъ, прости и неграмотни хорица, ако и да си говорѣли въ кѫщи, както и куцовласитѣ, на родния си езикъ, започнали и тѣ по лека лека да усвояватъ поне отчасти, колкото за вънщенъ разговоръ, оня езикъ, на който се учели дѣцата имъ, на който ги наставлявалъ епископътъ имъ, на който се четѣло въ черква и на който най-послѣ можали да се разбератъ съ търговцитѣ, които идвали отъ крайбрѣжията и островитѣ. — Тогава, поради духовната власть на гърцитѣ и поради това, че тѣ държели външната търговия, официалниятъ черковенъ и търговски езикъ на българитѣ е билъ почти навсѣкѫдѣ гръцкия езикъ, или въ краенъ случай, български, но написанъ съ гръцки букви. Такава е била атмосферата въ градоветѣ, когато, поради безредицитѣ въ Турция, по-заможнитѣ селяни започнали да търсятъ спокойствие и сигурность, а найбѣднитѣ — прѣхрана въ градоветѣ, съ което бързо увеличили числото на християнскитѣ имъ жители, а самитѣ тѣ се постепенно прѣтопявали между тѣхъ, като се прѣобръщали въ гърци. Тогава прѣзъ втората половина на XIX вѣкъ се окончателно образували около гръцкитѣ епископи и тѣхнитѣ замѣстници християнскитѣ гръцки общини въ Драма, Кавала, Доксатъ и Правище, които общини станали по-послѣ източници за разпространението на гърцизма въ околнитѣ села.

Прѣзъ това врѣме, когато се поставяла по горѣизложения начинъ основата на гръцкото гражданство въ югоизточна Македония, българитѣ въ селата продължавали да си живѣятъ уединено, безъ училища, като запазвали народното си име, родния си езикъ, българскитѣ си пѣсни, приказки, прѣдания и цѣлия си български битъ. Тогава гърцитѣ съсрѣдоточили своята дѣйность само върху една група български села (Родоливо, Никишани, Кюпкьой, Кормища и др.), които се намиратъ надъ планината Пангеонъ чакъ до рѣката Ангиста. Тамъ тѣ отворили на всѣкѫдѣ свои училища и развили голѣма дѣйность за погърчването имъ. Тая тѣхна дѣйность се увѣнчала въ продължение на около единъ вѣкъ съ доста голѣмъ успѣхъ, защото днесъ всички жители на селата между Пангеона и рѣка Ангиста знаятъ гръцки, ако и мнозина отъ тѣхъ да си говорятъ още въ кѫщи по български. Впрочемъ за по-бързото погърчване на българскитѣ села надъ Пангеона сѫ помогнали въ значителна степень и причини чисто економически, които въобще сѫ играли голѣма роля за разширението на гърцизма въ югоизточна Македония.

Въ втората половина на XIXя вѣкъ се започнало въ югоизточна Македония бързото повдигане на тютюневото производство, което обѣщавало голѣми облаги и на работното население, и на търговцитѣ. Благодарение на слабия трудъ, който се изисква при това производство, гърцитѣ, които сѫ по природа негодни за тежка работа, се заловили съ обработването и търговията на тютюна. Голѣмитѣ печалби отъ това производство, както и нуждата отъ много работни рѫце въ полето, привлѣкли отъ островитѣ много гърци, които се настанили постепенно въ нѣкои отъ селата, особено въ ония надъ Пангеона, както и въ селищата между Драма и Кавала (Чаталджа, Доксатъ, Борияни и Правища), дѣто се смѣсили съ мѣстното едновѣрно тѣмъ българско население и му наложили постепенно чрѣзъ черквата си, чрѣзъ училищата си и чрѣзъ търговията си своя езикъ. Тъй сѫ изникнали почти всички по-голѣми гръцки села въ югоизточна Македония. А пъкъ за изработването на суровия тютюнъ се издигнали редица фабрики въ Кавала, дѣто се стичали многобройни работници: гърци отъ островитѣ и българи отъ планинскитѣ села; но и тамъ, по сѫщитѣ причини, гръцкиятъ елементъ прѣодолѣлъ, и неграмотнитѣ българи почнали да се топятъ

между гърцитѣ, а българскитѣ дѣца, които посѣщавали гръцкитѣ училища, се прѣобръщали въ сжщински гърци. Тъй е изникналъ пъкъ новиятъ гръцки елементъ въ Кавала, а отчасти и въ Драма. Но, въпрѣки всички тия благоприятни за гърцитѣ обстоятелства, когато прѣзъ 1872 год. се започнало възраждането на българщината и въ югоизточна Македония, тамъ билъ запазенъ още доста силенъ български елементъ, за окончателното погърчване на когото гърцитѣ употрѣбили, както ще видимъ по-нататъкъ, нови по-сурови и по-ефикасни мѣрки.

IV. Разширение на гърцизма прѣзъ 1872—1913 г.

а) **Отцѣпване на българи отъ патриаршията.** — Когато черковниятъ въпросъ билъ вече разрѣшенъ, и българскиятъ народъ се сдобилъ съ своя народна черква (въ 1870 г.), българитѣ въ Драмско започнали да се раздвижватъ противъ гърцитѣ, додѣто най послѣ въ най-многолюдното селище, въ Плѣвня, избухнала въ началото на 1872 год. явна борба противъ гръцкия владика. За да усмири разбунтуваното си паство, Драмскиятъ митрополитъ потеглилъ на 22 януари с. г. за Плѣвня, която отстои само 2 часа отъ града и, за да не би селянитѣ да го видятъ като влиза въ селото и да му възпрѣпятствуватъ, той потеглилъ на пжть късничко и стигналъ като се мръкнало, въ 12 ч. по турски. Но настроението противъ гръцката духовна власть било толкова изострено, че цѣлото село се бързо събрало, и селянитѣ, въоржжени съ каквото намѣрили, обкржжили владиката и хората му, изхукали ги, изхвърлили имъ багажа въ кальта и ги прогонили отъ селото, обаче, безъ да посегнатъ на нѣкого отъ тѣхъ. Владиката се върналъ посрѣдъ нощь съ хората си въ Драма и записалъ въ митрополитския кодиксъ, че всичко това е прѣтеглилъ отъ селянитѣ на Плѣвня, само защото се родилъ гръкъ, защото се подчинявалъ на великата черква и защото не се съобразилъ съ убѣжденията на селянитѣ, които не искали да признаватъ патриаршията (в. № II).

Когато пъкъ прѣзъ февруари с. г. билъ избранъ въ Цариградъ български екзархъ, и българскиятъ народъ се сдобилъ съ свой духовенъ началникъ, къмъ новата българска черква започнали постепенно да прѣминаватъ и други български села отъ Драмската епархия, особено планинскитѣ, въ които гръцкото влияние било нищожно. Тъй се развивала и засилвала тамъ българщината до сждбоносната 1876 год., когато се започнали въ България и Тракия голѣмитѣ възстания противъ турцитѣ. Оттогава, възползувани отъ събитията (освободителната война, недопущането на екзарха въ Цариградъ и съединението на сѣверна България съ южна), гърцитѣ си присъединявали често пжти много отъ българскитѣ села, но послѣднитѣ, при първи благоприятенъ случай, се отново отцѣпвали отъ патриаршията. Такова било положението въ цѣла югоизточна Македония отъ 1876 до 1900 год., когато българитѣ започнали усилена и систематична борба противъ гърцитѣ въ цѣла Македония. Отначало българитѣ се стремѣли да замѣстятъ гръцкитѣ училища съсъ свои, слѣдъ което само по себе си идвало отцѣпването отъ патриаршията. Понеже работѣли въ родна тѣмъ срѣда българскитѣ дѣйци имали голѣмъ успѣхъ и вече прѣзъ 1902 г. Драмскиятъ митрополитъ писалъ на патриарха, че голѣми общини отъ българогласния районъ надъ Драма се били вече отцѣпили отъ патриаршията и се присъединили къмъ Екзархията. Тия общини били: Плѣвня, Бублица, Волакъ, Гюреджикъ, Кубалица, Височенъ и Просоченъ (в. № IV).

б) **Гръцкиятъ терорь прѣзъ 1902—1908 г.** — Това положение на работитѣ заплашвало гърцизма въ Драмската епархия, поради което митрополитътъ прибѣгналъ още прѣзъ 1902 год. къмъ помощьта на турската войска, която прогонила българскитѣ четници отъ най-коравото българско село Волакъ и помогнала на владиката да застави жителитѣ му да се подчинятъ отново на патриаршията. Тогава по заповѣдь на владиката прѣстанали да четатъ въ черквата по български и затворили българското училище. А всичко това станало съ прѣдварително обѣщание на солунския валия, който далъ активна поддръжка на митрополита (в. № IV). Сжщеврѣменно гърцитѣ гледали да не изпуснатъ отъ ржцетѣ си българскитѣ общини въ Зъхненско, много отъ свещеницитѣ на които били тайно водители на българизма. Владиката се прѣструвалъ, че не знае нищо, за да не би да се обяватъ явно противъ него, ако ги изобличи. Но и тамъ гърцитѣ „използували положението. Тѣ намѣрили подкрѣпа въ тѣзи общини у турскитѣ бееве и аги, които мразѣли и прѣслѣдвали българеющитѣ се, та страхътъ отъ „тия малки тирани“ заставялъ мнозина да бждатъ вѣрни на гръцката черква (в. № V).

Благодарение на редица срѣдства отъ тоя характеръ, гърцитѣ достигнали отново въ Драмско до такава мощь, че къмъ срѣдата на 1903 г. заставили даже цѣлото село Скрижево — „главната крѣпость на българизма“, „акропола на схизмата“ — да се подчини подъ властьта на

патриаршията. Но митрополитътъ взелъ за всѣки случай единъ видъ клетвенъ записъ отъ двамата свещеници на селото, а жителитѣ накаралъ да заявятъ писмено на властитѣ, да имъ промѣнятъ личнитѣ карти (нофузитѣ) отъ български на гръцки и да запишатъ общината имъ въ официалнитѣ правителствени книжа като гръцка. За да се изличи и послѣдната слѣда на българската схизма отъ източна Македония, оставало, споредъ митрополита, да се привлѣче и селото Височенъ (в. № IX). Дѣйствително, черквата на това село била наскоро слѣдъ това завзета отъ гърцитѣ, слѣдъ което прѣминали къмъ патриаршията селата Кубалица и Гюреджикъ, въ които „слѣдъ многогодишно мълчание започналъ да се чува гръцкия езикъ“ (в. № XI).

Прѣзъ това врѣме на насилия, гърцитѣ се страхували отъ чужденцитѣ, да не разбулятъ истината. Така, когато (прѣзъ октомври 1903 год.) щѣла да дойде отъ Сѣресъ една комисия отъ двама паши и двама германци да опише точно, колко българи и колко гърци има въ Драмско, архидиаконътъ на митрополията, слѣдъ като билъ настоявалъ вече нѣколко пжти и устно и писмено, писалъ на коджабашията въ Просоченъ, да промѣнятъ по скоро личнитѣ карти (нофузитѣ) на ония, на които сж български (в. № XII). Сжщитѣ мѣрки гърцитѣ взели и тамъ, дѣто били ужъ най-сигурни, въ монаститѣ. Така, когато прѣзъ лѣтото на 1905 г. се узнало, че правителството заповѣдало да се опише точно населението на европейскитѣ вилаети, драмскиятъ митрополитъ като знаелъ, че даже въ централното светилище на югоизточна Македония, въ монастиря „Икосифиниса“ има доста българи, прѣдписалъ на игумена: всички обитатели на монастиря сж длъжни да се запишатъ като гърци православни, безъ да се гледа, дали произхождатъ отъ мѣста, дѣто се говори другъ езикъ; които иматъ български нофузи, да кажатъ, че сж ги изгубили и че сж гърци православни; ако нѣкой заяви, че е отъ българска или влашка народность, да го изгони отъ монастиря като врагъ на народа и на черквата. При това, за да не стане монастиря прибѣжище на хора, които се отказвали отъ вѣрата си и сж врагове на гръцката черква (българи), забранилъ на игумена да дава духовни чинове на лица, които нѣматъ разрѣшение отъ митрополията (в. № XVIII). Но въпрѣки тия мѣрки, прѣзъ слѣдната (1906) година двама отъ монаситѣ на Икосифиниса, Хрисостомъ и Панайотъ, започнали да подбуждатъ българското население въ Зиляховско да се присъедини къмъ Екзархията; обаче отъ Драмската митрополия било писано на архиерейския намѣстникъ въ Зиляхово, да заяви на каймакамина, че тия монаси сж избѣгали отъ монастиря и обикаляли безъ работа, че били затова заличени отъ списъка на монаситѣ, като непослушни и непокорни (в. № XXV). Разбира се, че това се направило, за да не допуснатъ властитѣ на тия монаси като духовни лица да влияятъ на населението.

До кждѣ е достигнала суровината на Драмския митрополитъ къмъ духовнитѣ лица, които се отмѣтали отъ патриаршията, се вижда отъ публикувания въ вѣстникъ „Таймсъ“ фактъ, че въ началото на 1906 год. този митрополитъ остригалъ брадата на свещеника отъ българското село Карлъково, облѣкълъ го въ селски дрехи и му наложилъ фесъ, задѣто дързналъ да прѣмине къмъ Екзархията (в. № XX).

За да могатъ да дѣйствуватъ по-свободно при подчиняването на българскитѣ села въ Драмския районъ, гърцитѣ употрѣбили още отначало най-непростителното срѣдство, като обвинили въ бунтовничество първенцитѣ на българитѣ въ тия села, най-вече ония отъ Плѣвня и Височенъ. А когато тия лица били закарани да ги сждятъ въ Сѣресъ, архидиаконътъ на митрополията писалъ, по заповѣдь на митрополита, на Сѣрския гръцки консулъ, да дѣйствува, дѣто трѣбва, за да бждатъ осждени отъ извънредното сждилище, като му изтъкналъ, че, поради отсжтствието на тия хора, никакво важно движение не станало между българеющитѣ се (в. № XIV).

Въпрѣки тия непростителни мѣрки, българскиятъ елементъ продължавалъ да се шири и станалъ опасенъ дори въ Кавала, дѣто гърцитѣ сжщо прибѣгнали до терорь. Така, прѣзъ мартъ 1906 г. двама гърци стрѣляли, ако и безуспѣшно, срѣщу единъ млѣкарь българинъ въ самото му заведение, но той, за да избѣгне по-нататъшни опасности, затворилъ вратата на млѣкарницата и прѣдъ дошлитѣ полицейски органи заявилъ, че не било стрѣляно въ заведението му. А другитѣ българи се прѣсторили, че не обръщатъ никакво внимание на това покушение. Гръцкото подконсулство било на мнѣние да подбуди мѣстнитѣ гърци противъ българитѣ, за да се прѣмахне или поне ограничи българскиятъ елементъ въ Кавала, но не било сигурно, дали гражданитѣ ще послѣдватъ като една необходима мѣрка примѣра на ония, които стрѣляли противъ млѣкаря (в. № XXI).

Особенъ и безогледенъ врагъ на българитѣ билъ Драмскиятъ митрополитъ Хрисостомосъ. Понеже неговитѣ явни дѣйствия противъ българитѣ били до толкова прѣкалени, че можели да поврѣдятъ не само на него, но и на самитѣ гръцки народни интереси, атинското правителство се видѣло принудено да го посъвѣтва чрѣзъ Кавалския си подконсулъ, да бжде прѣдпазливъ въ дѣлата си.

да се ржководятъ по спо-
При това правителството настояло, щото всички гръцки народни работи лице въ Сърското консулство (в. № XXIV).
разумение съсъ Сересъ, дето имало за тая цель компетентно да проявяватъ непокорство и поискали
При все това, когато жителитѣ на село Грачани започнали на замѣстника си въ Зиляхово, да настои
да прѣминатъ къмъ Екзархията, митрополитътъ писалъ не избѣгатъ отъ страхъ свещеникътъ, учител-
прѣдъ каймакамина да изпрати тамъ войска, за да а всички други въ селото били „българи
ката и пѣвецътъ, които били едничкитѣ вѣрни гърци, прѣзъ 1906 год.,
прѣдатели противъ царството“ (в. № XXVII).
Гърцитѣ започнали най-систематични прѣслѣдвания противъ българитѣ чиновникъ Мавромати. Като
когато пристигналъ отъ Атина въ Кавала специалниятъ за тая цель ни дава нѣкои свѣдѣ-
обиколилъ съ него българскитѣ села въ Драмско, Кавалскиятъ подконсулъ Работи въ Атина. Така:
ния по тоя въпросъ въ дългия си рапортъ до Министра на Външнитѣ се намиралъ отъ нѣколко
екзархийскиятъ прѣдставитель въ Драмско, който живѣелъ въ Просоченъ, гъркоманитѣ въ Плѣвня спо-
врѣме въ затвора, по настояването на гърцитѣ; прѣди нѣколко дни да наранятъ; старанието на
лучили да убиятъ единъ незначителенъ българинъ и другъ виденъ отъ Височенъ да се отнасятъ
подконсулството отъ 4 мѣсеца насамъ да накара патриаршиститѣ сполучливо; във Волакъ отъ
по-враждебно и по-фанатически къмъ екзархиститѣ не било до тогава както се слѣдвало, живи отмъщения,
5 мѣсеца насамъ патриаршиститѣ се насърдчили и започнали, между които билъ и водите-
тъй че българитѣ били тогава обзети отъ страхъ и дали 6 жертви, подконсулътъ самъ признава без-
лътъ на общината имъ. Въпрѣки това, въ края на рапорта си напълно напрѣднала племенна
силието на гърцитѣ, като пише: „Във Волакъ се забѣлѣзва една полезни резултати. Въ Плѣвня нашитѣ
смѣлость, която, силно подклаждана, може да допринесе а въ останалитѣ села влиянието ни се
сили се прѣдставляватъ само отъ сѣмейството Балабани, митрополията“. Поради това подконсулътъ
облѣга само на съсѣдството на селата съ Драма и съ възпитание на училищата и чере-
е билъ за терор. „Страхъ ме е“, пише той, „че постепенното цель“. Ето защо той настоява да се на-
квата не ще бжде достатъчно за постигане на нашата „водители на всѣка идея и на
станятъ по селата, подъ видъ на учители, свещеници или пазачи на Външнитѣ Работи въ Атина
всѣко движение“ т. е. терористи. А за всичко това Министерството
му изказало своята благодарность (в. № XXVIII).
Благодарение на това насърдчение отъ Атина, както и на специалния чиновникъ Мавро-
мати, въ района на Кавалското подконсулство се постепенно подготвило едно ново и грозно из-
трѣбление на българи екзархисти. Тогава гърцитѣ посегнали и на водителя на българитѣ,
Илия х. Георгиевъ, богатъ, влиятеленъ и интелигентенъ търговецъ отъ Просоченъ, който билъ
нападнатъ отъ кавалски гърци и нараненъ на 18 мартъ 1907 год. по пладне въ самата чаршия
на Драма. Нараненъ билъ отъ тѣхъ въ крака и гавазинътъ му турчинъ, който го придружавалъ.
Покушението било навѣрно устроено отъ самия подконсулъ, който ходилъ прѣди това въ Драма
ужъ само за да полага основенъ камъкъ на една училищна сграда. Ето защо той се основателно
страхувалъ, че англичанитѣ, свързвайки присжтствието му въ Драма съ свѣдѣнията на полицията,
че убийцитѣ били отъ Кавала, щѣли да го упрѣкнатъ въ това прѣстжпление (в. № XXIX).
Тогава като горѣщъ защитникъ на нещастнитѣ българи се явилъ благородниятъ начал-
никъ на жандармерията, английскиятъ офицеръ, Господинъ Стефи, който обявилъ безмилостна
война противъ гръцкия подконсулъ. Като билъ сигуренъ, че въ подконсулството се криятъ убийци,
Господинъ Стефи накаралъ турскитѣ власти да поставятъ десетина въоржжени мжже да държатъ
въ обсада подконсулството и се страшно ядосалъ, когато тая обсада била вдигната слѣдъ 4 дни.
А прѣдъ самитѣ турски власти Господинъ Стефи е прѣдставлявалъ гръцкия подконсулъ като прѣ-
стжпникъ и изобличилъ мютесарифина и каймакамина, че не вземали мѣрки за неговото отзова-
ване (в. № XXX). Това положение на работитѣ заставило Атинското правителство да телеграфира
на подконсула, да прѣстанатъ убийствата на българи, защото Англия отъ день на день се по-
злѣ настроявала къмъ гърцитѣ, поради дѣлата имъ въ Драмския районъ (в. № XXXI).
Но терорътъ билъ взелъ вече усилени размѣри. Така, три дни прѣди да се получи помена-
тата телеграма, станало най-мръсното убийство. Английскиятъ жандармерийски офицеръ отишълъ
въ селото Плѣвня и слѣзълъ като гостъ въ кжщата на българския коджабашия, Алекси Бойчовъ.
На другия день, въ 7 часа слѣдъ пладне (1 по европейски), като се връщалъ отъ изпращане на
госта си, Алекси билъ разсѣченъ съ брадва, и то въ българската махала (в. № XXXII). Това и дру-
ги убийства прѣдизвикали нова телеграфическа заповѣдь отъ Атина, да се тури край на това по-
ложение, защото се уврѣждали гръцкитѣ народни интереси. (в. № XXXIII).

Понеже голѣмо участие въ подстрекателството за убийства на българи вземалъ Драмскиятъ митрополитъ, властитѣ сполучили да конфискуватъ копирната му книга съ повѣрителнитѣ писма. Подконсулътъ се опиталъ да я замѣни тайно съ друга некомпрометирующа (в. № XXXIV), но не успѣлъ, и книгата, както се знае, била изпратена въ Солунъ. Наскоро слѣдъ това отъ английска страна послѣдвало явно обвинение противъ митрополита. Английскиятъ жандармерийски офицеръ въ Драма сполучилъ да узнае, че Арменъ Купчо, съучастникъ въ убийството на единъ българинъ, призналъ, прѣди да бѫде обесенъ, че е получилъ за това убийство наставления отъ митрополита, който платилъ и нему и на съучастницитѣ му (в. № XXXV).

Съ въвеждане на турската конституция (прѣзъ юли. 1908 г.), терорътъ на гърцитѣ се прѣкѫсналъ, но тѣ пакъ продължавали, ако и съ по-легални срѣдства, да се борятъ противъ българския потокъ, който ги просто заливалъ отъ сѣверъ.

До колко българитѣ сѫ били, въ противоположность на гърцитѣ, толерантни и отстѫпчиви, се вижда отъ факта, че, въвъ врѣме на Балканската война (1912—13 г.), когато българската войска бѣ освободила югоизточна Македония и бѣ се настанила тамъ, българскитѣ военни власти не взели въ редоветѣ на войската българитѣ патриаршисти, които по подбуждане на Драмския митрополитъ били заявили, че сѫ гърци българогласни (в. № XLIII). Напротивъ, когато гърцитѣ завзели прѣзъ 1913 г. тия земи, тѣ изгорили Скрижево и др. български села, а българската черква въ Драма била тутакси обърната въ грѫцка, слѣдъ което мислѣли да я обърнатъ въ складъ за военни припаси; та самитѣ гърци, които се черкували въ нея, молили митрополита, да си остане и за напрѣдъ грѫцка черква, защото въ квартала нѣмало вече никакво българско сѣмейство (в. № XLIV). — Могатъ ли да ни кажатъ гърцитѣ, кѫдѣ сѫ изчезнали българитѣ отъ Драма?

в) **Разни срѣдства.** — Освѣнь терористичнитѣ срѣдства, съ които гърцитѣ си служили отъ 1902 г. насамъ, тѣ употрѣбявали и други на гледъ по-легални срѣдства, само и само да привлѣкатъ и да задържатъ българитѣ подъ властьта на патриаршията, та да могатъ слѣдъ това въ продължение на врѣмето да ги прѣобърнатъ постепенно въ чисти гърци. Така, Драмскиятъ митрополитъ, като ималъ прѣдъ видъ, че человѣкъ е най-чувствителенъ, когато му се бърка въ кисията, за да запази на своя страна селото Карлъково, замолилъ патриарха да освободи това село отъ патриаршеско даждие, като го увѣдомилъ, че почти всички българогласни села били свикнали да не плащатъ нито архиерейско пособие, нито друго нѣкое черковно даване (в. № VI).

Въпрѣки тия отстѫпки, българското народно самосъзнание продължавало да се разширява и въ началото на слѣдната (1903) г. проникнало даже въ огнището на гърцизма, въ югоизточна Македония въ монастиря Икосифиниса на планината Пангеонъ, отдѣто, българинътъ иеромонахъ Хрисостомъ, като обикалялъ селата да събира помощи за монастиря, подбуждалъ сънародницитѣ си да се отметнатъ отъ патриаршията и да се присъединятъ къмъ българската черква. Тогава митрополитътъ заповѣдалъ на игумена, затова противохристиянско поведение, да изгони и то далечъ отъ монастиря „тази мизерна, проклета и крастава овца, за да не прѣдаде заразата и крастата и на други здрави овце отъ богохранимата ограда на Господа“. (в. № VII).

Нѣкои отъ българскитѣ села, подчинени чрѣзъ грѫцкия терорь на патриаршията, като били свикнали да слушатъ Словото Божие на бащиния си езикъ, изхвърлили отъ черквитѣ грѫцкия и започнали пакъ да си четатъ и пѣятъ по черковнославянски, но понеже слѣдъ това можали много лесно да прѣминатъ отново къмъ Екзархията, то Драмскиятъ митрополитъ побързалъ да задуши това естествено желание въ своето стадо и писалъ на първенцитѣ във село Волакъ, да се не пѣе вече въ черквата по български, като заплашилъ псалта, че ще го накаже съ строги наказания и чрѣзъ политическата власть (в. № VIII). А архидиаконътъ му писалъ нѣколко пѫти, по негова заповѣдь, на първенцитѣ въ село Кубалица, да не оскверняватъ светата служба съ българския езикъ, като не се стѣснилъ да имъ заяви, че тоя езикъ билъ ужъ забраненъ и отхвърленъ отъ светитѣ синоди (в. № XIII).

За да задържи българитѣ подъ властьта си, Драмскиятъ митрополитъ прибѣгналъ прѣзъ 1904 г. до изпитаното вече срѣдство, — отказалъ се да събира черковно даждие отъ ония села, въ които „бѣснѣе вълнението и бурята на българизма“, именно отъ селата: Височенъ, Плѣвня, Волакъ, Бублица, Гюреджикъ, Кубалица, Скрижево, Клепусна и Калапотъ; отказалъ се да събира отъ сѫщитѣ села и емватикъ отъ свещеницитѣ, както и да облага браковетѣ съ данъци. Нѣщо повече. Митрополията му се принуждавала да плаща отъ себе си всички разноски по спречкванията и разпритѣ на привърженицитѣ си отъ тия села съ екзархиститѣ. Ето защо митрополитътъ замолилъ патриарха и синода, щото владичината отъ горѣпоменатитѣ села да му се заплаща отъ нѣкой другъ източникъ; понеже съ никое срѣдство не можала да се събере отъ общинитѣ,

нито пъкъ можала да се приложи нѣкоя мѣрка на натискъ или принуждение; защото и самитѣ учители и учителки както и свещеницитѣ отъ тия села се заплащали отъ надлежнитѣ мѣста (т. е. отъ гръцкото консулство) (в. № XVI).

Гърцитѣ употрѣбявали и подкупи, стига да можали съ това да спечелятъ нѣкое българско село. Така, като не могли да си подчинятъ отказалото се отъ тѣхъ село Гюреджикъ, което лежи на важно мѣсто, на пътя отъ Драма за Неврокопъ, Драмскиятъ митрополитъ замолилъ Кавалския гръцки подконсулъ да му изпрати опрѣдѣленитѣ по-рано за училището на това село 30 лири, за да се опита, като даде по нѣщо на попа, на кмета и на първенцитѣ, да постигне „това най-важно народополезно дѣло“, т. е. подчиняването на селото подъ патриаршията (в № XVII).

Като видѣло, че българитѣ започнали да засѣдать въ населената отъ мюсюлмани Сарж-Шабанска каза, да си купуватъ тамъ имоти и да се умножаватъ, особно пъкъ когато узнало, че отъ години насамъ въ самия Сарж-Шабанъ на Второ Възкресение се четѣло Евангелието и на български и то отъ мирско лице (в, № XXIII), което четене „не било особно неприятно на тамошнитѣ християни“, Кавалското подконсулство се силно разтревожило и побързало да вземе мѣрки заедно съ изпратения нарочно за гръцкитѣ народни работи чиновникъ Мавромати. Тогава (прѣзъ 1906 г.) покрай другото подконсулътъ прѣдложилъ да се засили гръцкия елементъ въ Сарж-Шабанско, като се заселятъ тамъ малоазийски бѣдни селяни, гърци отъ Керасунтъ, които работѣли въ фабрикитѣ на Кавала (в. № XXII).

Като срѣдство противъ разширяването на българизма, гърцитѣ употрѣбили прѣзъ 1906 г. и това, че се помжчили да прогонятъ българитѣ абаджии отъ гръцкитѣ села, като ги замѣнятъ съ свои отъ Нигрита (в. № XXVI). А слѣдъ това се опитали да прѣкжснатъ всѣкаква търговия съ българитѣ. Ето защо писарьтъ на драмската митрополия, като изпратилъ прѣзъ 1908 г. единъ абаджия, гъркоманинъ отъ Долно Райково, съ прѣпоржка въ Чаталджа, писалъ на първенцитѣ на това село, че имъ е длъжность да отбѣгватъ да влизатъ въвъ вземане-даване съ българи (в. № XXXVII).

Най-послѣ Драмскиятъ владика като се убѣдилъ, че сами гърцитѣ не сж вече въ състояние да влияятъ достатъчно на българитѣ, накаралъ прѣзъ 1908 г. патриаршеската община въ Просоченъ да избере едного отъ най-добритѣ си ученици и да го изпрати на нейни разноски да се учи въ гръцка семинария, та като свърши, да стане свещенопроповѣдникъ въ българогласния районъ на Драмската епархия (в. № XXXVI). Митрополитътъ смѣталъ, че изпратениятъ, като стане образованъ мжжъ, понеже билъ взетъ отъ срѣдата на българитѣ, ще може съ успѣхъ да се противопостави на екзархиститѣ и да крѣпи патриаршиститѣ въ привързаность къмъ гръцката черква и къмъ гръцката народность.

г) **Училища.** — Като най-мощно и най-сигурно срѣдство за погърчване на българския елементъ, гърцитѣ смѣтали училищата. Ето защо тѣ гледали да отварятъ на всѣкждѣ изъ българскитѣ села свои школи, като плащали сами на учителския персоналъ; а тамъ, дѣто по нѣкои причини не можали да дадатъ на общинитѣ парична помощь за училищата имъ, както е било съ българскитѣ села въ Зиляховско прѣзъ 1891 г., тия общини естествено прѣминавали къмъ Екзархията (в. № III).

За да можалъ езикътъ имъ да пусне по-дълбоки корени между българската маса, та съ това по-скоро да я погърчатъ, гърцитѣ не се задоволили само съ изпращане на учители и учителки, а намислили още прѣзъ 1891 г. да отворятъ мжжки пансионъ въ най-голѣмото българско село Алистратъ; но отъ страна на гръцкото правителство това прѣдприятие не било тогава удобрено, защото трѣбало да се харчатъ годишно по 100 лири и защото смѣтали, че не е още нужна такава засилена мѣрка. (в. № III). Когато обаче българскитѣ дѣйци привлѣкли на своя страна ученици отъ самото централно гръцко училище въ Алистратъ и започнали да привличатъ едно слѣдъ друго околнитѣ села, нужната сума била отпусната и така нарečениятъ гръцки „народенъ пансионъ“ билъ отворенъ въ Алистратъ.

Когато неможали по легаленъ начинъ да си възвърнатъ завзетитѣ отъ българитѣ училища, гърцитѣ прибѣгвали до насилия, за да прѣдизвикатъ поне затварянето имъ отъ турскитѣ власти, та да не могатъ българитѣ да се ползуватъ отъ тѣхъ. Така, прѣзъ 1902 г. Драмскиятъ митрополитъ писалъ на патриарха:

„А за завзетото (въ Височенъ) отъ българеющитѣ се училище, като имаме прѣдъ видъ, че закжснѣлитѣ не се награждаватъ тука, когато ранобуднитѣ и смѣлитѣ не само че не се наказватъ, но и съ успѣхъ надминаватъ миролюбивитѣ, рѣшихме и ние заедно съ общината да се саморазправимъ и така изпратихме да завзематъ насила училището. Тоя опитъ ще стане въ поне-

дѣлникъ. Ще освѣтля и ще държа въ течение Ваше Всесветѣйшество за това, което би се случило и на което слѣдствието ще бжде най-послѣ, че ще се затвори училището и нѣма да бжде нито наше, нито на българитѣ" (в. № IV).

Тъй постжпвали гърцитѣ съ българскитѣ училища, които не можали да си възвърнатъ, но когато български общини прѣминавали къмъ патриаршията, гърцитѣ побързвали да вематъ мѣрки за погърчването имъ чрѣзъ отваряне на свои училища. Така когато прѣзъ май 1903 г. селата Скрижево и Кубалица били заставени да се подчинятъ на патриаршията и се очаквало да направятъ сжщото и селата Гюреджикъ и Калапотъ, Драмскиятъ митрополитъ писалъ на Сѣрския консулъ, че за тѣзи села трѣбало да се откриятъ добрѣ организирани мжжки и дѣвически училища, за бързо разпространение на гръцкия езикъ, за която цель помолилъ консула, да му изпрати специално лице, словеснѣйшия г-нъ Лазаръ Куси, та въ споразумѣние съ него да пристжпятъ къмъ уреждане на училищнитѣ работи въ тия общини (в. № X). Въобще гърцитѣ смѣтали, че направената съ насилия придобивка (прѣзъ 1903 г.) ще бжде незначителна, ако училището не изпълни великото си (за тѣхъ) и образователно значение, т. е. ако между ония чисти българи не се разпространи гръцкия езикъ. А за тая цель тѣ намѣрили, че трѣбва да си служатъ и съ учителки, защото тѣ главно разпространявали гръцкия езикъ и образували бждещитѣ поколѣния (в. № XI). За бързото погърчване на българския елементъ, гърцитѣ отдавали голѣмо значение и на забавачницитѣ, поради което такива били уредени във всички по-голѣми български села. Интересно е, че прѣзъ 1904 г. въ Драма, дѣто съзнателниятъ български елементъ билъ слабъ, нѣмало ни една гръцка забавачница, когато въ голѣмото българско село Алистратъ имало двѣ и то съ 120 дѣца; а пъкъ във Волакъ, Плѣвня, Доксатъ, Порна, Провиста и Ряхово, дѣто населението било или чисто българско, или гагаузско, или пъкъ разноезично, дѣвическитѣ училища били смѣсени съ забавачници (в. № XV).

По-късно, прѣзъ 1905 г. гърцитѣ взели по-сериозни мѣрки за погърчване на българитѣ, като рѣшили, и то въ присжтствието на единъ виденъ депутатъ отъ Атина, полковникъ Петаласъ, да откриятъ специаленъ дѣвически пансионъ въ Драма за българогласнитѣ (в. № XIX), съ което смѣтали да вкаратъ гръцкия езикъ въ домоветѣ на българскитѣ селяни. Обаче тоя пансионъ билъ отворенъ едва въ края на 1908 г. и то въ селото Просоченъ, дѣто събрали 25 момичета отъ българскитѣ села (в. № XL).

При обявяването на турската конституция, българитѣ въ югоизточна Македония използували дадената врѣменно свобода и склонили турскитѣ власти да имъ позволятъ официално, да си отворятъ свое училище и черква въ самия градъ Драма, дѣто вече се образувала българска община, състояща се отъ 209 екзархисти, отъ които 93 постоянни, живущи въ 37 кжщи, а останалитѣ външни, работящи въ разни дюкяни, фурни и др. заведения (в. № XXXVIII). Тогава българитѣ направили града Драма центъръ на своитѣ борби противъ гърцитѣ. На чело на българитѣ стоели поменатиятъ по-горѣ търговецъ Илия х. Георгиевъ и българскиятъ архиерейски намѣстникъ въ Просоченъ попъ Иванъ Кьосевъ, който се явилъ като основател на българското училище въ Драма.

Този успѣхъ на българитѣ не отчаялъ гърцитѣ. Напротивъ, възползувани отъ завѣщанието на Мела, тѣ били вече съградили двѣ великолѣпни училища въ Драма и въ Просоченъ и се приготовлявали да издигнатъ ново здание за дѣвическия пансионъ на българогласнитѣ въ Просоченъ. Тоя пансионъ, ако и да сжществувалъ само отъ нѣколко мѣсеца, билъ далъ вече прѣкрасни резултати, защото споредъ единъ рапортъ на Кавалския подконсулъ (в. № XL), слѣдващитѣ въ него, взети отъ българогласнитѣ села дѣвици, които нито дума отъ гръцкия езикъ не знаели, вече свободно говорѣли по гръцки, а до навършване на тригодишния курсъ, щѣли да го научатъ съвършено. Отъ друга страна гръцкото възпитание въ пансиона щѣло да спомогне, за да се затвърди и прѣодолѣе въ околностьта гръцката народна идея. При това, слѣдъ построяване на ново здание за пансиона, въ който тогава едва се побирали 25 момичета, гърцитѣ смѣтали да поберать отъ 80—100, за да може да се постигне очаквания отъ тоя пансионъ резултатъ (в. № XL).

Сжщеврѣменно Кавалскиятъ подконсулъ настоявалъ прѣдъ Атинското правителство, да се издигнатъ при Драмската станция, за настаненитѣ тамъ 50 гръцки сѣмейства, черква и училище, за да може съ това да се противостои на българитѣ, които се загнѣздили при станцията и на помощь на които дохождали настаненитѣ тамъ отъ по-рано 50 български протестански сѣмейства (в. № XL).

Но, въпрѣки всички старания и срѣдства, като нѣмали почва въ населението, което имъ било чуждо и по езикъ, и по произходъ, и по битъ, гърцитѣ не можали вече да успѣватъ. А

работата съ дѣвическия имъ пансионъ въ Просоченъ дошла до тамъ, че родителитѣ започнали да не пущатъ вече дѣцата си въ тоя пансионъ, поради което на 19 септ. 1911 г. директорката останала само съ двѣ момичета (в. № XLI). Тогава гърцитѣ продължавали още да крѣпятъ основанията по-рано мѫжки „народенъ пансионъ“ въ Алистратъ, но той продължавалъ да се пълни само съ бѣдни и сирачета българчета (в. № XLII).

Въобще къмъ началото на Балканската война, поради засилването на националното съзнание у българитѣ, гръцкитѣ школи въ Драмската епархия намалѣли и отпаднали, а мѣстото имъ на всѣкѫдѣ завземали българскитѣ; защото, което село се отказвало отъ патриаршията и прѣминавало къмъ Екзархията, пропъждало заедно съ гръцкитѣ свещеници и гръцкитѣ учители и си отваряло свое българско училище.

V. Заключение.

Споредъ стария поменикъ на монастиря Икосифиниса, съдържанието на който поменикъ разгледахме отначало, българи се поменуватъ във всички почти християнски селища на югоизточна Македония (в. № XLV), а споредъ останалитѣ, напечатанитѣ тука, документи, които датиратъ отъ 1863 г. насамъ, като български говорящи се поменуватъ поименно само 21 селища, които се намиратъ въ Драмско и Зъхненско, именно: Клепусна (в. № XVI), Алистратъ (в. № III), Горница (а. № III), Плѣвня (в. № II), Бублица (в. № XVI), Волакъ (в. № VIII), Гюреджикъ (в. № XI). Кубалица (в. № XI), Височенъ (в. № XVI), Просоченъ (в. XV), Егри-Дере (в. № V), Карлъково (в. № VI), Граменица (в. № XV), Скрижево (в. № IX), Калапотъ (в. № X), Грачани (в. № XVI), Дрѣново (в. № XV), Туркохори (в. № XV), Драсово (в. № XV), Мандилионъ (в. № XV) и Трестеница (в. № XV). А като турски говорящи християнски села сѫ поменати само слѣднитѣ 7, именно: Витаста, Едирнеджикъ, Зеляхово, Порна, Ряхово, Росилово и Хоровиста (в. № XV). Отъ това би заключилъ човѣкъ, че въ послѣдно врѣме във всички други християнски селища се е вече говорѣло по гръцки. Обаче, като разгледаме по-обстойно съдържанието на сѫщитѣ документи, ще дойдемъ до съвсѣмъ противоположно заключение, именно, че българскиятъ елементъ се шири чакъ до морския брѣгъ въ Кавала и че числено е много по-силенъ отъ гръцкия.

Като е така, пита се, кои мѣста отъ югоизточна Македония се населяватъ отъ гърци и кои отъ българи, дѣ е границата между тия два етнографски елементи, на която тѣ трѣбва единъ день да дойдатъ до стълкновение. На тоя въпросъ е отговорилъ още прѣзъ 1902 г. най-голѣмиятъ врагъ на българитѣ, Драмскиятъ митрополитъ Хрисостомосъ, въ единъ специаленъ рапортъ до патриарха, така:

„Сѫщо готвя да изпратя и народописна карта на Драмската епархия, както и на околнитѣ епархии, за да знаете, Ваше Божественѣйше Всесветѣйшество и святия и свещенъ Синодъ винаги, когато възникватъ въпроси, прѣдѣлитѣ, границитѣ и сферитѣ на влияние на всѣка община, та споредъ това да знаете, кѫдѣ трѣбва да се отправятъ изворитѣ на рѣкитѣ и кѫдѣ единъ день ще се произведе по тѣзи македонски страни великата плѣменна война помежду двѣтѣ плѣмена — славянското и гръцкото. Едното, като слѣзе отъ планинитѣ отъ северъ, а другото, като навлѣзе отъ крайбрѣжието на вѫтрѣ. Безъ да мисля съ самоувѣреность, че прѣдугаждамъ бѫдещето, прѣдсказвамъ, че ако нѣкога въ полето на Филипи сѫ се сблъснали голѣмитѣ войски и се е рѣшила сѫдбата на Брута и Касия, така пакъ на сѫщото поле, което съставлява продължение отъ най-голѣмото по цѣла Македония Сѣрско поле и което граничи на сѣверъ съ планината Урвилъ, населена съ българи, а отъ югъ планината Пангей, населена отъ несмѣсено гръцко население, ще стане голѣмото стълкновение на тѣзи двѣ племена“ (в. № IV).

Но българитѣ били отдавна прѣминали тая граница (Филипи). Това се вижда отъ единъ рапортъ на Кавалския подконсулъ до Атинското правителство, че вече въ 1906 г. въ Кавала имало около 1000 българи, много отъ които били тамъ окончателно установени и имали свои имоти, но гръцкиятъ архиерейски намѣстникъ можалъ, прѣзъ врѣмето на послѣдното прѣброяване, съ подкупъ и съ други мѣрки да повлияе, да се запишатъ отъ тѣхъ като българи само 212 души (в. № XXI). Като прибавимъ къмъ тия 1000 души и остатъкътъ отъ старитѣ ни заселници въ Кавалско, помацитѣ отъ селата: Кюсе-Елиясъ, Ески-Кавала, Хорша, Корита, Кокала и Куртли, каито броятъ 3520 души, ще се види че въ Кавалско сме имали 4520 души. Споредъ Кавалскиятъ подконсулъ, прѣзъ 1906 г. въ Кавала имало по Възкресение повече отъ 10000 християни (в. № XXI). Но като извадимъ отъ тѣхъ 1000-та българи, като извадимъ власитѣ, за които подконсулътъ поменува въ другъ рапортъ (в. № XXII), най-послѣ, като извади[illegible] 6500 [illegible]

гърци островитяни, които прииждали ежегодно, но врѣменно като работници въ тютюневитѣ фабрики и послѣ пакъ си отивали по островитѣ, като извадимъ всичкитѣ тия отъ общото число 10,000 д., ще останатъ само 2400 д, колкото въ сжщность сж били постояннитѣ жители гърци на Кавала. А като прибавимъ къмъ тѣхъ и 200 гърци, които живѣятъ въ селото Силянъ, ще имаме всичко въ Кавалско 2600 д. гърци, значи, почти два пжти по-малко отъ българитѣ.

Българитѣ проникнали и започнали да се загиѣздватъ даже и въ заселената съ турци Сарж-Шабанска каза. Тамъ, споредъ Кавалския подконсулъ (в. № XXII), имало прѣзъ априлъ 1906 г. 225 българи и 549 патриаршисти. Понеже самъ подконсультъ пише, че отъ послѣднитѣ 130 д. били власи отъ Лаисга, а пъкъ чисти грѣцки сѣмейства били само 12, т. е. около 60 души, то останалитѣ 359 патриаршисти трѣбва да сж били българи, които, събрани съ 225 екзархисти, правятъ 684 души. Така щото и въ Сарж-Шабанско българитѣ били много повече отъ гърцитѣ.

Най-силенъ е билъ българскиятъ елементъ въ Драмско. Споредъ кодикса на Драмската митрополия прѣзъ 1863 г. въ Драмския отдѣлъ на епархията имало всичко 1036 сѣмейства, **отъ които въ погърченитѣ три селища (Драма, Доксатъ и Чаталджа) имало само 222 сѣмейства**, а останалитѣ 764 сѣмейства били отъ българскитѣ села (в. № I). Прави впечатление, че тогава въ Драма имало само 51, а въ Доксатъ само 43 християнски сѣмейства. По-късното бързо увеличаване на християнитѣ въ тия селища се дължало, само по себе си, главно на голѣмия напливъ отъ близкитѣ български села.

По-послѣ, прѣзъ 1902 г. Драмскиятъ митрополитъ рапортиралъ на патриарха, че езикътъ на населението въ цѣлия районъ надъ Драма билъ български (в. № IV), **и че въ Зъхненско митрополитътъ миналъ прѣзъ петь общини, всички българогласни (говорящи по български) (в. № V).**

Още по-послѣ, прѣзъ 1906 г. Кавалскиятъ подконсулъ съобщава съ единъ свой рапортъ въ Атина, че българското население въ Драмско било 4600 д., а гръцкото — 12900 д. Въ сжщия рапортъ, като описва селата, въ които имало българи патриаршисти, нарича тия патриаршисти гърци, но това не му е попрѣчило да пише за тия сжщитѣ гърци: че въ Просоченъ мжжетѣ съ малки изключения знаели грѣцки; че въ Плѣвня гърцитѣ били българогласни; че въ Височенъ само двама отъ жителитѣ говорѣли грѣцки езикъ; че въ Дрѣново гърцитѣ говорѣли славяномакедонски езикъ; **че Бублица била безъ българско население (когато самъ митрополитътъ изтъква това село като българогласно, което не си плаща владичината, в. № XVI); че въ Туркохори говорѣли славяногласно нарѣчие**; и че въ селото Волакъ се говорѣло главно славяномакедонското нарѣчие (в. № XXVIII). Ето отъ дѣ взема подконсулътъ поменатитѣ отъ него 12,900 гърци, когато въ Драмско, всички села сѣверно отъ града, както по-горѣ изтъкнахме, сж български, а гърци имало само въ Драма (2691), въ Чаталджа (2760) и въ Доксатъ (1260) и то заедно съ гърчеющитѣ се българи.—Гърцитѣ броятъ въ Драма 3200 д., като смѣтатъ за гърци всички православни въ града; но, като извадимъ отъ тѣхъ 300 власи, както и по-горѣпоменатитѣ 209 българи, ще останатъ само 2691 д. Така щото въ Драмско имало само 6711 гърци, а българитѣ християни и мохамедани, както се вижда отъ приложената по-нататъкъ статистика, били 18979 д., т. е. три пжти повече отъ гърцитѣ.

Що се отнася до Правищката каза, при всичко че въ самото Правища мнозина още си говорятъ по български и влашки, ние ще приемемъ, че християнското население, което възлиза въ тая каза на 6900 д. е сега вече гръцко, а като българи ще смѣтнемъ само жителитѣ на нашитѣ 4 помашки села (Кучкаръ, Пренджово, Канали и Самоковъ), които възлизатъ на 2050 души. Така щото гърцитѣ ни прѣвишаватъ само въ Правишко, дѣто сж три пжти повече отъ насъ.

Спорно е численото надмощие между българитѣ и гърцитѣ само въ Зъхненско, въ южната часть на което въ голѣмитѣ външно погърчени селища и до сега цѣли квартали говорятъ още и български, та неможе да стане споредъ езика точно разграничение между българи и гърци.

За по-голѣма прѣгледность тукъ даваме най-точна статистика за ония селища отъ казитѣ Драмска, Правишка, Кавалска, Сарж-Шабанска и Зъхненска, въ които селища има българи, гърци, гагаузи и власи. При това заявяваме, че по-важнитѣ цифри сме взели отъ гръцки източници, най-вече отъ напечатаната тука гръцка статистика подъ № XV.

Драмска каза.

№	Селище	Българи		Гърци	Гагаузи	Власи
		Прав.	Мохам.			
1	Драма	209 и 250 протестанти	—	2691	—	300
2	Чаталджа	—	—	2760	—	—
3	Доксатъ	—	—	1260	—	—
4	Едирнеджикъ	—	—	—	670	20
5	Боренъ	—	—	—	—	150
6	Ески-кьой	—	650	—	—	—
7	Туркохори	125	—	—	—	—
8	Просоченъ	2020	—	—	—	480
9	Кобалица	350	—	—	—	—
10	Волакъ	900	—	—	—	—
11	Гюреджикъ	500	—	—	—	—
12	Боболецъ	240	245	—	—	—
13	Сидерево	—	195	—	—	—
14	Плѣвна	1850	—	—	—	—
15	Височенъ	1025	—	—	—	—
16	Дрѣново	500	—	—	—	—
17	Пепелашъ	—	520	—	—	—
18	Джирновица	—	610	—	—	—
19	Краница	—	224	—	—	—
20	Тахута	—	301	—	—	—
21	Теклиево	—	217	—	—	—
2	Драчища	—	368	—	—	—
23	Левотинъ	—	188	—	—	—
24	Загоричъ	—	720	—	—	—
25	Борчища	—	850	—	—	—
26	Лишянъ	—	144	—	—	—
27	Пасрево	—	120	—	—	—
28	Фотелиго	60	—	—	—	—
29	Чай-чифликъ	55	—	—	—	—
30	Кючюкъ-чифликъ	50	—	—	—	—
31	Ени-чифликъ	150	—	—	—	—
32	Савендрикъ	40	—	—	—	—
33	Караджали	80	—	—	—	—
34	Сандъкъ-чифликъ	40	—	—	—	—
35	Мехмедъ-бей	25	—	—	—	—
36	Хелванъ	—	340	—	—	—
37	Балабанъ	—	650	—	—	—
38	Калово	—	194	—	—	—
39	Goруново	—	255	—	—	—
40	Гора	—	396	—	—	—
41	Кътънъ	—	650	—	—	—
42	Неднанъ	—	295	—	—	—
43	Краново	—	98	—	—	—
44	Черногово	—	140	—	—	—
45	Радибошъ	—	430	—	—	—
46	Бахова	—	348	—	—	—
47	Черешево	—	546	—	—	—
48	Бичово	—	237	—	—	—
49	Лещенъ	—	291	—	—	—
50	Коницанъ	—	280	—	—	—
		8469	10510	6711	670	950

Правишка каза

№	Селище	Българи		Гърци
		Прав.	Мохам.	
1	Правища	—	—	1100
2	Палихоръ	—	—	500
3	Никишани	—	—	860
4	Левтера	—	—	300
5	Кучкаръ	—	500	—
6	Пренджово	—	250	—
7	Канали	—	300	—
8	Самоковъ	—	1000	—
9	Дрезна	—	—	350
10	Чиста	—	—	85
11	Фтиръ	—	—	110
12	Авли-кьой	—	—	180
13	Мощиянъ	—	—	1300
14	Кусоробъ	—	—	780
15	Подохоръ	—	—	450
16	Карiянъ	—	—	400
17	Ени-кьой	—	—	85
18	Бобленъ	—	—	400
		—	2050	6900

Кавалска каза

№	Селище	Българи		Гърци	Власи
		Прав.	Мюсюл.		
1	Кавала	1000	—	2400	100
2	Кюсе-Елиясъ	—	360	—	—
3	Ески-Кавала	—	850	—	—
4	Хорша	—	400	—	—
5	Кокала	—	770	—	—
6	Куртли	—	600	—	—
7	Корита	—	540	—	—
8	Силянъ	—	—	200	—
		1000	3520	2600	100

Сарж-Шабанска каза.

№	Селище	Българи	Гърци	Власи
1	Сарж-Шабанъ	684	60	130

Зъхненска каза.

№	Селище	Българи		Гърци	Гагаузи	Власи
		Прав.	Мюс			
1	Зеляхово	120	—	—	480	—
2	Клепушна	685	—	—	—	—
3	Скрижово	1680	—	—	—	—
4	Алистратъ	3100	—	—	—	100
5	Кърлуково	1197	—	—	—	—
6	Граменци	101	—	—	—	—
7	Росилово	—	—	—	234	—
8	Калапотъ	2500	—	—	—	—
9	Егри-Дере	997	—	—	—	—
10	Вратеница	210	—	—	—	—
11	Горенци (Горница)	825	—	—	—	—
12	Граченъ	320	—	—	—	
13	Мандилево	310	—	—	—	—
14	Търстеница	210	—	—	—	—
15	Драчево	150	—	—	—	—
16	Анастасия	—	—	85	—	—
17	Долня Нуска	370	—	—	—	—
18	Тумба	260	—	—	—	—
19	Ангиста	80	—	270	—	—
20	Вакуфъ-Чифликъ	200	—	—	—	—
21	Оравище (Хоровиста)	—	—		130	100
22	Цорна	—	—	900	—	—
23	Ряхово	—	—	—	450	—
24	Зъхна	—	—	—	260	—
25	Порна	—	—	—	450	—
26	Витачища (Витаста)	200	—	950	—	—
27	Кормица	—	—	400	—	100
28	Кюпъ-кьой	300	—	2300	—	—
29	Толосъ	—	—	—	150	—
30	Доксатъ	250	—	—	—	—
31	Свелиносъ	—	—	900	—	—
32	Черепленъ	—	—	160	—	—
33	Правища (Провиста)	—	—	750	—	—
34	Родоливо	—	—	4000	—	—
35	Здравикъ	—	—	275	—	—
36	Вулчища	—	—	135	—	—
37	Шемолтосъ (Семалтонъ)	—	—	1000	—	—
38	Кацакъ (Кочаки)	—	—	350	—	—
39	Доксамбосъ	—	—	60	—	—
40	Раменци	—	—	100	—	—
41	Локвица (Луковикия)	—	—	1000	—	—
42	Ени-кьой (Амфиполисъ)	—	—	56	—	—
43	Мърбайка	—	—	60	—	—
44	Долуиси	—	—	100	—	—
45	Кючекъ	—	—	150	—	—
		14065	—	14001	2204	300

И така само въ старитѣ кази Драмска, Кавалска, Правишка, Саржъ-Шабанска и Зъхненска имаме българи 40,298, гърци 30,272, власи 1480 и гагаузи 2874. Така щото българитѣ, християни и мохамедани, прѣвишаватъ по число всички останали християни, взети наедно. А като се притурятъ къмъ тия българи и ония тѣхни сънародници, християни и мохамедани, които живѣятъ въ сѣвероизточната часть на завзетата днесъ отъ гърцитѣ югоизточна Македония, които българи сѫ влизали въ старата Ксантийска, а най-вече въ старата Неврокопска каза и които броятъ повече отъ 15000 души, ще имаме въ цѣлата югоизточна Македония безъ Сѣрското поле, за което писахме отдѣлна книга, повече отъ 55000 българи, т. е. почти два пѫти повече отъ гърцитѣ, взети съ погърченитѣ българи наедно.

Нека слѣдъ всичко горѣизложено сами гърцитѣ да отговорятъ, иматъ ли етнографско право върху югоизточна Македония, или тая земя трѣба да принадлежи на оня народъ, който я плътно населява отъ началото на VII в. слѣдъ Христа и който народъ, въпрѣки по високата гръцка култура и въпрѣки всички позволени и непозволени гръцки срѣдства, е устоялъ единадесеть вѣка наредъ, като е запазилъ и до днесь своя езикъ, своя битъ и своето числено надмощие надъ гърцитѣ и надъ всички погърчени взети наедно.

ДОКУМЕНТИ.

I.

Актъ за разпрѣдѣление на вѣнчилата и владичината въ Драмския отдѣлъ на Драмската епархия по селища.

Πρᾶξις ἐμπεριλαμβάνουσα ποσοτικῶς καὶ ὀνομαστὶ τὰ στέφανα καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς γενομένης ἀναλογίας εἰς ἑκάστην Κωμόπολιν καὶ χωρίον τῆς Ἐπαρχίας τοῦ Ἁγίου Δράμας συγκειμένης ἐκ τῶν τριῶν Καζάδων, Δράμας, Ζίχνας καὶ Νευροκόπου.

τῇ 15 Ἰουνίου 1863.

Καζᾶς Δράμας.

		Στέφανα	Ἀναλογία Γρόσια	Ἐπιχορηγήσεως παράδες
Μητρόπολις.	Δράμα.	51	541	35
χωρίον.	Τσατάλτζα.	178	1891	20
„	Δοξάτου.	43	456	35
„	Ἐδηρνητζῆκι.	35	371	35
„	Δράνοβο.	44	467	20
„	Βησότσανη.	91	966	35
„	Πλεύνα.	236	2507	20
„	Μπομπλῆτσι.	8	85	—
„	Βώλακος.	99	1051	35
„	Γιουρετζῆκι.	66	701	20
„	Κουμπάλιτσα.	27	286	35
„	Προσώτσανη.	127	1349	15
„	Τουρκοχώρι.	4	42	20
„	Καρὰ Τσαλή.	3	31	35
Βιναρὲς 4 Γενὶ Τσηφλῆκι 2		6	63	30
Μπάνιτσα καὶ Φωτολίβος		18	191	20
		1036.	11,008	10

Ἕπονται αἱ σφραγίδες καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν προεστώτων ἐν οἷς χ Βούλτζους, Γιοβάνης καὶ Στοιάνης Δημητρίου

Ἐν τῷ Κώδηκι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. 1862—1901 Σελ. 16.

Актъ, който съдържа количеството и поименно вѣнчилата и опрѣдѣлението на станалото разпрѣдѣление във всѣки градъ и село въ епархията на св. Драмския, състоящъ се отъ тритѣ каази: Драмска, Зъхненска и Неврокопска, 15 юни, 1863 год.

Драмска кааза.

Съразмѣрно разпрѣдѣление на владичината:

	вѣнчила,	грошове,	пари,
градъ Драма	51	541	35
село Чаталджа	178	1891	20
„ Доксатъ	43	456	35
„ Едирнеджикъ	35	371	35
„ Дрѣново	44	467	20
„ Височенъ	91	966	35
„ Плѣвна	236	2507	20
„ Бублица	8	85	—
„ Волакъ	99	1051	35
„ Гюреджикъ	66	701	20
„ Кубалица	27	286	35
„ Просоченъ	127	1349	15
„ Туркохори	4	42	20
„ Кара-Чалж	3	31	35
Винаресъ 4, Ени-Чифликъ 2.	6	63	30
Баница и Фотоливосъ	18	191	20

Вѣнчила 1036, гр. 11,008, пари 10.

Слѣдватъ печатитѣ и подписитѣ на първенцитѣ, между които, х. Вълчо, Йованисъ и Стоянисъ Димитриу.

Въ кодексъ на св. Митрополия отъ 1862 до 1901. стр. 16,

II.

Забѣлѣжка отъ Драмския митрополитъ за прогонването му отъ жителитѣ на село Плѣвня.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Ἔιθισται καὶ νόμῳ ἐκκλησιαστικῷ διακελεύεται ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων ἅπαξ κἂν τοῦ ἐνιαυτοῦ περιοδεύει ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ παροικία καὶ ἐπισκέπτηιαι τὰ διάφορα χωρία εὐλογῶν καὶ ἁγιάζων τοὺς ἐν αὐτοῖς χριστιανούς. τῷ κανόνι τούτῳ καὶ ἡμεῖς στοιχοῦντες χρέος ἡμῶν Ἱερώτατον ᾠήθημεν ἵνα πνευματικῶς ἐπισκεφθῶμεν καὶ τὸ χωρίον Πλεῦνα δύο ὥρας μακρὰν τῆς Κωμοπόλεως Δράμας ἀπέχον καὶ κείμενον μεταξὺ τῶν χωρίων Προσώτσανης καὶ Βισσώτζανης. καὶ δὴ τῇ εἰκοστῇ Δευτέρα τοῦ Ἰανουαρίου Μηνὸς ἀπερχόμενος εἰς τὸ ἐν λόγῳ χωρίον μόλις ἀφικόμεθα περὶ τὴν δωδεκάτην ἑσπερινὴν ὥραν ὅτε τινὲς τῶν κατοίκων χωρικῶν κακότροποι καὶ κακοδαίμονες μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀντεπεξῆλθον καθ' ἡμῶν ὡς ἐπὶ ληστῶν καὶ κακούργων καὶ ἀπαυθαδιάσαντες ἃ οὐκ ἐξ ὧν χριστιανοῖς λέγειν ἀπέβαλλον ἡμᾶς τοῦ χωρίου κακὴν κακῶς μηδὲν

ЗАБѢЛѢЖКА-

Обичай е и заповѣдано съ чърковенъ законъ, всѣки отъ архиереитѣ поне единъ пжть въ годината да обикаля въ своята си епархия и да посѣщава разнитѣ села, като благославя и увѣщава християнитѣ въ тѣхъ. Като слѣдваме това правило и ние, за свещена наша длъжность счетохме да посѣтимъ духовно и селото Плѣвня, отстояще два часа далечъ отъ града Драма и лежаще помежду селата Височенъ и Просоченъ. И тъй, на 22 януари мѣсецъ, като заминахме за поменатото село, едвамъ стигнахме около 12 часа вечерьта, когато нѣкои отъ жителитѣ селяни, злонравни и мизерни, съ ножове и дървета излѣзоха противъ насъ, като противъ разбойници и злодѣйци, и като ни изругаха по начинъ, по който не могатъ да се нарекатъ християни, изхвърлиха ни отъ селото въ лошо положение, безъ

κακὸν ἐργασαμένους, τὰ δὲ Ἀρχιερατικὰ ἡμῶν καὶ τὴν λοιπὴν συνήθη ἀποσκευὴν ἐκύλιον τῷ βορβόρῳ καὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ μόλις ὑπεκφυγόντες τὸν ξυλισμὸν καὶ πᾶσαν ἄλλην καταισχύνην δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ὑπὸ παχυλώτατον σκότος ἐπανήλθομεν εἰς Δράμαν σώσαντες ἑαυτοὺς καὶ τοὺς περὶ ἡμᾶς οἰκείους. Ταῦτα δὲ πάντα καὶ πλείω τούτων ὑπέστημεν ὑπὸ τῶν ἄνω χωρικῶν ὅτι γραικοὶ ἐγεννήθημεν καὶ τῇ Μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὑπείκομεν, καὶ οὐ συμμορφούμεθα τοῖς αὐτῶν φρονήμασι καὶ ὑψώσωμεν σημαίαν ἐπαναστατικὴν κατὰ τῶν καθεστώτων τῆς ἐκκλησίας· καὶ ἡμεῖς μὲν οὐδὲν λέγομεν, ἀντὶ δὲ ἡμῶν ὁ: γ. κανὼν τῆς ἐν τῇ ἁγίᾳ σοφίᾳ συνόδου ἀποφαίνεται: εἴ τις τῶν λαϊκῶν αὐθεντήσας, καὶ καταφρονήσας μὲν τῶν θείων καὶ Βασιλικῶν προσταγμάτων, καταγελάσας δὲ καὶ τῶν φρικτῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν τε καὶ νόμων τολμήσας ἐπίσκοπον τινὰ τύψας ἢ φυλακίσας χωρὶς αἰτίας ἢ καὶ συμπλασάμενος αἰτίαν· ὁ τοιοῦτος Ἀνάθεμα ἔστω. Καὶ ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος φησί: ὁ τιμῶν ἐπίσκοπον ὑπὸ Θεοῦ τιμηθήσεται ὥσπερ οὖν ὁ ἀτιμάζων αὐτὸν ὑπὸ Θεοῦ κολασθήσεται. Ταῦτα δὲ ἐνεχαράχθησαν ἐν συνόψει ἵνα καὶ οἱ μεθ' ἡμᾶς γνῶσιν λάβωσιν τῆς εὐγενοῦς καὶ ὅλως χριστιανικῆς διαγωγῆς τῶν κατοίκων χριστιανῶν τοῦ χωρίου Πλεῦνας.

1872. Ἰαννουαρίου 25 Δράμα.

Ἐν τῷ Κώδηκι τῆς ἱερας Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 1862—1901.
Σελὶς 65.

да извършимъ нѣкакво зло, а архиерейскитѣ ни принадлѣжности и останалиятъ обикновенъ багажъ изваляха въ кальта и въ нечистотията и, едвамъ избѣгнали боя и всѣко друго посрамление, прѣзъ цѣлата нощь подъ най-гѫстата тъмнина се върнахме въ Драма, като спасихме себе си и ближнитѣ около насъ. Всичко това и повече отъ това прѣтърпѣхме отъ горѣпоменатитѣ селяни, защото сме се родили гърци и сме подчинени на Великата Черква и не се съобразяваме съ тѣхнитѣ убѣждения: да дигнемъ възстаническо знаме противъ статуквото на черквата. Ние нищо не казваме, вмѣсто насъ третото правило на Синода въ св. София гласи: „ако нѣкой отъ мирянитѣ на своя глава, като прѣзира божественитѣ и царски повеления и осмѣе страшнитѣ черковни постановления и закони, се усмѣли да удари или да арестува нѣкой епископъ, безъ причина, или пъкъ като създаде причина, то такъвъ да бѫде проклетъ". И Богоносниятъ Игнатий казва: „които почита епископъ, ще се почете отъ Бога, както, който го позори, ще се накаже отъ Бога". Тѣзи редове се написаха на кратко, щото тѣзи, които ще дойдатъ слѣдъ насъ, да знаятъ за благородното и съвсѣмъ не християнско поведение на жителитѣ християни отъ селото Плѣвня.

1872 г. януари 25, Драма.

Кодексъ
на Драмската митрополия
отъ 1862—1901 г.
стр. 65.

III.

Писмо отъ Архимандритъ Партений, архиерейски намѣстникъ въ Алистратъ до гръцкия консулъ въ Сѣресъ, че поради отказване на парична помощь за училищата и за отваряне на пансионъ въ Алистратъ, българитѣ привлѣкли ученици отъ училището и щѣли да привлѣкатъ и населението на Алистратъ, което било въ болшинството си българогласно и че и населението на Горница се състояло отъ българогласни.

Ἀριθ. 243.

Ἐν Ἀλιστράτῃ τῇ 19-ῃ Σεπτεμβρίου 1891.

Ἀπαντῶ τῇ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14 ὁδεύοντος ἐπιστολῇ σας.

Ἐπειδὴ ἔν τισι Κοινότησιν ἕνεκα κομματισμῶν καὶ
διχογνωμιῶν δὲν κατηρτίσθη εἰσέτι τὸ προσωπικὸν τῶν
διδασκάλων, ἀναβάλλω ἐπί τινας ἡμέρας τὴν δήλωσιν
τῶν ὀνομάτων καὶ τῆς ἐτησίου ἀντιμισθίας τοῦ διδά-
σκοντος προσωπικοῦ ἐν ταῖς ἐπιχορηγουμέναις Κοινότησιν.
Ἐπωφελούμενος δὲ τῆς εὐκαιρίας ἐπαναλαμβάνω
καὶ διὰ τῆς παρούσης νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν σας
ἐπὶ τῆς κρισίμου θέσεως τοῦ διαμερίσματος τούτου ὑπὸ
ἐθνικὴν ἔποψιν. Αἱ κοινότητες ἐν αἷς ἠρνήθη τὸ γλί-
σχρον ἐπίδομα τὸ ἀπὸ κοινοῦ ζητηθὲν κατέστησαν ἕρ-
μαιον τῶν ἀντιπάλων· καθ' ὧν οὐδὲν δυνάμεθα πλέον.
Ἡ μὴ ἔγκρισις συστάσεως ἐνταῦθα οἰκοτροφείου, οὗ
τινος ἡ δαπάνη οὐδ' εἰς 100 λίρας ἐξικνεῖται, καταλιμπά-
νει ἀνυπεράσπιστον τὴν ἕδραν τοῦ Μητροπολίτου, αὐτὸ
τὸ κέντρον τῶν ἐθνικῶν ἐνεργειῶν, ἐν ᾧ ἐπιδεξίως καὶ
μετὰ θράσους εἰσέδυσαν καὶ κατώρθωσαν νὰ ὑφαρπά-
σωσιν ἐξ αὐτῆς τῆς Κεντρικῆς Σχολῆς μαθητὰς μελε-
τῶντες νὰ ἐνθρονισθῶσι καὶ ἐν Ἀληστράτῃ ὅπως ἐν
Σέρραις, ἀλλ' ἐν Σέρραις ἀμύνηται συμπαγὴς Ἑλλ. πλη-

№ 243.

Въ Алистратъ, 19 септември, 1891 год.

Отговарямъ на писмото Ви съ дата 14 настоящия мѣсецъ.

Понеже въ нѣкои общини поради партизанщини и разногласие не е съставенъ още учителския персоналъ, отлагамъ за нѣколко дни да явя имената и годишната заплата на учащия персоналъ въ подпомаганитѣ общини.

Възползуванъ отъ случая, повтарямъ и съ настоящето да обърна Вашето внимание на критическото положение на този районъ отъ народно гледище. Общинитѣ, на които се отказа бѣдната помощь, поискана общо, станаха плячка на противницитѣ, противъ които нищо вече не сме въ сила да направимъ. Неодобряването да се отвори тукъ пансионъ, за който разноскитѣ не възлизатъ нито на 100 лири, оставя безъ защита сѣдалището на митрополита, самиятъ центъръ на народнитѣ дѣйствия, въ който умѣло и дързостно се вмѫкнаха и сполучиха да подмамятъ отъ самото централно училище ученици, като смѣтатъ да се загнѣздатъ и въ Алистратъ, както въ Сѣресъ. Но въ Сѣресъ се бори компактно гръцко население, тука, обаче, ще сполу-

θυσμός· ἐνταῦθα ὅμως θά ἐπιτύχωσι στάδιον εὐρὺ ἐνεργείας μεταξὺ τοῦ πλεονεκτοῦντος Βουλγαροφώνου στοιχείου, διαθέτοντες ἄφθονα χρηματικὰ δελεάσματα.

Μόλις σήμερον ἐπανακάμψας ἐκ Δράμας εὗρον τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν πληθὺν δὲ αἰτήσεων καὶ παραπόνων ἐκ τῶν ἀποτυχουσῶν ἐπικουρίας Κοινοτήτων, ἐν αἷς εἶχον ἤδη διορισθῆ διδάσκαλοι. Εὑρίσκομαι λοιπὸν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν, τὸ γόητρον τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐξηυτελίσθη ἀθετούσης τὰς ὑποχρεώσεις καὶ ὑποσχέσεις αὐτῆς, ἐξηυτελίσθην δὲ καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀτομικῶς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐξ ἰδίων θ' ἀπεφάσιζον νὰ ἱκανοποιήσω τὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας, ἐὰν μοι ἦτο τοῦτο κατορθωτόν· δυστυχῶς τὸ γλίσχρον τῆς ἀντιμισθίας μου μόλις ἐπαρκεῖ εἰς τὴν ἀτομικὴν μου συντήρησιν· οὐδὲν ἕτερον ἐναπολείπεταί μοι ἢ νὰ καταθέσω τὴν παραίτησίν μου, ὅπερ ὅσον οὔπω θέλω πράξει ἐπαφίνων τὴν εὐθύνην, οἷς ἀνήκει. Κατέστημεν πλέον ἡ χλεύη καὶ ὁ περίγελως τῶν πρακτικῶν ἀντιπάλων μας, οἵτινες νουνεχέστεροι ἡμῶν δὲν ἀναχαιτίζονται δὲν ἀνακρούουσι πρύμναν ἐν μέσῳ τῷ ἀγῶνι ὑπὸ λεπτολόγων ὑπολογισμῶν φειδοῦς, 40 λίρας προσφέρουσι τῷ Οἰκονόμῳ τῆς Γόρητζας, ἵνα ἀποσκιρτήσῃ· ἡμεῖς δὲ φειδόμεθα προσθήκης 2 λιρῶν εἰς τὸ ἑξάλιρον ἐπίδομα τοῦ συγκρατοῦντος ἐν τῷ ἐθνικῷ στρατοπέδῳ τὸ Βουλγαρόφωνον καὶ ὕποπτον ποίμνιον αὐτοῦ. Παραπλήσιαι ἐνέργειαι γίνονται εἰς τὰς πλείστας Κοινότητας, δυστυχῶς Βουλγαροφώνους τὸ πλεῖστον· πῶς ν' ἀντεπεξέλθωμεν, πῶς ν' ἀποκρούσωμεν τοσούτῳ ἐρρωμένας προσβολάς, ἐνῶ μᾶς ἀπαρνοῦνται καὶ τὰ ἐλάχιστα τῆς ἀμύνης ἐφόδια;—

Ἡ κοινότης Κιούπ-κιόϊ ἀπειθοῦσα εἰς τὴν κοινὴν ἀπόφασιν δὲν παρεδέχθη τὴν ὁρισθεῖσαν νηπιαγωγόν, ἐγκαταστήσασα ἑτέραν ἐγχώριον,

Μετὰ πλείστου σεβασμοῦ διατελῶ Πρόθυμος.

Ἀρχιδιάκον. Παρθένιος.

Ὑ. Γ. Διὰ τοὺς δύο ὑποτρόφους ἐκ Ζελιεχόβης καὶ Γκόρνιτζας εἰδοποιήσατέ μοι παρακαλῶ πότε εἶνε καιρὸς ν' ἀποσταλῶσιν εἰς Σέρρας. Σας.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς
τῆς Μητροπόλεως Δράμας
ἀπὸ 16 Ἀπριοίου 1891 μέχρι 12 Ἰουνίου 1892.
(ὁ ἀριθμὸς τῶν σελίδων λείπει).

чатъ широко поприще на дѣйствие помежду българогласния елементъ, който е болшинство, като разполагатъ съ изобилни парични примамки.

Едвамъ се върнахъ днесъ въ Драма, дѣто намѣрихъ Вашето писмо и много просби и оплаквания отъ общини, несполучили да получатъ помощи, и въ които общини бѣха се вече назначили учители. Намирамъ се, прочее, въ крайно недоумение; престижътъ на св. митрополия изпадна ниско, като не е можала да изпълни задълженията и обѣщанията си, унижихъ се и азъ самъ лично до толкова, че бихъ се рѣшилъ съсъ свои срѣдства да удовлетворя народнитѣ нужди, ако това ми бѣ възможно. За жалость, скромната ми заплата едва е достатъчна за личната ми издръжка. Нищо друго не ми остава, освѣнъ да сложа оставката си, което скоро ще направя, като оставя отговорностьта на тия, на които се пада. Станахме вече за подигравка и насмѣшка на практичнитѣ ни противници, които, по-разумни отъ насъ, не спиратъ въ срѣдъ борбата, водени отъ дребни смѣтки на пестовность. Поднасятъ 40 лири на иконома въ Горница, за да се отметне, а ние жалимъ да придадемъ 2 лири върху пособието отъ 6 лири на тогова, който държи въ народния лагеръ българогласното си и съмнително стадо. Подобни дѣйствия ставатъ и въ много общини, за жалость повечето българогласни. Какъ да излѣземъ на срѣща, какъ да отблъснемъ толкова силни нападения, когато ни отказватъ и най-малкитѣ за защита срѣдства?

Общината въ Кюпъ-кьой не се покори на общото рѣшение и не прие опрѣдѣлената забавачка, но настани друга отъ сѫщото село. Съ голѣмо уважение оставамъ ревностенъ.

Архидияконъ **Партений.**

П. П. За двамата пансионери отъ Зиляхово и Горница съобщете ми пакъ, кога е врѣме да се изпратятъ въ Сѣресъ.

Сѫщия.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 16 априлъ, 1891 г.
до 12 юни, 1892 г.

Листъ (отрѣзано числото).

IV.

Рапортъ отъ Драмския митрополитъ до патриарха, че езикътъ на жителитѣ въ района надъ Драма билъ български, че голѣми общини се откѫснали и се прилѣпили къмъ Екзархията и че голѣмата борба между българи и гърци ще стане единъ день при Филипи.

Τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κυρίῳ Ἰωακείμ.

ΠΑΝΑΓΙΟΤΑΤΕ ΔΕΣΠΟΤΑ,

Ἐβύθισάν με εἰς πολλὰς σκέψεις καὶ εἰς περισσοτέρας μερίμνας αἱ ἰδιοχείρως ὑπὸ τῆς ὑμετέρας προσκυνητῆς μοι παναγιότητος σημειωθεῖσαι καὶ προβληθεῖσαι μοι τρεῖς ἐρωτήσεις „πῶς εὗρον τὰ ἐνταῦθα; τί πράττω; καὶ τί ἐλπίζω;“ Ἀναμετρήσας δὲ ὅλον τὸ βάθος καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐρωτήσεων τούτων, καὶ μελετήσας ὅσον ἠδυνήθην βαθύτερον καὶ σπουδαιότερον τὴν ἐνταῦθα κατάστασιν, χαράττω τὰς ἑφεξῆς γραμμάς.

Παναγιώτατε, Γενικῶς ἐν μιᾷ γραμμῇ ἠδυνάμην ν' ἀπαντήσω εἰς τὰς τοσοῦτον διαφέρον πατρικὸν ὑπὲρ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἀποπνεούσας τρεῖς ὑμετέρας σεπτὰς ἐρωτή-

До Вселенския Патриархъ Господинъ Иоакимъ.

Всесветѣйший Владико,

Въ много мисли и още въ по-много грижи ме потопиха отбѣлѣзанитѣ саморѫчно отъ Ваше поклаяемо за мене Всесветѣйшество и прѣдложени менѣ три въпроса: „Какъ намѣрихъ тукашнитѣ работи? що правя? и на що се надѣвамъ?“ Като измѣрихъ цѣлата дълбочина и важностьта на тѣзи въпроси и като изучихъ, колкото можахъ по-дълбоко и по-сериозно тукашното положение, начъртавамъ слѣднитѣ редове:

Всесветѣйший, общо въ единъ редъ можехъ да отговоря на почтенитѣ три Ваши въпроси, които дишатъ такъвъ отечески интересъ за състоянието

σεις διὰ τῶν ἐφεξῆς λόγων τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν, ὅστις ἐλθὼν εἰς Μακεδονίαν ἔγραφεν ἐκ Φιλίππων (τμήματος νῦν τῆς ἐμῆς παροικίας) πρὸς τοὺς Κορινθίους τὰ ἀκόλουθα „Ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σάρξ ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι· ἀλλ᾽ ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινούς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεός" (Β. Κορινθ. 7, 5). Τὰ ἐνταῦθα εὗρον μόνον κατ᾽ ἐπίφασιν ἤρεμα καὶ γαληνιῶντα· εἰς τὸ βάθος τῆς οὐσίας τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων ἀκούεται σφυγμός, ἐμπνέων φόβους σοβαροὺς καὶ ἀνησυχίας μεγάλας· οἱ Βουλγαρισταὶ κυριολεκτικῶς μαίνονται εἰς τὸ ὑπερκείμενον τῆς Δράμας τμῆμα, τὸ περὶ τὸ ὄρος Ὄρβηλον, τὸ κατερχόμενον ἀπὸ Ζηρνόβου καὶ Ἄνω Βροντοῦς τῆς Ἐπαρχίας Νευροκοπίου καὶ διῆκον διὰ τῆς διόδου τοῦ Γκουρετζηκίου καὶ εκτεινόμενον καθ᾽ ὅλην τὴν γραμμὴν ἀπὸ Βολάκου καὶ Πλεύνας μέχρι Προσωτσάνης καὶ Βησσοτσάνης, κωμοπόλεων ὡριαῖον διάστημα ἀπεχουσῶν τῆς Δράμας. Καθ᾽ ὅλον τὸ τμῆμα τοῦτο γλῶσσα τοῦ λαοῦ εἶνε ἡ Βουλγαρική, τουθ᾽ ὅπερ λίαν εὐνοεῖ τὰ σχέδια τῶν Βουλγαριστῶν. Τμήματα τῆς Ἐπαρχίας Δράμας ὁλόκληρα καὶ μεγάλαι κοινότητες ἀπεσπάσθησαν καὶ προσεκολλήθησαν τῇ Ἐξαρχίᾳ: Πλέβνα, Μποπλῆτος, Βόλακος, Γκουρετσῆκι, Κουμπάλιτσα, Βησότσανη: Ἰινὰ μὲν καθ᾽ ὁλοκληρίαν, τινά δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐγένοντο σχισματικά· ἡ τελευταία ἀποσκίρτησις χρονολογεῖται ἀπὸ δύο ἐτῶν, ὡς μὲ πληροφοροῦσι· κυρίως ἐν τῷ τμήματι Δράμας ἐλθὼν ἐγὼ εὗρον τρία φλέγοντα — ζητήματα, τὸ τοῦ Βολάκου τὸ τῆς Βησσοτσάνης καὶ τὸ τῆς Προσωτσάνης· τῶν λοιπῶν φυλετικῶν ζητημάτων ἡ ὀξεία κρίσις εἶχε πρὸ πολλοῦ παρέλθει, διότι δυστυχῶς καὶ αἱ ἐπτόπιαι ἀρχαὶ ἦσαν κεκηρυγμέναι ὑπὲρ τῶν Βουλγαριστῶν καὶ ἐπεδίκασαν αὐτοῖς καὶ τὰς Ἐκκλησίας καὶ τὰ Σχολεῖα, οἱ δὲ ἐναπομείναντες ὀλίγοι πιστοὶ τῇ Ὀρθοδοξίᾳ κατεπόθησαν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἐξηφανίσθησαν εἰς τὸ πλῆθος των ὑπεναντίων ἐκτὸς τῆς Πλέβνας, ἥτις ἀγωνίζεται ἀγῶνα βαρὺν καὶ δύσκολον, καὶ ὅπου ἐλπίζω νὰ ἐπιπλεύσωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν καὶ νὰ ὑπερισχύσωμεν. Τὰ φλέγοντα ζητήματα, ἅτινα, ὡς εἶπον, ἐλθὼν ἐγὼ εὗρον, τὸ τοῦ Βολάκου δηλονότι, τὸ τῆς Βησσοτσάνης καὶ τὸ τῆς Προσωτσάνης, συνίστανται ἐν τούτῳ· ά.) τὸ τοῦ Βολάκου: ἀπελπισθέντες οἱ Βουλγαρισταὶ νὰ καταπείσωσι τοὺς ἡμετέρους διὰ τῆς πειθοῦς και τοῦ χρήματος, ὅπως προσέλθωσι τῷ σχίσματι, ἀπεφάσισαν ὅπως διὰ τοῦ τρόμου καὶ τῆς βίας τῶν ὅπλων ἐξαναγκάσωσιν αὐτοὺς εἰς ἀποσκίρτησιν: ἀπέστειλαν λοιπὸν πρὸς ἑνὸς ἀκριβῶς μηνὸς λησταντάρτας εἰς τὴν τέως ἥσυχον καὶ ἀμέριμνον Κοινότητα, οἵτινες μεταβάντες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βουλγάρου προεστῶτος, ὅπου προσῆλθε καὶ ὁ Βούλγαρος ἱερεὺς, μετακαλέσαντες τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ὀρθοδόξων, εἰς τὸν τράχηλον τῶν ὁποίων ἔθηκαν γυμνὴν μάχαιραν, ὅλοι δὲ ξιφήρεις ἠνάγκασαν τοὺς ἡμετέρους ἐπὶ ποινῇ σφαγῆς νὰ ὁρκισθῶσιν ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων, ὅτι ἀπαρνοῦνται τὸ Πατριαρχεῖον καὶ προσέρχονται τῇ Ἐξαρχίᾳ: ὅλοι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας ὡρκίσθησαν. Ὅλοι δὲ τότε ἔψαλον ἐν ἀλαλαγμῷ ὄντες τὸ Κομητάτον καὶ οἱ λοιποὶ Βουλγαρισταὶ τὰ ἐπινίκια αὐτῶν, καὶ τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ταπείνωσιν καὶ τὸν ἐξευτελισμόν. Ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου εἶνε ἰσχυρότερος τοῦ κράτους τῆς βίας, τῶν ὅπλων, τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θανάτου. Οἱ θαρραλεώτεροι τῶν ἡμετέρων, ἀψηφοῦντες τοιούτους ἀνιέρους ὅρκους, ἀφέντες ἀμεριμνομερίμνους τοὺς λησταντάρτας νὰ ἐπαναπαύωνται ἐπὶ τῶν δαφνῶν των, ἀπέστειλαν κρύφα εἰς Δράμαν καὶ εἰδοποίησαν τὰς Ἀρχὰς περὶ τῆς παρουσίας σώματος λησταντάρτων ἀπὸ ἡμερῶν ἐν τῇ Κοινότητι των· Ἀπεστάλησαν περὶ τοὺς =50= στρατιώτας, οἵτινες καὶ περιέζωσαν τὸ οἴκημα τῶν λη-

на св. Божии черкви въ Македония, съсъ слѣднитѣ думи на апостола къмъ езичницитѣ, който дошълъ въ Македония, пишелъ отъ Филипи (сега районъ отъ моята епархия) къмъ коринтянитѣ слѣдното: „Като дойдохме въ Македония, плътьта ни не е имала никакво спокойствие, но във всичко сме притѣснявани: отвънъ борби, отвжтрѣ страхове; но Богъ, който утѣшава смиренитѣ, утѣши ни" (2:ро Коринт. 7, 5). Тукашнитѣ работи ги намѣрихъ само на гледъ тихи и спокойни. Въ дълбочината на сжщностьта на тукашнитѣ работи се чува пулсъ, който вдъхва сериозни страхове и голѣми безпокойствия. Българеещитѣ се буквално бѣснуватъ въ района, който лежи надъ Драма около планината Урвилъ, който районъ слиза отъ Зърново и Горно Броди, Неврокопска епархия, върви прѣзъ прохода на Гюреджикъ и се простира по цѣлата линия отъ Волакъ и Плѣвня до Просоченъ и Височенъ, паланки които отстоятъ на 1 часъ отъ Драма. По цѣлия тоя районъ езикътъ на населението е български, а това твърдѣ благоприятствува на плановетѣ на българеещитѣ се. Цѣли райони отъ Драмската епархия и голѣми общини се откжснаха и се прилѣпиха къмъ Екзархията: Плѣвня, Бублица, Волакъ, Гюреджикъ, Кобалиста, Височенъ, Просоченъ; нѣкои изцѣло, а нѣкои въ по-голѣмата си часть станаха схизматически. Послѣдното отмѣтане датира отъ 2 години насамъ, както ме увѣдомяватъ. Собствено въ Драмския районъ, като дойдохъ, азъ намѣрихъ три парливи въпроси: за Волакъ, Височенъ и Просоченъ. Острата криза на другитѣ плѣменни въпроси бѣше минала отдавна, защото, за жалость, и мѣстнитѣ власти се обявиха въ полза на българеещитѣ се и отсждиха тѣмъ и черквитѣ, и училищата, а останалитѣ малцина вѣрни на православието се погълнаха съ течение на врѣмето и се изгубиха въ множеството на противницитѣ, освѣнъ Плѣвня, която се бори въ тежка и мжчна борба и дѣто се надѣвамъ да изплуваме, да се спасимъ и прѣодолѣемъ. Парливитѣ въпроси, които при идването си тукъ, както казахъ, намѣрихъ, т. е. въпроса за Волакъ, Височенъ и Просоченъ, се състоятъ въ това: а) въпросътъ за Волакъ: като се отчаяха българитѣ да склонятъ нашитѣ съ убѣждение и пари, за да се обърнатъ къмъ схизмата, рѣшиха съ терора и насилията на оржжието да ги принудятъ да се отметнатъ. И тъй, пратиха точно прѣди единъ мѣсецъ четници въ доскоро мирната и безгрижна община, които, като отидоха въ кжщата на българския първенецъ, дѣто дойде и българския свещеникъ, повикаха началницитѣ и водителитѣ на православнитѣ, туриха имъ на шията голъ ножъ и всички съсъ саби принудиха нашитѣ подъ страхъ на клане, да се закълнатъ въ Евангелието и въ оржжията, че се отказватъ отъ патриаршията и се прѣхвърлятъ къмъ Екзархията. Всички подъ влияние на насилието се заклеха. Всички тогава запѣха съ възкликъ и четницитѣ и другитѣ българеющи се за своитѣ побѣди и за унижението на православието. Но Богътъ на истината и на правото е по-силенъ отъ властьта на насилието, отъ оржжията, огъня и смъртьта. По-смѣлитѣ отъ нашитѣ, прѣзирайки тѣзи безбожни клетви и като оставили четницитѣ да си почиватъ безгрижно върху лавритѣ си, изпратили тайно въ Драма и съобщили на властитѣ за присжтствието на четническо тѣло отъ нѣколко дни въ общината имъ. Изпратени бѣха

στανταρτῶν, συνήφθη κρατερὰ μάχη, διαρκέσασα =18= περίπου ὥρας· ἔπεσον πολλοὶ ἑκατέρωθεν: περὶ τοὺς ὀκτὼ ἐκ μέρους τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ, τέσσαρες λησταντάρται καὶ εἷς ἡμέτερος ὁ ψάλτης τῆς Ἐκκλησίας μας· ἐφονεύθη καὶ ὁ μετὰ τῶν ἀνταρτῶν συνευοχούμενος βούλγαρος ἱερεύς· ὁ στρατὸς ἔθηκεν πῦρ εἰς τὸν οἶκον τῶν ληστῶν καὶ θὰ κατεστρέφοντο ὅλοι, ἂν μὴ διὰ τῆς στέγης ἐπήδων εἰς τὴν παρακειμένην οἰκίαν, ὅπου διὰ τοῦ τοίχου, χαλάσαντες καὶ ἀνοίξαντες ὀπὴν ἐξιφούλκησαν καὶ πυροβολοῦντες κατὰ τοῦ στρατοῦ καὶ πυροβολούμενοι ἤνοιξαν δίοδον διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη. Τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν τὰ ἀκόλουθα: Ἐν Βολάκῳ ἀγνοῶ πῶς ἐπιτράπη καὶ ἐτελεῖτο ἡ ἀκολουθία ἐξ ὑπαμοιβῆς Ἑλληνιστὶ καὶ Σλαβωνιστὶ ἡμέραν παρ' ἡμέραν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων καὶ ὑπὸ τῶν σχισματικῶν. Εὐθὺς ἀμέσως ἀπηγόρευσα τοῦτο τὸ ἐξ ὑπαμοιβῆς καὶ νῦν μόνον Ἑλληνιστὶ τελοῦνται αἱ ἀκολουθίαι. Τὸ Σχολεῖον ἐξ ἡμισείας κατεῖχον οἱ Βούλγαροι· νῦν ὁλόκληρον τὸ Σχολεῖον παρεχωρήθη τοῖς Ὀρθοδόξοις· και τὸ πλέον εὐχάριστον ὅτι ὅλοι νῦν προσεκύνησαν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον· καὶ ἐστερεώθη ἡ θέσις ἡμῶν καὶ εἰς ὅλα ἐκεῖ τὰ περίχωρα. Εὐτυχῶς καὶ ὁ Νομάρχης Θεσσαλονίκης ὃν ἰδιαιτέρως παρεκάλεσα μεταβὰς παρ' αὐτῷ καὶ ἐπιδοὺς ἔκθεσιν τῶν λαβόντων χώραν, ὑπεσχέθη μοι τὴν ἔνεργον ὑποστήριξιν του καὶ παρέσχε ταύτην, καὶ οὕτω δυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν πλέον ὁριστικῶς λελυμένον καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τὸ ζήτημα τοῦ Βολάκου ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ὀρθοδοξίας. β! Τὸ ζήτημα τῆς Βησσοτσάνης εἶνε τὸ γνωστὸν καὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ζήτημα τῆς κεκλεισμένης ἀπὸ διετίας περίπου Ἐκκλησίας των, ὡς καὶ τὸ ζήτημα τῆς καταληφθείσης ὑπὸ τῶν σχισματικῶν Σχολῆς τῶν Ὀρθοδόξων: Μετέβην παρὰ τῷ Νομάρχῃ, ὃν παρεκάλεσα νὰ διατάξῃ τὸ ἄνοιγμα τῆς Ἐκκλησίας· ἐπέδωκα αὐτῷ μακρὸν ὑπόμνημα· ὁ Νομάρχης ἀνεγνώρισε τὰ ἡμέτερα δίκαια· ἀλλὰ θεωρῶν τὸ ζήτημα γενικὸν ἐδήλωσέ μοι, ὅτι τῶν ἀπὸ ἐτῶν κεκλεισμένων Ἐκκλησιῶν ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ λυθῇ ἐνταῦθα· τὴν λύσιν δέον ν' ἀναμένωμεν ἐκ Κωνσαντινουπόλεως. Ἰδιαιτέρως ὅμως διὰ τὴν Βησσότσανην ὑπέσχετό μοι, ὅτι θὰ φροντίσῃ νὰ ἐξετάσῃ ἂν μὴ ὑπάρχῃ κίνδυνος τις καὶ τότε θὰ συνεργήσῃ, ἵνα διαταχθῇ τὸ ἄνοιγμά της. Ἔχων λόγους νὰ πιστεύω ὅτι ταῦτα λέγων, ὁ Νομάρχης δέν μέ ἠπάτα ἀλλ' ἔλεγέ μοι τὴν ἀλήθειαν ἐπανῆλθον εἰς Δράμαν καὶ ἔπεισα τὸν Μουτεσαρίφην νὰ γράψῃ τῷ Νομάρχῃ ὅτι ἀνοιγομένης τῆς Ἐκκλησίας Βησσοτσάνης οὐδένα ἡ τάξις καὶ ἡ ἡσυχία τῆς Κοινότητος διατρέχει κίνδυνον. Ἀνέμεινα μέχρι τῆς 13 Αὐγούστου, οὐδεμιᾶς δὲ εἰδησεως ληφθήσεις ἐκ Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦδε, ἀπέστειλα μακρὸν τηλεγράφημα τῷ Νομάρχῃ, πρὸς ὃν καθίστων ἐμαυτὸν ἀτομικῶς ὑπεύθυνον περὶ τοῦ ὅτι διατασσομένου τοῦ ἀνοίγματος τῆς Ἐκκλησίας οὐδεμία ταραχὴ καὶ ἀνησυχία θὰ ἐπακολουθήσῃ, καὶ παρεκάλουν, ἵνα διατάξῃ κατὰ τὴν μεγάλην τῶν Ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἑορτὴν τῆς 15-ης Αὐγούστου νὰ διαταχθῇ τὸ ἄνοιγμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μέχρι τῆς σήμερον ὁ Νομάρχης σιγᾷ. Σήμερον συνεκάλεσα περὶ ἐμὲ τοὺς Δημογέροντας τῆς πόλεως Δράμας, ἅπαντας ἄνδρας φιλοπάτριδας καὶ φιλογενεστάτους καὶ ὁμοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ διεβιβάσαμεν ἐν εἴδει τηλεγράφου ταχρίριον τῷ Μουτεσαρίφῃ, δι' οὗ καθίστων αὐτῷ γνωστὸν, ὅτι ἐκλεγεὶς νεωστὶ Μητροπολίτης Δράμας θεωρῶ καθῆκον μου νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὴν Βησσοτσάνην καὶ ἐπισκεπτόμενος τὴν κωμόπολιν νὰ εἰσέλθω καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἱερουργήσω καὶ εὐλογήσω τοὺς χριστιανοὺς, καὶ δέον νὰ λάβῃ ἡ Διοίκησις τὰ μέτρα της μή τις ταραξίας Βουλγαριστὴς ζητήσῃ να μὲ παρενοχλήσῃ. Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Μουτεσαρίφης αὐθωρεὶ ἀπήντησέ μοι πα-

до 50 войника, които обградиха жилището на четницитѣ, завърза се силно сражение, което трая близо 18 часа. Паднаха мнозина и отъ двѣтѣ страни: около 8 души отъ страна на императорската войска, четворица четници и единъ нашъ: пѣвецътъ на черквата ни. Билъ е убитъ и българскиятъ священикъ, съобвиняванъ съ четницитѣ. Войската подпалила кѫщата, дѣто били разбойницитѣ, и би се унищожили всички, ако не би прѣскочили отъ покрива въ близката кѫща, дѣто сѫ разбили стѣната, отворили дупка и съ голи ножове и стрѣляйки противъ войската проправили си пѫть посрѣдъ нея и избѣгали въ планинитѣ. Резултатитѣ бѣха слѣднитѣ: във Волакъ (незная какъ е било позволено) се извършвала службата по редуване прѣзъ день на гръцки и славѣнски отъ нашитѣ и отъ схизматицитѣ. Веднага слѣдъ това забранихъ редуването, и сега само на гръцки се извършва службата. Училището наполовина владѣеха българитѣ, сега цѣлото училище се отстѫпи на православнитѣ. А най-приятното е, че сега всички се поклониха на патриаршията, и така се затвърди нашиятъ Богъ във всички ония околности. За щастие, и Солунскиятъ валия, когото особно помолихъ, като отидохъ при него и подадохъ изложение за всичко станало, ми обѣща своята активна поддръжка (както и ми указа такава), и тъй можемъ да считаме вече окончателно рѣшенъ по цѣлата линия въпроса за Волакъ за въ полза правата на православието. — в) Въпросътъ за Височенъ е извѣстниятъ и на патриаршията въпросъ за затворената отъ около 2 години насамъ тѣхна черква, както и въпросътъ за завзетото отъ схизматицитѣ училище на православнитѣ. Отидохъ при валията, когото помолихъ да заповѣда да се отвори черквата, като му подадохъ и дългъ мемоаръ. Но като счита въпроса за общъ, заяви ми, че дѣлото на затворенитѣ отъ прѣди години черкви не е възможно да се рѣши тукъ: рѣшението трѣбва да очакваме отъ Цариградъ. Особено за Височенъ, обаче, ми обѣща, че ще се покрижи да изпита, дали не сѫществува нѣкаква опасность и тогава да съдѣйствува, за да се заповѣда отварянето ѝ. Като имамъ причини да вѣрвамъ, че, това казвайки, валията не ме лъжеше, но ми казваше истината, върнахъ се въ Драма и убѣдихъ мютесарифина да пише на валията, че ако се отвори височенската черква, никаква опасность нѣма за реда и спокойствието на общината. Чакахъ до 13 августъ и понеже не се получи никакво извѣстие до тогава отъ Солунъ, изпратихъ дълга телеграма на валията, прѣдъ когото поставяхъ себе си лично отговоренъ за това, че ако се заповѣда отварянето на черквата, никакво смущение и безпокойствие нѣма да послѣдва и молѣхъ да се заповѣда да се отвори тя за голѣмия праздникъ на православнитѣ християни — 15 августъ. Но до днесъ валията мълчи. Днесъ свикахъ при себе си общинаритѣ на града Драма, всички отечестволюбиви и твърдѣ родолюбиви мѫже и заедно рѣшихме и изпратихме въ видъ на ултиматумъ такриръ до мютесарифина, чрѣзъ който такриръ му извѣстявахъ, че, избранъ наскоро за Драмски митрополитъ, считамъ за своя длъжность да посѣтя и Височенъ, да влѣза и въ черквата да служа и благословя християнитѣ, тъй че управлението трѣбва да земе своитѣ мѣрки, да не би нѣкой смутитель българинъ да поиска да ме

ρακαλῶν καὶ ἐπαιτῶν νὰ μὴ μεταβῶ, διότι δυστυχῶς
οὐδεμίαν δύναται νὰ μὴ παράσχῃ βοήθειαν, ἀφ' οὗ ἡ
Ἐκκλησία ἐκλείσθη συνεπεία διαταγῆς τῆς Ὑψηλῆς Πύ-
λης· ἡ δὲ ἐπιτόπιος Διοίκησις ἄνευ ἰδιαιτέρας διαταγῆς
οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ· αὐθημερὸν ἐπίσης συνῆλθεν
ἡ Δημογεροντία περὶ ἐμὲ καὶ ἀπεφασίσαμεν ν' ἀποστείλω
ταυτόσημον τακρίριον τῷ Νομάρχῃ, παρ' οὗ νὰ ζητῶμεν
τὰ αὐτά· αὔριον τὸ τακρίριον στέλλεται. Ταῦτα μὲν περὶ
Ἐκκλησίας δυστυχῶς ἄνευ τινὸς ἀποτελέσματος: διὰ δὲ
τὴν ὑπὸ τῶν Βουλγαριστῶν καταληφθεῖσαν Σχολὴν, λαμ-
βάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ καθυστεροῦντες οὐ στεφανοῦνται
ἐνταῦθα, ἐν ᾧ οἱ προεξανιστάμενοι καὶ θρασύτεροι οὐ
μόνον δὲν ῥαπίζονται ἀλλὰ καὶ παρευδοκιμοῦσι τοὺς φι-
λησύχους ἀπεφασίσαμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῆς Δημογερον-
τίας νὰ αὐτοδικάσωμεν, καὶ ἀποστείλαντες νὰ καταλά-
βωμεν διὰ τῆς βίας τὸ Σχολεῖον. Τὸ ἐγχείρημα θὰ λά-
βῃ χώραν τὴν Δευτέραν· θέλω δὲ διαφωτίσῃ καὶ κα-
ταστήσῃ ἐνήμερον τὴν ὑμετέραν παναγιότητα περὶ τῶν
συμβησομένων, ὧν τὸ ἀποτέλεσμα ἐπὶ τέ ους ἔσται ὅτι
θὰ κλεισθῇ τὸ Σχολεῖον καὶ οὔτε τῶν Βουλγριστῶν θὰ
εἶνε οὔτε ἡμέτερον. — γ!) τὸ ζήτημα Προσωτσάνης, πα-
ναγιώτατε Δέσποτα, διὰ δραστηρίων ἐν Θεσσαλονίκῃ
ἐνεργειῶν, ἐν αἷς πολὺ ἐβοήθησεν ἡμῖν καὶ ὁ σεβά-
σμιος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς ἅγιος Θεσσαλονίκης ἐλύθη καὶ
κατ' ἔφεσιν ὑπὲρ ἡμῶν δι' ἀποφάσεως παμψηφοῦς ἐκδε-
δομένης πρὸ δέκα μόλις ἡμερῶν. Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο
πιστεύω ὅτι εἶνε γνωστὸν εἰς τὰ Πατ ιαρχεῖα· πρόκειται
περὶ τῶν κοινοτικῶν κτημάτων· εἰς τ να δηλονότι ἀνή-
κουσι τὰ ἀγαθὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους
ἢ εἰς τοὺς ἀποσχιζομένους· πρόκειται περὶ ἑνὸς καφε-
νείου τῆς Ἐκκλησίας. Θέλω προσεχῶς ἀποστείλῃ τῇ ὑμε-
τέρᾳ Παναγιότητι ἀντίγραφα τῶν διαταγῶν τῶν ὑπουρ-
γείων τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων καὶ τῶν
Ἐσωτερικῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας Προσοτσάνης, ἥτις
ἐπεδικάσθη. τοῖς Ὀρθοδόξοις, ἐξ ὧν διαταγῶν πολλὰ
ἐξάγωνται ὑπέρ τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἐπί-
σης παρασκευάζω ν' ἀποστείλω καὶ ἐθνολογικὸν χάρτην
τῆς Ἐπαρχίας Δράμας ὡς καὶ τῶν πέριξ Ἐπαρχιῶν,
ἵνα ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη παναγιότης καὶ ἡ περὶ Αὐτὴν
Ἁγία καὶ Ἱερα Σύνοδος γινώσκῃ ἑκάστοτε ἀναφαινο-
μένων ζητημάτων, τὰ ὅρια καὶ τὰ σύνορα καὶ τὰς ζώ-
νας τῶν ἐπιρροῶν δι' ἑκάστην Κοινότητα, καὶ ἀναλόγως
νὰ γινώσκῃ ποῦ μέλλουσι να φέρωνται αἱ πηγαὶ τῶν
ποταμῶν, καὶ ποῦ μίαν ἡμέραν θὰ συνκροτηθῇ κατὰ
τὰ μακεδονικὰ ταῦτα μέρη ὁ μέγας φυλετικὸς πόλεμος
μεταξὺ τῶν δύο φυλῶν, τῆς Σλαβικῆς καὶ τῆς Ἑλληνι-
κῆς, τῆς μὲν κατερχομένης ἐκ τῶν ὀρέων ἀπὸ Βοῤῥᾶ,
τῆς δὲ εἰσερχομένης ἐκ τῶν παραλίων εἰς τὰ ἐνδό-
τερα. Χωρὶς δὲ νὰ νομίζω, ὅτι λέγω τι νέον, καὶ χω-
ρὶς νὰ ἔχω τὴν οἴησιν νὰ φρονῶ, ὅτι προμαντεύω τα
μέλλοντα γενέσθαι, προλέγω ὅτι ὡς ποτὲ ἐν τῇ πεδιάδι
τῶν Φιλίππων συνεπλάκησαν αἱ μεγάλαι στρατιαὶ καὶ
ἐκρίθη ἡ τύχη τοῦ Βρούτου καὶ τοῦ Κασσίου, οὕτω καὶ
πάλιν ἐν τῇ πεδιάδι ταύτῃ, ἀποτελούσῃ συνέχειαν τῆς
μεγάλης καθ' ὅλην τὴν Μακεδονίαν πεδιάδος τῶν Σερ-
ρῶν, καὶ ὁριζομένη ἐκ Βοῤῥᾶ μὲν ἐκ τοῦ Ὀρβίλου ὄ-
ρους, κατοικουμένου ὑπὸ Βουλγάρων, ἐκ Νότου δὲ ἐκ
τοῦ Παγγαίου ὄρους, κατοικουμένου ὑπὸ ἀμιγοῦς Ἑλλη-
νικοῦ πληθυσμοῦ, θὰ γείνῃ ἡ μεγάλη σύῤῥαξις τῶν δύο
τούτων φυλῶν, καὶ ἀκριβῶς ἐνταῦθα ἔχομεν τὸ ὕψιστον
καθῆκον νὰ ἐνισχύσωμεν τὸ ἀσθενικὸν καὶ μὴ καταδεί-
σωμεν τὸ συντετριμένον, καὶ νὰ φωτίσωμεν τὸ ἐσκοτι-
σμένον καὶ νὰ μορφώσωμέν λαὸν περιούσιον ζηλωτὴν
καλῶν ἔργων. — Ταῦτα Παναγιώτατε Δέσποτα, εἶνε δι'
ὀλίγων ὅσα εὗρον καὶ ὅπως εὗρον τὰ ἐνταῦθα, ταῦτα
εἶνε, ἅτινα πράττω καὶ περὶ ἃ νυχθημερὸν, χωρὶς νὰ
δώσω ἄνεσιν τῇ σαρκί μου, μεριμνῶ καὶ κοπιάζω, καὶ

безпокои. Негово Прѣвъзходителство мютесарифинътъ въ сѫщия часъ ми отговори, като ме молѣше и изискваше да не отивамъ, защото, за жалость, никаква помощь неможе да ми укаже, тъй като черквата е затворена вслѣдствие на заповѣдь отъ Високата Порта, и мѣстното управление безъ особна заповѣдь неможе нищо да направи. Въ сѫщия день сѫщо се събра общината при мене и рѣшихме да изпратимъ въ сѫщата смисълъ такриръ до валията, отъ когото да искаме сѫщото. Утрѣ такририрътъ се изпраща. Това за черквата, за жалость, безъ нѣкакво слѣдствие; а за завзетото отъ българеещитѣ се училище, като имаме прѣдъ видъ, че закъснѣлитѣ не се награждаватъ тука, когато ранобуднитѣ и смѣлитѣ не само че не се наказватъ, но и съ успѣхъ надминаватъ миролюбивитѣ, рѣшихме и ние заедно съ общината да се саморазправимъ и така изпратихме да завземемъ насила училището. Тоя опитъ ще стане въ понедѣлникъ. Ще освѣтля и ще държа въ течение Ваше Всесветѣйшество за това, което би се случило и на което слѣдствието ще бѫде най-послѣ, че ще се затвори училището и нѣма да бѫде нито наше, нито на българеещитѣ. — г) Въпросътъ за Просоченъ, Всесветѣйший Владико, чрѣзъ енергични въ Солунъ дѣйствия, въ които много ни помогна и уважаемиятъ въ Христа братъ св. Солунски, се рѣши по желание, както искахме ний, съ рѣшение единодушно издадено едвамъ прѣди 10 дни. И тоя въпросъ, вѣрвамъ, да е извѣстенъ на патриаршията. Отнася се за обществениитѣ имоти, сир. на кого принадлежатъ черковнитѣ имоти: на православнитѣ ли, или на отцѣпницитѣ. Думата е за едно черковно кафене. Ще пратя наскоро до Ваше Всесветѣйшество прѣписи отъ заповѣдитѣ на Министерството на Правосѫдието и Вѣроизповѣданията и на Вѫтрѣшнитѣ Работи за просоченската черква, която се отсѫди на православнитѣ и отъ които заповѣди много нѣщо се заключава за правата на нашата черква. Сѫщо готвя да изпратя и народописна карта на Драмската епархия, както и на околнитѣ епархии, за да знаете Ваше Божественѣйше Всесветѣйшество и св. и свещенъ при Васъ Синодъ винаги, когато възникватъ въпроси, за прѣделитѣ, границитѣ и сферитѣ на влияние за всѣка община, та споредъ това да знаете, кѫдѣ трѣбва да се отправятъ изворитѣ на рѣкитѣ и кѫдѣ единъ день ще се произведе по тѣзи македонски страни великата плѣменна война помежду двѣтѣ плѣмена—славѣнското и грѣцкото. Едното като слѣзе отъ планинитѣ отъ сѣверъ, а другото като навлѣзе отъ крайбрѣжието навѫтрѣ. Безъ да мисля, че казвамъ нѣщо ново и безъ да мисля съ самоувѣреность, че прѣдугаждамъ бѫдещето, прѣдсказвамъ, че ако нѣкога въ полето на Филипи сѫ се сблъскали голѣмитѣ войски и се е рѣшила сѫдбата на Брута и Касия, така пакъ въ сѫщото поле, което съставлява продължение отъ най-голѣмото по цѣла Македония Сѣрско поле и което граничи отъ сѣверъ съ планината Урвилъ, населена съ българи, а отъ югъ планината Пангей, населена отъ несмѣсено грѫцко население, ще стане голѣмото стълкновение на тѣзи двѣ плѣмена. Тукъ именно имаме висша длъжность да засилимъ ослабналото и да сглобимъ счупеното, да просвѣтимъ потъмнѣлото и да образуваме народъ избранъ, ревнитель на добри дѣла. —Това, Всесветѣйший Владико, е накратко, което

αὗται εἶνε αἱ ἐλπίδες καὶ οἱ φόβοι μου· ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς Θεός, ἄς παραμυθήση καὶ ἄς ἀνακουφίση καὶ ἡμᾶς. Ἀμήν. Περὶ τοῦ τμήματος Ζίχνης ἀργότερον θέλω συναθροίση τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν μου καὶ θέλω ὑποβάλη καὶ ταῦτα καθηκόντως τῇ ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, ἧς νῦν τὴν παναγίαν δεξιὰν κατασπαζόμενος καὶ τὰς Θεοπειθεῖς εὐχὰς ἐξαιτούμενος πρὸς φωτισμὸν καὶ στηριγμόν μου ὑποδιατελῶ.

Ἐν Δράμα τῇ 25 Αὐγούστου 1902.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 25 Αὐγούστου 1902 μέχρι 3 9/βρίου 1905. Σελὶς 1—5.

и както намѣрихъ въ тукашнитѣ работи; това е което правя и за което денонощно, безъ да дамъ покой на плътьта си, се грижа и трудя, и това сж надеждитѣ и страховетѣ ми. Но Богъ, който утѣшава смиренитѣ, нека утѣши и нека облекчи и насъ, аминъ. За Зъхненския районъ ще събера покъсно резултатитѣ отъ моитѣ изслѣдвания и ще поднеса и тѣхъ по длъжность на Ваше Божественѣйше Всесветѣйшество, на което сега, като цѣлувамъ св. десница и като прося Богоубѣдителнитѣ молитви за моя просвѣта и подкрѣпа, оставамъ.

Въ Драма, 25 августъ, 1902 г.

(Подписъ нѣма).

Копирна книга на Драмската митрополия отъ 25 августъ 1902 г. до 3 ноември 1905 г. Листъ 1—5.

V.

Рапортъ отъ Драмския митрополитъ до патриарха, че въ Зъхненско имало петь българогласни общини и че беговетѣ помагали на владиката въ тия общини противъ българеющитѣ се

Τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντίνῳ

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Το τελευταῖον γράμμα τῆς σεπτῆς μοι Αὐτῆς Κορυφῆς ἐγκαίρως περιῆλθεν εἰς χεῖράς μου. Ἐπειγόμενος τότε νὰ ἐξέλθω εἰς μικρὰν τινα περιοδείαν ἀνὰ τὸ τμῆμα Ζίχνης εἰς τινας Κοινότητας ὅλας Βουλγαροφώνους, δὲν προέλαβον ν' ἀπαντήσω: Μόλις χθὲς ἐπέστρεψα, καὶ ἀμέσως ἔρχομαι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀναβληθέντος εἰς μικρὸν καθήκοντός μου. Ἄρχομαι δὲ ἀπὸ τῶν ἐντυπώσεών μου τῶν ἐκ τῆς πρώτης περιοδείας· διῆλθον διὰ πέντε Κοινοτήτων, ὅλων Βουλγαροφώνων, ἐξ ὧν αἱ μὲν δύο εἶνε σταθεραὶ καὶ πισταὶ καὶ θέλουσι διατηρηθῇ τοιαῦται τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι διὰ παντὸς, αἱ δὲ τρεῖς ἄλλαι μένουσι μὲν πισταὶ καὶ μενοῦσιν ἴσως εἰς χρόνον ἢ εἰς χρόνους τινάς εἰσέτι, ἀλλ' ἀμφιρρέπουσαι μεταξὺ Ὀρθοδοξίας καὶ σχίσματος, καὶ ἐπειδὴ τὰ Βουλγαρικὰ κομιτᾶτα δῄουσι καὶ λῃστεύουσι καὶ ἀπειλοῦσι διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, φόβοι πολλοὶ ἐγεννήθησαν ἐν τῷ πνεύματί μου, ὅτι βράδιον ἢ τάχιον θὰ θρηνήσωμεν καὶ αὐτῶν τὴν ἀπώλειαν· κατάστασις βοσκηματώδης πανταχοῦ, ἐκτὸς τῆς μιᾶς Κοινότητος Ἐγρῆ-δερὲ ὀνομαζομένης ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς κάμνει κυριολεκτικῶς θαύματα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ζοφερὰν καὶ ἀφεγγῆ νύκτα τῆς ἀγνωσίας, ὅπου καθεύδονται αἱ ἄλλαι βουλγαρόφωνοι Κοινότητες. Ἱερεῖς ἐκτὸς τῶν τοῦ Ἐγρῆ-δερὲ καὶ ἔνθα κυριολεκτικῶς ἀναλφάβητοι· τὸ ἅλας ἐμωράνθη· ὁ δὲ λαὸς ἐν τίνι ἔμελλε ν' ἁλισθῇ; πολλοὶ τῶν ἱερέων εἶνε ἀρχηγοὶ τοῦ Βουλγαρισμοῦ καὶ κρύπτονται· καὶ ἐγὼ δὲ κάμνω ὅτι δὲν τοὺς ἐννοῶ, διότι ἂν τοὺς ἀποκαλύψω καὶ τοὺς ἐλέγξω, θὰ ποιήσωσιν, ὅτι μέλλουσι ποιῆσαι, τάχιον, ὡς ὁ Ἰούδας. Τὸ ποιμαντορικόν μου καθῆκον ἐπιβάλλει μοι νὰ προσποιηθῶ τελείαν ἄγνοιαν, καὶ νὰ λάβω ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα, ἵνα τους καταστήσω ἀκινδύνους καὶ τοὺς ἀπομονώσω, ὅπως μὴ ἡ λύμη προσβάλῃ καὶ τὰ ὑγιαίνοντα ἐκ τῶν προβάτων. Εὐτυχῶς ἔχομεν μέγα στήριγμα τοὺς Ὀθωμανοὺς βέηδες καὶ ἀγάδες εἰς τὰς Κοινότητας ταύτας, οἵτινες μισοῦσι καὶ καταδιώκουσὶ τοὺς βουλγαριστάς,

До Вселенския Патриархъ Константинъ.

Всесветѣйший Отче и Владико,

Послѣдното писмо на почитаемия ми глава на врѣме получихъ на ржцѣтѣ ми. Понеже тогава бързахъ да излѣза въ малка обиколка изъ Зъхненския районъ въ нѣкои общини, всички българогласни, не сварихъ да отговоря. Едвамъ вчера се завърнахъ и веднага ида да изпълня отложената ми за малко длъжность. Захващамъ отъ впечатленията ми, изнесени отъ първата ми обиколка. Минахъ прѣзъ петь общини, всички българогласни, отъ които двѣтѣ сж постоянни и вѣрни и ще останатъ такива съ Божия благодатъ за винаги, а другитѣ три оставатъ, наистина, вѣрни и ще останатъ, може би, извѣстно врѣме още, но колебаещи се помежду православието и схизмата, и понеже българскитѣ комитети палятъ, грабятъ и заплашватъ съ огънь и желѣзо, голѣмъ страхъ се поражда въ ума ми, че рано или късно ще оплачемъ и тѣхната загуба. Това скотско състояние е на всѣкждѣ, освѣнъ въ едничката община, наречена Егри-дере, дѣто гръцкиятъ езикъ и цивилизация правятъ буквално чудеса въ сравнение съ тъмната нощь на незнанието, въ което спать другитѣ българогласни общини. Свещеницитѣ, освѣнъ тѣзи въ Егри-дере, буквално сж безграмотни. Сольта се е обезсолила, и народътъ съ какво ще се посоли? Много отъ свещеницитѣ сж водители на българизма и се криятъ, и азъ се правя, че не ги разбирамъ, защото, ако ги открия и ги изоблича, ще направятъ по-скоро това, което мислятъ да правятъ, както Иуда. Пастирската длъжность ми налага да се преструвамъ въ съвършено незнание и да вземамъ всички сгодни мѣрки, за да ги направя безврѣдни и да ги уединя, за да не би заразата да обхване и здравитѣ овце. За щастие, имаме голѣма подкрѣпа отъ турскитѣ беееве и аги въ тѣзи общини, които мразятъ и прѣслѣдватъ българеещитѣ се, и страхътъ отъ тѣзи малки ти

καὶ ὁ φόβος ἐκ τῶν μικρῶν τούτων τυραννίσκων κρατεῖ πολλοὺς πιστοὺς εἰς τὰ καθεστῶτα, εἴτε Ἐκκλησιαστικὰ εἴτε πολιτικά. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ὀλίγους πλείονα ἄλλοτε.

. . . .

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 25 Αὐγούστου 1902 μέχρι 3 9/βρίου 1905. Σελὶς 6.

рани държи мнозина вѣрни въ статуквото било то черковно, или политическо. Това на кратко, повече другъ пжть. — . . . .

(Слѣдва заключението отъ частенъ характеръ за нѣкакви интриги противъ митрополита прѣдъ патриаршията и по вѣстницитѣ). (Бѣл. прѣв.)

(Нѣма дата, но се разбира, че е между 25 августъ и 6 септемврн, 1902 г.) (Подписъ нѣма).

Копирна книга на Драмската митрополия отъ 25 августъ 1902 год. до 3 ноември 1905 год. Листъ 6.

VI.

Рапортъ отъ Драмския митрополитъ до патриарха, че Карлъково е българогласно село и трѣбва да се освободи отъ патриаршеско даждие, защото българогласнитѣ сж навикнали да не плащатъ черковнитѣ даждия.

Ἀριθ. 84
Ἀριθ. Πρωτ. 527.

Τῷ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ,

Ἐν Καρλίκοβα, χωρίῳ ὑπαγομένῳ ὑπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μὲν διοίκησιν τῆς ταπεινῆς μου παρουσίας Δράμας ὑπὸ τὴν πολιτικὴν δὲ διοίκησιν τοῦ Καζᾶ Ζίχνης τοῦ Σαντζακίου Σερρῶν καὶ ἀριθμοῦντι =185= οἰκίας Ὀρθοδόξους, ἡ ὑπάρχουσα Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἶνε μικρά, στενή, σκοτεινὴ καὶ ἑτοιμόρροπος, ὅλως διόλου ἀκατάλληλος καὶ ἀνεπαρκὴς διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν χριστιανῶν. Ἐπισκεψάμενον αὐτοὺς ἔναγχος παρεκάλεσάν με οἱ κάτοικοι καὶ οἱ πρόκριτοι τῆς Κοινότητος, ὅπως διὰ τῆς Ὑμετέρας Θεοφρουρήτου Παναγιότητος κατορθωθῇ συντόνως ἡ ἔκδοσις τοῦ ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου πρὸς ἀνοικοδόμησιν νέας καὶ καταλλήλου καὶ ἐπαρκοῦς, καὶ ἀσφαλοῦς Ἐκκλησίας: Ἡ νέα Ἐκκλησία οἰκοδομηθήσεται ἐπὶ τοῦ χώρου τῆς πλατείας· οὐδὲν δὲ ὑπάρχει ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος κώλυμα, διότι εἶνε κτῆμα τῆς Κοινότητος. Καὶ μῆκος μὲν θὰ ἔχῃ ἡ Νέα Ἐκκλησία =35= πήχεων ὁμοῦ μετὰ τοῦ Νάρθηκος, πλάτος δὲ ἐπίσης ὁμοῦ μετὰ τῶν πτερυγίων τοῦ νάρθηκος πηχ. =30= καὶ ὕψος πηχ. =15=, ἡ δαπάνη ὑπολογισθεῖσα δὲν θὰ ὑπερβῇ τὰς 500 ὀθωμ. λίρας, διότι ἐν τῷ τόπῳ τὰ πάντα εἶνε ἡτοιμασμένα. Ἐσωκλείω καὶ ἓν σχέδιον τῆς νέας Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπερ μετὰ δυσκολιῶν καὶ αὐτὸ κατορθώθη νὰ γίνῃ, διότι Ἀρχιτέκτονες μεμορφωμένοι ἐν Ζίχνᾳ δὲν εὑρίσκονται. Τὸ χωρίον εἶνε βουλγαρόφωνον ἀλλὰ μέχρι τῆς σήμερον ἔμεινε πιστόν. Ἐλπίζω δὲ ὅτι ἡ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Πατριαρχείου ἔκδοσις τοῦ Φιρμανίου, ὅπερ θέλει κρατεῖσθαι ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς Μητροπόλεως, ἔσται ὁ πλέον ἰσχυρὸς δεσμὸς καὶ εἰς τὸ μέλλον τῆς πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον ἀφοσιώσεως τῶν χριστιανῶν τούτων. Παρακαλῶ μόνον θερμῶς, ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν μίαν ὥραν τάχιον ἐπισπευθῇ ἡ ἔκδοσις τοῦ φιρμανίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ μείνῃ ἀφορολόγητον ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου, διότι ἅπασαι σχεδὸν αἱ Βουλγαρόφωναι Κοινότητες κακῶς συνειθήσαν μήτε εἰς Ἀρχιερατ. Επιχορήγησιν, μήτε εἰς καμμίαν ἄλλην Ἐκκλησιαστικὴν

№ 84
Прот. № 527.

До Вселенския Патриархъ.

Всесветѣйший,

Въ Карлъково, село спадаще подъ черковното управление на смирената ми Драмска епархия, а подъ политическото управление на Зъхненската кааза, Сърски санджакъ, и което брои 185 кжщи православни, сжществуващата черква „Св. Георги" е малка, тѣсна, тъмна и на падане, съвсѣмъ негодна и недостатъчна за религиознитѣ нужди на християнитѣ. При наскорошното ми посѣщение селото, жителитѣ и първенцитѣ на общината ме помолиха да се подѣйствува по единъ усиленъ начинъ отъ страна на Ваше Богохранимо Всесветѣйшество, за да се издаде височайши императорски ферманъ за въздигане на нова, сгодна, достатъчна и здрава черква. Новата черква ще се съгради на площадното мѣсто. Колкото за мѣстото нѣма никаква прѣчка, тъй като то е собственость на общината. Новата черква ще има дължина 35 аршина заедно съ нартиката, ширина сжщо заедно съ крилата на нартиката 30 аршина и височина 15 аршина. Прѣсмѣтнатитѣ разноски нѣма да надминатъ 500 турски лири, защото тамъ всичко е ефтино. Сумата отъ 500-тѣ лири е готова. Приключвамъ и единъ планъ на новата черква „Св. Георги", който планъ съ мжчнотии се успѣ да се състави, защото образовани инжинери въ Зъхна нѣма. Селото е българогласно, но до днесъ е останало вѣрно. Надѣвамъ се, че издаването на фермана въ името на патриарха, който ферманъ ще се пази въ архивитѣ на митрополията, ще бжде най-силната връзка и за въ бждаще за привързаностьта на тия християни къмъ патриаршията. Само моля горѣщо да се ускори часъ по-бързо издаването на фермана, отъ друга страна да се освободи селото отъ патриаршеско даждие, защото всички почти българогласни общини злѣ сж навикнали да не плащатъ нито архиерейско пособие, нито друго нѣкое черковно даване. У тия българо-

δόσιν. Παρὰ τοῖς Βουλγαροφώνοις τούτοις τοις ἄλλοτε τοσοῦτον εὐσεβέσι νῦν τὰ πάντα, ἀπὸ τῆς θρησκείας γενομένης τῆς ἀρχῆς, εἰσὶν ὠνητὰ χρήμασι καὶ εὕρηνται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πλειοδοτοῦντος. Δυστυχῶς!

Ἐπικαλούμενος τὰς παναγίας Αὐτοῦ εὐχὰς ὑποδιατελῶ.

† Ἐν Δράμα τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1902.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς
Τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ
21 Ἰουλίου 1902. μέχρι 18 Μαρτίου 1903.
Σελὶς 53.

гласни, които иначе сж благочестиви, сега всичко, като се почне отъ вѣрата, е възможно да се купи съ пари и всичко е на разположение на наддавача, за жалость!

Като прося всесветитѣ Ви молитви, съмъ.

Драма, 5 октомври, 1902 г.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 21 юли 1902 год.
до 18 мартъ 1903 год.
Листъ 53.

VII.

Писмо отъ Драмския митрополитъ до игумена на монастиря Икосифиниса, да изгони тутакси иеромонаха Хрисостома, защото увѣщавалъ християнитѣ да приематъ българската схизма.

Ἀριθ. Πρωτ. 901.

Πανοσιώτατε Καθηγούμενε τῆς ἱερᾶς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης κ. Δαμασκηνέ, Πανοσιώτατοι ἡγουμενοσύμβουλοι καὶ λοιποὶ πατέρες, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Μετὰ πολλῆς λύπης ἀναγγέλλομεν πρὸς ὑμᾶς ὅτι ὁ ἐκ τῶν πατέρων τῆς Μονῆς Ἱερομόναχος Χρυσόστομος, περιερχόμενος τὰ χωρία πρὸς συλλογὴν βοηθειῶν ὑπὲρ τῆς Μονῆς μεταξὺ ἄλλων κατηχήσεων διεγείρει καὶ συμβουλεύει τοὺς ὀρθοδόξους, ὅπως ἀποσκιρτήσωσιν ἐκ τῶν κόλπων τῆς ὀρθοδοξίας καὶ δεχθῶσι τὸ βουλγαρικὸν σχίσμα· τοιαύτη δὲ ἀκατανόμαστος καὶ ἀντιχριστιανικὴ πολιτεία προκαλεῖ πολλὰς καὶ βαρείας ποινάς, ἵνα δε μὴ ἐφαρμόσωμεν τὴν βαρυτάτην, τὴν τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης τοιούτου ἀναξίου καὶ ἁμαρτωλοῦ καὶ σκανδαλοποιοῦ ἱερέως, διατάσσομεν τὴν ἄμεσον ἔξωσιν αὐτοῦ ἐκ τῆς Μονῆς καὶ τὴν διαγραφὴν του ἐκ τοῦ Μοναχολογίου καὶ ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ἀδελφῶν καὶ πατέρων τῆς Μονῆς. Ἅμα λοιπὸν λάβητε τὴν παροῦσαν ἡμῶν, αὐθωρεὶ νὰ συνέλθητε καὶ νὰ τὸν ἐκδιώξητε ἔξω καὶ μακρὰν τῆς Μονῆς τὸν ἄθλιον καὶ κατηραμένον τὸ ψωραλέον τοῦτο πρόβατον, ἵνα μὴ μεταδώσῃ τὴν λύμην καὶ τὴν ψωρίασιν καὶ εἰς ἄλλα ὑγιαίνοντα πρόβατα τῆς θεοφρουρήτου Μάνδρας τοῦ Κυρίου, ὁποία εἶνε ἡ σεβασμία ὑμῶν Μονή. Ἀναμένομεν ταχεῖαν τὴν ἀπάντησίν σας, ὅτι ἐδιώχθη ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ μέσου ὑμῶν πρὸς ἡσυχίαν ἡμῶν.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 5-ῃ Μαρτίου 1903.

† Ὁ Δράμας Χρυσόστομος

Ἐν Χριστῷ εὐχέτης σας.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς
τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ
τοῦ 14 Δεκεμ. 1902 μέχρι 18
8/βρίου 1903. Σελὶς 100.

№ на протокола 901.

Всепрѣподобнѣйший игумене на светата обитель Икосифиниса Господинъ Дамаскине, всепрѣподобнѣйши съвѣтници на игумена и прочии отци, благодать да бжде Вамъ и миръ отъ Бога. Съ голѣма скърбь Ви извѣстяваме, че иеромонахъ Хрисостомъ отъ отцитѣ на монастиря, като обикаля по селата за събиране помощи за монастиря, между другитѣ увѣщания възбужда и съвѣтва православнитѣ да се отметнатъ отъ обятията на православието и да приематъ българската схизма, Такъво неокачествимо и противохристиянско поведение прѣдизвиква много и тежки наказания. За да не приспособимъ най-тежкото наказание — низвержение отъ свещенството — на този недостоенъ грѣшенъ и скандалиозенъ свещеникъ, заповѣдваме веднага да го изгоните отъ монастиря и да го заличите отъ монастирския списъкъ и отъ реда на братята и отцитѣ монастирски. Прочее, щомъ получите настоящето ни, сжщия часъ да размислите и да го изпждите вънъ и далечъ отъ монастиря — тази мизерна, проклета и крастава овца, за да не прѣдаде заразата и крастата и на други здрави овци отъ богохранимата ограда на Господа, каквато е почтената Ви обитель.

Очакваме скорошния Ви отговоръ, че е изгоненъ лукавиятъ отъ срѣдата Ви за наше спокойствие.

Божията благодать да бжде съ Васъ.

Драма, 5 мартъ 1903 г.

Драмски **Хрисостомосъ**,
въ Христа Вашъ молитствуватель.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 14 декември 1902 г.
до 18 октомври 1903 г.
Листъ 100.

VIII.

Заповѣдь отъ Драмския митрополитъ до първенцитѣ на село Волакъ, пѣвецътъ имъ Христо да прѣстане да пѣе въ черквата по български.

Ἀριθ. Πρωτ. 1037.

† Εὐλαβέστατε ἐφημέριε, τιμιώτατοι ἐφοροεπίτροποι καὶ ἔντιμε Προψάλτα τῆς εὐλογημένης Κοινότητος Βολάκου, τέκνα ὑμῖν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Μετὰ πολλῆς τῆς ἐκπλήξεως καὶ λύπης ἐπληροφορήθημεν σήμερον, ὅτι ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου ὑμῶν ἀπὸ τοῦ Πάσχα ἕως τῆς σήμερον ὁ Ψάλτης Χρῆστος ψάλλει εἰς τὴν Βουλγαρικὴν γλῶσσαν, μὴ ἐννοῶν νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ὁλόκληρον τὸ χωρίον ἀπεδέχθη καὶ ὀρθὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰς διατάξεις τῆς θρησκείας μας. Τὸ τοιοῦτον δὲν τὸ συγχωροῦμεν καὶ διατάσσομεν ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ παύσῃ ἡ τοιαύτη ἀταξία καὶ αὐθαιρεσία τοῦ ψάλτου· διότι ἄλλως θὰ τιμωρήσωμεν αὐτὸν μὲ αὐστηρὰς ποινὰς καὶ διὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἀκόμη καὶ ἔστω εἰς γνῶσιν του· ἀναμένομεν ταχέως ἀπάντησίν σας· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μεθ' ὑμῶν.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 23 Μαΐου 1903.

† Ὁ Δράμας Χρυσόστομος εὐχέτης σας.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ τοῦ 14 Δεκεμ. 1902 μέχρι 18 8βρίου 1903. Σελὶς 202.

№ на протокола 1037.

† Благоговѣйнѣйший свещенико, почтенѣйши черковни и училищни настоятели и първенци и почтений протопсалте на благословената община въ Волакъ, чада наши въ Господа възлюблени, благодатъ да бжде Вамъ и миръ отъ Бога. Съ голѣмо удивление и скърбь се научихме днесъ, че въ светата черква на селото Ви отъ Великдень и до днесъ пѣвецътъ Христо пѣе на български езикъ, безъ да иска да знае, че цѣлото село е приело православието вѣрно и съгласно съ божественитѣ и свещени правила и съ постановленията на вѣрата ни. Тѣзи работи не сж простени и заповѣдваме отъ днесъ и занапрѣдъ да прѣстане това безредие и произволъ на псалта, защото инакъ ще го накажемъ съсъ строги наказания още и чрѣзъ политическата власть. И това да бжде за негово знание. Очакваме скорошенъ Вашъ отговоръ. Божията благодатъ да бжде съ Васъ.

Въ Драма, 23 май, 1903 г.

† Драмски Хрисостомосъ,
Вашъ молитствуватель.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 14 декември 1902 г.
до 18 октомври 1903 г.
Листъ 212.

IX.

Рапортъ отъ Драмския митрополитъ до патриарха, че българската крѣпость Скрижево прѣминала къмъ патриаршията и че, ако се привлѣче и Височани, ще се изличи и послѣдната слѣда на схизмата въ източна Македония.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ ΔΕΣΠΟΤΑ,

Ἀνέμενον τὸ ἄνοιγμα τῆς Ἐκκλησίας Βησσοτσάνης, ἵνα, πληρωμένην ἔχων τὴν χαράν μου, ἀναγγείλω εὐάρεστα καὶ λαμπρὰ τῆς ὀρθοδοξίας τρόπαια ἐν τῇ ταπεινῇ μου Ἐπαρχίᾳ. Ἀλλ' ὡς φαίνεται, τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καί τοι φαίνεταί μοι ἐγγὺς καὶ ἐπὶ θύραις, οὔπω συνεπληρώθη διὰ τὴν πείσμονα Βησσοτσάνην — Ἀλλὰ τὸ ῥῆγμα εἰς τὴν ἐχθρικὴν καὶ ἀπεσχισμένην παράταξιν κατὰ συναγωγὴν ἐγένετο, καὶ ἐγένετο εἰς τὸ πλέον ἐπικαιρον σημεῖον καὶ κατὰ τρόπον ὑπερβάντα πᾶσαν προσδοκίαν καὶ ἐλπίδα.

Ἡ Σκρίτζοβα, χωρίον Βουλγαρόφωνον ἀριθμοῦν περὶ τὰς 300 οἰκογενείας, ὅλας χριστιανικάς, ἀπεσχισμένον δὲ ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν καθ' ἃς εἰσήχθη τὸ Βουλγαρικὸν σχίσμα· ἀποτελοῦν δὲ τὸν κυριώτατον προμαχῶνα τοῦ Βουλγαρισμοῦ, τὴν ἕδραν τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀπαισίου κομιτάτου καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν ὡς ἐκ τῆς στρατηγικωτάτης θέσεως, ἐν ᾗ κεῖται τὸ χωρίον, τὴν Ἀκρόπολιν τοῦ σχίσματος, ἡ Σκρίτζοβα αὕτη ὑπετάγη εἰς τὸν ἐλαφρὸν καὶ χρηστὸν τοῦ Κυρίου ζυγόν. Πανδημεὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἀπὸ τῶν ἱερέων, διδασκάλων καὶ προκρίτων μέχρι τοῦ τε-

Всесветѣйший владико,

Очаквахъ отварянето на черквата въ Височани, за да имамъ пълна радостьта си и да извѣстя за спечелени благоприятни и свѣтли за православието трофеи въ смирената ми епархия. Но, както се вижда, изпълнението на врѣмето, ако и да ми се вижда близу и при прага, не се е още изпълнило за упоритото Височани.—Но разривътъ въ неприятелскитѣ и разкжсани редове е станалъ и то въ вай-важната си точка, и по начинъ, който прѣвишава всѣко очакване и надежда.

Скрижово, българогласно село, което брои около 300 сѣмейства, всички християнски, откжснати отъ тѣлото на православната черква още отъ първитѣ дни, въ които се въведе българската схизма, и което съставлява главната крѣпость на българизма, седалището на страшния и фаталенъ комитетъ въ цѣла източна Македония поради стратегическото си положение, въ което се намира селото, Акрополътъ на схизмата,—това Скрижово се подчини подъ лекия яремъ на Христа Господа. Всенародно жителитѣ на селото отъ свещеницитѣ, учителитѣ и първенцитѣ до послѣдния селянинъ съ прошени

λευταίου χωριάτου δἱ ἀναφορᾶς γενικῶς προσεκάλεσάν με νὰ μεταβῶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἱερουγήσῳ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ των καὶ προσλάβωμαι αὐτοὺς καὶ ἑνώσω τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἀφ' ἧς κακῶς ἀπεσχίσθησαν . . . , καὶ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς χαρᾶς ἐπετελέσθη τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν τοῦτο ἔργον· οἱ ἱερεῖς ἀμφότεροι ἔχουσι λαβόντες τὴν Ἱερωσύνην παρὰ τῶν ἀειμνήστων προκατόχων μου Ἀρχιερέων, καὶ οὐδέτερος ἐξ αὐτῶν παρ' Ἀρχιερέως σχισματικοῦ· ἀνέγνων ἐπ' αὐτοὺς συγχωρητικὰς εὐχὰς καὶ δεξάμενος εἶδος λιβέλλου παρ' αὐτῶν ἐδεξάμην αὐτοὺς εἰς Ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν, καὶ ἐπέτρεψα νὰ συλλειτουργήσωσι μετ' ἐμοῦ, καὶ ὁ μὲν εἷς γινώσκει ἄριστα τὴν Ἑλληνικήν, καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ ἱερουργεῖ· ὁ δεύτερος ὀλίγον γνωρίζει καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Σλαβωνικήν· ἔταξα διδάσκαλον τοῦ δευτέρου τὸν πρῶτον ἱερέα, ἵνα διδάξῃ αὐτὸν τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν Ἑλληνιστί· ὑπεγράφη ἀναφορὰ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων καὶ τακρίριον παρὰ τῆς Μητροπόλεως πρὸς τὴν Διοίκησιν τοῦ τόπου, ἵνα διαγράψῃ ἐκ τῶν ἐπισήμων κυβερνητικῶν βιβλίων τὴν Κοινότητα ὡς Βουλγαρικήν, ν' ἀλλάξῃ τοὺς χαμιδιέδες καὶ νὰ δώσῃ νέους φέροντας τὸν χαρακτηρισμὸν «Ρούμ» ἀντὶ «Βουλγάρ». καὶ ἐν γένει ἔπραξα πᾶν ὅτι αἱ περιστάσεις ὑπαγορεύουσιν ὡς καθῆκον. Ἐλπίζω καὶ ἄλλας ν' ἀναγγέλλω εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν προσελεύσεις Βουλγαρικων Κοινοτήτων.—Ὅσον διὰ τὴν Βησσοτσάνην δὲν βλέπω ἔτι ἀκτῖνας φωτὸς ἐγγὺς κειμένου, δἰ ὃ καὶ ἐναγωνίως ἀναμένω

. . . .

ἐκ μερους τῆς ὑμετέρας προσκυνητῆς μοι Παναγιότητος

. . . .

. . . .

καὶ τοῦ τελευταίου ἴχνους τοῦ σχίσματος ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας κλείσιμον δὲ τῆς Ἐκκλησίας Βησσοτσανης σημαίνει ἀναπτέρωσιν ὅλων τῶν διαψευσθεισῶν ἐλπίδων τῶν Βουλγάρων καὶ ἐπίμονον ἐνίσχυσιν καὶ μετάτροπὴν ἐπὶ τὰ χείρω τοῦ φρονήματος ὅλων τῶν περιοίκων Βουλγαρικῶν πληθυσμῶν.

Ἐπὶ τούτοις ὑποδιατελῶ.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 29 Μαΐου 1903.

Τῆς ὑμετέρας προσκυνητῆς μοι Παναγιότητος

Διάπυρος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Δράμας Χρυσόστομος.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ τοῦ 14 Δεκεμ. 1902 μέχρι 18 8/βρίου 1903.
Σελὶς 222—224

отъ тѣхна страна ме помолиха да отида въ деня
на Петдесятницата, да служа въ черквата и ги
приема и присъединя къмъ майката черква, отъ
която сж злѣ били откжснати . . . . всрѣдъ обща ра-
дость се извърши това свето и свещено дѣло. Све-
щеницитѣ, и двамата сж получили свещенството
отъ приснопамятнитѣ мои прѣдшественици архие-
реи и никой отъ схизматически архиерей. Прочетохъ имъ опростителни молитви и получихъ единъ
видъ клетвено писмо отъ тѣхъ, като ги приехъ въ
черковно общение и позволихъ да служатъ съ мене.
Единиятъ отъ тѣхъ знае отлично гръцки и на този
езикъ служи, а другиятъ знае малко гръцки и славѣнски. Отредихъ първия за учитель на втория да
го научи да извършва свещенитѣ служби на гръцки.
Подписа се прошение отъ страна на жителитѣ и
такриръ чрѣзъ митрополията до управлението на
страната. за да се заличи отъ официялнитѣ правителствени книжа тази община като българска, да
се промѣнятъ хамидиетата*) и да имъ се дадатъ
други, които да носятъ името „румъ", вмѣсто „българъ", и изобщо извършихъ всичко, що обстоятелствата ми диктуваха по длъжность. Надѣвамъ се да
съобща и други приидвания къмъ православието
на български общини. — Колкото за Височани, не
виждамъ още лжчи на близка свѣтлина, затова съ
нетърпѣние очаквамъ подкрѣпата на Ваше Светѣйшество, защото привличането на Височани, особно
въ такива лукави дни, значи изличаване и на послѣдната слѣдà на схизмата отъ източна Македония, а затваряне на черквата във Височани значи
съживѣване на всички неоправдани надежди на
българитѣ и упорито засиляне и прѣвръщане поназлѣ на цѣлото околно българско население.

При това съмъ на Ваше поклонимо за менъ
Всесветѣйшество.

Въ Драма 29 май 1903 г.

Горещъ въ Христа братъ:

† Драмски Хрисостомосъ.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 14 дек. 1912 г. до 18
октомври 1903 г.
Листъ 222—224.

---

*) Лични карти—нофузи.

X.

Писмо отъ Драмския митрополитъ до Сѣрския гръцки консулъ, на когото съобщава за успѣха на гърцизма въ българскитѣ села: Скрижево, Кубалица, Гюреджикъ и Калапотъ.

ΕΞΟΧΩΤΑΤΕ,

Μετὰ χαρᾶς ἀγγέλλω τῇ ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι τὸ χωρίον Σκρίτζοβα καὶ Κουμπάλιστα, ὧν τὸ πρῶτον εἶνε γνωστὸν διὰ τὸ παρελθόν του χρησιμεῦον ὡς ἕδρα τοῦ Κομητάτου δἱ ὁλόκληρον τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, προσῆλθον εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὀρθοδοξίας ἀποπτύσαντα τὸ σχῖσμα καὶ ἀποδεχθέντα ἐν

Ваше Прѣвъзходителство,

Съ радость извѣстявамъ на Ваше Прѣвъзходителство, че селата Скрижово и Кубалица, отъ които първото е извѣстно по своето минало и което служи за седалище на комитета за цѣлия тоя районъ на източна Македония, сж прибѣгнали въ обятията на православието, като сж отхвърлили

τε τῇ 'Εκκλησίᾳ καὶ τοῖς Σχολείοις αὐτοῖς τὴν 'Ελληνικὴν γλῶσσαν. Τὸ αὐτὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα ἀναμένω κατ' αὐτὰς καὶ διὰ τὸ Γιουρετζίκιον καὶ τὸ Καλαπόδι. Διὰ πάντα τὰ χωρία ταῦτα εἶνε ἀνάγκη νὰ ἱδρύσωμεν 'Αρρεναγωγεῖα καὶ Παρθεναγωγεῖα καλῶς διωργανισμένα πρὸς ταχεῖαν διάδοσιν τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης. Δια τοῦτο δὲ, ἐνόσω ἀκόμη ἔχομεν καιρον θεωρῶ καλὸν νὰ παρακαλέσω τὴν ὑμετέραν 'Εξοχότητα νὰ ἀποστείλῃ ἐνταῦθα τὸν ἐλλόγιμον Κύριον Λάζαρον Κούσην, ἵνα ἀπὸ κοινοῦσυνεννοηθέντες προβῶμεν εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν Σχολειακῶν τῶν κοινοτήτων τούτων πραγμάτων.

'Εσωκλείστως ἀποστέλλω δύο ἀναφορὰς τῶν κοινοτήτων 'Εγρη-δερὲ καὶ Κάτω Νοῦσκα, ἐξαιτουμένων βοήθειαν παρὰ τῆς ὑμετέρας 'Εξοχότητος διὰ τὰ παρθεναγωγεῖα αὐτῶν. Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι. . . . . . . διακρινουσῃ Αὐτὴν περινοίᾳ καὶ φιλοπατρίᾳ θέλει φροντίσῃ τὰ συμφέροντα καὶ πρέποντα διὰ τὰς κοινότητας ταύτας.

Διατελῶ δὲ ἐπὶ τούτοις

'Εν Δράμᾳ τῇ 11 'Ιουνίου 1903.

'Ο φίλος καὶ ἀδελφὸς Σας,

'Ο Δράμας Χρυσόστομος.

'Εκ τοῦ βιβλίου τῆς αντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ τοῦ 14 δεκεμ. 1902 μέχρι 18/βρίου 1903. Σελὶς 256.

схизмата и сѫ приели и въ черквата, и въ училищата си гръцкия езикъ. Сѫщиятъ благоприятенъ резултатъ очаквамъ тѣзи дни и за Гюреджикъ и Калапотъ. За всичкитѣ тѣзи села е нуждно да откриемъ мѫжки и дѣвически училища, добрѣ организирани, за бързо разпостраняване на гръцки езикъ. Затова, до като имаме още врѣме, считамъ за добрѣ да помоля Ваше Прѣвъзходителство да изпратите тукъ словеснѣйшия Господинъ Лазаръ Куси, та съ общо споразумение съ него да постѫпимъ къмъ уреждане училищнитѣ работи въ тѣзи общини.

Приключени изпращамъ двѣ заявления отъ общинитѣ Егри-дере и Долна Нуска, които искатъ помощь отъ Ваше Прѣвъзходителство за дѣвическитѣ си училища. Не се съмнявамъ, че съсъ свойственитѣ Вамъ разсѫдителность и отечестволюбие ще се погрижите за интереситѣ и нуждното за тѣзи общини.

Съмъ при това приятель и братъ Вашъ:

† Драмски Хрисостомосъ.

Въ Драма, 11 юни, 1903 г.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 14 дек. 1902 г. до 18
октомври 1903 г.
Листъ 256

XI.

Писмо отъ Драмския митрополитъ, навѣрно до Солунския гръцки консулъ, за нуждата отъ гръцки училища въ прѣминалитѣ къмъ патриаршията български села

ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΕ

Εἶνε γνωστὸν τῇ ὑμετέρᾳ περισπουδάστῳ μοι εὐγενείᾳ ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἐκτὸς τοῦ ἀνοίγματος τῆς ἐν Βησσοτσάνῃ ἱερᾶς 'Εκκλησίας, εὑρισκομένης νῦν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν ἡμετέρων, προσῆλθον καὶ δύο χωρία ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν προσκεκολλημένα ὄντα εἰς τὴν Βουλγαρικὴν 'Εξαρχίαν. Τὰ χωρία ταῦτα διερυθμίσθησαν οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν ὥστε μετὰ τοσούτων χρόνων μακρὰν σιγὴν ἤρξατο ἀκοουμένη ἡ 'Ελληνικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ τὸ κέρδος ἔσται ἀσήμαντον ἂν μὴ τὸ Σχολεῖον ἐκτελέσῃ τὴν μέγα φωτιστικὸν προορισμόν του: Ἔχομεν ἀνάγκην Σχολείων ἐν τοῖς χωρίσις τούτοις. Κυρίως τὰ χωρία ταῦτα εἶνε δύο ἡ Κουμπάλιστα καὶ τὸ Γιουρετζῆκι, δὶ ἑκάτερον δ' αὐτῶν ἔχομεν ἀνάγκην μιᾶς διδασκαλίσσης καὶ ἑνὸς διδασκάλου καὶ ψάλτου· τὸ ὀλιγώτερον ἀπαιτεῖτ ἀνὰ τριάκοντα (ἀριθ. 30), ὀθωμ. λίρας δὶ ἑκάτερον τῶν χωρίων. Διὰ τὸν ἐπιχορηγούμενον Βόλακον τῆς 'αρχίας Δράμας ἀνάγκη τὸ ἐπίδομα ν' αὐξηθῇ ἀπὸ λ ων ἐτήσιον (ἀριθμ. 20) εἰς τριάκοντα πέντε (ἀριθ. 35), ἵνα τοιουτοτρόπως κατορθωθῇ καὶ ὁ διορισμὸς διδασκαλίσσης, διότι αἱ διδασκάλισσαι κυρίως διαδίδουσι τὴν 'Ελληνικὴν γλῶσσαν καὶ μορφοῦσι τὰς ...λούσας . . . —

Ваша Свѣтлость,

Извѣстно е на Ваше многожелано ми Благородие, че напослѣдъкъ освѣнъ отварянето на черквата във Височенъ, която се намира сега въ владѣние на нашитѣ, прибѣгнаха и двѣ села отъ много години привързани къмъ българската Екзархия. Тѣзи села се уредиха така съ черквитѣ си, щото слѣдъ дългогодишно мълчание започна да се чува гръцкия езикъ, но придобивката ще бѫде незначителна, ако училището не изпълни великото си образователно назначение: Имаме нужда отъ гръцки училища въ тия села. Главно тѣзи села сѫ двѣ: Кубалица и Гюреджикъ, за всѣко отъ които имаме нужда отъ по една учителка и единъ учитель и пѣвецъ. Най-малко се изискватъ по 30 турски лири за всѣко отъ селата.

За пособието във Волакъ, Драмска епархия, е нуждно да се увеличи то отъ 20 на 35 лири, за да може по тоя начинъ да се постигне и назначението на учителка; защото учителкитѣ главно разпространяватъ гръцкия езикъ и образуватъ бѫдещитѣ поколѣния.

Моля, настоящето ми да се даде на врѣме на

Παρακαλῶ, ὅπως ἐγκαίρως ἡ παροῦσα μου ἐπιστηθῇ τοῖς ἁρμοδίοις, καὶ ἐγκαίρως νὰ ἔχω γνῶσιν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, ἵνα φροντίσω περὶ τοῦ διορισμοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ.

Διατελῶ μετ' ἀγάπης καὶ τιμῆς.

Τῆς ὑμετέρας περισπουδάστου μοι Ἐντιμότητος.

Πρόθυμος ἀείποτε.

Ὁ Δράμας Χρυσόστομος.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 11 Ἰουλίου 1903.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς
τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ τοῦ
14 Δεκεμ. 1902 μέχρι 18 8/βρίου 1903.
Σελὶς 309—310.

компетентнитѣ и на врѣме да узная резултата, за да се погрижа за назначаване на сгоденъ персоналъ. Оставамъ съ любовь и почитъ.

На Ваша многожелана ми почтеность винаги готовъ

† Драмски Хрисостомосъ.

Драма, 11 юли, 1903 г.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 14 дек. 1902 до 18
октомври 1903 г.
Листъ 309—310.

XII.

Писмо отъ Драмския архидиаконъ Темистоклисъ до коджабашията на Просоченъ, да се промѣнятъ нофузитѣ отъ български на гръцки, защото идѣла комисия да опише, колко гърци и колко българи има въ санджака.

Ἐντιμόταιε Κοτζάπαση τῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος Προσωτσάνης,

Καὶ προφορικῶς καὶ ἐγγράφως ἀνεκοινώσαμεν ὑμῖν, ὅτι ὀφείλετε ἐν τάχει νὰ προβῆτε εἰς τὴν μεταγραφὴν τῶν νοφουσίων τῶν ὀρθοδόξων τῶν ἐχόντων Βουλγαρικὰ νοφούσια. Οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐνεγράψατε καὶ τοῦτο τὸ βλέπομεν μετ' ἀπορίας καὶ λύπης. Ἤδη σᾶς γνωστοποιοῦμεν, ὅτι ἐπιτροπὴ ἀπαρτιζομένη ἐκ τῶν Ἐδὶπ-Πασᾶ, Ραχμῆ-Πασᾶ καὶ δύο γερμανῶν ἀντιστρατήγων ἔφθασαν εἰς Σέρρας καὶ κατ' αὐτὰς ἔρχεται καὶ ἐδῶ καὶ σκοπεῖ νὰ καταγράψῃ ἀπακριβῶς ὅσους Ἕλληνας καὶ ὅσους Βουλγάρους ἔχομεν ἐν τῷ Σαντσακίῳ μας. Εἶσθε λοιπὸν ὑπεύθυνοι σεῖς διὰ τὸ ἀπευκταῖον ἂν δὲν σπεύσητε νὰ συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀναμένοντες τάχιστα τὸ ἀποτέλεσμα, διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως.

Ὁ Ἀρχιδιάκονος Θεμιστοκλῆς.

Ἐν Δράμᾳ 14 Ὀκτωβρίου 1903.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς
τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ
τοῦ 14 δεκεμ 1902 μεχρι 18
Ὀκτωβρίου 1903.
Σελὶς 493.

Почтений Коджабашио на православната община въ Просоченъ.

И устно, и писмено Ви съобщихме, че сте длъжни по-скоро да постѫпите къмъ промѣняването нофузитѣ на православнитѣ, които иматъ български нофузи. До сега нищо не сте направили и на това гледаме съ недоумение и скърбь. Сега Ви извѣстяваме, че комисия, състояща се отъ Едипъ паша, Рахми паша и двама германци генерали, е пристигнала въ Сѣресъ и тѣзи дни иде и тукъ съ цель да опише точно, колко гърци и колко българи имаме въ санджака ни. Вий сте, прочее, отговорни за всѣко нежелателно нѣщо, ако не побързате да се съобразите съ заповѣдитѣ на св. митрополия.

Като очакваме най-скоро резултата, сме съ почить

Архидиаконъ Темистоклисъ.

Въ Драма, 14 октомври 1903 г.

Копирна книга
на Драмската митрополия,
отъ 14 дек. 1902 г. до 18
октомври 1903 г.
Листъ 493.

XIII.

Писмо отъ Драмския архиерейски намѣстникъ архидиаконъ Темистоклисъ до първенцитѣ на Кобалица, да се не чете въ черквата имъ по български, за да се не осквернява съ това светата служба.

Ἀριθμ. 10
ἀρ. Πρωτ. 1211.

† Εὐλαβέστατε ἐφημέριε, ἐντιμότατοι ἐφοροεπίτροποι, πρόκριτοι καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοὶ τῆς Κοινότητος Κουβάλιστας, εἴητε ὑγιαίνοντες ἐν Κυρίῳ. Καίτοι διὰ προτέρας ἡμῶν ἐπιστολῆς συνεστήσαμεν ὑμῖν κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ προσκυνητοῦ ἡμῖν Δεσπότου, ὅτι ὀφείλετε ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κοινότητός Σας τὴν Ἑλληνικὴν μόνον γλῶσσαν νὰ μεταχειρίζεσθε, ὡς γλῶσσαν καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων ἡμῶν Πατέρων, ἵνα

№ 10.
№ на протокола 1211.

† Благоговѣйнѣйший свещенико, почтенѣйши черковни и училищни настоятели, първенци и проча, благословени християни на общината Кубалица, бѫдете здрави въ Господа. Ако и съ по-раншо наше писмо Ви прѣпорѫчахме по заповѣдь на Негово Прѣосвещенство поклонимия ни владика, че сте длъжни въ светата черква на общината Ви само гръцки езикъ да употрѣбявате, като езикъ осветенъ отъ светитѣ апостоли и светитѣ наши

ἐν αὐτῇ λατρεύηται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐν τούτοις ὅμως, ἐπειδὴ ὡς φαίνεται ἡ ἐντολὴ ἡμῶν ἐκείνη καὶ αἱ παραγγελίαι ἡμῶν ἐλησμονήθησαν ὑπό τινων ἐξ ὑμῶν, τὴν Βουλγαρικὴν ἐπιθυμούντων νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἀναγκαζόμεθα καὶ πάλιν νὰ συστήσωμεν ὑμῖν αὐστηρῶς καὶ ἀξιώσωμεν ὅπως μηδέποτε πλέον ἐπιτρέψητε τοιαύτην βεβήλωσιν τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας καὶ τῆς λειτουργίας. Ἡ Βουλγαρικὴ γλῶσσα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν εἶνε ἀνεγνωρισμένη, ἀλλὰ τουναντίον ἀπηγορευμένη καὶ ἀποκεκηρυγμένη ὑπὸ τῶν ἁγίων Συνόδων καὶ ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Δηλοῦμεν δὲ ὑμῖν ὅτι ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς αὐστηρότατα καὶ παραδειγματικῶς θὰ τιμωρήσωμεν πάντα μὴ ἐννοοῦντα νὰ σεβασθῇ τὰς διατάξεις μας καὶ γενόμενον σκάνδαλον ἐν τῇ φιλησύχῳ καὶ νομοταγῇ ὑμῶν Κ ινότητι. Πεποίθαμεν, ὅτι ἡ πρὸς τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν εὐλάβεια καὶ ἀγάπη ὑμῶν καὶ εὐσέβεια καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας ζῆλός σας δὲν θέλουσιν ἐπιτρέψει τοιαῦται εἰς τὸ ἑξῆς παρ' ὑμῶν παραπλανήσεις νὰ γίνωνται, ἀλλὰ τουναντίον θέλουσι παρακινήσει ὑμᾶς εἰς τὸ νὰ πολιτεύησθε συνῳδὰ ταῖς διατάξεσι τῶν ἁγίων ἡμῶν Πατέρων, ἵνα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σκέπῃ καὶ περιφρουρῇ ὑμᾶς πάντοτε

Ἐν Δράμᾳ τῇ 10 η Νοεμβρίου 1903.

Ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος

ἀρχιδιάκονος Θεμιστοκλῆς.

Βιβλίον ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 30 8/βρίου 1903 μέχρι 24 Αὐγούστου 1904 Σελὶς 7—8.

отци, за да се слави на него всечестното и великолѣпно име на Господа нашего. При все това, обаче, понеже се вижда, че онова наше писмо и поржката ми сж се забравили отъ нѣкои отъ Вашитѣ, които желаятъ да въведатъ въ черквата Божия български езикъ, то, принуждаваме се пакъ да Ви прѣпоржчаме строго и да изискаме, щото никога вече да не позволите такова осквернение на светата служба и на литургията. Българскиятъ езикъ въ черквата не е признатъ, но, напротивъ, забраненъ и отхвърленъ отъ светитѣ Синоди и отъ Великата Христова черква. При това Ви явяваме, че, въ случай на отстжпване, най-строго и примѣрно ще накажемъ всѣкиго, който не разбира да уважи разпоредбитѣ ни и става съблазънь въ мирната и лоялна Ваша община. Увѣрени сме, че Вашето благоговѣние и любовь къмъ Великата Христова черква и благочестието и ревностьта Ви за православието нѣма да позволятъ за напрѣдъ да се правятъ такива отклонения отъ Ваша страна. Напротивъ, ще Ви подбуждатъ да се носите съгласно съ разпоредбитѣ на светитѣ ни отци, щото Божията благодать да Ви закриля и пази винаги.

Драма, 10 ноември, 1903.

Архиерейски намѣстникъ:

Архидиаконъ Темистоклисъ.

Копирна книга на Драмската митрополия, отъ 30 окт. 1903 г. до 24 авг. 1904 г. Листъ 7—8.

XIV.

Писмо отъ архидиаконъ Темистоклисъ до Сѣрския грѫцки консулъ, да настои да се осѫдятъ отъ извънредния сѫдъ водителитѣ на българитѣ въ Драмско.

ΕΞΟΧΩΤΑΤΕ,

Κατ' ἐντολὴν τοῦ προσκυνητοῦ μοι Δεσπότου θερμῶς συνιστῶ τῇ ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι τὴν ὑπόθεσιν τῶν αὐτόθι δικαζομένων Βουλγάρων, τῶν καταγομένων ἐκ τῶν χωρίων Πλεύνης καὶ Προσοτσάνης τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας καὶ ἐπικαλοῦμαι τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ παρακαλῶ ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ ὁμιλήσῃ ὅπου δεῖ· ἵνα ἐξάπαντος καταδικασθῶσιν οὗτοι ὑπὸ τοῦ ἐκτάκτου δικαστηρίου, ἀφοῦ ἄλλως τε εἶνε δίκαιον νὰ πάθωσι τοῦτο· διότι εἶνε πάντες, ἀλλ' ἰδίως οἱ δύο πρῶτοι ἐκ τῶν κάτωθι ἀναφερομένων, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐνταῦθα κακοποιῶν στοιχείων, καὶ ἂν μέχρι σήμερον οὐδὲν σπουδαῖον κίνημα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μας ἐγένετο ὑπὸ τῶν Βουλγαριστῶν, ὀφείλεται τοῦτο κατὰ πρώτιστον λόγον εἰς τὴν ἐντεῦθεν ἀπουσίαν τῶν ἀθλίων τούτων ἀνθρώπων.

Τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἶνε τὰ ἑξῆς: Ἀθανάσιος Τσεγκέλης, Νάσκο Σέτωφ ὅστις ἔχει καὶ τρία ἄλλα ὀνόματα ὅστις παρουσιάζεται, ἵνα ἑλκύσῃ τὰς συμπαθείας, καὶ Ἕλλην καὶ πατριώτης, Βορὶς Τσένωφ (διδάσκαλος), Ἀθανὰς Μπουκριλισλιεφ (διδάσκαλος), Πέτρος Παπᾶ Γιοβὰν Μπαλτὼφ, Ἀθανάσιος Βέλιωφ, Ἀλέξης Παπᾶ Ἀλέξου. Ἐκ Βησσοτσάνης: Γεώργιος Γιουρετζικλῆς καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄλλοι, αὐτῶν τα ὀνόματα διαφεύγουσιν ἐκ τῆς μνήμης μου ταύτην τὴν στιγμήν.

Μετ' ἐλπίδων περὶ ἐπιτυχίας τῆς αἰτήσεώς μας διατελῶ μεθ' ἀγάπης ἐξαιρέτου.

Ὁ Ἀρχιδιάκονος Θεμιστοκλῆς.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ τοῦ 14 δεκεμ. 1902 μέχρι 18 8/βρίου 1903. Σελὶς 441.

Ваше Прѣвъзходителство,

По заповѣдь на поклонимия ми владика горѣщо прѣпоржчвамъ на Ваше Прѣвъзходителство дѣлото на сжденитѣ тукъ българи, които произхождатъ отъ селата Плѣвня и Просоченъ отъ нашата епархия, и призовамъ Вашата заинтересованость върху тая работа, като моля да благоволите и говорите, дѣто трѣбва, щото непрѣменно да бждатъ осждени тѣ отъ извънредното сждилище, тъй като отъ друга страна е справедливо да прѣтърпятъ това. Защото всички, а особено първитѣ двама отъ долѣ споменатитѣ, сж началницитѣ на тукашнитѣ злосторни елементи, и ако до днесъ никакво важно движение въ епархията ни не е станало отъ българеещитѣ се, това се дължи прѣди всичко на отсжтствието отъ тукъ на тѣзи мизерни хора.

Имената имъ сж слѣднитѣ: Атанасъ Ченгелевъ, Наско Шоповъ, който има и три . . . . и който се прѣдставя като гръкъ и патриотъ, за да привлѣче симпатията; Борисъ Ченовъ (учитель), Атанасъ Букурещлиевъ (учитель), Петъръ Попрака, Иванъ абаджи, Атанасъ Терзи, попъ Ив. Балтовъ, Атанасъ Велевъ, Алекси попъ Алексиевъ отъ Височени, Георги Гюреджикли и три или четире други лица, които сега немога да си припомня.

Съ надежда за сполука на искането ми, сымъ съ отлично почитание.

Архидиаконъ Темистоклисъ.

Копирна книга на Драмската митрополия, отъ 14 дек. 1902 г. до 18 октомври 1903 г. Листъ 441.

XV.

ΠΙΝΑΞ ΣΤΑΤΙΣΤΥΚΗΣ

Αύξων αριθμός	ΟΝΟΜΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ	Πληθυσμός εις οικογενείας. Ορθόδοξοι οίκοι	Ορθόδοξοι οικογένειαι	Μουσουλμάνοι	Σχισματικοί	Εβραίοι	Προτεστάνται	Πληθυσμός εις ψυχάς. Ορθόδοξοι	Μουσουλμάνοι	Σχισματικοί	ΛΑΛΟΥΜΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ	ΣΧΟΛΕΙΑ αρρένων	θηλέων	Διδάσκον προσωπικ. Άρρενα (?)	Διδάσκαλοι και νηπιαγωγοί	Αριθμός διδασκομ. Μαθηταί	Μαθήτριαι	[illegible]
1	Δραμα.	500	580	1300	10	100	30	—	—	—	Τουρκ. και Ελλην.	Οκτάτακτος	εξάτακτος	7	7	203	167	3
2	Αλιστράτη.	510	600	80	—	—	—	3200	400	—	Ελληνική.	εξάτακτος.	τετράτακτος και δύο νηπιαγωγεία.	4	2 και 2 νηπιαγωγοί.	140	65 και νήπια 70+50	5
3	Αναστασία.	15	17	—	—	—	—	85	—	—	Ελληνική.	Μικτόν.	τρίτακτον.	—	1	10	5	1
4	Αντσίστα.	60	70	80	—	—	—	350	400	—	Ελληνική.	Τετράτακτος.	μικτόν.	1	1	30	20	1
5	Βιτάστα.	200	230	27	—	—	—	1150	135	—	Ελλην. και Τουρκ.	εξάτακτος.	Τετράτακτος	2	1	40	40	2
6	Βόλακον.	90	100	—	70	—	—	550	—	350	Βουλγ. και Ελλην.	Τετράτακτος.	Νηπιοπαρθεναγωγείον.	1	1	20	20	1
7	Βουβλίτσιον.	30	45	30	—	—	—	225	150	—	Βουλγ και Ελλην.	Νηπιοπαρθεν.	μικτόν.	—	1	12	8	1
8	Βουλτσίστα.	22	27	17	—	—	—	135	85	—	Ελληνική.	Νηπιοπαρθεναγωγείον μικτόν τρίτακτον.		—	1	10	10	1
9	Βυσσοτσάνη	120	135	60	70	—	—	675	300	350	Βουλγ. και Ελλην.	Τετράτακτος.	τρίτακτος	1	1	50	45	1
10	Γραμμέντσα.	8	8	—	10	—	—	45	—	56	Βουλγ. και Ελλην.	Προκαρτακτική.		—	1	9	—	—
11	Γόρνιτσα.	80	95	—	70	—	—	475	—	350	Βουλγ. και Ελλην.	τετράτακτος	Τρίτακτος	1	1	35	30	2
12	Γράτσανι.	50	60	—	—	—	—	320	—	—	Βουλγαρόφωνοι γινώσκ. την Ελλην.	Μικτή	τετράτακτος	—	1	16	26	1
13	Γενή-Κιοΐ-Αμφίπολις.	8	14	—	—	—	—	56	—	—	Ελληνόφωνοι	„ „	—	1	—	12	—	1
14	Δοξάτον.	250	270	250	—	—	—	1380	1360	—	Ελληνική.	εξάτακτος	πεντάτακτος και νηπιαγω.	5	4	160	90 και 127 νήπια	2
15	Δοξόμπος.	10	12	—	—	—	—	60	—	—	Ελληνική.	Νηπιοπαρθεναγωγείον.		—	1	10	5	—
16	Δράνοβον.	80	100	60	—	—	—	500	300	—	Βουλγ. και Ελλην.	τετράτακτος	νηπιοπαρθεναγωγείον	1	1	30	20	1
17	Δράσοβον.	25	30	—	—	—	—	150	—	—	Ελλην. και Βουλγ.	Νηπιοπαρθεναγωγείον μικτόν		—	1	15	10	1
18	Εγρί-Δερέ.	95	110	34	85	—	—	562	173	435	Ελλ. και Βουλγαρ.	Αστική	μικτή	1	2	56	78	1
19	Εδιρνετζήκιον.	80	96	120	—	—	—	500	670	—	Ελλην. και Τουρκ.	Εξάτακτος	μικτή	2	2	60	45	1
20	Ζδραβίκιον.	50	55	3 οικ. μπέηδ.	—	—	—	275	—	—	Ελληνική.	Μικτόν παρθεναγωγείον		1	—	15	10	1
21	Ζιλιάχοβον	100	120	150	—	—	—	600	750	—	Τουρκ. και Ελλην.	Εξάτακτος	Πεντάτακτος	3	2	60	50	2
22	Καρλίκοβον.	70	83	206	150	—	—	485	1025	712	Τουρ. Ελλ. Βουλγ.	Μικτή	εξάτακτος	1	2	38	56	2
23	Κοτσάκι.	68	75	—	—	—	—	350	—	—	Ελληνική.	Προκαταρκτ.	Προκαταρ.	1	1	25	35	1
24	Κιούπ-Κιοΐ.	400	500	20	—	—	—	2500	100	—	Ελληνική.	Εξάτακτος	Τετράτακτος	4	2	120	9	5
25	Κλεπούσσα	85	93	—	48	—	—	465	—	220	Βουλγ. και Ελλην.	πεντάτακτος	μικτή	1	1	35	47	1
26	Μανδήλιον.	56	62	7	—	—	—	310	36	—	Ελλην. και Βουλγ.	πεντάτακτος	μικτή	1	1	18	40	1
27	Νούσκα.	65	72	8	—	—	—	370	43	—	Ελληνική.	πεντάτακτος	πεντάτακτος	1	1	23	47	2
28	Πλεύνα.	110	130	—	240	—	—	650	—	1200	Βουλγ. και Ελλην.	πεντάτακτος	τρίτακτον μετά νηπιαγω.	2	2	80	20	1
29	Πέρνα.	130	152	8	—	—	—	750	42	—	Τουρκ. και Ελλην.	Μικτή	πεντάτακτος	2	2	54	65	2
30	Προβίστα.	120	150	50	—	—	—	750	250	—	Ελληνική.	πεντάτακτος	τρίτακτος νηπιοπαρθεναγωγείον	1	1	30	15	1
31	Πρωσοτσάνη.	130	150	400	100	—	—	750	2000	500	Ελλ Βουλγ. Τουρ.	εξάτακτος	πεντάτακτος οικοτροφείον θηλέων	4	3	8	75	2
32	Ριάχωβον.	80	90	90	—	—	—	450	450	—	Τουρκ. ήτοι Ελλ.	τρίτακτος	νηπιοπαρθεν. τρίτακτον	1	1	25	20	2
33	Ροδολείβος.	700	800	65	—	—	—	4000	325	—	Ελληνική.	εξάτακτος	Πεντάτακτος	4	3	130	150	6
34	Ροσίλοβον.	35	43	87	—	—	—	235	445	—	Τουρκ. και Ελλην.	Μικτή	τετράτακτος	1	—	16	18	1
35	Σέμαλτον.	200	220	—	—	—	—	1000	—	—	Ελληνική.	Πεντάτακτος	τρίτακτος	2	1	35	35	2
36	Σφελινόν.	250	180	—	—	—	—	900	—	—	Ελληνική.	τετράτακτος	Νηπιοπαρθ. τρίτακτον	1	1	20	20	1
37	Τσατάλτζαν	460	520	39 25+14 αθίγ.	—	—	—	2760	200	—	Ελλην., ήν νοούσι και Μουσουλμάνοι.	εξάτακτος	πεντάτακτος	4	3	180	160	3
38	Τουρκοχώριον.	20	25	10	—	—	—	125	50	—	Βουλγ. και Τουρκ.	Μικτή τρίτακτον		1	—	10	5	
39	Γρετσενίτσα.	30	38	—	—	—	—	210	—	—	Βουλγ. και Ελλ.	Μικτή τρίτακτον		—	1	12	17	1
40	Χοροβίστα.	65	73	—	—	—	—	375	—	—	Τουρκ. και Ελλην.	Μικτή τρίτακτον		—	1	18	23	

1) Εικοσιφοινίσσης. Βιτάσταν 2) Αγίας Κυριακής, Αλιστράτης 3) Αγίας Μαρίνης. Γκορνίτσας 4) Βουλτσίστης Αγίας Παρασκευής Μετ[illegible] Εικοσιφοινίσσης. 5) Αναλήψεως Κιούπκιοΐ.

XV. Статистическа таблица.*)

№ по редъ	Име на общината	Население по сѣмейства: Православ. кѫщи	Православ. сѣмейства	Мюсюлмани	Схизматици	Евреи	Протестанти	Население по лица: Православ	Мюсюлмани	Схизматици	Говоримъ езикъ	Училища: Мѫжки	Женски	Учителски персоналъ: Учители	Учителки и забавачки	Число на ученицитѣ: Ученици	Ученички	Число на свещеници
1	Драма	500	580	1300	10	100	30	—	—	—	турски и гръцки	осмокласно	шестоклас.	7	7	203	167	3
2	Алистратъ	510	600	80	—	—	—	3200	400	—	гръцки	шестоклас	четверокл и двѣ забавачници	4	2 и 2 забавачки	140	65 малки 70+50	5
3	Анастасия	15	17	—	—	—	—	85	—	—	гръцки	смѣсено	трикласно	—	1	10	5	1
4	Ангиста	60	70	80	—	—	—	350	400	—	гръцки	четверокл.	смѣсено	1	1	30	20	1
5	Витаста	200	230	27	—	—	—	1150	135	—	гръцки и турски	шестоклас.	четирикл.,	2	1	40	40	2
6	Волакъ	90	100	—	70	—	—	550	—	350	българ. и гръцки	четирикл.	смѣсено съ забавач	1	1	20	20	1
7	Бублица	30	45	30	—	—	—	225	150	—	българ. и гръцки	смѣсено дѣв. съ забав.		—	1	12	8	1
8	Вулчища	22	27	17	—	—	—	135	85	—	гръцки	трикласно	смѣсено съ дѣвич. и забавачница.	—	1	10	10	1
9	Височани	120	135	60	70	—	—	675	300	350	българ. и гръцки	четирикл.	трикласно	1	1	50	45	1
10	Граменица	8	8		10	—	—	45	—	56	българ. и гръцки	приготвително		—	1	9	—	—
11	Горница	80	95	—	70	—	—	475	—	350	българ. и гръцки	четирикл.	трикласно	1	1	35	30	2
12	Грачани	50	60	—	—	—	—	320	—	—	българогласни,	смѣсено	четирикл.	--	1	16	26	1
13	Ени-кьой (Амфиполисъ)	8	14	—	—	—	—	56	—	—	знаещи и гръц. ез. елиногласни	"	—	1	—	12	—	1
14	Доксатъ	250	270	250	—	—	—	1380	1360	—	гръцки	шестоклас.	петокласно и забавач.	5	4	160	97 и 127 малки	2
15	Доксомбосъ	10	12	—	—	—	—	60	—	—	гръцки	забавач. съ дѣвическо		—	1	10	5	—
16	Дрѣново	80	100	60	—	—	—	500	30	—	българ. и гръцки	четирикл.	забавач. съ дѣв. учил.	1	1	30	20	1
17	Драсово	25	30	—	—	—	—	150	—	—	гръцки и българ.	забавачница съ дѣвич. смѣсено		—	1	15	10	1
18	Егри-Дере	95	110	34	85	—	—	562	173	435	гръцки и българ.	класно учил	смѣсено	1	2	56	78	1
19	Едирнеджикъ	80	96	120	—	—	—	500	670	—	гръцки и турски	шестоклас.	смѣсено	2	2	60	45	1
20	Здравикионъ	50	55	3 сѣм. бейски	—	—	—	275	—	—	гръцки	смѣсено забав. съ дѣв.		1	—	15	10	1
21	Зиляхово	100	120	150	—	—	—	600	750	—	турски и гръцки	шестоклас.	петокласно	3	2	60	50	2
22	Карлжково	70	83	206	150	—	—	485	1025	712	тур. гръц. и бълг.	смѣсено	шестокласно	1	2	38	56	2
23	Кочаки	68	75	—	—	—	—	350		ни единъ	гръцки	приготвит.	приготвит	1	1	25	35	1
24	Кюпъ-кьой	400	500	20	—	—	—	2500	100		гръцки	шестоклас.	четирикл.	4	2	120	90	5
25	Клепушна	85	83	—	48	—	—	465	—	220	българ. и гръцки	петокласно	смѣсено	1	1	35	47	1
26	Мандилионъ	56	62	7	—	—	—	310	36	—	гръц. и българ.	петокласно	смѣсено	1	1	18	40	1
27	Нуска	65	72	8	—	—	—	370	43	—	гръцки	петекласно	петокласно	1	1	23	47	2
28	Плѣвня	110	130	—	240	—	—	650	—	1200	българ. и гръц.	петокласно	трикласно съ забавач.	2	2	80	20	1
29	Порна	130	152	8	—	—	—	750	42	—	турски и гръцки	смѣсено	петокласно	2	1	54	65	2
30	Провиста	120	150	50	—	—	—	750	250	—	гръцки	петокласно	трикласно съ забавач.	1	1	30	15	1
31	Просоченъ	130	150	400	100	—	—	750	2000	500	гръц. бъл. и тур.	шестоклас	и дѣвическо петокласно и дѣвич. пансионъ	4	3	80	75	2
32	Ряхово	80	90	90	—	—	—	450	450	—	тур. и малко гръц.	трикласно	забавач. съ дѣв. трикл	1	1	25	20	2
33	Родоливо	700	800	65	—	—	—	4000	325	—	гръцки	шестоклас.	петокласно	4	3	130	150	6
34	Росилово	35	43	87	—	—	—	235	445	—	турски и гръцки	смѣсено	четверокл.	1	—	16	18	1
35	Семалтонъ	200	220	—	—	—	—	1000	—	—	гръцки	петокласно	трикласно	2	1	35	35	2
36	Свелинонъ	250	180	—	—	—	—	900	—	—	гръцки	четверокл.	забавач. съ трикласно	1	1	20	20	1
37	Чаталджа	460	520	39 25+14 цигани	—	—	—	2760	200	—	гръцки, който разбиратъ и мюсюлманитѣ	шестоклас.	петокласно	4	3	180	160	3
38	Туркохорионъ	20	25	10	—	—	—	125	50	—	българ. и гръц.	смѣсено	трикласно	1	—	10	5	1
39	Трестеница	30	38	—	—	—	—	210	—	—	българ. и гръц.	смѣсено	трикласно	—	1	12	17	1
40	Хоровиста	65	73	—	—	—	—	375	—	—	турски и гръцки	смѣсено	трикласно	—	1	18	23	1

*) Въ тая страница не сѫ вписани българскитѣ села: Гюреджикъ, Кубалица, Скрижево и Калапотъ, навѣрно, защото сѫ били изцѣло екзархийски. (Бѣл. прѣв.)

XVI.

Рапортъ отъ Драмския митрополитъ до патриарха, комуто съобщава, че владичината отъ повечето българогласни села, въ които бѣснѣе вълнението и бурята на българизма и които той изброява, не може да се събира, а напротивъ, даже на учителитѣ и свещеницитѣ имъ се заплаща отъ другадѣ, затова моли патриарха, да му се изплаща тая владичина редовно отъ нѣкой другъ източникъ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ ΔΕΣΠΟΤΑ,

Σήμερον ἀκριβῶς συμπληροῦται ἔτος, ἀφ' ὅτου ἀπελύθη πρὸς τοὺς ἱερωτάτους Μητροπολίτας τοῦ Πατριαρχικοῦ κλίματος, ἡ ὑπ' ἀριθ. πρωτκλ =1055= καὶ ἡμερομην · κβ ! 'Απριλίου τοῦ 1903 πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ 'Εγκύκλιος περὶ τῆς τακτικῆς πληρωμῆς τῶν 'Αρχιερατικῶν 'Επιχορηγήσεων. 'Εν τῇ ἐγκυκλίῳ ταύτῃ ἀναγράφονται καὶ αἱ ἑξῆς περικοπαὶ «ὅπου δὲ τυχὸν διὰ καιρικὰς περιστάσεις ἢ διὰ τὴν καθόλου καιάστασιν τῶν Κοινοτήτων ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ εἴσπραξις τῆς 'Αρχιερατικῆς 'Επιχορηγήσεως δυνατὸν ἵνα προταθῶσι καὶ ἄλλα τινὰ μέτρα οἷον ἡ αὔξησις τῶν ἐκ τῶν ἀδειῶν τοῦ γάμου τελῶν ὡς καὶ τῶν ἐμβατοικίων κατὰ τρόπον καλύπτοντα πως τὸ ποσὸν τῆς 'Επιχορηγήσεως.

Ταῦτα δὲ ἐφαρμοσθήσονται μόνον μετὰ προηγουμένην 'Εκκλησιαστικὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπιδοκιμασίαν.»

"Ινα μὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐπιβαρύνω δι' ἐκθέσεων καὶ παραπόνων τὴν 'Υμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, ἐδοκίμασα ἐπιτοπίως, ἐπωφελούμενος καὶ τὸ ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως εὐνοϊκὸν τῶν καιρικῶν περιστάσεων, νὰ ἐξασφαλίσω τὸ ὡρισμένον ποσὸν τῆς 'Επιχορηγήσεως καὶ ἐν μέρει κατώρθωσα νὰ ἐπιτύχω τοῦτο, ἐπί γε τοῦ παρόντος, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Βουλγαροφώναις ἀλλὰ πισταῖς τῇ 'Ορθοδοξίᾳ Κοινότησιν, ὁποῖαι εἶνε ἡ Καρλίκοβα, ἡ Γκόρνιτσα, ἡ Γράισανη, καὶ τινες ἄλλαι: ὑπάρχουσιν ὅμως Κοινότητες, ἐν αἷς μαίνεται ὁ σάλος καὶ ἡ τρικυμία τοῦ Βουλγαρισμοῦ, ὡς εἶνε ἡ Βησσοτσάνη μετὰ ἐπιχορηγήσεως =966= γροσίων, ἡ Πλεύνα μετὰ ἐπιχορηγήσεως =2507= γρ. τὸ Βώλακον μετὰ ἐπιχορηγ. 2051= γροσίων, τὸ Μπουμπλῆτσι καὶ Γκουρετζῆκι μετὰ ἐπιχορηγήσεως =786= γροσίων ἡ Κουμπάλιστα μετὰ ἐπιχορηγ. =286 γρ. ἡ Σκρίτζοβα μετὰ ἐπιχορηγ. =1,724= γρ. ἡ Κλεπ ῦσνα μετὰ ἐπιχορηγ. 500= γρ. καὶ τὸ Καλαπόδι μετὰ ἐπιχορηγ. = 1774= γροσίων. Πᾶσαι αὗται αἱ Κοινότητες, ἀντιπροσωπεύουσαι ποσὸν ἐπιχορηγήσεως ἐξ =9.594= γροσίων μένουσιν ἀφορολόγητοι, οἱ ἱερεῖς των δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἐμβατοίκιον, οἱ γάμοι των φορολογοῦνται ἀνέκαθεν μὲ πέντε μόνον γρόσια, καὶ αἱ καιρικαὶ ἀκριβῶς περιστάσεις ἀναγκάζουσι τὴν Μητρόπολιν ἐξ ἰδίων της νὰ καταβάλλῃ τὰς δαπάνας ὅλας καὶ αὐτὰς τὰς τῶν τηλεγραφημάτων των ὁσάκις ἀναφέρονται (καὶ ἀναφέρονται συχνότατα) πρὸς τὰς ἀνωτέρας κυβερνητικὰς 'Αρχὰς διὰ τὰς ἀναμέσον αὐτῶν καὶ τῶν σχισματικῶν συχνὰς διενέξεις καὶ διαφοράς. 'Επειδὴ δὲ οὐδὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ μέτρον πιέσεως ἢ καταναγκασμοῦ, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἔτι οἱ διδάσκαλοι καὶ αἱ διδασκάλισσαί των, μήτε τῶν ἱερέων των ἐξαιρουμένων, ἐπιχορηγοῦνται καὶ πληρόνονται ἐκ τῶν ἁρμοδίων μερῶν καὶ ἐπειδὴ διὰ τὰς μικτὰς Μακεδονικὰς 'Επαρχίας καὶ ἡ εὐσεβὴς πηγὴ καὶ ἡ 'Ανακτορικὴ γενναιοδωρία καὶ ἡ πατριαρχικὴ καὶ 'Εκκλησιαστικὴ ἀξιόχρεως πρόνοια δικαίως πάνυ καὶ ὀρθῶς ὥρισαν παραμυθητικά τινα καὶ ἐπικουρικὰ μέτρα, νὰ παρακαλέσω τὴν 'Υμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν 'Αγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον, ὅπως τὸ ὡς ἄνω μὴ εἰσπραττόμενον καὶ μὴ δυνάμενον διὰ μηδενὸς ἄλλου μέσου νὰ εἰσπραχθῇ ποσὸν τῶν =9594 γροσίων 'Επιχορηγήσεως Κοινοτητων, δι' ἃς τόσους καὶ τόσους μυρίους ὅσους καθηκόντως ἀντλῶ μόχθους καὶ ὑφίσταμαι δαπάνας, καταβάλληται μοι κανο-

Всесветѣйший Владико,

Днесъ точно се изпълва година, откакъ е изпратено до свещенѣйшитѣ митрополити на патриаршескитѣ страни патриаршеското и синодално № 1055 отъ 22 април 1903 г. окржжно за редовното изплащане на владичината. Въ това окржжно се прѣдписва и слѣдното: „дѣто случайно поради обстоятелствата или общото състояние на общинитѣ е невъзможно събирането на владичината, могатъ да се зематъ и други нѣкои мѣрки, като напр. увеличението на таксата за позволителни на бракъ, както и за емватицитѣ по начинъ, който нѣкакъ да покрива сумата на владичината".

„Тѣзи мѣрки ще се приложатъ само слѣдъ прѣдварително черковно одобрѣние."

За да не би отъ първия день да отекча съ рапорти и оплаквания Ваше Божественѣйше Всесветѣйшество, опитахъ се мѣстно, възползуванъ и отъ благоприятнитѣ отъ икономическо гледище обстоятелства, да усигуря опрѣдѣленото количество на владичината и донѣкждѣ сполучихъ да извърша това, колкото за сега, и въ самитѣ българогласни повѣрени на православието общини, каквито сж: Карлжково, Горница, Грачени и други нѣкои. Има, обаче, общини, въ които бѣснѣе вълнението и бурята на българизма, каквито сж Височенъ съ владичина 966 гроша, Плѣвня съ владичина 2507 гр., Волакъ съ владичина 1051 гр., Бублица и Гюреджикъ съ владичина 786 гр., Кубалица съ владичина 286 гр., Скрижево съ владичина 1724 гр., Клепушна съ владичина 500 гр. и Калапотъ съ владичина 1774 гр. Всички тѣзи общини, които прѣдставятъ сума отъ владичина 9594 гроша, оставатъ необложени съ такава, свещеницитѣ не се подлагатъ на емватикъ, браковетѣ имъ се облагатъ отначало само съ 5 гроша и именно обстоятелствата заставятъ митрополията да плаща отъ себе си всичкитѣ разноски, както и тѣзи за телеграмитѣ имъ, когато се отнасятъ (а отнасятъ се твърдѣ често) до по-горнитѣ правителствени власти за честитѣ спрѣчквания и разпри помежду тѣхъ и схизматицитѣ. Понеже не е възможно да се приложи никаква мѣрка на натискъ или принуждение; понеже самитѣ имъ още учители и учителки безъ изключение и на свещеницитѣ получаватъ и се сенитѣ отъ надлѣжнитѣ мѣста и понеже за смѣсенитѣ македонски епархии и благочестивия източникъ, и царското великодушие, и патриаршеската и черковна по длъжность грижа твърдѣ справедливо и право сж опрѣдѣлили нѣкои облекчителни и спомагателни мѣрки, за всичко това справедливо и право рѣшихъ да помоля Ваше Божественѣйше Всесвѣтейшество и светиятъ и свещенъ при Васъ Синодъ, щото горната сума отъ 9594 гроша, която е несъбрана и която съ никое друго срѣдство неможе да се събере отъ общинитѣ, за които толкова по длъжность търпя трудове и се подлагамъ на разноски, да ми се изплаща редовно отъ какъвто източникъ би намѣрило за добрѣ отеческото рѣшение на черквата,

νικῶς ἐξ ἧς ἄν πηγῆς ἤθελε κρίνῃ εὔλογον ἡ πατρικὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀπόφασις·

Μετὰ γλυκείας ἀλλὰ καὶ ἀκραδάντου πεποιθήσεως ἀπεκδεχόμενος ταχεῖαν καὶ εὐάρεστον ἀπάντησιν, καὶ εὐγνωμονῶν ὁλοψύχως, ὑποδιατελῶ μετὰ σεβασμοῦ.

Τῇ 23-ῃ Ἀπριλίου 1904.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
Ἐλάχιστος ἐν Χρ-ῷ ἀδελφός.

(Ὑπογρ.) † Δρ. Χρ.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς
Τῆς Μητροπόλεως Δράμας
ἀπὸ 25 Αὐγούστου 1902 μέχρι
3 9/βρίου 1905.
Σελὶς 57—59.

Като очаквамъ съсъ сладко, но и непоколебимо убѣждение скоро благоприятенъ отговоръ и като съмъ признателенъ отъ всичката си душа, оставамъ съ уважение.

23 априли, 1804 г.

На Ваше Божественѣйше Всесветѣйшество
най-малъкъ въ Христа братъ

Драмския Хрисостомосъ

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 25 августъ 1902 г. до
3 ноември 1905
Стр. 57—59

XVII.

Молба отъ Драмския митрополитъ до Кавалския грьцки подконсулъ, да изпрати 30 лири, съ които да се подкупятъ първенцитѣ на българското село Гюреджикъ, за да стане отново патриаршеско.

ΚΑΒΑΛΑ.

ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΕ,

Ἐπειδὴ ἐλπὶς ὑπάρχει τὸ μέχρι σήμερον σχισματικὸν χωρίον Γκιουρετζίκιον, τὸ ἐπὶ σπουδαιοτάτης θέσεως παρὰ τὴν ἀπὸ Δράμας εἰς Νευροκόπιον ἄγουσαν ὁδὸν κείμενον, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν ἄν εἰς τὸν Μουχτάρην, τὸν ἱερέα καὶ τινας τῶν προκρίτων παράσχωμεν οἰκονομικάς τινας ὠφελείας καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα διὰ τοιοῦτον σκοπὸν ὡρισμένον κονδύλιον, διὰ τοῦτο θερμῶς παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐνδοξότητα, ὅπως μ αν ὥραν τάχιον ἀποστείλῃ πρὸς ἐμὲ τὸ πέρυσι διὰ τὴν Σχολὴν τοῦ εἰρημένου χωρίου προορισθὲν ποσὸν τῶν τριάκοντα λιρῶν, ἵνα δἰ αὐτῶν ἀποπειραθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ ἐθνωφελεστάτου τούτου ἔργου. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν ἤθελεν ἐπιτευχθῇ τὸ τοιοῦτον, τότε θὰ ἀποστείλω πρὸς αὐτὴν ἀπόδειξιν διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο μετὰ δηλώσεως τοῦ σκοποῦ, δἰ ὃν δαπανηθήσεται.

Ἀναμένων δὲ εὐνοϊκὴν Αὐτῆς ἀπάντησιν διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 27 Μαΐου 1904.

Ὁ πρόθυμος φίλος Σας
† ὁ Δράμας Χρυσόστομος

Βιβλίον ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 30 Ὀκτωβρίου 1903 μέχρι 24 Αὐγούστου 1904.
Σελὶς 309.

КАВАЛА.

Славнѣйший,

Понеже има надежда, схизматическото до днесъ село Гюреджикъ, което лежи на твърдѣ важната позиция—на пжтя, който води отъ Драма за Неврокопъ — да се върне въ православието, ако се дадатъ на кмета, свещеника и нѣкои отъ първенцитѣ нѣкои материални облаги и понеже тукъ нѣма никакво опрѣдѣлено перо за такава цель, то горѣщо Ви моля да изпратите часъ по-скоро до мене назначената лани сума отъ 30 лири за училището въ поменатото село, за да се опитаме чрѣзъ тѣхъ да постигнемъ това най-народополезно дѣло. Въ случай, че не би могло да се постигне такова нѣщо, ще Ви изпратя разписка за тая сума съ явяване цельта, за която ще се изразходи.

Като очаквамъ благоприятенъ отъ Ваша страна отговоръ, оставамъ съ почеть:

Въ Драма, 27 май, 1904 г.

Усърденъ Вашъ приятель
† Драмски Хрисостомосъ.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 30 октомврий 1903 г.
до 24 августъ 1904 г.
Листъ 309.

XVIII.

Писмо отъ Драмския митрополитъ до игумена на монастиря Икосифиниса, да застави всички въ монастиря да се запишатъ прѣдъ комисията, която щѣла да описва населението, като православни гърци; които имали български нофузи, да не ги показватъ, а който не се подчини, да го изгони отъ монастиря, като врагъ на народа и на черквата.

Πανοσιώτατε καθηγούμενε καὶ ὁσιώτατοι ἡγουμενοσύμβουλοι τῆς ἱερᾶς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ . . Γνωστὸν βεβαίως τυγχάνει καὶ ὑμῖν ὅτι ἡ σεβαστὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις διέταξε νὰ διενεργηθῇ λεπτομερὴς καὶ ἀκριβὴς ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Αὐτῆς νομῶν, ὅτι ἰδιαίτεραι ἐπὶ τούτῳ ὡρίσθησαν ἐπιτροπαί. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέτρον τοῦτο ἐφαρμοσθήσεται καὶ διὰ τοὺς πατέρας καὶ ἅπαν τὸ λοιπὸν προσωπικὸν τῆς ἱερᾶς ὑμῶν Μετανοίας, ἵνα μὴ τυχὸν προκύψωσι δυσάρεστα, παρέχομεν ὑμῖν τὰς κατωτέρω ὁδηγίας, ἃς ὀφείλετε κατὰ γράμμα νὰ ἐφαρμόσητε.

Πάντες οἱ πατέρες, ὑποτακτικοί, ὑπηρέται καὶ ἐν γένει πάντες οἱ ἐν τῇ ἱερᾷ ὑμῶν Μονῇ εὑρισκόμενοι ὀφείλουσι νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς Ρωμαῖοι Ὀρθόδοξοι (Ρούμ-Ὀρθοδόξ), ἀδιάφορον ἂν κατάγωνται ἐκ μερῶν ἐν αἷς λαλεῖται γλωσσικὸν ἰδίωμα ἄλλο παρὰ τὸ Ἑλληνικόν. Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀπογραφῇ ἐξετάζεται πρωτίστως τὸ παλαιὸν νοφούσιον, διὰ τοῦτο ὅσοι τυχὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχουν εἰς χεῖρας νοφούσιον ἐν ᾧ δηλοῦται ἐθνικότης Βούλγαρος (Βουλγάρ) ὀφείλουσι νὰ μὴ παρουσιάσωσιν αὐτό, ἢ δηλώσωσιν ὅτι ἀπώλεσαν αὐτὸ καὶ ὅτι αὐτοὶ εἶνε Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι (Ρούμ—Ὀρθοδόξ). Νὰ παρουσιασθῶσι μόνον τὰ νοφούσια ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκεται ἡ λέξις Ρούμ.—ἐπισης ὀφείλετε νὰ προσέξητε πολὺ μήπως τις δηλώσῃ, ὅτι εἶνε Βλάχος· διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐγγραφῇ ὡς τοιοῦτος, ὅπερ εἶνε ὀλέθριον διὰ τὰ συμφέροντα τῆς ἱερᾶς ὑμων Μονῆς. Ταῦτα ἀνάγκη ἀπόλυτος νὰ ληφθῶσιν ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν· διότι ἄλλως ἐάν τις, ὃ μὴ γένοιτο, ἤθελε δηλώσει ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν Βουλγαρικὴν ἢ Βλαχικὴν ἐθνικότητα, ὀφείλετε ἄνευ ἀναβολῆς καὶ ἄνευ νεωτέρας ἐκ μέρους ἡμῶν διαταγῆς να ἐκδιώξητε αὐτὸν τῆς ἱερᾶς ὑμῶν Μονῆς, ὡς ἐχθρὸν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκτος τῶν ἀνωτέρω πληροφορηθέντες ὅτι σκοπὸν ἔχετε προσεχῶς νὰ προβῆτε εἰς τὴν χειροτονίαν διακόνων, τὴν χειροθεσίαν μοναχῶν, δηλοῦμεν ὑμῖν ἀπὸ τοῦδε, ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον πρέπει νὰ ἐνεργήσητε ἄνευ προηγουμένης ἡμῶν ἀδείας, πρὸς ἔκδοσιν τῆς ὁποίας ὀφείλετε νὰ γνωρίζετε πρὸς ἡμᾶς τὴν βιογραφίαν πᾶσαν τοῦ υποψηφίου καὶ ἀποστέλλετε τοῦτο πρὸς ἡμᾶς διὰ τὴν περαιτέρω ἐξέτεσιν· διότι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἐπιτρέψωμεν ἡ σεπτὴ ὑμῶν Μονὴ νὰ καταστῇ καταφύγιον ἀνθρώπων ἀρνησιθρήσκων καὶ πολεμίων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησιας. Πεποιθότες δὲ ὅτι θέλετε συμμορφωθῇ πρὸς τ' ἀνωτέρω πρὸς ὄφελος τῆς Μετανοίας ὑμῶν, εὐλογοῦμεν ὑμᾶς πατρικως καὶ εὐχόμεθα ὅπως ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἴη μεθ' ὑμων

† Ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Δράμας
τῇ 3-ῃ Ἰουνίου 1905.

Ὁ Δράμας Χρυσόστομος,
ἐν Χριστῷ εὐχέτης Σας.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς
τῆς Μητροπόλεως Δράμας
ἀπὸ τοῦ 25 Αὐγούστου 1904 μέχρι 21 Ἰουνίου 1905.
Σελὶς 405—407.

† Прѣподобнѣйши игумене и прѣподобни съвѣтници при св. Обитель Икосифиниса благодать да бжде Вамъ и миръ отъ Бога.

Извѣстно Ви е, навѣрно, че Почитаемото Императорско правителство е заповѣдало да се извърши подробно и точно описание на жителитѣ въ европейскитѣ вилаети, за което сж назначени оообни комисии. Понеже тая мѣрка ще се приспособи и къмъ отцитѣ и цѣлия останалъ персоналъ при св. Ик. Обитель, да не би случайно да произлѣзатъ неприятности, даваме Ви долнитѣ наставления, които сте длъжни буквално да изпълните. Всичкитѣ отци, подчинени монаси, слуги и изобщо всички находящи се въ св. Ви Обитель сж длъжни да се запишатъ като гърци православни (румъ — ортодоксъ), безразлично да ли тѣ произхождатъ отъ страни, въ които се говори другъ езикъ, освѣнъ грѣцкия. — Понеже при записването се прѣглежда прѣди всичко стария нофузъ, затова, които отъ горѣпоменатитѣ случайно иматъ у себе си нофузъ, въ който е отбѣлзана народность българска (булгаръ), длъжни сж да не го показватъ и да явятъ, че сж го изгубили, или пъкъ че тѣ сж гърци православни (румъ ортодоксъ). Да се покажатъ само ония нофузи, въ които се намира думата „румъ".—Сжщо сте длъжни много да внимавате, да не би нѣкой да заяви, че е влахъ, защото въ такъвъ случай той ще се запише като такъвъ, което е пагубно за интереситѣ на св. Ви Обитель. Абсолютна нужда е това да се земе въ сериозно внимание, защото иначе, ако нѣкой, което дано не бжде, би заявилъ, че принадлежи на българската или влашката народность, длъжни сте безъ отлагане и безъ нова отъ наша страна заповѣдь да го изгоните отъ св. Ви Обитель, като врагъ на народа и на черквата.

Освѣнъ горнето, научаваме се, че сте имали намѣрение наскоро да постжпите къмъ ржкополагане диякони и постригване монаси и Ви явяваме отъ сега, че нищо подобно не трѣбва да вършите безъ прѣдварително наше разрѣшение, за издаване на каквото сте длъжни да ни прѣдставите цѣлата биография на кандидата и да го изпращате до насъ за понататъшно изпитване; защото по никой начинъ нѣма да позволимъ, щото прѣчестната Ви Обитель да стане прибѣжище нa хора, отказали се отъ вѣрата и врагове на св. ни черква. Увѣрени, че ще се съобразите съ горнето за въ полза на Вашата Обитель, благославяме Ви отечески и молитствуваме Божията благодать да бжде съ Васъ.

† Драмски Хрисостомосъ
въ Христа молитствуватель.

Въ св. Драмска митрополия, 3 юни, 1905 г.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 25 августъ 1904 г.
до 1 юн 1905
407.

XIX.

Рѣшение на тритѣ тѣла въ Драма за откриване на дѣвически пансионъ за българогласнитѣ села.

Αὐξ. ἀριθ. 28.

Ὁ Δράμας Χρυσόστομος ἀποφαίνεται.

Συνελθόντες ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητροπολίτου Ἁγίου Δράμας Κυρίου Χρυσοστόμου εἰς κοινὴν συνεδρίαν τῶν τριῶν Κοινοτικῶν τῆς πόλεως Σωματείων καὶ ἀκροασάμενοι τῶν προτάσεων τοῦ Μητροπολίτου α) περὶ ἱδρύσεως Σχολῆς ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ, ἧς ἀπόλυτος καὶ ἀναγκαία κατέστη ἡ ὕπαρξις καὶ β) περὶ ἱδρύσεως Οἰκοτροφείου τῶν θηλέων τῶν Βουλγαροφώνων χωρίων ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῶν νεωστὶ ἱδρυθησομένων ἐκπαιδευτηρίων παμψηφεὶ κατελήξαμεν εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως ὅσον τάχος γένονται αἱ κατάλληλοι ἐνέργειαι καὶ ληφθῶσιν ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ὄντως ἀπαραιτήτων ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν ἱερῶν τούτων ἱδρυμάτων.

Κατ εὐτυχῆ δὲ συγκυρίαν λαβὼν γνῶσιν τῶν ἀνωτέρω καὶ ὁ ξενιζόμενος παρ᾽ ἡμῖν περιοδεύων πολιτευτὴς ἐξ Ἑλλάδος Συνταγματάρχης τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ βουλευτὴς Ἰθάκης Κύριος Κωνσταντῖνος Πεταλᾶς, ἀφ' οὗ πολλὰ ἐλάλησε καὶ συνεβούλευσε χάριν τοῦ Κοινοῦ καὶ Ἐθνικοῦ καλοῦ ἐπικροτήσας εἰς τὰς ἄνω ληφθείσας ἀποφάσεις, ὑπέσχετο ὅσον τὸ ἐξ αὐτοῦ ἕνεκα τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ σχέσεων νὰ συνδράμῃ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν κοινοφελῶν καὶ θεαρέστων τούτων σχεδίων.

Εἰς δήλωσιν καὶ διαρκῆ τὴν παράστασιν κατεστρώθη ἡ παροῦσα πρᾶξις ὧδε καὶ ὑπεγράφη.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1905.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν 11 κοινοτήτων.)

Τῇ εὐμενεῖ ἐπιθυμίᾳ τῶν ἄνω κυρίων συνυπογράφω κ᾽ ἀγὼ μετὰ συγκινήσεως τὴν ἄνω φιλοπάτριδα πρᾶξιν των.

Κων. Πεταλᾶς.
Ἀττικοῦ Πυροβολικοῦ

(Πρακτικὰ τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων καὶ τῶν τριῶν Κοινοτικῶν Σωματείων.
Σελὶς 40.

№ по редъ 28.

Драмскиятъ Хрисостомосъ потвърдява.

Събрани подъ прѣдседателството на св. Драмския митрополитъ Господинъ Хрисостомосъ на общо събрание тритѣ тѣла въ града и слѣдъ като изслушахме прѣдложенията на митрополита: а) за откриване на училище въ квартала на желѣзнопжтната станция, отъ каквото училище се има абсолютна нужда, и б) за откриване дѣвически пансионъ за българогласнитѣ села въ оградата на новитѣ учебни заведения, които ще бждатъ съградени, еднодушно взехме рѣшение, щото по-скоро да станатъ надлежнитѣ дѣйствия и се вематъ всичкитѣ възможни мѣрки за осжществяване на тѣзи свещени заведения, дѣйствително необходими отъ народно гледище.

По щастливо съвпадение, като се научи за горнето и гостуващиятъ у насъ и обикалящиятъ гръцки политикъ полковникъ отъ артилерията, Итакски народенъ прѣдставитель, Господинъ Константинъ Петаласъ, слѣдъ като говори много и съвѣтва заради общото и народно добро и ржкоплеска на горнитѣ взети рѣшения, доколкото зависи отъ него, обѣща поради високитѣ си връзки да съдѣйствува за осжществяване на общополезнитѣ и Богуугодни тѣзи проекти. За увѣрение сложи се настоящиятъ актъ тукъ и се подписа.

Въ Драма, 16 октомври, 1905 г.

(Слѣдватъ подписи на 11 общинари)

По благосклонното желание на горнитѣ господа подписвамъ и азъ съ вълнение горното тѣхно отечестволюбиво дѣло.

Кон. Петаласъ

Протоколна книга
на общитѣ събрания на тритѣ
общински тѣла.
Стр. 40.

XX.

Αριθ. Πρωτοκ. 66 Δ/1. Αθήναι τη 9 Μαρτίου 1906.

[illegible] της 18 Φεβρουαρίου 1906, Προξενείον Καβάλλας

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] εν [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

και [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible].

.... [illegible] [illegible] [illegible].

Υπουργ. ([illegible])

Αριθ. Πρωτοκόλλου 66. Δ/1

[illegible]

[illegible] κ. [illegible]

Αθήνας

Διεπιστώθη [illegible] τη 19 Φεβρουαρίου 1906

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible].

[illegible] [illegible]

XX.

Телеграми, размѣнени между Атинското правителство и Кавалското подконсулство относно остригването на Карлжковския свещеникъ отъ Драмския митрополитъ.

№ на протокола 66 Д/I.
Получено на 18 февруари,
1906 година.

Атина, 2 мартъ, 1906 година.

КАВАЛСКО КОНСУЛСТВО.

Лондонскиятъ „Таймсъ" е обнародвалъ една телеграма отъ София, споредъ която Драмскиятъ митрополитъ е остригалъ единъ български свещеникъ и го облѣкълъ въ селски дрехи и фесъ . . . .

Телеграфирайте, що се е случило въ дѣйствителность.

(Подп.) **Скузесъ.**

№-ръ на протокола 66. Д/I.
Таенъ отговоръ.
Подадена на 19 февруари, 1906 год.

ВЪНШНО МИНИСТЕРСТВО.
Атина.

Драмскиятъ митрополитъ за наказание дѣйствително е остригалъ български патриаршески свещеникъ отъ с. Карлжково, защото е дръзналъ да изневѣри на православието. Събитието се е случило въ началото на мѣсецъ януари.

(Подп.) (не се чете)

XXI.

Рапортъ отъ Кавалския подконсулъ до Министра на Външнитѣ работи въ Атина, че въ Кавала имало около 1000 души мирни и прѣдпазливи българи, които гърцитѣ се опитвали чрѣзъ фалшификации и тероръ да намалятъ.

Ὑποπροξενεῖον τῆς Ἑλλάδος
Ἐν Καβάλλα.
Ἀριθ. Πρωτ. 135. *Καβάλλᾳ τῇ 2 Ἀπριλίου 1906*
Τμῆμα Α! Δ/ι
Ἐμπ. 62.

Κύριε Ὑπουργὲ

Φῆμαι ἐκυκλοφόρησαν ἐνταῦθα καθ' ἃς Βούλγαροι, ἐπὶ τούτῳ κατερχόμενοι εἰς Καβάλλαν ἤθελον δῆθεν ἀποπειραθῇ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν καταστροφὴν ναῶν καὶ δολοφονίας ὁμογενῶν. Αἱ φῆμαι αὗται — εἰς ᾶς μόνον ἡ ὑπερβολικὴ δειλία τοῦ ἐνταῦθα ὑποδιοικητοῦ ἔδωκε προσοχὴν — ἐξ ἀρχῆς κριθεῖσαι ἀνυπόστατοι καὶ ἀβάσιμοι κατεδείχθησαν καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων τοιαῦται, τῶν ἑορτῶν τελεσθεισῶν ἐν πλήρει ἡσυχία καὶ τάξει μετὰ τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ επιβλητικότητος τῆς ὀφειλομένης εἰς τὸ συμπαγὲς καὶ ἀκμαῖον τοῦ εἰς δέκα καὶ πλέον χιλιάδας ἀνερχομένου πληθυσμοῦ τῆς Καβάλλας.

Παρὰ ταῦτα ἐν τούτοις ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας δέον νὰ τεθῇ ὅτι οἱ Βούλγαροι μετ' ἐπιμονῆς ἀποπειρῶνται νὰ καλλιεργήσωσιν ἔδαφος ἐθνικῆς ἐργασίας ἐν Καβάλλᾳ. Κατα βασίμους πληροφορίας οἱ ἐνταῦθα διαμένοντες Βούλγαροι ὑπολογίζονται ὡς ἔγγιστα εἰς χιλίους

ГРЪЦКО ПОДКОНСУЛСТВО
въ Кавала.
№ 135 на протокола.
Повер. отдѣлъ I Д/I.

Кавала, 2 априли, 1906 г.

Господине министре,

Тукъ се пръснаха слухове, че българи, нарочно дошли въ Кавала, щѣли ужъ да се опитатъ прѣзъ праздницитѣ да разрушаватъ черкви и убиватъ наши еднородци. Тѣзи слухове — на които само безмѣрната страхливость на тукашния подуправитель обърна внимание—отначало се взеха за безосновни, а и отпослѣ се указаха такива отъ самата дѣйствителность, тъй като праздницитѣ минаха съ пълно спокойствие и редъ и съ онова великолѣпие и внушителность, което се дължи на компактното и цвѣтуще население въ Кавала, което възлиза на повече отъ 10,000 души. При все това, извънъ всѣко съмнѣние е, че българитѣ упорито се опитватъ да приготвятъ почва за своята народна работа въ Кавала. Споредъ основателни свѣдѣния, прѣбиващитѣ тукъ българи се изчисляватъ приблизително на 1000 души. Това изчисление се при-

τὸν ὑπολογισμὸν τοῦτον δέχεται ὡς ἀκριβῆ καὶ ὁ ἐκ τοῦ σύνεγγυς παρακολουθήσας τὴν κατάρτισιν τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς τῶν κατοίκων ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος τῇ ἀμέσῳ ἐνεργείᾳ τοῦ ὁποίου ἐπετεύχθη διὰ δωροδοκίας καὶ ἄλλων μέτρων ἡ ἐν τῷ στατιστικῷ πίνακι—οὗ ἀντίγραφον διεβίβασα ὑμῖν διὰ τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. ἐγγράφου μου—σημείωσις ὡς Βουλγάρων μόνον 212.

Ἐκ τῶν χιλίων τούτων Βουλγάρων πολλοὶ ἐπαγγέλονται τοὺς κτίστας οἵτινες ἐπὶ τοῦ παρόντος θεωροῦνται καὶ ὡς παρεπίδημοι καθ᾽ ὅσον μεταβαίνουσι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπ᾽ ὀλίγον χρόνον εἰς τὰς πατρίδας των. Οὐχὶ ὀλίγοι ὅμως εἶνε οἱ ὁριστικώτερον ἐγκατεστημένοι ἐργαζόμενοι εἰς τάς ἀποθήκας ἐπεξεργασίας καπνῶν· ἄλλοι οἱ καὶ ἐπικινδυνωδέστεροι ἐπαγγέλονται τοὺς γαλακτοπώλας, κεραμεῖς, πωλητὰς ἐγχωρίων ἐνδυμάιων ἐνδυμάτων (αμπατζῆδες) μικροξενοδόχους καφεπώλας, διατηροῦντες ἴδια καταστήματα. Εὐάριθμοι ἔχουσι καὶ κτήματα, ἐξοχικοὺς οἰκίσκους, ἢ καὶ οἰκίας ἐντὸς τῆς πόλεως ὧν μία καὶ Βουλγαριστὶ ἀναγράφει καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτήτου. Παρακολουθήσας διὰ καταλλήλων προσώπων τοὺς ὑποδειχθέντας μοι ὡς μᾶλλον ὑπόπτους δὲν ἐβράδυνα νὰ πεισθῶ ὅτι ὑπάρχουσι οἱ μεταξὺ αὐτῶν καὶ συστηματικῶς ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ των, οἵτινες ἀπὸ κοινοῦ συσκέπτονται, ἔρχονται εἰς συνεννοήσεις μετ᾽ ἄλλων κέντρων. Δὲν ἠδυνήθην βεβαίως νὰ ἐξακριβώσω ἐὰν ἡ ἐργασία των γείνει εἰς ὡρισμένον σκοπὸν ἢ περιορίζεται ἐπὶ τοῦ παρόντος μόνον εἰς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ κομιτάτου καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν, ἐξάπλωσιν τῆς Βουλγαρικῆς ἰδέας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐργάζονται μετὰ συνέσεως ἀποφεύγοντες πάσῃ θυσία οἱονδήποτε περὶ αὐτῶν θόρυβον. Οὕτω γενομένης πρό τινων ἡμερῶν ὑπὸ δύο ἀγνώστων ὁμογενῶν δολοφονικῆς ἀποπείρας κατὰ τοῦ μᾶλλον ἐπικινδύνου Βουλγάρου γαλακτοπώλου τὸ ἐπάγγελμα οὗτος αὐτίκα ἦν φυσικὸν νὰ κλείσῃ τὰς θύρας τοῦ καταστήματός του μὴ ἐπιτρέπων φόβῳ κατ᾽ οἶκον ἐρεύνης τὴν εἴσοδον καὶ εἰς τὰ μετ᾽ ὀλίγον σπεύσαντα ἀστυνομικὰ ὄργανα εἰς ἃ κατ᾽ ἀρχὰς ἠρνήθη ὅτι ὁ πυροβολισμὸς ἠκούσθη ἐκ τοῦ καταστήματός του λεπτομέρειαι δὲ πολλαὶ ἀπέδειξαν ὅτι ὁ Βούλγαρος γαλακτοπώλης ἐπροτίμησε ν᾽ ἀφήσῃ τοὺς ἐπιβουλευθέντας τὴν ζωὴν τούτου καταδιώκτας φόβῳ περιπλοκῶν εἰς ἀνακρίσεις οἱ ἄλλοι δὲ Βούλγαροι προσεποιήθησαν ὅτι οὐδεμίαν ἔδωσαν προσοχὴν εἰς τὴν ἀπόπειραν ἧς οἱ ἔνοχοι δὲν ἀνεκαλύφθησαν. Ἐν γένει ὁ τρόπος τῆς συνεννοήσεως τῶν ενταῦθα Βουλγάρων πρὸς ἄλλα κέντρα ἐνεργείας μὲ φέρουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐδῶ ἐργασία γίνεται ἐσκεμμένως μετὰ ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ ἐχεμυθείας καὶ ἀποβλέπουσιν εἰς ἀπώτερον σχέδιον. Τὸ Β. ὑποπροξενεῖον ὅπερ δὲν θέλει παύσει νὰ παρακολουθῇ βῆμα πρὸς βῆμα τὴν ἐπιδίωξιν τῶν Βουλγαρικῶν σχεδίων ἐν Καβάλλα καταβάλλει ἐπὶ τοῦ παρόντος προσπαθείας ὅπως καταδείξῃ τῷ ἐνταῦθα ἑλληνικῷ πληθυσμῷ ὅτι ἡ ἀδιαφορία ἣν πρὸς τοιούτους ἐχθροὺς ἐπεδείξατο μέχρι σήμερον ὑπῆρξεν ἐπιζήμιος καὶ ὅτι ὑπάχει ἀνάγκη ἐργασίας ἐνδελεχοῦς καὶ θυσίας ὑλικῶν συμφερόντων ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ὁμογενῶν πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἢ τουλάχιστον μὴ ἐπαύξησιν τοῦ Βουλγαρικοῦ στοιχείου ὅπερ ἐν ἀφελείᾳ ασυγγνώστῳ φιλοξενοῦσι μέχρι σήμερον παρέχοντες αὐτῷ ἐργασίαν, ἐνθαρρύνοντες αὐτὸ δι᾽ ἀνοχῆς. Δὲν δύναμαι οὐχ ἧττον νὰ βε-

ема като вѣрно и отъ страна на архирейския намѣстникъ, който отблизо е слѣдилъ послѣдното прѣброяване на жителитѣ и чрѣзъ непосрѣдственото дѣйствие на когото се сполучи съ подкупъ и други мѣрки да се запишатъ като българи само 212 души въ статистическата таблица, отъ която прѣписъ Ви изпратихъ подъ № . . . . . Отъ тѣзи 1000 българи мнозина работятъ като зидари, които по настоящемъ се считатъ като врѣменно живущи въ града, тъй като тѣ отъ врѣме на врѣме отиватъ за малко въ своитѣ родни мѣста. Не малко, обаче, сж и тѣзи, които сж по-окончателно установени и работятъ въ тютюневитѣ магазини. Други, които сж и по-опасни, работятъ като млѣкари, керемидари, продавачи на мѣстни дрехи (абаджии), съдържатели на малки хотели, кафеджии и др., които си държатъ и собствени заведения. Нѣкои отъ тѣхъ иматъ и имоти, полски кжщици, а други —кжщи въ града, отъ които една носи и надписъ на притежателя. Като прослѣдихъ чрѣзъ вѣщи лица тѣзи, които ми се посочиха за най-подозрителни, азъ не закъснѣхъ да се убѣдя, че изъ между тѣхъ има и нѣкои, които работятъ систематически за цельта си, които, като се съвѣщаватъ помежду си, влизатъ въ споразумение съ други черкви. Не можахъ, разбира се, да провѣря, дали тѣхната работа има опрѣдѣлена цель, или пъкъ се ограничаватъ по настоящемъ само за събиране помощи за комитета и въ насърдчаване и разпространяване на българската идея. Въвъ всѣки случай тѣ работятъ разумно, като отбѣгватъ съ всѣка жертва и съ всѣка цѣна какъвто и да е около тѣхъ шумъ. Така, прѣди нѣколко дни се направи опитъ отъ двама наши еднородци за убиването на най-опасния българинъ, млѣкарь по занятие. Естествено бѣ той веднага да поиска помощь за улавяне на бѣгащитѣ покушители, но той се погрижи прѣди всичко да затвори вратата на заведението си, като отъ страхъ, да не стане обискъ въ кжщата му, не позволи да влѣзатъ дошлитѣ слѣдъ малко полицейски органи и прѣдъ които той отказа, че се е стрѣляло въ заведението му. Много подробности доказаха, че българинътъ-млѣкарь е прѣдпочелъ да остави на мира нападателитѣ, отъ страхъ да не би да се оплете въ разслѣдванията, а другитѣ българи се прѣсториха, че не обрѣщатъ никакво внимание на покушението. И така, виновницитѣ не се откриха. Изобщо начинътъ на споразумението на тукашнитѣ българи съ други центрове на дѣйствия ни води къмъ заключението, че тукашната работа се върши обмислено съ особено внимание и скритость и има за цель единъ по дълбокъ и вжтрѣшенъ планъ. Царското подконсулство, което не ще прѣстане да прѣслѣдва стжпка по стжпка гонимия отъ българитѣ планъ въ Кавала, полага по настоящемъ старания, за да докаже на тукашното гръцко население, че нехайството, което то е показвало до днесъ къмъ такива врагове, е било врѣдно и че има нужда отъ непрѣкжсната дѣйность и отъ жертвуване на материални интереси, за да се прѣмахне или поне да се ограничи българския елементъ, на който нашитѣ еднородци съ непростима наивность и до днесъ указватъ гостоприемство, като имъ даватъ работа и ги насърдчаватъ съсъ своята търпимость. При все това, не мога да увѣря Ваше Прѣвъзходителство, дали ще послѣдватъ примѣра на непознатитѣ отъ друга страна лица

βαιώσω τὴν ᾿Υ. ᾿Εξοχ. ὅτι θα ακολουθήσωσι τὸ πα-
ράδειγμα τῶν ἔτι ἀγνώστων τῶν ἀποπειραθέντων τὴν
κατὰ τοῦ γαλακτοπώλου δολοφονίαν κρίνοντες τοῦτο ὡς
ἐπάναγκες μέτρον.

᾿Επιφυλασσόμενος νὰ ἐπανέλθω πάλιν ἐπὶ τῶν ἐν
Καβάλλα πραγμάτων

διατελῶ εὐπειθέστατος.

които се опитаха да убиятъ млѣкаря, като мислятъ, че това е една необходима мѣрка. Като си запазвамъ правото да се повърна на ново върху работитѣ въ Кавала,

оставамъ най-покоренъ.

До
НЕГОВО ПРѢВЪЗХОДИТЕЛСТВО
Господина, Господина СКУЗЕСЪ
Министъръ на Външнитѣ Работи
и пр. и пр. и пр.

XXII.

Рапортъ отъ Кавалския подконсулъ до Министра на Външнитѣ работи въ Атина, за числеността на българитѣ и гърцитѣ въ Сарж-Шабанско и за мѣркитѣ, които трѣбва да се вземать за засилването на гръцкия елементъ.

᾿Αριθ. πρωτοκ. 150 ÷ Δ/ι

Καβάλλα τῷ ᾿Απριλίῳ 1906.

Κύριε ῾Υπουργέ.

᾿Εκ Σαρι-Σαμπὰν τοῦ ὁμωνύμου Καζᾶ πληροφο-
ροῦμαι ὅτι τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα κατὰ τὴν τελετὴν
τῆς δευτέρας ᾿Αναστάσεως ἀνεγνώσθη ἐντὸς τοῦ ᾿Ορθο-
δόξου ναοῦ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ Βουλγαριστὶ παρὰτινος
σχισματικοῦ μὴ κληρικοῦ. Κατὰ τὰς αὐτόθι πληροφο-
ρίας ἡ ἐκ τοῦ πραξικοπήματος τούτου ἐντύπωσις δὲν
ὑπῆρξεν ὅσον ἔδει ζωηρῶς δυσάρεστος παρὰ τοῖς ἐκεῖ
χριστιανοῖς. ῎Εσπευσα νὰ ζητήσω δἰ ἐπιστολῆς λεπτο-
μερείας παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Ξάνθης ὅστις λαβὼν
ἤδη γνῶσιν τῆς ἐπιβλαβοῦς καὶ σκανδαλώδους ἐνοχῆς
τοῦ ἱερέως καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ἐν Σαρι Σαμπὰν
ναοῦ θα ἔχῃ ἤδη. ἐλπίζω, προβῆ εἰς ἀνακρίσεις καὶ
τιμώρησιν τῶν ὑπευθύνων· θέλω δὲ διαβιβάσει ὑμῖν
διὰ τοῦ προσεχοῦς ταχυδρομείου τὴν πρὸς τὴν ἐπιστο-
λήν μου ταύτην ἀπάντησιν τῆς Υ. Σεβασμιότητος.

῾Ο Καζᾶς Σαρι-Σαμπὰν μελετᾶται τελευταῖον μετ᾿
ἰδιαιτέρας προσοχῆς ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα ῾Υποπροξενείου,
καθόσον γυμνὸς εἰς χριστιανικὸν πληθυσμὸν προκαλεῖ
καὶ ἑλκύει προπαγανδικὴν ἐνέργειαν ἣν δέον νὰ ἐξουδε-
τερώσῃ σκόπιμος κατεύθυνσις τῆς ὑμετέρας ᾿Εθνικῆς
ἐργασίας. ῾Η ἐπίσημος στατιστικὴ (ἡ διὰ τοῦ ὑπ᾿ ἀριθ.
ἐγγράφου μου ἀποσταλεῖσα τῷ ῾Υπουργείῳ) σημειοῦσα
ἐπὶ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ κατοίκων 22093 χιλιάδων, τοὺς Μου-
σουλμάνους ὡς 21289 χιλ. τοὺς Ροὺμ εἰς 549 καὶ τοὺς
Βουλγάρους εἰς 255 ὧν κατὰ ταύτην οὐδεὶς ἐντόπιος,
εἶνε ὀλιγώτερον ἀποθαρρυντική. ῾Η ἀνάφυσις ἐν τού-
τοις τοῦ ἀριθ. τῶν Ροὺμ εἰς ἣν ἔρχομαι ἐξ αὐθεντικῆς
ἰδιωτικῶν πληροφοριῶν, ἃς ζητήσας ἔλαβον ἐξασθενεῖ
πολὺ τὸν μικρὸν τοῦτον τῶν Ροὺμ ἀριθμόν. Κατὰ τὰς
πληροφορίας ταύτας — ἃς ἡ Υ. ᾿Εξοχότης δύναται νὰ
θεωρήσῃ ἀσφαλῶς—μεταξὺ τῶν Ροὺμ συγκαταριθμοῦν-
ται 130 ῾Ελληνόβλαχοι ὧν ἡ ᾿Εθνικὴ συνείδησις οὔτε
διαυγὴς οὔτε σταθερὰ εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος. ᾿Επ᾿αὐ-
τῶν, ἐκ Παΐτσας τῆς ῾Ηπείρου καταγομένων καὶ ὧν
πολλοὶ κτηματίαι ἐν τῇ ἕδρα τοῦ Καζᾶ, ἐξασκεῖται ἐπι-
τηδείως Ρουμανικὴ ἐπίδρασις καλλιεργουμένη ὑπό τινος
ἐν Καβάλλᾳ ἐμπορευομένου συμπατριώτου των, ὅστις,
ὡς πρῶτον θὰ μανθάνῃ ἡ ῾Υ. ᾿Εξοχύτης, ἀποπειρᾶται
καὶ ἐν Καβάλλα νὰ ὑψώσῃ μεταξὺ τῶν ῾Ηπειρωτῶν ἐκ
ἀσθενῆς φωνῆς του ὑπὲρ τῆς Ρουμανικῆς ἰδέας.

Οἱ Βούλγαροι δέν εἶνε, ὡς φέρονται ἐν τῇ Στατι-

№ 150 на протокола. Д/I. Кавала . . . априлъ 1906 г.

Господине Министре,

Научаваме се отъ Сарж-Шабанъ на едноименната кааза, че на Великденската недѣля при службата на Второ Възкресение се е чело въ православната черква Евангелието и на български отъ единъ схизматикъ не духовно лице. Споредъ сжщитѣ свѣдения, впечатлението отъ тая постжпка не е било, както е трѣбвало, особено неприятно на тамошнитѣ християни. Побързахъ да поискамъ съ писмо подробности отъ Ксантийския митрополитъ, който се е увѣрилъ вече за врѣдната и скандалиозна търпимость на свещеника и настоятелитѣ на Сарж-Шабанската черква и който, надѣвамъ се, да е постжпилъ вече къмъ разслѣдване и наказание на виновнитѣ. Ще Ви съобща съ идната поща отговора отъ Негово Високо Прѣосвещенство на това ми писмо.

Сарж-Шабанската кааза се изучава напослѣдъкъ съ особено внимание отъ тукашното подконсулство, тъй като тя, лишена отъ християнско население, прѣдизвиква и привлича пропагандическа дѣйность, която трѣбва да бжде унищожена съ целесъобразна насока на нашата народна дѣйность. Официалната статистика, пратена отъ моя страна до Министерството съ писмо № . . .. като бѣлѣжи връхъ общото число жители отъ 22093 души, за мюслюманитѣ 21289 души, за ромеитѣ 549 души и за българитѣ 255 души, отъ които, споредъ статистиката, ни единъ мѣстенъ, е по-малко отъ обезсърчителна. Споредъ достовѣрни, обаче, частни източници, които съмъ получилъ, това малко число на ромеитѣ се намалява още повече. Споредъ тѣзи свѣдения — които Ваше Прѣвъзходителство трѣбва да счита за сигурни — въ числото на тѣзи ромеи спадатъ и 130 елиновласи, на които народната съвѣсть по настоящемъ е нито бистра, нито пъкъ постоянна. Надъ тѣзи елиновласи, родомъ отъ Лаиста, Епиръ, отъ които мнозина сж имотни въ центра на каазата, изкусно се упражнява ромжнско влияние отъ нѣкой си тѣхенъ съотечественикъ, търговецъ въ Кавала, който, както за първъ пжть ще се научите Ваше Прѣвъзходителство, се

στικῇ ἅπαντες παρεπίδημοι· εἰς διάφορα χωρία τοῦ Καζᾶ εὑρίσκονται ἐγκατεστημένοι 15 μυλωθροὶ καὶ κηπουροὶ κτηματίαι ἐλθόντες μετὰ τῶν πολυμελῶν οἰκογενειῶν των ἐκ τῶν χωρίων Νεσιράμ καὶ Κηρνίτσης τῆς Καστορίας. Σχισματικοὶ κατοικοῦσι τὸν Καζᾶ ἐν ὅλῳ 50 ὧν οἱ 25 ἐκ Θράκης θεωροῦνται ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς προσωρινῶς διαμένοντες. Οἱ Διαμαρτυρόμενοι δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς 6. Οὔτε ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς οὔτε ὁ τῶν ἐγκατεστημένων Βουλγάρων ὡς ἐπείσθην οὔτε ὁ τῶν δεδηλωμένων σχισματικῶν εἶνε βεβαίως σεβαστός. Ἄξιοι προσοχῆς ὅμως φρονῶ ὅτι εἶνε οἱ ἐγκατεστημένοι, καθ' ὧν καὶ ὑμεῖς ἐλαχίστους ἔχομεν ἡμετέρους νὰ ἀντιπαρατάξωμεν ἀφ' οὗ ἐὰν πρὸς στιγμὴν δὲν θεωρήσωμεν τοὺς Ἑλληνοβλάχους — ὧν οἱ πλεῖστοι κτηματίαι — ὡς δεδηλωμένους Ἕλληνας, μόνον δώδεκα οἰκογενείας γνησίας Ἑλληνικὰς θὰ ἀνεύρομεν ἐν τῷ Καζᾶ ἀποκαταστημένας πρὸ ἐτῶν ἐν Καγιὰ Μπουνάρ. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παρίδωμεν ὅτι οἱ Βούλγαροι μυλωθροὶ καὶ κηπουροὶ ἐγκαταστάντες—ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐγκαταστάσεώς των τεκμαίρεται—εἰσηγήσει καὶ δαπάναις προπαγάνδης, ὑπόσχονται αὔξησιν καὶ πλήθυνσιν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, τὸ Β. Ὑποπροξενεῖον, ὅθεν θέλει ἐξελέγξῃ καὶ συμπληρώσῃ τὰς μέχρι τοῦδε ἐρεύνας του, (συνεργαζόμενον καὶ με τοῦ ἄρτι ἀφικομένου ἐκτάκτου ὑπαλλήλου κ. Μαυρομμάτη) βλέπει στρεφομένας τὰς ἐνεργείας του πρὸς δύο σκοποὺς ὧν ἡ ἐπίτευξις δὲν ἐπιδέχεται καὶ μακρὰν ἀναβολήν. Ἀφ' ἑνὸς θέλει ἐπιδιώξει τὴν διὰ παντὸς μέσου ἀποκρυστάλλωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν ἐκ Λαίτσης Ἑλληνοβλάχων καὶ πρὸς τοῦτο βοηθεῖται ἀπὸ τὸν ἐκ Λαίτσης εἰς Σαρισαμπὰν διαμένοντα ἰατρὸν κ. Οἰκονομίδην ὅστις καὶ μέχρι σήμερον πολλὰ δείγματα . . . . πατριωτισμοῦ ἐπεδείξατο· ἀφ' ἑτέρου τὴν ἐγκατάστασιν ἀριθμοῦ τινὸς Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν ἐν τῷ Καζᾶ. Εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ πρώτου ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ καταναλωθῇ οὔτε χρόνος οὔτε ἐργασία πολλή. Πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ δευτέρου ὅπερ αὐστηρῶς ἐνδείκνυται ὑπὸ τῶν περιστάσεων συντρέχει εὐτυχῶς τὸ ἔδαφος τοῦ Καζᾶ ὅστις μὴ ἔχων ἐν τοῖς χωρίοις πυκνὸν — ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως του — πληθυσμὸν δύναται νὰ παράσχῃ ἐργασίαν εἰς γεωργικοὺς πληθυσμούς· εἰδικώτερον δὲ θέλει συντελέσει εὐνοϊκῶς περὶ ἐγκαταστάσεως νομάδος οἰκογενειῶν ἡ παρὰ τοῦ Καγιὰ Μπονὰρ παρατηρουμένη ἐγκατάλειψις ἀγρῶν ἀκαλλιεργήτων ἡ ἐν τῷ Καγιὰ Μπουνὰρ περιουσία οἰκιῶν αἵτινες σὺν τῷ παρεκπεσμῷ τῆς κοινότητος μεταβάλλονται εἰς ἐρείπια, καὶ ἡ ἀνακοινωθεῖσα μοι ἐπιθυμία χωρικῶν τινων τῶν ἔνδον τῆς Κερασοῦντος παρὰ τὸν Λύκον ποταμὸν πενομένων χωρίων οἵτινες ἐργάζονται νῦν ἐν Καβάλλα καὶ ἀχθοφόροι τοῦ νὰ ὁδηγήσωσι ἐν ᾗ περιπτώσει ἐτύγχανον μικρᾶς τινος ὑποστηρίξεως — τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, καὶ πολλοὺς συγγενεῖς καὶ συγχωρίους των εἰς τὰ ἐν τῷ Καζᾶ Σαρι-Σαμπὰν χωρία Περὶ τούτου ὅμως θέλω λεπτομερέστερον ἀναφέρει ἐν καιρῷ τῇ Υ. Ἐξοχότητι ἧς τὰς ὁδηγίας θέλω ζητήσει ὁπόταν δυνηθῶ νὰ ἐκθέσω αὐτῷ ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων τὴν ἐπιθυμίαν τῶν παρὰ τὸν Λύκον χωρικῶν.

Εὐπειθέστατος.

опитва да вдигне своя слабъ гласъ за ромжнската идея и въ Кавала между епиротитѣ.

Българитѣ не сж, както е отбѣлѣзано въ статистиката, врѣменно живущи, защото въ разни села на каазата има настанени 15 души воденичари и градинари, притежатели на имоти; тѣ сж дошли съ многочленнитѣ си сѣмейства отъ селата Нестранъ и Кирница, Костурско. Схизматици живѣятъ въ каазата всичко 50; отъ тѣхъ 25 отъ Тракия, които се считатъ по настоящемъ като врѣменно прѣбиваващи. Протестантитѣ не надминаватъ числото 6. Разбира се, нито общото число, нито числото на настаненитѣ българи, както сжщо и нито числото на обявенитѣ схизматици не е за уважение. Достойни за внимание, обаче, сж, както мисля, настаненитѣ, противъ които ний малко еднородци имаме да противопоставимъ, когато, ако за минута не считаме елиновласитѣ — повечето притежатели на имоти — за обявени гърци, ний ще намѣримъ въ каазата само 12 чисто гръцки сѣмейства, които сж настанени прѣди години въ с. Кая-Бунаръ. Не трѣбва, обаче, да минемъ незабѣлѣзано това, че българитѣ воденичари и градинари, настанени — както отъ начина на тѣхното настаняване се заключава — по внушение и разноски на пропагандата, сигурно ще бждатъ увеличавани.

Това като е тъй, Царското подконсулство, което ще провѣрява и попълни досегашнитѣ си изслѣдвания (като работи съвмѣстно и съ наскоро пристигналия извънреденъ чиновникъ г. Мавромати), намира, че неговитѣ дѣйствия трѣбва да се съсрѣдоточаватъ въ двѣ цели, сполуката на които не търпи дълго отлагане. Отъ една страна то ще се старае да постигне кристализирането съ всѣко срѣдство на родния духъ у елиновласитѣ отъ Лаиста, а въ това то се подпомага и отъ живущия въ Сарж-Шабанъ лѣкарь г. Икономиди, тоже отъ Лаиста, който и до днесъ е показалъ много признаци на чистъ патриотизъмъ. Отъ друга страна, подконсулството ще се грижи да постигне настаняването на извѣстно число гръцки сѣмейства въ каазата. За постигане на първото, надѣвамъ се, че нѣма да се изгуби нито врѣме, нито много работа. За осжществяване на второто, което строго се налага отъ обстоятелствата, за щастие, спомага и почвата на каазата, която, като нѣма въ селата съразмѣрно съ пространството си гжсто население, може да даде поминъкъ на прѣселници земледѣлци. А особено ще спомогне благоприятно за настаняването на около 25 сѣмейства въ с. Кая-Бунаръ, дѣто се намиратъ изоставени необработвани ниви и дѣто сжщеврѣменно има и излишни за живѣене кжщи, които съ отпадането на общината сж се обърнали въ развалини. Така сжщо ще могатъ да се прѣселятъ въ Сарж-Шабанъ и нѣкои отъ селянитѣ на бѣдни села, находящи се въ Керасунтъ около рѣката Ликусъ, които селени сега работятъ хамалство въ Кавала и които прѣдъ мене изявиха желание, че съ една малка подкрѣпа, ако имъ се даде, ще могатъ да заведатъ сѣмействата си, а заедно съ тѣхъ ще ги послѣдватъ и много други тѣхни сродници и съселяни за настаняването въ селата на Сарж-Шабанската кааза. За това, обаче, ще доложа му дойде врѣмето, и ще искамъ наставления, когато сигурно ще бжда увѣренъ въ желанието на по-подробно на Ваше Прѣвъзходителство, когато селянитѣ при Ликусъ.

XXIII.

Рапортъ отъ Кавалския подконсулъ до Министра на Външнитѣ работи въ Атина, че Ксантийския митрополитъ е наказалъ черковнитѣ настоятели въ Саръ-Шабанъ, за дѣто сѫ допуснали да се чете на Второ Възкрѣсение Евангелието на български и то отъ не духовно лице.

'Αριθ. 153

Κύριε Ὑπουργέ.

Κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 150 ἔγγραφον λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω τῇ Ὑ. Ἐξοχότητι ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ξάνθης πληροφορηθεὶς τὰ τῆς ἐν Βουλγαρικῇ γλώσσῃ παρα σχισματικοῦ ἀναγνώσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἐν τῷ Ναῷ Σαρὶ-Σιαμπᾶν, προέβη καθ' ἃ μοὶ ἀνεκοίνωσε σήμερον εἰς αὐστηρὰν ἐπίπληξιν τοῦ αὐτόθι ἱερέως καὶ εἰς ἔγγραφον ἐπιτίμιον τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ναοῦ, οὓς ὡς μοὶ εἶπε δὲν ἐθεώρησεν ὀρθὸν νὰ τιμωρήσῃ αὐστηρότερον καὶ δι' ἄλλους λόγους ἀλλὰ καὶ διότι ὡς δια πρώτην φορὰν ἐμάνθανε ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ἔχει καθιερωθῇ ἐν τῷ Ναῷ Σαρὶ-Σιαμπᾶν ἀπὸ ἐτῶν ἡ ἄτοπος συνήθεια νὰ ἐπιτρέπεται, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς Β. Ἀναστάσεως καὶ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὑπὸ μὴ κληρικῶν. Μοὶ ἐξέφρασε πρὸς τούτοις τὴν ἐλπίδα ὅτι οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει νὰ ἀκουσθῇ ἡ Βουλγαρικη γλῶσσα καὶ διὰ δευτέραν φορὰν ἐν τῷ Ναῷ Σαρὶ-Σιαμπᾶν.

Εὐπειθέστατος

№ 153.

Господине Министре,

Слѣдъ писмото ми подъ № 150, имамъ честь да увѣдомя Ваше Прѣвъзходителство, че Ксантийскиятъ митрополитъ, като се научилъ за четенето на Евангелието отъ схизматикъ на български езикъ въ Саръ-Шабанската черква, постѫпилъ къмъ строго изобличение, както ми съобщи днесь, на тамошния свещеникъ и писмено черковно наказание на черковнитѣ настоятели, които, както ми каза, не е счелъ за добрѣ да накаже по строго и по други причини, па и за това, че за пръвъ пѫть се научава по тоя случай, какъ въ Саръ-Шабанската черква отъ години насамъ се е въвелъ неумѣстния обичай да се допуща при службата на Второ Възкресение да се чете и отъ не клирици. При това той ми даде надежда, че за втори пѫть нѣма никакъвъ страхъ да се чете на български езикъ Евангелието въ Саръ-Шабанската черква.

Най покоренъ:

XXIV.

Писмо отъ Министерството на Външнитѣ Работи въ Атина до Кавалския подконсулъ, съ което съвѣтва, да бѫде Драмския владика прѣдпазливъ и народното гръцко дѣло да се рѫководи отъ Сѣресъ.

Ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.
Τμῆμα Α.
Ἐμπιστευτ. Γραφεῖον ἀριθ. 1618.

Ἀθῆναι τῇ 12 Μαΐου 1906
Ἀριθ. 201
Ἐλήφθη τῇ 24 Μαΐου 1906.

Πρὸς
τὸ ἐν Καβάλλᾳ Ὑποπροξενεῖον.

Εἰς τὸν Μητροπολίτην Δράμας ἐπειδὴ ἡ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς εἰς τὰ ἐθνικὰ ζητήματα ἐνέργειά του καὶ τὰ ἡμέτερα συμφέροντα δύναται νὰ βλάπτῃ καὶ τὸν ἴδιον νὰ ἐκθέσῃ ἀπέναντι τῶν Ὀθωμανικῶν Ἀρχῶν ἀπευθύνθη ἡ σύστασις νὰ εἶνε λίαν ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὰς ἐνεργείας του· ἐπαφίνων εἰς τοὺς ἄλλους ἁρμοδίους τὴν φροντίδα τοῦ κανονισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ συννενοήσεως ὅμως μετ' αὐτοῦ ὁσάκις παρίσταται ἀνάγκη αὐτῆς.

Ἐδηλώθη δὲ αὐτῷ ὅτι τὰ τμήματα Δράμας καὶ Καβάλλας δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἀποτελῶσιν ἴδιον τμῆμα ἐνεργείας ἀνεξάρτητον τοῦ τῶν Σερρῶν. Κατ' ἀκολουθίαν ὑπάρχοντος νῦν ἁρμοδίου προσώπου ἐν τῷ αὐτόθι Προξενείῳ αἱ Ἐθνικαὶ ἐνέργειαι ἐν τῷ τμήματι ὑμῶν πρέπει κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν νὰ γίνωνται συννενοήσει μετὰ τοῦ ἐν Σέρραις Κέντρου λαμβανομένων ὅμως πάντων τῶν ἀναγκαίων προφυλακτικῶν μέτρων ὅπως αὕτη γίνεται κατ' ἀσφαλῆ τρόπον.

Λαβόντες δὲ μετ' ἐνδιαφέροντος γνῶσιν τῶν ὑπ'

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪНШНИТѢ РАБОТИ
Отдѣлъ А.
Повѣрително писалище
№ 1618.

Атина, 12 май, 1906 г.
№ 201.
Получено на 24 май, 1906 г.

До Кавалското подконсулство,

Понеже явното дѣйствие на Драмския митрополитъ по народнитѣ въпроси и нашитѣ интереси може да бѫде врѣдно, па и самия него да изложи прѣдъ отоманскитѣ власти, то му се прѣпорѫчва да бѫде твърдѣ прѣдпазливъ въ дѣлата си, като остави на други компетентни грижата да уреждатъ тѣзи работи въ споразумение, обаче, съ негс, когато се яви нужда за това.

При това му се съобщи, че Драмскиятъ и Кавалскиятъ райони не е право да съставятъ особенъ районъ на дѣйствия независимо отъ Сѣрския. Тъй като сега има компетентно лице въ тамошното консулство, то народнитѣ работи във Вашия районъ трѣбва, спорѣдъ насъ, да ставатъ по споразумение съ Сѣрския центъръ, като, обаче, се вcovered нуждните прѣдпазителни мѣрки, щото това споразумение да става по безопасенъ начинъ.

Като четохме съ интересъ Вашитѣ изложения подъ №№ 135 и 150, удобряваме Вашето дѣйствие за усилване народния духъ на нашитѣ. При

ἀριν. 135 καὶ 150 ὑμετέρων ἐκθέσεων, ἐγκρίνομεν τὰς πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν ὑμετέρων ἐνεργείας σας, ἐπιφυλασσόμεθα δὲ νὰ δώσωμεν ὑμῖν τὰς ἄς τυχὸν ἠθέλετε ζητήσει ὁδηγίας ἐπὶ τῶν ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Ὑπουργείου ὑποβληθησομένων θεμάτων.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Σκουζές.

това запазваме правото да Ви дадемъ наставленията, които случайно бихте искали върху въпроситѣ, що ще се поднесатъ на обмислюване въ Министерството.

Министъръ:
А. Скузесъ.

XXV.

Писмо отъ Драмския архимандритъ Темистоклисъ до архиерейския намѣстникъ Епаминонда (навѣрно въ Зиляхово), да заяви на каймакамина, че двамата монаси, Хрисостомъ и Панайотъ отъ Икосифиниса, проповѣдници на българизма, били ужъ избѣгали отъ монастиря и обикаляли безъ работа.

Ἀριθ. 846.

Εὐλαβέστατε ἀρχιερατικὲ ἐπίτροπε Κύριε Ἐπαμεινώνδα, ἀπαντῶ κατ' ἐντολὴν εἰς τὴν ὑπὸ προχθεσινὴν ἡμερομηνίαν ἐπιστολήν Σας· ἀφου ὁ Καϊμακὰμ βεκηλῆ ζητεῖ τὴν πέρυσι τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν καὶ διδασκάλων στατιστικὴν ἄς τῳ δοθῇ αὕτη.

Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ἰστιλαμίου Κιούπ-κιοΐ ἐγράφησαν τὰ εἰκότα τοῖς ἐφοροεπιτρόποις πρὸ ἡμερῶν, ἅμα τῇ λήψει τῆς ἐπιστολῆς καὶ δι' ἧς ἐζήτουν ὁδηγίας περὶ τοῦ πρακτέου. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε νὰ μὴ ἀναμένητε τίποτε, ἀλλὰ νὰ στείλητε — τὴν ἐπιτροπὴν καὶ θὰ πληρωθῶσιν ἐξάπαντος . . . . ὅταν εὑρεθῶσι πρὸ τετελεσμένου γεγονότος.

Διὰ τοὺς Μοναχοὺς Χρυσόστομον καὶ Παναγιώτην νὰ δηλωθῇ τῷ Καϊμακάμῃ ὅτι οὗτοι ἐδραπέτευσαν ἐκ τῆς Μονῆς, περιφέρονται ἄνευ ἐργασίας, διὰ τοῦτο ἀπεγράφησαν ἐκ τοῦ μοναχολογίου ὡς ἀπειθεῖς καὶ ἀνυπότακτοι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δὲν εἶνε πλέον τῆς Μονῆς εἰκοσιφοινίσσης Πατέρες. — Εἶνε δὲ φρονημάτων Βουλγαρικῶν καὶ μάλιστα Κομητατζιδικῶν. —

Διὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ διδασκάλου ἔχει καλῶς. — Διὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μουαβίνη ἐγράψαμεν εἰς Σέρρας, διότι ἐκεῖνοι ἀνέλαβον τὴν συντήρησιν τοῦ οἰκοτροφείου καὶ πιστεύομεν νὰ γίνῃ δεκτὸς καὶ θὰ σᾶς εἰδοποιήσομεν. —

Μεθ' Ὑπολήψεως
Ὁ Ἀρχιδιάκον Θεμιστοκλῆς.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 5 Αὐγούστου 1906.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 22 Ἰουλίου 1906 μέχρι 18 Αὐγ. 1907. Σελὶς 30.

№ 846.

Благоговѣйнѣйший архиерейски намѣстнико г. Епаминонда, отговарямъ по заповѣдь на писмото Ви отъ вчерашна дата.

Тъй като намѣстникътъ на каймакамина иска ланската статистика на ученицитѣ, ученичкитѣ и учителитѣ, то нека му се даде тя.

По въпроса за истилямa на Кюпъ-кьой се писа нуждното на черковно-училищнитѣ настоятели прѣди нѣколко дни, щомъ се получи писмото имъ, съ което искаха наставления, що да правятъ. Затова добрѣ е да не чакате нищо, но да изпратите комисията и ще имъ се плати непрѣмѣнно, когато се намѣрятъ прѣдъ свършенъ фактъ.

За монаситѣ Хрисостома и Панайота да се заяви на каймакамина, че тѣ сж избѣгали отъ монастиря и обикалятъ безъ работа, затова се заличиха отъ списъка на монаситѣ като непослушни и непокорни и за напрѣдъ не сж вече отци на монастиря Икосифиниса. При това, тѣ сж, както се видѣ, съ български убѣждения и дори комитаджийски.

Съ уславянето на учителя върви добрѣ. За брата на муавинина писахме въ Сѣресъ, защото тѣ сж поели на себе си издръжката на пансиона. Вѣрвамъ да бжде приетъ, за което ще Ви съобща.

Въ Драма, 5 августъ, 1906 г.

Съ уважение:
Архимандритъ Темистоклисъ.

Копирна книга на Драмската митрополия, отъ 22 юли 1906 г. до августъ 18 1907 год. Листъ 30.

XXVI.

Писмо отъ Драмския митрополитъ до попъ Христодула (навѣрно въ Чаталджа), да бойкотиратъ българитѣ абаджии, като приематъ и поддържатъ докарания отъ Нигрита майсторъ гръкъ.

Αἰδεσιμώτατε κύρ. Παπᾶ Χριστόδουλε,

Κατόπιν τοῦ περὶ ἐξοντώσεως ἀγῶνος ὃν καθ' ἡμῶν ἤγειραν αἱ βάρβαροι ὀρδαὶ τῶν Βουλγάρων, ἐπιβάλλετε ἡμῖν ὡς καθῆκον ἄν ὄχι ἄλλως τοὐλάχιστον διὰ τῶν εἰρηνικῶν ὅπλων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ

Благоговѣйнѣйший г. Попъ Христодуле,

Слѣдъ изтрѣбителната борба, която сж подигнали противъ насъ варварскитѣ орди на българитѣ, длъжность се налага намъ, ако не другояче, то поне чрѣзъ мирнитѣ оржжия на търгов-

ἵνα τοὺς ἀποκρούσωμεν καὶ τοὺς ἀπομακρύνωμεν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν τοὺς δολοφόνους μας· πρὸς τοῦτο ὡς ὡμιλήσαμεν ἄλλοτε καὶ μετὰ τῶν κυρίων Ἀναστ. Χ. Βασιλείου, Θωμᾶ Χ. Χριστοδούλου, Θεοδ. Τζίμου καὶ λοιπῶν φροντίσαντες εὕρομεν ἀμπατζῆδες ὁμογενεῖς ἐκ Νιγρίτης, οἵτινες ν' ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας τῶν χωρικῶν καὶ ὀρτακτσίδων καὶ οὕτως ν' ἀναγκασθῶσι νὰ φύγωσιν οἱ Βούλγαροι. Ἔρχεται αὐτόσι εἷς ἐκ Νιγρίτης, ὅστις προστατευόμενος μικρὸν καὶ παρὰ τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος θὰ ἱδρύσῃ ἀμπατζίδικα καὶ ἐν Δοξάτῳ καὶ Τσατάλτζα καὶ Ἐδιρνετσικείῳ, διότι δύναται νὰ διαθέσῃ ἀρκετὸν ἀριθμὸν καλφάδων καλῶν. Συνενοήθητε μετὰ τῶν ἐν λόγῳ Κυρίων προκρίτων καὶ πράξατε πᾶν τὸ δυνατὸν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἰδέας. Ἐγὼ μετά τινας ἡμέρας καὶ προσωπικῶς ἴσως Σᾶς ἐπισκεφθῶ καὶ θὰ λαλήσω περισσότερα.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 26 Αὐγούστου 1906.

† Ὁ Δράμας Χρυσοστομος.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 22 Ιουλίου 1906 μέχρι 18 Αὐγούστου 1907. Σελὶς 77.

ското съперничество да отблъснемъ и отдалечимъ отъ срѣдата си тия наши убийци.

Затова, както бѣхме говорили по-рано и съ г-да Анаст. Х Василиу, Тома Х. Христодулу, Теод. Чиму и други, ние се погрижихме и намѣрихме абаджии еднородци отъ Нигрита, които да поематъ работитѣ на селянитѣ и ортакчиитѣ и така да се принудятъ българитѣ да си избѣгатъ.

Дохаждa тамъ единъ отъ Нигрита, който, подпомаганъ малко и отъ страна на еднородната община, ще отвори абаджийски дюкяни въ Доксатъ, Чаталджа и Едирнеджикъ, защото може да тури на разположение достатъчно число добри калфи.

Споразумѣйте се съ поменатитѣ господа първенци и направете всичко възможно за сполуката на идеята. Азъ слѣдъ нѣколко дни и лично може би ще Ви посѣтя и ще говоря повече.

Въ Драма, 26 августъ, 1906 г.

† Драмски Хрисостомосъ.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 22 юли 1906 г.
до 18 августъ 1907 г.
Листъ 77.

XXVII.

Писмо отъ Драмския митрополитъ до попъ Епаминонда (навѣрно въ Зиляхово), че всички въ Грачани, освѣнъ попа, учителката и пѣвецътъ, били българи, прѣдатели противъ царството, противъ които властьта трѣбвало да вземе военни мѣрки

Δράμα 28 7/βρίου 1906

Αἰδεσιμιώτατε κύρ. Παπᾶ Ἐπαμεινώνδα,

Ἐπιθυμῶ νά μοὶ ἀποστείλητε τὰ νούμερα τῶν Μαζβατάδων. Διατὶ τόσον ἀργοπορεῖτε τὸ ζήτημα. Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ παπᾶ Λεωνίδου, ὅστις διωρίσθη ἐφημέριος ἐν Γράτσανῃ καὶ ἐκ φόβου τῶν Βουλγάρων Κομητῶν μετέβη ἐκεῖ μετὰ ἑνὸς Καβάζη νὰ φροντίσητε νὰ ὁμιλήσητε τὸν Καϊμακάμην, ἵνα δικαίως τελειώσῃ καὶ ταχέως τὸ ζήτημα καὶ σταλῇ στρατὸς εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο, διότι πλησίον εἶνε τὰ Τουνέλα τοῦ σιδηροδρόμου καὶ θὰ μετανοῶσι πικρῶς ἀργότερον, ἂν δὲν φυλαχθῇ καλῶς ἡ Γράτσανη, ἢ ἂν φύγῃ ἐκ τοῦ φόβου ἐκεῖθεν ὁ ἱερεύς, καὶ διδασκάλισσα καὶ ψάλτης μας, οἵτινες εἶνε καὶ οἱ μόνοι πιστοὶ Ρωμαῖοι. ἐν ᾧ ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶνε βούλγαροι προδόται, κατὰ τῆς βασιλείας, ὡς τὸ ἀπέδειξε καταφανῶς ἡ διαγωγή των.

Ἐσωκλείω δύο ταχρίρια τὸ ἓν διὰ τὸν Καϊμακάμην καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὸν εἰσαγγελέα· πρόκειται διὰ τὴν φυλάκισιν τοῦ Π. Κυριάκου· κατὰ τὰ προνόμιά μας οἱ ἱερεῖς φυλακίζονται εἰς τὰς κοινὰς φυλακὰς διὰ ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα ἀφαιροῦσιν ἀπ' αὐτῶν τὴν ἱερωσύνην, ἐπειδὴ δὲ τὸ πταῖσμα τοῦ Π. Κυριάκου δὲν εἶνε τοιοῦτον, ὥστε νὰ τὸν καθαιρέσωμεν καὶ ἐπειδὴ κατὰ προνόμια μας ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φυλακίζεται ἐν τῇ Μητροπόλει, διὰ τοῦτο συμφώνως πρὸς τὴν Βεζυρικὴν ἐγκύκλιον τῆς 22 Ἰανουαρίου 306, ὁ ἱερεὺς ἐφυλακίσθη ἐν τῇ Μητροπόλει μας. Καὶ ἀνηγγείλαμεν τοῦτο διὰ ταχριρίου τῷ Καϊμακάμῃ διοικητικῶς καὶ τῷ εἰσαγγελεῖ

Драма, 28, септември, 1906 г.

Благоговѣйнѣйший г. попъ Епаминонда,

Желая да ми изпратите нумерата на мазбатитѣ. Защо толкова бавите работата. По въпроса за попъ Леонида, който се назначи свещеникъ въ Грачани и който отъ страхъ отъ страна на българскитѣ комити отиде тамъ съ единъ гавазинъ, да се постараете да говорите на каймакамина, за да свърши справедливо и скоро съ въпроса и се изпрати войска въ онова село, защото тунелитѣ на желѣзницата сѫ близу, и ще се каятъ отпослѣ горчиво, ако не се запази добрѣ Грачани и ако отъ страхъ избѣга оттамъ свещеникътъ, учителката и пѣвецътъ ни, които сѫ едничкитѣ вѣрни гърци, а всички други сѫ българи прѣдатели противъ царството, както доказа това поведението имъ.

Приключвамъ два такрира, единиятъ за каймакамина, а другиятъ за прокурора. Работата се отнася за арестуването на п Кирияка. Споредъ привилегиитѣ ни, свещеницитѣ се арестуватъ въ общитѣ затвори, за прѣстѫпления, които имъ отнематъ свещенството. Понеже грѣшкитѣ на попъ Кирияка не сѫ такива, щото да бѫде низвергнатъ, и понеже споредъ привилегиитѣ ни въ такъвъ случай се арестува въ митрополията, затова, съгласно съ Везирското окрѫжно отъ 22 януарий 306 г., свещеникътъ е арестуванъ въ митрополията ни.

Ние съобщихме това на каймакамина служе-

κατὰ τὸν νόμον, ἵνα οὕτω σωθῇ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ κλήρου.

Σᾶς εὐχόμεθα

† Ὁ Δράμας Χρυσόστομος.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 22 Ἰουλίου 1906 μέχρι 18 Αὐγούστου 1907. Σελὶς 145.

бно съ такриръ, а на прокурора съгласно закона, за да се спаси по тоя начинъ достолѣпието на клира.

Молитствуваме Ви:

† Др Хрисостомосъ.

Копирна книга на Драмската митрополия отъ 22 юли 1906 г. до 18 августъ 1907 г. Листъ 45.

XXVIII.

Рапортъ отъ Кавалския подконсулъ до Министра на Външнитѣ Работи въ Атина, за положението въ ония селища надъ Драма, които били прѣдметъ на гръцката пропаганда, както и за мѣркитѣ за засилване на гърцизма въ ония мѣста.

Ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Ἀθήνησι, τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1906

Τμῆμα Α!
Ἐμπιστευτικὸν Γραφεῖον
Ἀριθ. Πρωτ. 4409
Δ/ι
Ἀριθ. Πρωτ. 487
Ἐλήφθη τῇ 18 8/βρίου 1906.

Πρὸς τὸν Διευθύνοντα
τὸ ἐν Καβάλλᾳ Ὑποπροξενεῖον.

Μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος λαβὼν γνῶσιν τῆς ὑπὸ ἀριθ. 466 ὑμετέρας ἐκθέσεως, δι ἧς μοι ἀνεκοινώσατε τὰς ἐντυπώσεις ὑμῶν ἐκ τῆς εἰς τὰ πέριξ τῆς Δράμας χωρία περιοδείας σας, ἐκφράζω ὑμῖν τὰς εὐχαριστίας μου ἐπὶ ταῖς ἐνεργείαις ὑμῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν ἐν αὐτοῖς οἰκούντων ἡμετέρων.

Ὁ Ὑπουργό,

Καβάλλᾳ τῷ 1 Ὀκτωβρίου 1906.

Ἀριθ. πρωτ. 466 Δ/ι

Κύριε Ὑπουργέ

Ἐκ τῶν ἐντυπώσεων, ἃς ἐκ τῆς ἀνὰ τὰ ἄνω τῆς Δράμας χωρία περιοδείας μου ἀπεκόμισα, καὶ ἐκ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τοῦ ἄνω τμήματος τοῦ καζᾶ Δράμας μελέτης μου ἔρχομαι εἰς τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις καὶ συμπεράσματα, ἅτινα λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν προσοχὴν τῆς Ὑ. Ἐξοχότητος.

Ἐνδιαφέροντα τὴν ἐθνικὴν μας ἐνέργειαν χωρία ἐν τῷ Καζᾷ Δράμας εἶνε, ὡς τυγχάνει γνωστὸν ὑμῖν, τὸ Δράνοβον, ἡ Βισσοτσανη ἡ Πλεῦνα, τὸ Τουρκοχῶρι, ἡ Προσότσιαν, τὸ Μπουμπλίτσι, ὁ Βόλακος καὶ ἡ Κουμπάλιτσα τῶν λοιπῶν χωρίων τοῦ καζᾶ τῶν ἄνω δεξιᾷ τῆς Δράμας κατοικουμένων μόνον ὑπὸ Τούρκων. Ἐπὶ τοῦ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ καζᾶ κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν οἱ Ὀθωμανοὶ συμποσοῦνται εἰς 50,400. . . οἱ Βούλγαροι εἰς . . . 4,600 καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς 12,900 . . Καθαρῶς Ὀθωμανικὰ χωρία εἶνε ἐν ὅλῳ 98 . . . κατοικούμενα ὑπὸ χιλ. 36,900 . . . τοῦ ὑπολειπομένου Ὀθωμ. . . πληθυσμοῦ διεσπαρμένου εἰς τὰ ὡς ἄνω

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪНШНИТѢ РАБОТИ
Отдѣлъ I.
Повѣрително писалище
№ 4409
Повѣр. на протокола
Д I.
Вх. № 487, получено
на 18 октомври, 1906 год.

Атина, 12 октомврий 1906 г.

До
Управляюшия Кавалското подконсулство.

Съ голѣмъ интересъ четохъ Вашето изложение съ № 466, съ което ми съобщавате Вашитѣ впечатления отъ обиколката Ви по селата въ околностьта на Драма, за което и Ви изказвамъ моитѣ благодарности относно Вашитѣ дѣйствия за закрѣпване народнитѣ духъ у живущитѣ тамъ наши.

Министъръ:

(подп.) **А. Скузесъ.**

№ 466. на протокола
Д/I.

Кавала, 1 октомври, 1906 год.

Господине Министре,

Отъ впечатленията, които изнесохъ отъ обиколката си изъ селата надъ Драма и изучването ми състоянието изобщо на споменатата часть отъ Драмската кааза, дохождамъ до слѣднитѣ наблюдения и заключения, които имамъ честь да поднеса на вниманието на Ваше Прѣвъзходителство:

Както Ви е извѣстно, интересующи нашето народно дѣло села въ Драмската кааза сѫ: Дрѣново, Височенъ, Плѣвня, Туркохоръ, Просоченъ, Бублица, Волакъ и Кумбалица, тъй като останалитѣ въ каазата села надѣсно отъ Драма сѫ населени само отъ турци. Общото число на населението въ каазата, споредъ послѣдната статистика, е: турци 50400, българи 4600, гърци 12900. Чисто турски села сѫ всичко 98, които сѫ населени съ 36900 души, а останалото турско население е пръснато въ горѣизброенитѣ села, които сѫ смѣсь отъ гърци и българи.

μνημονευθέντα χωρία, ἅτινα ἔχουσι μικτὸν πληθυσμὸν Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων ἐκ τῶν μικτῶν τούτων χωρ ων ἡ Π ρ ο σ ό τ σ ι α ν η κωμόπολις ἕδρα μουδιρείας, ἧς ἡ διοικητικὴ δικαιοδοσία ἐξικνεῖται ἐφ' ὅλων τῶν ἄνω χωρίων τοῦ καζᾶ, κατοικεῖται ἐν ὅλῳ ὑπὸ 3541 . . κατοίκων, ὧν Ὀθωμανοὶ 1676 . . Ἕλληνες 1050 . . . καὶ Βούλγαροι 812 . . . Ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης συμπαγὴς ἔχει ἐξάτακτον Ἀστικὴν Σχολὴν ἐν ᾗ ἐδιδάχθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 76 μαθηταὶ ὑπὸ τεσσάρων διδασκάλων καὶ παρθεναγωγεῖον ἐκ 3 τάξεων καὶ Νηπιαγωγεῖον ἐν ᾧ 2 διδασκάλισσαι διδάσκουσι 98 παιδία καὶ 30 νήπια. Ἡ Ἐκκλησία, ἥτις μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας παρέμεινε τοῖς Ἕλλησιν εἰσφέρει 95 περίπου λίρας ἐτησίας ὑπὲρ τῶν Σχολικῶν καὶ Κοινοτικῶν δαπανῶν ἐν αἷς προστίθενται 84 λίραι ἐτησίως ἐκ τῶν προσόδων παρεχόντων τῶν ὀλίγων κτημάτων τῆς Κοινότητος. Ἐμπορικῶς ἡ Προσσότσιανη εὑρίσκεται ἐν ἀκμῇ καλλιεργοῦσα 350—500 χιλ. ὀκ. καπνοῦ ἐτησίως, ἐξ ὧν 80—120 ἡ χριστιανικὴ Κοινότης 100—300 ἡ Ὀθωμανικὴ καὶ 50—80 ἡ Βουλγαρική, τῆς ἀξίας τοῦ καπνοῦ οὔσης κατ' ὀκᾶν κατὰ μέσον ὅρον 8—10 γρόσια· ἐπίσης παράγει σιτηρὰ μόλις ἐπαρκοῦντα διὰ τὴν τοπικὴν κατανάλωσιν· εἶνε κέντρον ἐμπορίου τῶν χωρίων τοῦ καζᾶ καὶ πολλῶν χωρίων τῆς Ζίχνης, τελούντων ἐμπορικὴν ἀγορὰν κατὰ Σάββατον.

Ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν ἡ Κοινότης δέον νὰ θεωρηθῇ σήμερον ἐν πλήρῃ ἀκμῇ, λαμβανομένου ἰδίως ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ σχίσμα εἶχεν ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐμφανίσει δι' ἐκφοβισμοῦ προσηλυτίσῃ τοὺς περισσοτέρους τῶν κατοίκων. Σήμερον τὸ ἐθνικὸν φρόνημα εἶνε σταθερὸν καὶ ζωηρόν Οἱ ἄνδρες πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων ὁμιλοῦσι τὴν Ἑλληνικήν. Ἡ δὲ ἐκπαίδευσις καὶ ἀνατροφὴ τῆς νέας γενεᾶς ὑπὲρ ὧν ὄντως ἐνδιαφέρεται ἡ Κοινότης παρέχει ἐλπίδας εὐρυτέρας ἐν τῷ μέλλοντι ἐθνικοῦ φωτὸς ἐξ ἧς βεβαίως πρόκειται νὰ ἐνισχυθοῦν καὶ τὰ πέριξ χωρία τῆς Κοινότητος. Μέχρι σήμερον οὐδεμία αἱματηρὰ ἐμφάνισις φυλετικοῦ ἀγῶνος ἔλαβε χώραν ἐν Προσσετσιάνῃ. Ἡ ἐκεχειρία αὕτη δὲν φαίνεται κατά τι διαρκὴς καὶ ἑκάστη τῶν δύο ἀντιμαχομένων Κοινοτήτων προπαρασκευάζεται πρὸς ἔριδας καὶ ἐπιθέσεις. Τὸ Βουλγαρικὸν σχολεῖον ἔχει ὡς διδάσκον προσωπικὸν 1 διδασκάλισσαν καὶ 2 διδασκάλους με ὀλίγον ἀριθμὸν διδασκομένων ἀρρένων καὶ θηλέων 80· ὁ ἐκεῖ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐξάρχου ὁ λειτουργῶν ἐν παρεκκλησίῳ . . . τῷ παραχωρηθέντι τοῖς Βουλγάροις μετὰ φανατισμοῦ ἐργαζόμενος ὑπὲρ ἐνθαρρύνσεως τοῦ ποιμνίου του καὶ διευθύνων τὰ διάφορα ἀνταρτικὰ κινήματα ἐν τοῖς πέριξ χωρίοις, εὑρίσκεται ἀπό τινος ἐν ταῖς φυλακαῖς τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἡμετέρων· μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Προσσετσιάνης οὓς ἐπεσκέφθην δὶς ἔρχομαι εἰς συχνὴν ἐπικοινωνίαν ἐν Δράμᾳ καὶ ἐν Καβάλλᾳ διαβλέπων πάντοτε εὐχαρίστως, τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν τρέφουσι πρὸς τὸ Προξενεῖον ἀτυχῶς πρόσωπον ἱκανὸν νὰ ἀναλάβῃ ἐν πρωτοβουλίᾳ ἐθνικὴν δρᾶσιν καὶ ἀγῶνα δὲν ὑπάρχει κατάλληλον, ἡ δὲ κατὰ κόρον χρῆσις οἰνοπνευμάτωδῶν ποτῶν πλέον ἢ ἅπαξ μοὶ ἔδωκεν ἀνησυχίας περὶ τῆς καταλλήλου χρησιμοποιήσεως τῶν γνησίων ὅλως ἐθνικῶν αἰσθημάτων· ὁ ἐν τοῖς ἐκεῖ σχολείοις πρὸ τινων ἡμερῶν διορισμὸς διὰ τὸ νέον σχολ. ἔτος διευθυντοῦ μὲ εὐρύτερον προορισμόν, ἐλπίζω ὅτι θέλει ταχέως ἐπιδείξῃ καρποὺς ἀναλόγους τῶν περιστάσεων.

Ἡ Π λ ε ῦ ν α ἀποτελεῖται ἐκ 418 οἰκιῶν κατοικουμένη ὑπὸ 2304 ψυχῶν, ἐξ ὧν 640 Ἕλληνες Βουλγαρόφωνοι 233 Μουσουλμάνοι καὶ 1431 Βούλγαροι. Ἡ Ἑλλ. Κοινότης ὑποστᾶσα πολλὰς δοκιμασίας καὶ ἐπαπειλουμένη ἀπὸ καθημερινοὺς κινδύνους, διατελεῖ ἐν διηνεκεῖ φόβῳ καὶ τρόμῳ τῶν Βουλγάρων ἐχόντων αὐτὴν ὡς σημεῖ-

Отъ тѣзи смѣсени села селото Просоченъ, градецъ сѣдалище на мюдюринъ, чието административно вѣдомство обгръща и другитѣ горѣпосочени села на каазата, е населено изцѣло отъ 3541 жители, отъ които турци сѫ 1679, гърци 1050, българи 812. Гръцката компактна община издържа едно гражданско училище съ четире отдѣления и два класа, въ което миналата година е имало 76 ученика съ 4 учители; едно дѣвическо училище съ три отдѣления и една забавачница съ двѣ учителки и 98 дѣца, отъ които 40 много малки дѣца. Черквата, която слѣдъ много борби остана на гърцитѣ, спомага съ 95 лири годишно. Селото Просоченъ въ търговско отношение е въ цвѣтуще състояние. Годишно произвежда 350 до 500 хиляди оки тютюнъ, отъ който 80 до 120 хиляди призвежда християнската община, 100—300 хиляди турската и 50—80 хиляди българската. Стойностьта на ока тютюнътъ е срѣдно отъ 8—10 гроша. Произвежда и житни храни, които едва сѫ достатъчни за мѣстнитѣ нужди. Търговски центъръ е за селата въ каазата, а тъй сѫщо и за много села отъ Зъхненската кааза, които идватъ тамъ за пазаря.

Отъ народно гледище днесъ общината трѣбва да се счита, че е въ пълния си разцвѣтъ, при всичко, че схизмата при първото си появяване бѣше привлѣкла съ заплашвания врѣменно повечето жители. Днесъ народниятъ духъ е затвърденъ и живъ, мѫжетѣ съ малки изключения говорятъ гръцки. Просвѣщението и възпитанието на новото поколѣние, за което общината дѣйствително се интересува, дава по-голѣми надежди за бѫдещи народенъ разцвѣтъ, който ще помогне да се усили и въ околнитѣ села. Никаква кървава плѣменна борба до днесъ не се е случвала въ Просоченъ. Обаче, това състояние се вижда, че не ще бѫде трайно, и всѣка отъ противнитѣ двѣ страни се готви за борба и нападение. Българското училище има една учителка и двама учители съ 80 ученика и ученички. Тамошниятъ екзархийски прѣдставитель, който служи въ отстѫпения на българитѣ параклисъ и който фанатически работи за насърдчение на стадото си и управлява разнитѣ въстанически движения въ околнитѣ села, се намира отъ нѣколко врѣме насамъ въ затвора по дѣйствието на нашитѣ. Съ жителитѣ на Просоченъ, които два пѫти съмъ посѣтилъ, дохождамъ въ чести съприкосновения въ Драма и Кавала, като винаги забѣлѣзвамъ съ приятность, уважение и любовь, които хранятъ къмъ консулството. За жалость, лице способно да прѣдприеме по своя инициатива народна борба и дѣйность нѣма, а безмѣрното употрѣбление спиртни питиета не единъ пѫть ми сѫ създавали мѫчнотии за удобното използуване на съвсѣмъ чиститѣ тѣхни народни чувства. Назначениятъ прѣди нѣколко дни въ тамошнитѣ училища за новата учебна година управитель съ по-широко прѣдназначение, надѣвамъ се, скоро ще покаже плодове съразмѣрно съ обстоятелствата.

Плѣвня се състои отъ 418 кѫщи, населено съ 2304 жители, отъ които 640 българогласни гърци, 233 турци и 1431 българи. Гръцката община, която е прѣживѣла много изпитни и се застрашава отъ всѣкидневни опасности, се намира въ постояненъ страхъ и трепетъ, тъй като българитѣ я

*ον ἐπιθέσεων καὶ κακουργιῶν. Χάρις εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς
φιλοτίμως ἐμμενούσης εἰς τὰ πάτρια οἰκογενείας Βαλαβά-
νη, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ὑποχωρήσωσιν οἱ ἐναπο-
μένοντες ἡμέτεροι ὧν τὰ αἰσθήματα μετὰ τόσας πιέσεις
καὶ καταδιώξεις τῶν ἐχθρῶν εἰσὶν ἀποκρυσταλλωμένα,
εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Βουλγάρων κομητατζίδων, οἵτι-
νες συχνὰ ἐπισκέπτονται τὸ χωρίον. Ἡ παλλαιὰ Ἑλλ.
Ἐκκλησία τοῦ χωρίου ὡς καὶ τὸ κοινοτικὸν σχολεῖον ἔχει
ὡς γνωστὸν καταληφθῆ προ πολλοῦ ἀπὸ τοὺς Βουλγά-
ρους· ἐν τῷ Βουλγαρικῷ σχολείῳ φοιτῶσιν 160 μαθη-
ταὶ διδασκόμενοι ἀπὸ 2 διδασκάλους καὶ 1 διδασκάλισσα
ἐν τῷ ἡμέτερῳ κοινοτικῷ σχολείῳ φοιτῶσι περὶ τοὺς
60 ἐν ὅλῳ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι· μέχρι τοῦ παρελ-
θόντος ἔτους οἱ ἡμέτεροι ἐκκλησιάζοντο ἐν τῷ ἔξω τοῦ
χωρίου παρεκκλησίῳ — τὸ ὁποῖον εὐρυνόμενον σήμε-
ρον ἐκ προαιρετικῶν ἐράνων συνδρομῶν τῆς κοινότητος
καὶ γενναίων προαιρετικῶν τοιούτων συνδρομῶν ἐν Κα-
βάλλᾳ μετεβλήθη εἰς ναὸν μεγαλείτερον τοῦ ὑπὸ τῶν
Βουλγάρων καταληφθέντος τοῦ ὁποίου τὴν προσεχῆ ἀ-
ποπεράτωσιν μετὰ ὑπερηφανείας ἀναμένουσιν οἱ χωρικοὶ
Πλεύνας· ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὡς εἶπον καὶ ἀνωτέρω
οἱ ἐπιτιθέμενοι εἶνε οἱ Βούλγαροι, οἵτινες καὶ τελευταίως
ἔτι κατεπτόησαν τοὺς ἡμετέρους διὰ τοῦ κινήματος τῇ
6 Ἰουλίου, τῶν ἡμετέρων μέχρι σήμερον οὐδὲ εἰς νόμι-
μον ἄμυναν κἂν προβαινόντων ἐπιτυχῶς· πρὸ ὀλίγων μό-
νον ἡμερῶν ἐπετεύχθη ὁ φόνος ἑνὸς ἀσήμου Βουλγάρου
καὶ ὁ τραυματισμὸς ἑτέρου, παρὰ τὸ μονομερὲς καὶ ἔκ-
τακτον τοῦτο θαρραλέον κίνημα τῶν χριστ. Πλεύνας ὁ
φόβος ἀφιέμενοι εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ ἡ καταπτό-
ησις των μοὶ παρέχει ὑποψίας ὅτι θὰ ἐξακολουθήσωσι
ἐν ἀνοχῇ καὶ καρτερίᾳ ἀδικαιολογήτῳ πάσχοντες καὶ κα-
ταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Τὸ Ὑποπροξενεῖον
ἀναγνωρίζον τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ βοηθήσῃ τὸ χωρίον
διώρισε ἐκεῖ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διευθυντὴν τῶν σχο-
λείων ὑποσχόμενον νὰ προετοιμάσῃ τὴν Ἑλλ. Κοινότητα
εἰς τὸν γενικὸν ἀγῶνα διὰ τὸ μέλλον ἀλλὰ καὶ νὰ κα-
ταρτίσῃ ταύτην εἰς στοιχειώδη ἄμυναν κατὰ τοῦ παρόν-
τος κινδύνου· ἀλλὰ καὶ ἄλλα μέτρα λαμβάνει τὸ Ὑπο-
προξενεῖον διὰ τὸ χωρίον τοῦτο, ἅτινα ἀποφεύγω νὰ
ἀναφέρω λεπτομερῶς ἐν τῇ παρούσῃ ἐκθέσει.*

*Ἡ Β ι σ σ ο τ σ ι ά ν η ἀποτελουμένη ἐκ 225 οἰκιῶν,
ὧν 120 Ἑλλ. 55 Βουλγαρικαὶ καὶ 50 Ὀθωμανικαί, κα-
τοικεῖται ὑπὸ 1481 ψυχῶν ὧν 741 Ἕλληνες βουλγαρό-
φωνοι πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, 329 Μουσουλμᾶνοι καὶ
411 Βούλγαροι· παρὰ τὴν εἰς τὴν Δράμαν γειτνίασιν
της (ἀπέχει αὐτῆς μίαν ὥραν) τὸ χωρίον τοῦτο ἐπιμό-
νως ἀποκρούει πᾶσαν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν πρὸς σχετικὸν
ἐκπολιτισμόν· αἱ προσπάθειαι τῆς Μητροπόλεως ὅπως
συνειθίσωσι τοὺς χωρικοὺς νὰ ὁδηγῶσι τὰ τέκνα των
εἰς τὰ σχολεῖα ὑπῆρξαν σχεδὸν ἄκαρποι· ἡ ἀπὸ 4 μηνῶν
προσπάθεια τοῦ Προξενείου ὅπως ἐχθρικώτερον καὶ φα-
νατικώτερον ὅπως δήποτε φέρονται πρὸς τοὺς σχισμα-
τικοὺς δὲν ὑπῆρξε μέχρι σήμερον εὐτυχής· παρὰ τὴν
προθυμίαν μετὰ τῆς ὁποίας μᾶς ἐφιλοξένησαν κατὰ
τὴν μετὰ τοῦ κ. Μαυρομάτη εἰς τὸ χωρίον των διέ-
λευσίν μας, εἶναι γνωστοὶ γενικῶς ἐπὶ ἀξενίᾳ καὶ ἀπο-
φεύγουσι πᾶσαν συνάφειαν μετὰ τοῦ Προξενείου καὶ
μετὰ τῆς Μητροπόλεως ἀκόμη, ἐκτὸς ὅσον δὲν πρόκει-
ται νὰ προσφύγωσιν — εἰς αὐτὰ δι' ἀτομικὰ των συμ-
φέροντα· τὴν Ἑλληνικὴν μόνον δύο ἐξ ὅλων τῶν κα-
τοίκων ὁμιλοῦσι καὶ ἐπὶ τούτων θὰ στηρίξωμεν τὰς ἐλ-
πίδας τῆς ἐργασίας μας, ἧς ὅμως ἔναρξιν ὑπὸ οἵαν δή-
ποτε μορφὴν δὲν ἀποτολμῶμεν κἂν σήμερον περιοριζό-
μενοι μόνον διὰ καταλληλοτέρου διδασκαλικοῦ προσω-
πικοῦ καὶ ἐπιτηδειοτέρου ἱερέως νὰ παιδαγωγήσωμεν αὐ-
τοὺς εἰς σχετικὸν ἀνθρωπισμόν. Ἐν τῷ σχολείῳ εἶχον
ἐγγραφῇ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τῇ ἐπεμβάσει τῆς Μη-*

иматъ за точка на нападения и злодѣяния. Благо-
дарение влиянието на родолюбивото сѣмейство
Балабани, което си остава вѣрно на отечествени-
тѣ традиции, нѣма опасность, щото останалитѣ
наши, на които чувствата слѣдъ толкова неприя-
телски натискъ и прѣслѣдвания сѫ кристализира-
ни, да отстѫпятъ прѣдъ исканията на българскитѣ
комитаджии, които често посѣщават селото. Ста-
рата селска грѫцка черква и общинското учили-
ще, както е извѣстно, сѫ завзети отдавна отъ гър-
цитѣ. Българското училище има 160 ученика съ
двама учители и една учителка. Въ нашето общин-
ско училище слѣдвать около 60 ученика и учени-
чки. До—миналата година нашитѣ се черкуваха въ
параклиса, който е вънъ отъ селото. Послѣдниятъ,
разширенъ съ доброволнитѣ помощи на община-
та и щедритѣ такива събрани въ Кавала, се е
обърналъ въ храмъ по-голѣмъ отъ тоя, що сѫ за-
взели българитѣ, и чието скорошно довършване
съ гордость очакватъ селянитѣ въ Плѣвня. Въ то-
ва село, както казахъ и по-горѣ, нападатели сѫ
българитѣ, които напослѣдъкъ изплашиха нашитѣ
съ движението на 6 юли, та и до днесъ нашитѣ
не сѫ прѣдприели нищо сполучливо за законна за-
щита. Прѣди нѣколко дни само се сполучи
да бѫде убитъ единъ незначителенъ българинъ
и другъ виденъ да бѫде нараненъ, но при
всичката тая макаръ и слаба дързостна по-
стѫпка на християнитѣ въ Плѣвня, пакъ страхътъ
на нашитѣ, оставени на собственитѣ си сили, ми
дава да се съмнявамъ, че ще продължаватъ съ
неоправдана търпимость да страдатъ и да бѫдатъ
прѣслѣдвани отъ българитѣ. Подконсулството, като
съзнава нуждитѣ да се помогне на селото, е на-
значило на училищата тамъ за настоящата година
директоръ, който обѣщава да подготви грѫцката
община за общата борба въ бѫдащето и да я по-
стави въ състояние да се защищава противъ на-
стоящата опасность. При това подконсулството
взема и други мѣрки за това село, които отбѣгвамъ
да изложа подробно въ настоящето изложение.

Височенъ се състои отъ 225 кѫщи, огъ кои-
то 120 грѫцки, 55 български и 50 турски, а жите-
ли 1481, отъ които 741 гърци-българогласни съ
малки изключения, 329 души турци и 411 българи.
Въпрѣки своето съсѣдство съ Драма, отъ който
отстои 1 часъ разстояние, това село упорито от-
блъсва всѣко добро влияние относно цивилизация-
та Старанията на митрополията, за да привикнатъ
селянитѣ и пращатъ дѣцата си въ училище, сѫ
били почти безплодни. Старанието и на консул-
ството отъ 4 мѣсеца насамъ, за да ги накара да
се отнасятъ по враждебно и по-фанатически къмъ
схизматицитѣ, не е било до сега сполучливо. Въ-
прѣки готовностьта, съ каквато ни приеха заедно
съ г. Мавромати при минаването ни прѣзъ село-
то, тѣ сѫ изобщо извѣстни по своето негостопри-
емство и избѣгватъ всѣко сношение съ консул-
ството, па дори и съ митрополията, освѣнъ кога-
то се докосне работата до личнитѣ имъ интереси.
Само двама отъ жителитѣ говорятъ грѫцки езикъ
и на тѣхъ ний можемъ да облегнемъ надеждитѣ
си за нашето дѣло, обаче, поне за сега не смѣемъ
да започнемъ работа подъ каквото и да е форма,
а се ограничаваме само чрѣзъ сгоденъ учителски
персоналъ и по-искусенъ свещеникъ да ги въз-
питаме въ сравнително вчовѣчаване. Миналата го-

τροπόλεως 64 μαθηταί, ὧν 7 κοράσια· ἐλάχιστοι ὅμως τούτων ἐφοίτησαν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος.

Οἱ χωρικοὶ τῆς Βισσοτσιάνης καλλιεργοῦσι σιτηρὰ καὶ ὄρυζαν καὶ ὀλίγον καπνὸν ὃν πωλοῦσι εἰς τὴν αγορ᾽αν τῆς Δράμας ἐπαρκοῦσιν ἀνέτως εἰς τὴν συντήρησίν των.

Ἡ Δ ρ ά ν ο β α χωρίον κατοικούμενον ὑπὸ 403 Ἑλλήνων καὶ 193 Τούρκων. Οἱ Ἕλληνες ὁμιλοῦσι τὴν Σλαβομακεδονικὴν. οἱ ἡμέτεροι χωρικοὶ εἶνε ἅπαντες σχεδὸν πένητες καί τοι ἐργαζόμενοι, καθ᾽ ὅσον ἡ ἐργασία των ἐξαντλεῖται εἰς πληρωμὴν βαρέων τόκων εἰς προκρίτους Τούρκους, οἵτινες εἶνε οὕτως εἰπεῖν καὶ κύριοι τοῦ χωρίου· μὴ ἔχον βουλγαρικὸν πληθυσμὸν τὸ χωρίον τοῦτο ἀπεσχόλησε τὴν Μητρόπολιν μέχρι σήμερον ὀλιγότερον ἢ τὰ ἄλλα χωρια τῆς περιφερείας· τὸ Ὑποπροξενεῖον ὅμως ἐθεώρησεν ἐπάναγκες νὰ τοποθετηθῇ ἐκεῖ καὶ διδασκάλισσα διὰ μικρᾶς δαπάνης, ἣν καὶ ἐνέκρινεν ἤδη ἡ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ἐπιτροπή.

Ἐπίσης ἄνευ βουλγαρικοῦ πληθυσμοῦ εἶνε καὶ τὸ χωρίον Μ π ο υ μ π λ ί τ σ ι κείμενον μεταξὺ Πλεύνης καὶ Βόλακα καὶ ἀποτελούμενον ἀπὸ 185 Ἕλληνας καὶ 245 Ὀθωμανοὺς βιοῦντας ἐν πλήρει ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ ἐκ τῆς τοποθεσίας του εἶνε τὸ χωρίον τ ο ῦ τ ο προωρισμένον νὰ ἐργασθῇ ἐθνικῶς βοηθοῦν τὰς ἐνεργείας τῶν ἐν Βόλακα καὶ Πλεύνῃ ἡμετέρων· ἄλλως τε οἱ κάτοικοι φαίνονται πρόθυμοι νὰ παρακολουθήσωσι τοὺς πλησιοχώρους ὁμογενεῖς εἰς τὸν ἀγῶνα· τῇ μερίμνῃ τῆς Μητροπόλεως ἀνῳκοδομήθη ἐν τῷ χωρίῳ ναὸς σχετικῶς μεγαλοπρεπής, ὅστις τελευταῖον καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεφθέντων τὸ χωρίον Ἄγγλων ἐκίνησε· κατὰ τὴν περιοδείαν μας παρατηρήσαντες τὴν ἔλλειψιν σχολειακοῦ οἰκήματος ἐμεριμνήσαμεν καὶ διὰ προαιρετικῶν ἐν Καβάλλᾳ ἐράνων οἰκοδομηθήσεται προσεχῶς μικρὸς οἰκίσκος οὗ ἡ δαπάνη προϋπελογίσθη εἰς 40 λίρας, ὅστις θὰ περιέχῃ μίαν αἴθουσαν παραδόσεως καὶ κατοικίαν διδασκαλίσσης.

Τὸ χωρίον Κ ο υ β ά λ ι τ σ α δὲν ἐπεσκέφθημεν εἰς τὴν περιοδείαν μας καθ᾽ ὅσον ὡς γνωστὸν δὲν ὑφίσταται ἐν αὐτῷ Ἑλληνικὴ Κοινότης. Εἴδομεν ὅμως χωρικοὺς τινὰς ἐμμένοντας εἰς τὰ Πάτρια ἐν τῷ κρυπτῷ οἵτινες δὲν ἀπώλεσαν τὰς ἐλπίδας τῆς ἀνυψώσεως τῆς Ἑλληνικῆς μερίδος τοῦ μικροῦ τούτου χωρίου. (Ἀπεῖται ἓν . . . .

. . ὅπερ διακρίνεται διὰ τὴν ἐκλεκτὴν ποιότητα.

Τὸ Τ ο υ ρ κ ο χ ῶ ρ ι κτῆμα Ὀθωμανικὸν ἔχον περὶ τὰς 20 οἰκίας καὶ λαλοῦντες τὸ Σλαβοφωνικὸν ἰδίωμα ἁπάντων ἀπόρων, δεῖται οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως καθ᾽ ὅσον παρὰ τὰς προσπαθείας τοῦ ἱερέως οἱ κάτοικοι θὰ εἶνε ἑκάστοτε ἕρμαιον τοῦ αὐθέντου των· εὑρισκόμενον ὀλίγον ἔξω τῆς Δράμας (ἀπέχει 1/2 ὥραν) δὲν εἶνε ἄξιον περιφρονήσεως καὶ πρὸς τοῦτο κατέβαλον ἐνεργείας, ἐξαρκεσάσας μέχρι σήμερον, πρὸς ἀγορὰν γειτονικοῦ τινος τσιφλικίου. Ὁ ἱερεὺς ἐκτελεῖ καὶ χ ρ έ η δ ι δ α σ κ ά λ ο υ διδάσκων 6—7 παιδία.

Ὁ Β ό λ α κ ο ς ἐν τῷ ἀποτάτῳ ἄκρῳ τοῦ καζᾶ εὑρισκόμενος καὶ κατοικούμενος ἐκ 331 Ἑλλήνων, 625 σχισματικῶν καὶ 108 Τούρκων, ἐθεωρήθη ἐπὶ πολὺ ὡς διαφεύγων τὰς ἡμετέρας ἐλπίδας καὶ διὰ τὸ ἀπομεμακρυσμένον της θέσεώς του καὶ διὰ τὸ ἀσταθὲς τῶν κατοίκων του. Φρονῶ ὅτι δὲν ἦτο ὀρθὴ ἡ τοιαύτη ἀντίληψις καὶ χωρὶς νὰ ἀρνῶμαι τὸ ἀσταθὲς τῶν φρονημάτων τῶν κατοίκων καταβάλλω προσπαθείας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἡμετέρων καὶ δὲν θεωρῶ τας ἐλπίδας κενὰς προσελκύοντες τὸ χωρίον· αἱ βουλγαρικαὶ ἐνέργειαι ἐτάραξαν τὸ χωρίον κατὰ τὸ 1876, ὅτε κατελθὼν βούλγαρος ἐκ Νευροκοπίου κατώρθωσε βοηθούμενος καὶ ὑπό τινων χωρικῶν τοῦ χωρίου, νὰ πείσῃ μετ᾽ αὐτοῦ τὸν ἕνα τῶν δύο τότε ἱερέων νὰ ψάλλῃ βουλγαριστὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐνῷ ὁ ἕτερος ἔψαλλεν Ἑλληνιστί. ἀπὸ το 1897 καθιερώθη

дина бѣха се записали въ училището съ намѣсата на митрополията 64 ученика, отъ които 7 момичета, но малцина отъ тѣхъ слѣдваха прѣзъ учебната година.

Селянитѣ отъ Височенъ произвеждатъ житни храни, оризъ и малко тютюнъ, които продаватъ на Драмския пазарь и които сѫ достатъчни за поминъка имъ.

Дрѣново е населено отъ 403 души гърци и 193 турци. Гърцитѣ говорятъ славѣномакедонски езикъ. Нашитѣ селяни сѫ почти всички бѣдни, макарь и да сѫ работни, защото трудътъ имъ отива за плащане тежки лихви на турцитѣ първенци, които, може се каза, сѫ господари на селото. Като нѣма българско население, това село до днесъ по-малко занимава митрополията, отколкото другитѣ села въ околностьта. Консулството, обаче, намѣри за нуждно да се настани съ малки разноски и учителка, която комисията на просвѣщението е одобрила вече.

Бублица сѫщо е безъ българско население село, което лежи между селата Плѣвня и Волакъ и се състои отъ 185 души гърци и 245 турци, които живѣятъ въ пълно съгласие и любовь. Поради мѣстоположението си, това село е прѣдназначено да работи въ народно отношение, като съгласува дѣйствията си съ тѣзи на нашитѣ въ Плѣвня и Волакъ. Отъ друга страна, жителитѣ се показватъ готови да послѣдватъ въ борбата съсѣднитѣ си еднородци. Съ грижитѣ на митрополията въ селото се въздигна сравнително великолѣпенъ храмъ, който напослѣдъкъ възбуди очудването и на англичанитѣ, които посѣтиха селото. При обиколката си ний забѣлѣзахме липсата на училищна сграда и се погрижихме, щото съ доброволни помощи, събрани въ Кавала, да се издигне въ скоро врѣме едно малко помѣщение, на което разноскитѣ се прѣсмѣтнаха до 40 лири. То ще има една класна стая и жилище за учителката.

Селото **Кубалица** не посѣтихме при обиколката си, защото, както е извѣстно, нѣма въ него днесъ гръцка община. Видѣхме, обаче, нѣкои селяни, които държатъ своитѣ отечески прѣдания въ тайна и които не сѫ изгубили надеждата за въздигане на гръцка партия въ това малко село. (Изисква се едно . . . .

. . . .

Туркохоръ е турско имение, което има 20 кѫщи население, надъхано съ гръцки духъ, които говорятъ славѣногласно нарѣчие, всички сѫ бѣдни и които иматъ нужда отъ икономическа подкрѣпа, тъй като въпрѣки старанията на свещеника, жителитѣ винаги ще бѫдатъ плѣчка на своитѣ господари. Понеже това село се намира близо до Драма (разстоянието е 1 1/2 часъ), то не е за прѣнебрѣгване, за това се постарахъ, безъ да сполуча, обаче, до днесъ, за купуване нѣкой съсѣденъ чифликъ. Свещеникътъ изпълнява и учителска длъжность, като обучава 6—7 дѣца.

Селото **Волакъ,** което се намира въ най-отдалечениятъ край на каазата и е населено съ 331 жители гърци, 625 схизматици и 108 турци, се е смѣтало за дълго врѣме като такова, което е из бѣгвало отъ нашитѣ надежди, едно, поради отдалеченостьта му и, друго, поради непостоянството на жителитѣ му. Обаче, азъ мисля, че това схващане не е било вѣрно, и безъ да отричамъ не-

ἐπισήμως τὸ σχίσμα ὑπὸ Αὐτ. Κυβερνήσεως καθορισάσης ὅπως ἐκκλησιάζονται ἐναλλὰξ κατὰ Κυριακὴν οἱ ἡμέτεροι καὶ οἱ σχισματικοί.

Ὁ φυλετικὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς ἀγὼν ἐν τῷ χωρίῳ ἀπὸ τοῦ 1896 μέχρι σήμερον στοιχίζει οὐκ ὀλίγα θύματα εἰς' τε τοὺς ἡμετέρους καὶ τοὺς Βουλγάρους· τὸ παρελθὸν ἔτος ἐφαίνοντο οἰκονομικῶς καὶ ἠθικῶς ἐξηντλημένοι· ἀπὸ πέντε ὅμως μηνῶν οἱ ἡμέτεροι ἐνθαρρυνθέντες ἁρμοδίως προέβησαν εἰς ζωηρὰς ἐκδικήσεις οὕτως ὥστε σήμερον νὰ ἔχουν καταληφθῇ ὑπὸ φόβου οἱ Βούλγαροι, οἵτινες ἀριθμοῦσι ἓξ θύματα μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῆς κοινότητός των. Τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Βουλγαρικὸν σχολεῖον λειτουργοῦσι ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην χωριζομένων τῶν αἰθουσῶν διὰ σανιδωμάτων, καθ' ὅσον ἡ ἐγχώριος διοίκησις δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκδικάσῃ τὸ σχολικὸν κτίριον εἰς οὐδεμίαν τῶν δύο κοινοτήτων, ἡ δὲ Μητρόπολις Δράμας οὐχὶ ἀδίκως ἔκρινεν εὔλογον νὰ μὴ ἀποκρούσῃ τὴν τοιαύτην διακανόνισιν· εἰς τὸ ἡμέτερον σχολεῖον διδάσκονται ὑπὸ διδασκάλου, ὅστις καὶ γενικωτέρας οὐχὶ ἀναξίας λόγου ὑπηρεσίας μᾶς προσφέρει, 26 μαθηταί. κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐγκριθεῖσα ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας προσετέθη καὶ διδασκάλισσα, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ἀνατροφὴν τῶν νηπίων, ἅτινα μέχρι τοῦδε δὲν προσήρχοντο εἰς τὸ σχολεῖον· ἐν τῷ χωρίῳ λαλεῖται κυρίως τὸ Σλαβομακεδονικὸν ἰδίωμα καὶ ὑπο των ἀνδρῶν ἡ Τουρκική· οἱ χωρικοὶ καλλιεργοῦντες σιτηρὰ ἅτινα ἐν μέρει καταναλίσκουσιν ἐν τῷ τόπῳ καὶ μικρὸν ποσότητα πωλοῦσι εἰς τὴν ἀγορὰν Προσοτσιάνης καὶ Δράμας δὲν δύνανται να θεωρηθῶσι εὔποροι· τὰ πέριξ πυκνὰ καὶ ὡραῖα δάση δίδουσιν εἰς αὐτοὺς μικρά τινα κέρδη ἐξ ὑλοτομιάς· ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα χωρία καὶ ἐν Βολάκῳ ἔχομεν ἐγκαταστήσῃ ἐκ των χωρικων φύλακας πρὸς ἄμυναν τοῦ χωρίου κατὰ Βουλγαρικῶν επιθέσεων οἳ τινες ὁμολογουμένως εκπληροῦσι καρποφορότερον τα καθήκοντά των τῶν ἄλλων χωρίων· ἡ ἐν Βόλακᾳ ἀπό τινος χρόνου παρατηρουμένη ζωηρότης εἰς φρονήματα καὶ ἀποφασιστικότης εἰς δρᾶσιν, ἥτις καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐνθάρρυνσιν κατὰ μικρὸν μέρος ὀφείλεται ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἐκ των παθημάτων φανατισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσι συνήθειαν, μᾶς ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ τὰ ἄλλα χωρία δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ κατανοήσωσιν ὅτι ἡ καταπτόησίς των δὲν εἶνε δεδικαιολογημένη καὶ ὅτι μικρὰ αὐταπάρνησις θέλει μεταγγίσῃ τὸν φόβον ὃν αὐτοὶ σήμερον ἔχουσιν εἰς τοὺς μέχρι σήμερον ἐκφοβιστάς· οὕτως ἐχόντων τῶν τοῦ χωρίου δὲν τυγχάνει ἄνευ ἐλπίδος τινὸς ἡ προσεχὴς αὐτοῦ ὁλοκλήρου εἰς τὰ Πατριαρχεῖα προσέλευσις ἥτις ἐπιτυγχανομένη θέλει ἔχει ζωογόνον ἐντύπωσιν εἰς ὅλα τὰ μέχρι Δράμας χωρία τῆς γραμμῆς ταύτης· ἀτυχῶς ὁ ἐκεῖ ἱερεύς μας φιλήσυχος Ἀνατολίτης εἶνε μέχρις ἐπιζημίου ἀνίκανος καὶ μέχρις ἐπιβλαβοῦς εἰρηνικὸς καὶ πρᾶος· ἡ δὲ ἀπομάκρυνσις του ἐλλείψει καταλλήλου ἀντικαταστάτου δὲν εἶνε εὐχερής· ἀποδίδοντες οὐχὶ σμικρὰν σπουδαιότητα διὰ τὰς τοπικάς μας ἐνεργείας εἰς τὸ χωρίον Βόλακα καὶ προσδοκῶντες — ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐνισχύσωσιν αἰφνηδίως οἱ Βούλγαροι τὸ χωρίον διὰ κομητατζήδων καὶ μᾶς προλάβωσιν εἰς τὰς ἐνεργείας — ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἐν τῳ χωρίῳ τούτῳ ἐργασίας μας, ἀπεδέχθημεν εὐχαρίστως νὰ ἀναλάβῃ τὸ Ὑποπροξενεῖον τοῦτο ὑπὸ τὴν προσοχὴν του καὶ τὸ διοικητικῶς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Προξενείου Σερρων ὑπαγόμενον χωρίον Τσερέχοβον, ὅπερ θὰ συνεργάζηται μετὰ τοῦ χωρίου Βόλακα. Πρὸς ἀπὸ κοινοῦ ἀπόκρουσιν τῆς περαιτέρω ἐξαπλώσεως τοῦ Βουλγαρισμοῦ. Ὡς ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως ἀναφερομένων καταδείκνυται ἐν Προσοτσιάνῃ ἔχουσιν ὅπως δήποτε σήμερον χαράξῃ οἱ ἡμέτεροι ἀσφαλῶς δρόμον Ἑλ-

устойчивия духъ на жителитѣ полагамъ старания
за укрѣпване на нашитѣ и не смѣтамъ надеждитѣ
за праздни въ привличане на селото. Българскитѣ действия бѣха разбъркали селото прѣзъ 1876 г., когато единъ българинъ отъ Неврокопъ дошълъ и сполучилъ, подпомаганъ и отъ нѣкои жители отъ селото, да убѣди заедно съ тѣхъ единиятъ отъ двамата свещеници да чете български въ черквата, а другиятъ—гръцки. Отъ 1897 година схизмата се установи официално, тъй като правителството наредило да се черкуватъ поредъ нашитѣ и схизматицитѣ.

Плѣменната и черковната борба въ селото отъ 1896 г. до днесъ е костувала не малко жертви и на нашитѣ, и на българитѣ. Миналата година нашитѣ изглеждаха икономически и национално изчерпани, обаче, отъ 5 мѣсеца насамъ нашитѣ се насърдчиха и започнаха, както се слѣдва, живи отмъщения, тъй че днесъ българитѣ сж обзети отъ страхъ и сж дали 6 жертви, между които е и водительтъ на общината имъ. Гръцкото и българско училища учатъ подъ единъ и сжщи покривъ, и класнитѣ стаи сж отдѣлени съ дъсчени прѣгради, тъй като мѣстното управление не е искало да отсжди училищната сграда на никоя отъ двѣтѣ общини, а Драмската митрополия не безъ право е намѣрила за добрѣ да не отблъсне тоя редъ. Въ нашето училище се обучаватъ 26 ученика отъ единъ учитель, който вънъ отъ това принася и други по-общи не безъ значение услуги. Тая година съ одобрението на комисията за засилване на черквата и училището се прибави и една учителка, която да поема възпитанието на най-малкитѣ дѣца, които до днесъ не сж посѣщавали училище. Въ селото се говори главно славѣномакедонското нарѣчие, а мжжетѣ говорятъ и турски. Селянитѣ произвеждатъ житни храни, които отчасти се употрѣбяватъ за прѣхрана на тѣхъ, а едно малко количество се продаватъ на Драмския и Просоченския пазарь. Селянитѣ немогатъ да се смѣтатъ за състоятелни. Околнитѣ гжсти и хубави лѣсове имъ доставятъ нѣкои малки приходи отъ дървенъ материялъ. Както и въ други села, така и въ Волакъ ние сме поставили отъ селянитѣ стража за защита на селото отъ българскитѣ нападения. Тази стража дѣйствително изпълнява по-ползотворно своитѣ длъжности, отколкото таквато въ другитѣ села. Забѣлѣзаната отъ нѣколко врѣме живость въ убѣжденията и рѣшителность въ дѣйствията, които въ малка степень се дължатъ и на нашето насърдчение, но сжщеврѣменно и на фанатизирането отъ страданията и упражненията въ борбата ни води къмъ заключение, че и другитѣ села не ще закъснѣятъ да разберать, какво тѣхната уплаха не е оправдана и че една малка самоотверженость отъ тѣхна страна ще прѣхвърли страха имъ у тѣхнитѣ застрашители. При такова състояние на работитѣ въ селото не е съсѣмъ безъ надежда близкото присъединяване на цѣлото село къмъ патриаршията, а това, веднажъ сполучено, ще има животворно впечатление и във всичкитѣ други села на тая линия до Драма. За нещастие, тамошниятъ нашъ свещеникъ, единъ миролюбивъ анадолецъ, е до врѣдна степень неспособенъ, миренъ и кротъкъ. Обаче, уволнението му не е лесна работа, защото нѣма другъ по сгоденъ замѣстникъ. Като отдаваме

λ ηνικῆς ἀνατροφῆς, τῆς μὲν σήμερον δράσεως γενεᾶς εὑρισκομένης εἰς θέσιν νὰ κατανοήσῃ καὶ σεβασθῇ ἐθνικῆς ἰδέας τῆς δέ νέας γενεᾶς ἀνατρεφομένης ἐν τοῖς σχολείοις ἐπὶ βάσεων ἀληθοῦς σχολικῆς λειτουργίας εἰς ἦθος καὶ γράμματα· ἐν Βόλακα παρατηροῦμεν τὴν τραχεῖαν ακμὴν φυλετικοῦ θάρρους, ὅπερ ζωηρῶς θερμαινόμενον δύναται νὰ φέρῃ ὠφέλιμα ἀποτελέσματα. Ἐν Πλεύνᾳ αἱ δυνάμεις μας αντιπροσωπεύονται μόνον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Βαλαβάνη ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς χωρίοις ἡ ἐπιρροή μας στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Δράμαν καὶ τὴν Μητρόπολιν Δράμας γειτνιάσεως. Ἐν τῇ στενῇ ἀντιλήψει τῆς τοπικῆς ἐνεργείας, ἣν ὡς νομίζω, ὀφείλομεν νὰ ἔχομεν ὡς γνώμονα διά τὴν ἐπὶ τοῦ τμήματος τοῦ ὑπαγομένου . . . . ἐνεργείας μας, ἔχομεν προσηλώσει τὴν προσοχήν μας σήμερον εἰς τὰ τρία κυρίως χωρία Βισσοτσιάνην, Πλεῦνα καὶ Βόλακα ἔχοντες τὸ δυσεκτέλεστον πρόγραμμα τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ χωρίου Βόλακα εἰς τοὺς κόλπους τῶν Πατριαρχείων, τὴν ἄρσιν τῆς καταπτοήσεως τῆς Ἑλλ. κ ινότητος Πλεύνας, τὴν ἐν ἀσφαλῆ προόδῳ πο δηγέτησιν τῆς κωμοπόλεως Προσωτσάνης· φοβοῦμαι ὅτι ἡ βαθμιαία διὰ των σχολείων καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας διαπαιδαγώγησις δὲν θὰ εἶνε ἀρκοῦσα πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ σκοποῦ μας· δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι κατὰ τὰ τελευταία ἔτη χάρις εἰς τὴν προσωπικὴν ἀγαθὴν ἐπιρροὴν τοῦ Μητροπολίτου Δράμας, χάρις ειδιαίτερον εἰς τὴν προσοχὴν, μεθ' ἧς παρακολουθεῖ τὰ σχολεία τῶν χωρίων, χάρις εἰς τὸν ἐνθουσιασμὸν ὃν ὠφελίμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου γνωρίζει ὁ ἅγιος Δράμας (καιτοι συχνάκις μέχρις ὑπερβολῆς) νὰ μεταδίδῃ εἰς τὸ ποίμνιον του, εὕρομεν καὶ κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μας ἀνὰ τὰ χωρία καὶ κατὰ τὴν συχνήν μας μετά των χωρικῶν συναναστροφὴν, φρόνημα ἀκμαῖον κατὰ μέγα μέρος καὶ μικράν τινα προθυμίαν ἀρωγῆς εἰς τό ἔργον μας· τῆς συναισθήσεως ὅμως τῆς ὅλης ἐπικινδύνου καταστάσεως διαφευγούσης τῆς ἀντιλήψεως καὶ τῆς μορφώσεως των χωρικῶν, οὐδόλως δύναταί τις νὰ ὑπολογίσῃ ἐπὶ τῶν ἰδίων δυνάμεων τῶν χωρίων πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐθνικῆς αὐτων ὑποστάσεως καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Προξενείου εἶνε διὰ πᾶν βῆμα ἀπαραίτητος ὅπως ἀναπόφευκτος εἶνε ἡ εἰς τὰ χωρια ὑπὸ τύπον διδασκάλου, ἱερέως ἢ φύλακος τοποθέτησις ἀρχηγῶν πάσης ἰδέας καὶ πάσης κινήσεως. Ζωηροτέρα ἐπίδειξις τῆς Ἑλληνικῆς προστασίας καὶ ἀγάπης των χωρικῶν εἶνε κατὰ ταῦτα ἐνδεδειγμένη, προετοιμασίαι δὲ γίνονται ὅπως ἀπὸ Βόλακα εἰς Δράμαν καὶ κατωτέρω πρὸς τα χωρία τῆς Ζίχνης ἐκδηλωθῇ προσεχως ἐπιβαλλομένη καὶ ἐνθαρρύνουσα πρόσωπα τινα καὶ ἐνωτίζουσα ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας των χωρικων μέριμνά μας.

Εὐπειθέστατοι.

не малка важность за нашитѣ дѣйствия въ селото Волакъ и като очакваме — ако разбира се българитѣ не засилятъ внезапно селото съ комитаджии и не ни изпрѣварятъ съ дѣйствията си—добри резултати отъ нашата работа въ това село, ний приехме на драго сърдце, щото това нѣщо подконсулството да вземе въ грижитѣ си и принадлежащето административно къмъ Сърското консулство село Черехово, което има гръцка община и ревностни патриоти и което ще работи съвмѣстно съ селото Волакъ. Задружно дѣйствие и за отблъсване и по-нататъшно ограничение на българизма, както отъ горѣизложеното става явно въ Просоченъ, както и тука, е начертана горѣ-долу отъ нашитѣ една сигурна насока на гръцко възпитание; тъй че днешното поколѣние се намира въ положение да разбере и уважава народнитѣ идеи, а подрастващето поколѣние се възпитава въ училищата въ наука и нрави възъ основа на правилно и учебно функциониране. Въ Волакъ се забѣлѣзва една напълно напрѣднала плѣменна смѣлость, която, силно подклаждана, може да допринесе полезни резултати. Въ Плѣвня нашитѣ сили се прѣдставляватъ само отъ сѣмейството Балабани, а въ останалитѣ села влиянието ни се облѣга само на съсѣдството на селата съ Драма и митрополията. Въ тѣсенъ крѫгъ схванатото мѣстното ни дѣйствие, което, мисля, сме длъжни да имаме като мѣрило за нашитѣ дѣйствия въ онази часть, що спада въ вѣдомството ни, ние сме обърнали своето внимание днесъ главно върху тритѣ села: Просоченъ, Плѣвня и Волакъ, дѣто има да изпълнимъ и мѫчна програма, т. е., да приберемъ селото Волакъ въ обятията на патриаршията, да прѣмахнемъ уплахата на гръцката община въ Плѣвня и да поведемъ къмъ сигуренъ напрѣдъкъ градеца Просоченъ. Страхъ ме е, че постепенното възпитание чрѣзъ училищата и черквата не ще бѫде достатъчно за постигане нашата цель. Не отказвамъ, че прѣзъ послѣднитѣ години, благодарение на личното благоприятно влияние на Драмския митрополитъ, благодарение и на особното му внимание, съ което е слѣдилъ училищата по селата, благодарение и на ентусиазма, който светия Драмски умѣе въ случая полезно (макаръ и често пѫти до безмѣрность) да прѣдава на стадото си, ние намѣрихме и при посѣщението си на селата и при честото си съ селянитѣ сношение единъ до голѣма степень повишенъ духъ и една малка готовность за сдѣйствие отъ тѣхна страна въ дѣлото ни. Понеже селянитѣ, споредъ схващането и споредъ образованието си, не сѫ въ положение да схванатъ твърдѣ опасното положение на работитѣ, то неможе човѣкъ да разчита на собственитѣ имъ сили за подобрение на народната имъ основа. И нуждата отъ инициатива на консулството е на всѣка стѫпка необходима, както е необходимо и настаняване по селата подъ форма на учитель, свещеникъ или пазачъ, водители на всѣка идея и на всѣко движение. По живо появяване на елинското покровителство и любовь къмъ селянитѣ е споредъ това необходимо. Взематъ се мѣрки, щото отъ Волакъ до Драма и по-надолу къмъ Зъхненскитѣ села да се прояви нашата грижа за сигурностьта на селата, която е наложителна и която ще насърчи и ще вразуми нѣкои лица.

Най-покоренъ.

XXIX.

Καβάλλα τῇ 20 Μαρτίου 1907

Αρθ 111 8/1

XXIX.

Рапортъ отъ Кавалския подконсулъ до Министра на Външнитѣ Работи въ Атина, че българскиятъ водитель въ Драма, Илия Х Георгевъ, билъ раненъ отъ гърци, и че англичанитѣ щѣли неоснователно да поискатъ да хвърлятъ упрѣкъ на самия подконсулъ въ това покушение.

№ 111. Д I.

Кавала, 20 мартъ 1907 г.

Господине Министре,

Онзи день въ Драма е билъ раненъ, както се научавамъ, неопасно всрѣдъ бѣлъ день и всрѣдъ чаршията **Илия х. Георгевъ** отъ Просоченъ, който прѣдставлява българската пропаганда въ Драма и когото основателни подозрѣния бѣха хвърлили прѣди мѣсеци въ затвора, като нравствения авторъ за убийството на гърцитѣ отъ 6 юли. Сжщо е билъ раненъ днесъ въ крака и турчина гавазинъ, който придружава х. Георгевъ. Убийцитѣ, които, споредъ свѣдѣнията на драмската полиция, се смѣтатъ, че сж християни отъ Кавала, не сж уловени, при все това държатъ се въ затвора за изслѣдване 5 души християни, отъ показанията на които сждебното слѣдствие се надѣва да открие и намѣри виновницитѣ.

По неприятно съвпадение, въ надвечерието на покушението се намирахъ въ Драма, за да присжтствувамъ при полагането основния камъкъ на училищно здание, а въ деня на покушението бѣхъ въ Сѣресъ, дѣто бѣхъ отишълъ да прѣдамъ писма. Имамъ честь да Ви доложа горното, понеже нѣмамъ съмнѣние, че англичанитѣ свързвайки моето случайно присжтствие съсъ свѣдѣнията на полицията, че убийцитѣ сж били отъ Кавала, може би, ще искатъ да хвърлятъ неоснователенъ упрѣкъ на моя смѣтка, безъ да взематъ прѣдвидъ елементарната логика, че, ако дѣйствително азъ бѣхъ въ течение на покушението, именно по тия причини бихъ отбѣгналъ да мина прѣзъ Драма въ деня на покушението.

Най-покорно:

(Подписътъ не се чете).

XXX.

Рапортъ отъ Кавалския гръцки подконсулъ до Цариградския гръцки посланикъ, на когото се оплаква отъ английския началникъ на жандармерията, Стефи, задѣто послѣдниятъ го обвинявалъ, че всичко лошо се подклаждало и организирало отъ него и за дѣто подбутналъ мѣстнитѣ власти да обсадятъ гръцкото подконсулство, подозирайки, че вжтрѣ се крие злодѣецъ.

Ἀριϑ. 157. Δ/ι

Ἐν Καβάλλᾳ τῇ 1-η Μαΐου 1907.

Α. Ἐξοχότητα Κύριον, Κ. Γρύπαρην Ἔκτακτον ἀπεσταλμένον καὶ πληρεξούσιον Ὑπουργον κ. Α. Μ. κ. τ. λ. κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Κύριε Πρέσβυ.

Πολλάκις μοὶ ἐδόϑη ἀφορμὴ νὰ κρίνω τὰς πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ὑποπροξενεῖον διαϑέσεις τοῦ ἐνταῦϑα ἄγγλου ἀξιωματικοῦ κ. Stephey *ὡς καϑαρῶς ἐχϑρικάς. Παρασυρϑεὶς τὸ πρῶτον ἀπὸ εἰσηγήσεις τῆς ἐνταῦϑα ὑποδιοικήσεως, καϑ᾽ ἃς πᾶν τὸ ἐν Καβάλλᾳ καὶ τοῖς περιχώροις ἐναντίον τῆς Δημοσίας ἀσφαλείας γενόμενον ὑπεκινεῖτο καὶ διοργανοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἑλλην. ὑποπροξένου, εἰσηγήσεις, αἵτινες κυρίως ἐχρησίμευον ὅπως καλύψωσι τὴν τελείαν ἀνικανότητα τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν πρὸς πρόληψιν ἢ ἀνακάλυψιν τῶν λαβόντων ἐν τῇ περιφερείᾳ χώραν φόνων, ἐκήρυξε σὺν τῷ χρόνῳ ὁ ἄγγλος ἀξιωματικὸς ἀμείλικτον κατὰ τοῦ Προξένου πόλεμον ἢ καὶ αὐτῆς τῆς ὀϑωμανικῆς διοικήσεως.*

Οὕτω ἐκτὸς τῶν ἐπανειλλημμένων ἀορίστων κατηγοριῶν ἃς ἐπιρρίπτει ἐναντίον μου εἰς τὰς πρὸς τοὺς προϊσταμένους του ἐκϑέσεις του, ἐκτὸς τῆς ἐπιδεικτικῆς πρὸς τὸ Ὑποπροξενεῖον ἐχϑρικῆς μέχρι φανερᾶς ἀγενείας στάσεώς του, καὶ τὴν ὑποδιοίκησιν ἐνϑαρρύνει εἰς πα-

№ 157. Д I.

Въ Кавала, 1 май 1907 г.

До Негово Прѣвъзходителство, Господина Г. Грипарисъ, извънреденъ пратеникъ и пълномощенъ министъръ на Н. В. и пр. и пр. и пр.

Господинъ Посланико,

Много пжти ми се е давало поводъ да критикувамъ настроението на тукашния английски офицеръ г. Стефи къмъ гръцкото подконсулство като чисто враждебно, защото е билъ увлѣченъ отъ внушение на тукашното подуправление, споредъ който всичко, що се случва въ Кавала и околностьта противъ обществената безопасность, се е подклаждало и организирало отъ гръцкия подконсулъ. Тия внушени сж служили главно, за да затулятъ съвършената неспособность на мѣстнитѣ власти за прѣдотвратяване или откриване убийствата, що сж се случвали въ околностьта. Съ течение на врѣмето английскиятъ офицеръ е обявилъ безмилостна война противъ консула, даже и противъ самото отоманско правителство.

Така, освѣнъ повтарянитѣ неопрѣдѣлени обвинения, които хвърля върху мене въ изложенията си къмъ своето началство, освѣнъ демонстратив-

ρανόμους καὶ ἀτόπους κατὰ τοῦ Προξενείου ἐνεργείας.
Εἰδικώτερον σημειῶ ὅτι καθ' ἃς ἔχω πληροφορίας
τελευταίως ὁ κ. Stephey συνεβούλευσε τὸν καϊμακάμην
νὰ πολιορκήση κυριολεκτικῶς τὸ Προξενεῖον μὲ δεκάδας
ἐνόπλων ἀνδρῶν ἐπὶ 4 ἡμέρας καὶ νύκτας ἐπὶ τῇ ὑπο-
ψίᾳ ὅτι ἐντὸς τοῦ Προξενείου ἐκρύπτετο κακοῦργος.

Ὅτε δὲ ἠναγκάσθησαν αἱ ἀρχαὶ νὰ λύσωσι τὴν
πολιορκίαν συνειδυῖαι τὸ ἄσκοπον καὶ μάταιον τοιούτου
τρόπου, ὁ Ἄγγλος ἀξιωματικὸς δυσανεσχέτει, διότι δὲν
ἦτο δυνατὸν νὰ προχωρήσωσι καὶ εἰς κατ' οἶκον ἔρευναν.
Προχθὲς δὲ ἐντὸς τοῦ Διοικητηρίου παρουσίᾳ τοῦ Μου-
τεσ. Δράμας τοῦ ἐνταῦθα Ὑποδιοικητοῦ καὶ τοῦ κ.
Βὶξ γενομένης συζητήσεως ἐπὶ ὁμολογιῶν γενομένων
ἀσφαλῶς ἐπὶ τῇ βάσει ὑποσχέσεων τῶν Τουρ. ἀρχῶν,
ὡς ἐν λεπτομερείᾳ ἀναφέρω ἐν τῷ ὑπὸ σημερινὴν ἡμε-
ρομηνίαν ἐγγράφῳ μου, ἐξεφράσθη ὁ Ἄγγλος ἀξιωματι-
κός, ὡς ἀσφαλῶς πληροφοροῦμαι, ἀπροκαλύπτως εἰς βά-
ρος μου χαρακτηρίζων μὲ ὡς ἐγκληματίαν καὶ ἤλεγξε
τὸν Μουτεσαρίφην καὶ τὸν ὑποδιοικητὴν ὅτι δὲν λαμ-
βάνουσι μέτρα πρὸς ἀνάκλησίν μου.

Ἔκρινα ἀναγκαῖον, κ. Πρέσβυ, νὰ ἀναφέρω πρὸς
Ὑμᾶς τὰ ἀνωτέρω, ἅπερ θέλετε σχετίση καὶ πρὸς τὸ
περιεχόμενον τῆς ὑπ' ἀριθ. ἐκθέσεώς μου, τὸ μὲν ὅπως
χορηγήσω ὑμῖν βάσιν ἀμύνης κατὰ τῶν κατηγοριῶν αἵ-
τινες θὰ διατυπωθῶσι βεβαίως ἀδίκως ὅλως εἰς βάρος
μου παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ἀμέσως ἢ ἐμμέσως,
τὸ δὲ ὅπως εὐαρεστούμενος καὶ ἐγκρίνων προβῆτε εἰς ἃ
θεωρήσητε κατάλληλα διαβήματα παρὰ τῇ Ἀγγλικῇ
Πρεσβείᾳ δια τὴν σκανδαλώδη συμπεριφορὰν τοῦ Ἄγγλου
Ἀξιωματικοῦ, ὅστις δηλῶν ἐπανειλημμένως ὅτι τὰ κα-
θήκοντά του δὲν τῷ ἐπιτρέπουσι νὰ ἀναμιγνύηται εἰς
ἀλλότρια τῆς ὑπηρεσίας του τῆς χωροφυλακῆς ζητήματα,
δὲν ἀφίνει οὐχ ἧττον εὐκαιρίαν νὰ μὴ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ
τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, τὸ ὁποῖον πιστεύσατε, κ.
Πρέσβυ, ὅτι ὁσάκις κατηγορήθη ὑπὸ τῶν Ἄγγλων κα-
τηγορήθη τόσον ἀδίκως ὅσον καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ γε-
γονότι, περὶ οὗ διαλαμβάνει τὸ ὑπὸ συμερινὴν χρονολο-
γίαν ἔγγραφόν μου.

Εὐπειθέστατος.

ното си враждебно до явно неблагородство свое
поведение спрѣмо подконсулството, но съ това той
насърдчава и правителството къмъ незаконни и
неумѣстни дѣйствия противъ консулството. Особно
отбѣлѣзвамъ, че споредъ свѣдѣнията, които имамъ
напослѣдъкъ, г. Стефи е съвѣтвалъ каймакамина
да обсади буквално консулството съ десетина въо-
ржжени мжже въ продължение на четире дено-
нощия, подозирайки, че вжтрѣ въ консулството се
е криелъ злодѣецъ. Когато властитѣ се принудиха
да дигнатъ обсадата, съзнавайки, че такава мѣрка
е безцелна и празднa, английскиятъ офицеръ се
ядосалъ. че не е било възможно да пристжпятъ и
до обискъ. Оня день въ управлението въ при-
сжтствието на Драмския мютесарифинъ, на тукаш-
ния каймакамъ и на г. Виасъ, се подигналъ въ-
просъ зарадъ признания, които сигурно сж стана-
ли възъ основа на обѣщания отъ турскитѣ власти,
както подробно описвамъ това въ писмото си отъ
днешна дата. Въ тѣзи разисквания английскиятъ
офицеръ, както сигурно съмъ увѣдоменъ, се е из-
казалъ открито противъ мене, като ме е прѣдста-
вилъ за прѣстжпникъ и изобличилъ мютесарифина
и каймакамина, че не боматъ мѣрки за моето от-
зоваване.

Намѣрихъ за нуждно, Господинъ Посланико,
да Ви съобща горното, което ще свържете и съ
съдържанието на изложението ми съ №.... едно,
да Ви дамъ основа за защита противъ обвинения-
та, които ще бждатъ формулирани, навѣрно, не-
справедливо върху ми отъ английското посолство
направо или косвено, и друго, да благоволите и
направите каквито постжпки Вий намирате за сгод-
ни прѣдъ английското посолство за скандалиоз-
ното поведение на английския офицеръ, който, ако
и да заявява постоянно, че длъжноститѣ му не
позволявали да се намѣсва по въпроси чужди на
службата му като началникъ на жандармерията,
при все това, не пропуща ни единъ благоприятенъ
случай да не се опълчва противъ грѣцкото консул-
ство. Вѣрвайте, Господинъ Посланико, че колкото
пжти подконсулството е било обвинявано отъ ан-
гличанитѣ, обвинявало се е толкова несправедли-
во, колкото и въ послѣдната случка, за която раз-
правя и писмото ми отъ днешна дата.

Най-покоренъ:

XXXI.

Тайна телеграма отъ Министра на Външнитѣ Работи въ Атина до Кавалското грѣцко подконсулство, да прѣстанатъ убийствата на българи; защото Англия отъ день на день се злѣ настроявала къмъ гърцитѣ, поради работитѣ, които се вършатъ отъ тѣхъ въ Драмския районъ.

Тайна телеграма. Д/I.
№ на протокола 290
на 17 юлий 1907 г.

Consulat Hellénique, Cavalla.
На № 297.

Отъ едно изложение на Франциска и на ромжнското правителство се научаваме за нови убий-
ства на българи и Ви увѣдомявамъ, че тѣзи, които се увличатъ въ такива насилия, принасятъ много
лоша услуга на народа.

Нѣколко пжти заявихме, че тѣзи дѣйствия, като такива, които врѣдятъ на народното дѣло
трѣбва да прѣстанатъ, и затова повтарямъ и днесъ по най-категориченъ начинъ сжщото.

Трѣбва да се разберемъ, че Англия отъ день-на-день по-злѣ се настроява къмъ насъ поради
работитѣ, които се вършатъ отъ нашитѣ въ Драмския районъ.

(Подп.) **Скузесъ.**

XXXI.

Κρυπτογραφικὸν τηλεγράφημα

Consulat Hellénique
Δ/1
ὑπ' ἀριθ. 297
Cavalla

Ἀριθ. πρωτ. 290
τῇ 17 Ἰουνίου 1907

Ἐξ ἐνδόσεως [illegible] καὶ [illegible]
Κυβερνήσεως [illegible] νέους φόνους
Βουλγάρων, καθότι γνωστὸν ὅτι ἕνα ὅτι εἰς
[illegible] [illegible] ἐκφοβιζόμενοι [illegible]
ἤδη δημοσίαν [illegible] εἰς τὸ ἔθνος.
Ἐθορυβήθησαν ἐπανειλημμένως ὅτι ἐνέργειαι
αὗται ὅτι γενικεύσασαι ἐθνικὴ [illegible]
φοβοῦνται νὰ [illegible] καὶ διὰ τοῦτο ἐπανα-
λαμβάνω καὶ σήμερον τὰ μέτρα κατὰ
[illegible] φόνου.
Πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἡ [illegible] [illegible]
ραι [illegible] [illegible] [illegible]
πρὸς ἡμᾶς ἕνεκα τῶν ἐν [illegible]
Δράμας ὑπὸ ἡμετέρων [illegible].

(ὑπογρ.) Σκουζές

XXXII.

Ἐν Καβάλλᾳ τῇ 18 Ἰουλίου 1907

Ἀρθ 289 Δ/1

Πρὸς
τὸ Β. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Β. Ὑπουργεῖον
- Γραφεῖον Τύπου -

Ἐν Πλέβνᾳ τῇ 14 τρέχοντος καὶ 7 μ.μ. ὥρᾳ ὁ Βούλγαρος κοτζάμπασης Ἀλέξης Μπόϊτσος ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς προπομπῆς τοῦ Ἄγγλου ἀξιωματικοῦ ὅστις εἶχε κατέλθει εἰς τὴν οἰκίαν του, εὑρέθη ἐν τῇ Βουλγαρικῇ συνοικίᾳ διαμεμελισμένος διὰ πελέκεως

Εὐπειθέστατος
ὁ Ὑποπρόξενος

[illegible]

XXXII.

Рапортъ отъ Кавалския гръцки подконсулъ до Министерството на Външнитѣ Работи въ Атина, за убиването на българския коджабашия въ Плѣвня, слѣдъ като изпратилъ английския офицеръ, който му билъ гость.

№ 289. Д I.

Кавала, 18 юлий 1907 г.

До Царското Министерство
на Външнитѣ Работи.
Писалище на печата.

Въ Плѣвня на 14 того въ 7 часа послѣ обѣдъ, когато българскиятъ коджабашия Алексисъ Бойчосъ се връщалъ отъ изпращането на английския офицеринъ, който билъ слѣзълъ въ кжщата му, билъ намѣренъ въ българската махала разсѣченъ съ брадва.

Най-покоренъ
подконсулътъ:
Н. Суидисъ.

XXXIII.

Тайна телеграма отъ Министра на Външнитѣ Работи въ Атина до грѫцкото подконсулство въ Кавала, да прѣстанатъ убийствата на българи.

Consulat Helléniqne
Cavalla.
D/I
Κρυπτογραφικὸν τηλεγράφημα
299

ἐλήφθη 24 Ἰουλίου 1907 *Εἰς ἀριθ. 303.*

Νέοι φόνοι Βουλγάρων οὓς ἀνηγγείλατε διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ 288 καὶ 289 ἐκθέσεων ὑμῶν ἐκπλήττουσιν ἡμᾶς. Ἐθνικοῦ ἀγῶνος διατρέχοντος κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν περίοδον λίαν κρίσιμον, ἐμμονὴ τῶν ἐν τμήματι Δράμας εἰς διάπραξιν ἐκτρόπων, ἅτινα Β. Κυβέρνησις πάντοτε ἀπεδοκίμασεν, ζημιοῖ οὐσιωδῶς Ἐθνικὰ συμφέροντα.

Πρέπει νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην πρὸς τοῦτο δὲ λάβετε μετὰ προφυλάξεως καὶ προσοχῆς κατάλληλα μέτρα.

Ἀθῆναι 23 Ἰουλίου 1907
(Ὑπεγ.) Καλογερόπουλος.

Consulat Hellénique
Cavalla.
Д/I.
Тайна телеграма
ГРЪЦКО ПОДКОНСУЛСТВО
Кавала. На № 303.
№ на прот. 299.
получ. 24 юлий, 1907 г.)

Нови убийства на българи, за които съобщавате съ изложенията Ви подъ № № 288 и 289, ни очудватъ. Тъй като народната борба прѣкарва въ тази минута твърдѣ критически периодъ, то да се постоянствува въ извършване на незаконни робoти, които Царското правителство винаги не е одобрявало, сѫществено уврѣжда народнитѣ интереси.

Трѣбва да се тури край на това състояние. За тая цель вземете прѣдпазливо и внимателно нуждннтѣ мѣрки.

Атина,
23 юлий, 1907 г. (Подп.) **Калогеропулосъ**

XXXIV.

Τηλεγράφημα

Ἀριθ. 329 Δ/Ι εἰς ἀριθ. 331

Πρὸς

τὸ Β. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Ὑπουργεῖον.

Ἀρχαὶ κατέσχον βιβλίον ἀντιγράφων ἐπιστολῶν ἐμπιστευτικῶν Μητροπολίτου Δράμας καταβάλλομεν πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐπιτύχωμεν κρυφίως ἀπόδοσιν αὐτοῦ καὶ ἀντικατάστασιν δι' ὁμοίου μὴ [illegible].

Καβάλλα 14 Αὐγούστου 1907.

Σουΐδας.

XXXIV.

Телеграма отъ Кавалския подконсулъ до Министерството на Външнитѣ Работи въ Атина, че властитѣ конфискували копирната книга съ повѣрителнитѣ писма на Драмския митрополитъ и че подконсулътъ се стараелъ да я замѣни съ подобна, но не компрометирующа.

Телеграма.
№ 329. Д/I. На № 331.

До Царското Министерство
на Външнитѣ Работи.

Властитѣ конфискуваха книгата на копирнитѣ повѣрителни писма на Драмския митрополитъ. Полагаме всѣко старание, за да успѣемъ да му се повърне тайно и се замѣни съ друга подобна не компромитирующа.

Кавала,
14 августъ 1907 г.

Н. Суидасъ.

XXXV.

Запитване отъ Министра на Външнитѣ Работи въ Атина до Кавалския гръцки подконсулъ, истина ли е твърдението на английския офицеръ, че Арменъ Купчо, убийца на единъ българинъ, призналъ, че е получилъ наставления отъ митрополита, който платилъ и нему и на съучастницитѣ му.

Министерство
на Външнитѣ Работи
Отдѣлъ А!
Повѣрително писалище.
№ на повѣр. прот. 5009.

Атина, 13 ноември 1907.

Д/І.
Гръцко Подконсулство въ Кавала
№ прот. 492.
(Получ. 21 ноемврий 1907 г.)

До Кавалското Подконсулство,

Отъ Царското посолство въ Лондонъ, по съобщение отъ английското правителство, ни се прѣдадоха слѣднитѣ свѣдѣния за обесения напослѣдъкъ Арменъ Купчо.

Английскиятъ офицеръ на жандармерията въ Драма е съобщилъ, че на 10 октомври гъркътъ Арменъ Купчосъ е билъ обесенъ за съучастие въ убийството на единъ българинъ. Прѣди да се издаде рѣшението, той е приелъ гръцкия свещеникъ и е далъ послѣдно показание на управляющия жандармерийското отдѣление въ Драма бимбашия, съ което обвинява гръцкия митрополитъ, който е билъ напослѣдъкъ отстраненъ отъ Драма. Той заявилъ, че е получилъ наставления отъ митрополита, който му е платилъ, както и на съучастника му въ убийството.

Понеже въ изложенията, които подконсулството е прѣдставило на Министерството, подобно свѣдѣние нѣмаше, прѣдлагаме Ви да се постараете съ голѣмо внимание да провѣрите основателността на горнитѣ свѣдѣния, прѣдадени отъ английския офицеръ въ Драма, и всичко, каквото би произлѣзло отъ грижливото Ваше изслѣдване, ще съобщите въ Министерството, което отъ видътъ на свѣдѣнията, ще сѫди, дали е нуждно по-нататъшно нѣкакво дѣйствие въ Лондонъ.

Министъръ:
А. Скузесъ.

XXXV.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ Δ'.
ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἀριθ. ἐμπ. πρωτ. 5009.

Ἀθήνησι τῇ 13 Νοεμβρίου 1907

Δ/1

Πρὸς τὸν ἐν Καβάλλᾳ Ὑποπρόξενον

Ὑπὸ τῆς ἐν Λονδίνῳ Β. Πρεσβείας καὶ ἀνακοι-
νώσεως τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, διεβιβάσθησαν ἡμῖν
αἱ ἑπόμεναι πληροφορίαι περὶ τοῦ ἐσχάτως ἀπαγχο-
νισθέντος Ἀρμεν. Βούλτσο.

Ὁ Ἄγγλος ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Δράμᾳ
ἀναφέρει ὅτι τὴν 10ην Ὀκτωβρίου ὁ ἐξ Ἀρμεν. Βούλτσος
ἀνεγνωρίσθη ἐπ' αὐτοφώρῳ εἰς τὸν φόνον Βουλγάρου τινός. Πρὶν ἢ
ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις, [illegible] ἰδίᾳ, ἔπειτα δὲ [illegible]
[illegible] εἰς τὸν [illegible] τὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἐν
Δράμᾳ [illegible] τὸν [illegible] τοῦ
ἐν Δράμᾳ [illegible] ἐν Δράμας. Καλεῖσθαι ὅτι τὰς εἰδήσεις
ἔλαβε παρὰ τοῦ Χωροφύλακος [illegible] αὐτὸν καὶ τὸν
[illegible] τὸ [illegible].

Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Ὑποπροξενείου ὑπέβαλεν
εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοιαύτη πληροφορία [illegible], σᾶς παρα-
καλοῦμεν μετὰ [illegible]
[illegible] ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ἐν Δράμᾳ ἀξιωματικοῦ [illegible]
[illegible] πληροφοριῶν, [illegible]
[illegible] τὸ Ὑπουργεῖον, [illegible]
[illegible] πληροφοριῶν [illegible]
[illegible] ἐν Λονδίνῳ.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. Σκουζὲς

XXXVI.

Писмо отъ Драмския митрополитъ до ректора на нѣкоя гръцка семинария, на когото прѣпоржчва едно българче отъ Просоченъ, за да се приготви въ семинарията за свещено-проповѣдникъ на българогласния районъ на Драмската епархия.

Πανοσιολογιώτατε Σχολάρχα,

Συνίστημι εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἀγάπην τὸν ἐπιφέροντα τὴν παροῦσαν μου Νικόλαον Π. Στεφανίδην ἐκ Προσωτσιάνης τῆς ἐπαρχίας μου, νέον χρηστὸν καὶ ἐπιμελέστατον, τέκνον οἰκογενείας ἐκ τῶν καλλίστων καὶ διακεκριμένων ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἐμμονῇ εἰς τὰ πάτρια. Ἡ πατρὶς αὐτοῦ Προσωτσιάνη τυγχάνει ἕδρα τοῦ βουλγαροφώνου τμήματος τῆς ἐπαρχίας Δράμας καὶ ὡς τοιαύτη ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἀνδρὸς ἱκανοῦ καὶ μεμορφωμένου, ὅστις νὰ δύναται τελεσφόρως καὶ ἀποτελεσματικῶς νὰ ἀντεπεξέρχηται κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ να στηρίζῃ τοὺς ἡμετέρους εἰς τὴν πίστιν καὶ τὰ πάτρια. Ἡ ἑλληνικὴ κοινότης Προσωτσάνης συναισθανομένη τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀπεφάσισεν ἰδίᾳ δαπάνῃ νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὴν Σχολὴν ὑμῶν τὸν ῥηθέντα Ν. Στεφανίδην ὑπὸ τὴν ἐγγύησίν μου, ὅστις ἐξερχόμενος τῆς Σχολῆς θὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἱεροκήρυξ τοῦ τμήματος ἐκείνου. Τούτου ἕνεκα παρακαλῶ ὑμᾶς θερμῶς, ὅπως καταβάλητε πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα εἰσέλθῃ ὁ μαθητὴς οὗτος εἰς τὴν Σχολὴν καὶ ἂν ἀκόμη συνεπληρώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν τροφίμων αὐτῆς, διότι ἡ ἀνάγκη εἶναι μεγίστη καὶ ἐπιτακτικὴ βέβαιος ὢν ὅτι οὕτω ἐξυπηρετεῖτε ὕψιστα συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἐπὶ τούτοις ἐκφράζων τὰς εὐχαριστίας μου διατελῶ

Ἐν Δράμᾳ τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1908.

πρόθυμος καὶ συνάδελφος φίλος

† Δράμας Χρυσόστομος

Βιβλίον ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1908 μέχρι 28 Ἰανουαρίου 1909. Σελίς 155—156.

Високопрѣподобний управителю,

Прѣпоржчвамъ на Вашата любовь приносящия настоящето ми Никола П. Стефаниди отъ Просоченъ, отъ епархията ми, младежь благонравенъ, остроуменъ и твърдѣ прилеженъ, чадо на сѣмейството отъ най-добритѣ и отличающи се въ благочестие и въ устойчивость къмъ отеческитѣ прѣдания. Отечеството му Просоченъ е сѣдалище на българогласния районъ отъ Драмската епархия и като такъвъ има абсолютна нужда отъ способенъ и образованъ мжжъ, който да може съ успѣхъ и резултатъ да се противопоставя противъ неприятелитѣ ни и да крѣпи нашитѣ във вѣрата и отеческитѣ прѣдания. Гръцката община въ Просоченъ, като съзнава тая нужда, рѣши на свои разноски да изпрати въ училището Ви поменатия Стефаниди подъ мое поржчителство, който като излѣзе отъ училището да се използува за свещенопроповѣдникъ въ оня районъ. Затова горѣщо Ви моля да положите всѣко старание, щото казаниятъ ученикъ да постжпи въ Вашето училище дори и ако се е изпълнило числото на пансионеритѣ му, защото нуждата е твърдѣ голѣма и повелителна, като сте увѣренъ, че тъй услужвате на висшитѣ интереси на черквата и на народа.

При това като изказвамъ благодарноститѣ си съмъ

Въ Драма, 1 септември, 1908 г.

Ревностенъ и братъ приятель:

† Драмския Хрисостомосъ.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 23 августъ 1908 г. до 28 януари 1909 г.
Листъ 155—156

XXXVII.

Писмо отъ писаря на Драмската митрополия до първенцитѣ на Чаталджа, на които прѣпоржчва единъ гръкоманъ отъ Долно-Райково и ги съвѣтва, да не влизатъ въ земане-даване съ българитѣ.

Ἐντιμότατοι Πρόκριτοι τῆν Κοινότητος Τσατάλτζας.

Ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν Νικόλαος Στεφάνου Τσιασίτ ἐκ Κάτω Ραϊκόβου συνεστάθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν ἁρμοδίως ὡς Ἕλλην ὀρθόδοξος καὶ ὡς τοιοῦτον συνιστῶντες καὶ ἡμεῖς αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ἐπιπροστίθεμεν ὅτι παρέχοντες αὐτῷ ὑποστήριξιν ὀφείλετε νὰ ἀπέχητε τοῦ νὰ ἔρχησθε εἰς συναλλαγὰς μὲ βουλγάρους ὧν τὰ προϊόντα καταπολεμοῦνται νῦν καὶ ἀποκλείεται

Почтенѣйши първенци на общината Чаталджа.

Приносящиятъ настоящето Никола Стефану Чашитъ отъ Долно-Райково е прѣпоржченъ на светата митрополия надлежно като гръкъ православенъ и като Ви го прѣпоржчваме и ние за такъвъ, прибавяме, че, като му указвате подкрѣпа, длъжни сте да отбѣгвате отъ да влизате въ взимане-даване съ българитѣ, на който произведения-

ἐπισήμως. Καλεῖσθε λοιπὸν νὰ ἐκτελέσητε καὶ ὑμεῖς τὸ καθῆκον σας.

Ἐπὶ τούτοις διατελῶ μετὰ πολλῆς ἀγάπης

Κατ' ἐντολὴν. Ὁ Γραμματεὺς
Γεώργιος Κ. Πασχάλης

Ἐν Δράμᾳ τῇ 8 Ὀκτωμβρίου 1908.

Βιβλίον ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1908 μέχρι 28 Ἰανουαρίου 1909.
Σελὶς 214.

та се прѣслѣдватъ и изключватъ официално. Понѣже, прочее, да извършите и Вие длъжностьта си.

По заповѣдь.

Въ Драма, 8. октомври. 1908 г.

Свръхъ това съмъ съ голѣма любовь.

Писарь: **Георги К. Паскалисъ**

Копирна книга
на Драмската митрополия,
отъ 23 августъ 1908. г. до
28 януари 1909 г.
Листъ 214.

XXXVIII.

Мазбата отъ Драмския мезлишъ до окржжното управление, за отваряне на българско училище въ Драма, дѣто имало 209 българи.

Μαζβατᾶς πρὸς τὴν Νομαρχίαν ὑπὸ ἡμερ.

17 10/βρίου 1908.

τοῦ ἐνταῦθα Μετζλησίου.

Δι' ἀναφορᾶς, ὑποβληθείσης ὑπὸ τοῦ ἐν Δράμᾳ Ἠλ. Χ'' Γεώργη καὶ τῶν συντρόφων αὐτοῦ ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρικῆς Κοινότητος, ἐζητήθη ἵνα δοθῇ ἄδεια πρὸς ἵδρυσιν Ἐκκλησίας καὶ Σχολῆς (Σχολαρχείου) καθότι ἡ ἐν λόγῳ Κοινότης ἔχει ἀνάγκην αὐτοῦ. Ἡ Διεύθυνσις τῆς Παιδείας διαβιβάζουσα διάγραμμα περιέχον σχετικὰς περὶ τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς πληροφορίας ὡς καὶ δύο προγράμματα, ληφθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐπόπτου τῶν Βουλγαρικῶν Σχολῶν, περιγράφοντα δὲ τὰ καθ' ἑβδομάδα διδαχθησόμενα μαθήματα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διδαχθησομένων βιβλίων, δηλοῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ὅπως ὑποβληθῇ τὸ δίπλωμα τοῦ διδασκάλου διότι τοῦτο ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Παιδείας τῆς Νομαρχίας, ὡς δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἀποσταλῶσιν ἀντίτυπα τῶν ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ διδαχθησομένων βιβλίων, καθότι ταῦτα ἀνάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Παιδείας ἐπικεκυρωμένων βιβλίων, διδασκομένων εἰς ὅλας τὰς Βουλγαρικὰς Σχολάς, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ εἰρημένῳ προγράμματι καὶ ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Σχολὴ κεῖται ἐν Δράμᾳ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ. Ἡ δὲ Ἀστυνομία καὶ ἡ Διεύθυνσις τῆς ληξιαρχίας ἐδήλωσεν ὅτι ὁ ἱδρυτὴς τῆς Σχολῆς, Π'' Γιοβὰν Κιοσέφ, Βούλγαρος ἱερεὺς τῆς Προσωτσάνης, ἐκ Βοδενῶν, ὑπήκοος Ὀθωμανός, οὐδέποτε κατεδικάσθη ἐνταῦθα καὶ ὅτι ἡ κατὰ τὴν νέαν ἀπογραφὴν ἐγγραφεῖσα ἐν τῷ Καζᾷ Δράμας Κοινότης τῶν Βουλγάρων ἀποτελεῖται ἐκ 209 ψυχῶν, ὧν αἱ 93 εἶναι ἐγγεγραμέναι εἰς 37 οἰκίας τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἰς ἐργαστήρια, φούρνους κτλ. ὡς ξένοι. Ὁ κατάλογος ὁ περιέχων τὰς ὡς ἄνω ὑποβληθείσας πληροφορίας, ὑπεβλήθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 724 τῆς 27 Ν/βρίου ἐ. ἔ. ἡμετέρου ἐγγράφου. Ἤδη δὲ ὑποβάλλομεν, συνημμένως ὧδε, ἓν χαρτόσημον τῶν δέκα γροσίων πρὸς χαρτοσήμανσιν τῆς ἀδείας καὶ δύο προγράμματα, διαλαμβάνοντα τὰ ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ διδαχθησόμενα μαθήματα καὶ βιβλία.

Κάτωθι τοῦ ὡς ἄνω Μαζβατᾶ ἐσημειώθη ὑφ' ἡμῶν ἡ ἑξῆς παρατήρησις —

Мазбата до Окржжното Управление съ дата 17 декември 1908 г.

Отъ тукашния мезлишъ.

Съ заявление отъ Илия х. Георгевъ въ Драма и другаритѣ му отъ страна на българската община се поиска да се даде разрѣшение за отваряне на черква и училище (класно училище), понеже поменатата община имала нужда отъ такива. Управлението на просвѣщението, като изпраща приключенъ планъ, съдържащъ надлежни свѣдѣния за поменатото училище, както и двѣ програми, взети отъ инспектора на българскитѣ училища, които прѣдписватъ прѣдметитѣ, що ще се прѣподаватъ седмично и имената на учебницитѣ, явява, че нѣма нужда да се прѣдстави дипломата на учителя, защото тя била потвърдена отъ управлението на просвѣщението въ окржга, както нѣмало нужда и да се изпратятъ образци отъ учебницитѣ, по които щѣло да се прѣподава въ това училище, защото тѣзи работи се отнасяли къмъ категорията на одобренитѣ отъ управлението на просвѣщението учебници, които се учатъ във всички български училища, както се това вижда въ поменатата програма, и че поменатото училище се намира въ Драма на улицата къмъ желѣзопжтната станция. Полицията и управлението на регистритѣ явяватъ, че основательтъ на училището, попъ Иванъ Кьосевъ отъ Воденъ, български свещеникъ въ Просоченъ, отомански поданикъ, никогажъ не е билъ осжденъ тука и че записаната при новото прѣброяване въ Драмската кааза българска община се състои отъ 209 души, отъ които 93 сж записани въ 37 кжщи, а останалитѣ, въ дюкяни, фурни и проче, като странни. Списъкътъ, който съдържа горнитѣ свѣдѣния, е поднесенъ съ наше писмо подъ № 724 отъ 27 ноември т. г.

Сега изпращаме приключена тукъ една гербова марка отъ 10 гроша за обгербване на разрѣшението и двѣ програми, които съдържатъ уроцитѣ и учебницитѣ, които ще се прѣподаватъ въ това училище.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ ὡς ἄνω Μαζβατᾶ κτλ. ἐν ἰδιαιτέρῳ ἀντιγράφῳ.

Βιβλίον ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1908 μέχρι 28 Ἰανουαρίου 1909.
Σελὶς 384—385.

Подъ горната мазбата е написана отъ насъ слѣдната забѣлѣжка. — Съдържанието на горната мазбата и пр. въ особенъ прѣписъ.

Копирна книга
на Драмската митрополия
отъ 23 августъ 1908 г.
до 28 януари 1909 г.
Листъ 384—385.

XXXIX.

Писмо отъ Драмския митрополитъ до попъ Димитра, да си отиде въ отечеството си Граменица, което се възвърнало къмъ православието.

Εὐλαβέστατε Παπᾶ Δημήτριε, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητόν, εὐχόμεθά σας πατρικῶς. Ἐπειδὴ ἡ πατρίς σου Γραμένιτζα διὰ τὴν ὁποίαν ἐχειροτονήθης καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ εὑρίσκεται καὶ ἡ οἰκογένειά σου ἐπανέρχεται εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν τοῦ λοιποῦ νὰ ἐγκατασταθῇς ὁριστικῶς ἐκεῖ καὶ νὰ ἐφημερεύῃς προσπαθῶν ὅπως ἐπαναφέρῃς τοὺς πάντας εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν ὀρθὴν ὁδόν.

Ἂν δὲ τὰ τυχηρὰ δὲν ἐξαρκῶσι πρὸς συντήρησίν σου θὰ συμπληρώσωμεν ἡμεῖς τὰ ἐπίλοιπα.

Εὐχόμενοι δ' ὑμῖν πλουσίαν καρποφορίαν διατελοῦμεν.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 7 Ἀπριλίου 1909.

Ὁ Δράμας Χρυσόστομος.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ 29 Ἰανουαρίου 1909 μέχρι 2 Ἰουλίου 1909.
Σελὶς 199.

Благоговѣйний попъ Димитре, чадо въ Господа възлюблено, молитствуваме Ви отечески. Понеже отечеството ти Граменица, за което си се ржкоположилъ и въ което се намира сѣмейството ти, се връща въ православието, за напрѣдъ да се настанишъ окончателно тамъ и да свещенодѣйствувашъ, като се старaешъ да възвърнешъ всички въ православието и въ правия пжть.

Ако случайнитѣ ти приходи не стигатъ за издържката ти, то ще допълнимъ ний останалото.

Като Ви желаемъ богата плодотворность, сме

Въ Драма, 7 априли 1909 г.

† **Драмския Хрисостомосъ.**

Копирна книга
на Драмския митрополитъ
отъ 29 януари 1909 г.
до 2 юли 1909 г.
Листъ 199.

XL.

Рапортъ отъ Кавалския грѫцки подконсулъ до Министерството на Външнитѣ Работи въ Атина, за мѣркитѣ, които трѣбвало да се вэематъ за погрѫчване на българитѣ и за да се попрѣчи на българската пропаганда въ Драма, която отворила свое училище въ града.

Ἐν Καβάλλᾳ τῇ 14 Ἀπριλίου 1909.

Ἀριθ. 135. Δ/8
Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν
Ἐμπιστευτικὸν Γραφεῖον.

Ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1,111 τῆς 17 Φεβρ. ε. ἔ. ἐγκύκλιον διαταγὴν τοῦ Β. Ὑπουργείου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω Αὐτῷ ὅτι ἀμφότερα καὶ τὸ ἐν Δράμᾳ καὶ τῷ ἐν Προσοτσάνῃ σχολικὰ κτίρια ὑπὲρ τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων τὸ Νηπιακὸν Ἐπιμελητήριον Μελᾶ συνεισέφερεν 1,500 λίρας Τουρ. ὑπὲρ δὲ τοῦ δευτέρου 600, συνετελέσθησαν ἐπιτεθεισῶν ἐντὸς τῆς ἑκάστου αἰθούσης τῶν ἐπισήμων συναθροίσεων ἐπιγραφῶν ὅτι ἀνηγέρθησαν τῇ συνδρομῇ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Β. Μελᾶ συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ 10 Μαΐου 1906 ἐπιστολὴν αὐτοῦ.

Ἤδη συμμορφούμενος πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιτροπῆς ἐκφραζομένην ἐπιθυμίαν ὅπως ὑποδειχθῇ

Д 8. № 135. Въ Кавала, 14 априли 1909 г.

**Министерство
на Външнитѣ Работи.**
Повѣрително писалище.

Като отговарямъ на окрѫжната заповѣдь подъ № 1111 отъ 17 февруари, т. г., на Царското Министерство, имамъ честь де му доложа, че и двѣтѣ училищни здания въ Драма и Просоченъ, за първото отъ които дѣтското попечителство **Мела** е спомогнало съ 1500 турски лири, а за второто съ 600, сѫ довършени и се поставиха въ салона на всѣко едно отъ тѣхъ официалнитѣ надписи, че сѫ въздигнати съ помощьта отъ наслѣдството на В. Мела, съгласно съ писмото му отъ 10 май 1906 г.

Сега, като се съобразявамъ съ изказаното отъ сѫщата комисия желание, да ѝ се посочи, въздигането на кои училища въ той районъ е нележа-

*αὐτῇ τίνων σχολείων ἡ οἰκοδόμησις ἐν τῇ περιφερείᾳ
ταύτῃ ἐπείγει, ὑποδεικνύω ὡς πρωτίστην ἐθνικὴν ἀνάγ
κην τὴν ἀνέγερσιν ἐν Προσοτσάνῃ κτιρίου πρὸς ἐγκατά-
στασιν τοῦ ἐκεῖ ἡμετέρου Οἰκοτροφείου θηλέων, ὅπερ
καί τοι ὀλιγίστους ἤδη μῆνας λειτουργεῖ,ἀγλαοὺς ἤρχισε
νὰ ἀποδίδῃ καρπούς, καθόσον τὰ ἐν αὐτῷ φοιτῶντα
κοράσια ἐκ τῶν βουλγαροφώνων χωρίων προσληφθέντα,
ἅτινα οὐδὲ λέξιν τῆς 'Ελλ. γλώσσης ἐγνώριζον ἤδη ἐλευ-
θέρως ὁμιλοῦν αὐτὴν μέχρι τῆς συμπληρώσεως δὲ τῆς
τριετοῦς ἐν αὐτῷ φοιτήσεώς των θὰ ἐκμάθωσιν αὐτὴν
ἐντελῶς, ἑτέρωθεν δὲ ἡ 'Ελληνοπρεπὴς ἐν τῷ Οἰκοτρο-
φείῳ διαπαιδαγώγησις θὰ συντελέσῃ, ὅπως ἑδραιωθῇ
καὶ ὑπερισχύσῃ ἐν ταῖς εἰρημέναις καὶ ταῖς πέριξ χω-
ρίοις ἡ 'Ελληνικὴ ἰδέα.*

*Τὸ κτίριον, ἐν ᾧ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ ἐνεκα-
τεστάθη προσωρινῶς, ἐλλείψει καταλληλοτέρου, τὸ
οἰκοτροφεῖον ἐχρησίμευσεν ἄλλοτε ὡς σχολὴ τῆς ἐν Προ-
σοτσάνῃ 'Ελλ Κοινότητος, εἶναι δὲ μικρὸν παλαιὸν καὶ
σεσαθρωμένον, ἔχων καὶ τὸ μειονέκτημα ὅτι γειτνιάζει,
πρὸς τὴν βου γαρικὴν σχολήν. Μετὰ πολλῆς τῆς δυσκο-
λίας καὶ ὑπὸ ὅρους ἥκιστα ὑγιεινοὺς κατορθώθη ἡ ἐν
αὐτῷ ἐγκατάστασις 25 κορασίων, ἀλλὰ προκειμένου ὁ
ἀριθμὸς αὐτῶν νὰ αὐξηθῇ εἰς 80—100 ὅπως ἐπέλθωσι
τὰ ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ οἰκοτροφείου ἀναμενόμενα
εὐχάριστα ἀποτελέσματα, ἀνάγκη νὰ οἰκοδομηθῇ νέον
κτίριον δυνάμενον νὰ περιλάβῃ ἀνέτως καὶ ὑπὸ ὑγιει-
νοὺς ὅρους τὸν ὡς ἀνωτέρω ἀριθμὸν κορασίων.*

*Τὴν ἐκπόνησιν τοῦ σχεδιογράμματος τοῦ κτιρίου
καὶ τον προϋπολογισμὸν τῆς δαπάνης ἀνέθηκα εἰς τὸν
ἐν Δράμᾳ Ἕλληνα μηχανικὸν κ. Χατζημιχάλην τὸν ἐκ-
πονήσαντα τὰ σχέδια τῶν ἐν Δράμᾳ, Δοξάτῳ καὶ Προ-
σοτσάνῃ σχολ. κτιρίων ὅστις ὅμως ἕνεκα τῆς ἐκρύθμου
ἐκεῖ καταστάσεως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπονήσῃ αὐτὸ μέχρι
σήμερον γνωρίσας μοι μόνον ὅτι κατὰ προχείρους ὑπο-
λογισμούς του ἡ δαπάνη τῆς οἰκοδομῆς θὰ ἀνέλθῃ εἰς
δύο χιλιάδας ὡς ἔγγιστα λίρας. 'Επίσης πρωτίστης ἀ-
νάγκης πλήρωσις εἶναι ἡ ἀνοικοδόμησις σχολικοῦ κτιρίου
ἐν Πλεύνᾳ ὅπως συμπεριλάβῃ τό τε ἀρρεναγωγεῖον τῆς
ἐκεῖ 'Ελλην. Κοινότητος. Ὡς γνωστὸν ἐν τῷ χωρίῳ
Πλεύνα συνεπεία τῆς ἀσκηθείσης πιέσεως ὑπὸ τῆς
βουλγαρ. προπαγάνδας, σχεδὸν ἅπασαι αἱ 'Ελλην. οἰκο-
γένειαι εἶχον ἐξαναγκασθῇ νὰ γίνωσι σχισματικαί, πα-
ρέμενε δε πιστὴ εἰς τὰ πάτρια μόνη ἡ οἰκογένεια Βαλα-
βάνη, ἥτις σὺν τῷ χρόνῳ καὶ διὰ πολλῶν θυσιῶν αἵμα
τος καὶ χρήματος κατόρθωσε διὰ τῆς ἐπιρροῆς της νὰ
ἀπαναφέρῃ πολλὰς τῶν ἀποσπασθεισῶν οἰκογενειῶν,
οὕτως ὥστε ὑπὲρ τὰς ἡμισείας ἐν τῷ χωρίῳ οἰκογένειαι
εἶναι σήμερον φανατικῶς 'Ελληνικαί, αἵτινες ὅμως ἐστε-
ρήθησαν τῆς τε 'Εκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου αὐτῶν, κρα-
τηθέντων ἔκτοτε ὑπὸ τῶν βουλγάρων. δαπανήσαντες
ὑπὲρ τὰς 500 λίρας συλλεγείσας κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ
συνεισφορῶν, ἀδυνατοῦσι ὅμως νὰ κτίσωσι κατάλληλον
σχολεῖον, καί τοι ἀπὸ πολλοῦ παρατηρεῖται ἡ ἐπείγουσα
καὶ ἐπιβαλλομένη ἀνάγκη ἀνεγέρσεως αὐτοῦ. 'Η δαπά-
νη τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ περὶ οὗ πρόκειται σχολείου θὰ
ἀνέλθῃ κατὰ προχείρους ὑπολογισμους εἰς 500 λίρας*

*'Εκτὸς τῶν ἀνωτέρων δύο ἐκπαιδευτικῶν κτιρίων,
ὧν τὴν ἀνακοδόμησιν, ὡς λίαν ἐπείγουσαν, ἔχω τὴν τι-
μὴν νὰ παρακαλέσω τὸ Β. 'Υπουργεῖον. ἵνα, εὐαρεστού-
μενον, μεριμνήσῃ ὅπως ἐγκρίνῃ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Νηπι-
ακοῦ 'Επιμελητηρίου, τὴν δαπάνην τῶν ἑξῆς ἤ τοι τῆς
ἀνεγέρσεως ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Δράμας 'Εκ-
κλησίας καὶ Σχολείου ὑπὲρ τῶν ἐκεῖ ἐγκατεστημένων
50 'Ελληνικῶν Οἰκογενειῶν, ἕνεκα τῆς ἐν τῷ αὐτῷ
σταθμῷ ἐνεργουμένης σπουδαίας καὶ δι' ἡμᾶς ὀλεθρίας
προπαγάνδας ὑπὸ τῶν βουλγάρων, οἵτινες καίτοι συμ
ποσοῦνται σήμερον εἰς 15 μόνον οἰκογένειας, ἕνεκα τῶν*

ще, азъ посочвамъ като първа народна нужда из-
дигането на здание въ Просоченъ за настаняване
тамошния нашъ дѣвически пансионъ, който, ако
и да функционира само отъ нѣколко мѣсеци, е за-
почналъ да дава прѣкрасни плодове, тъй като
слѣдващитѣ въ него взети отъ българогласнитѣ
села дѣвици, които нито дума отъ гръцки езикъ
не знаеха, вече свободно говорятъ гръцки и до
навършвинето на тригодишното имъ въ него слѣд
ване ще го изучатъ съвършено.

Отъ друга страна гръцкото възпитание въ
пансиона ще спомогне, за да се затвърди и прѣ-
одолѣе въ казанитѣ села и въ околностьте имъ
гръцката идея.

Зданието, въ което пансионътъ се е наста-
нилъ врѣменно отъ самото му основание, по нѣ-
мане на по-сгодно здание, по рано е служило за
училище на гръцката община въ Просоченъ. При
това то е малко, старо и разнебитено, има и този
недостатъкъ, че е съсѣдно съ българското учили-
ще. Съ голѣма мжка и подъ условия най-нездра-
вословни се успѣ да се настанятъ 25 момичета; но
тъй като прѣдлежи числото имъ да бжде увели-
чено на 80—100, за да се постигнатъ очакванитѣ
отъ вървежа на пансиона благоприятни резултати,
нуждно е да се издигне ново здание, което да мо-
же да побере свободно и при здравословни усло-
вия поменатото число момичета.

Изработването плана на зданието, както и
смѣтката за разноскитѣ, възложихъ на гръцкия въ
Драма инжинеръ **Г. х. Михали,** който е израбо-
тилъ плановетѣ на драмскитѣ, доксатскитѣ и про-
соченскитѣ училища. Той, обаче, поради ненор-
малното тамъ състояние, не е можалъ да го из-
работи до днесъ, като ме само увѣдоми, че, спо-
редъ повърхностни прѣсмѣтания, разноскитѣ за
зданието ще възлѣзатъ приблизително на 2000 ли-
ри. Сжщо изпълнение отъ първа нужда ще бжде
и издигането на училищно здание въ Плѣвня, въ
което да се помѣсти и мжжкото и дѣвическото
училища на тамошната гръцка община. Както е
извѣстно, въ селото Плѣвня, вслѣдствие упражне-
ниятъ натискъ отъ страна на българската пропа-
ганда, почти всичкитѣ гръцки сѣмейства бѣха се
принудили да станатъ схизматически. Оставаше
вѣрно на отеческата вѣра само сѣмейството Бала-
бани, което съ течение на врѣмето и съ много
жертви въ кръвь и пари сполучи съ влиянието си
да възвърне много отъ отцѣпенитѣ сѣмейства, та-
ка, че днесъ повече отъ половината сѣмейства въ
селото сж фанатически гръцки, които, обаче, сж
се лишили отъ черква и училище, тъй като отъ
тогава насамъ послѣднитѣ сж били задържани отъ
българитѣ. Черква си сж съградили, като сж по-
харчили повече отъ 500 лири, събрани въ по-го-
лѣмата си часть отъ волни пожертвувания. Нѣматъ
възможность, обаче, да си съградятъ удобно учи-
лище, ако и отъ много врѣме да се забѣлзва
належаща нужда за издигане на такова. Разноски-
тѣ за издигане на прѣдметното училище ще възъ-
лѣзатъ, споредъ повърхностни прѣсмѣтания, на
500 лири.

Освѣнъ горнитѣ двѣ училищни здания, изди-
гането на които е твърдѣ належаще, имамъ честь
да помоля Царското Министерство да благоволи и
се погрижи, щото комисията на дѣтското попечи-
телство да удобри разноскитѣ на слѣднитѣ, сир.

ἐξαπλωτικῶν αὐτῶν τάσεων ἵδρυσαν σχολεῖον καὶ Ἐκκλησίαν, εἰς ἐπικουρίαν δὲ τῶν ἀνωτέρων 15 σχισματικῶν οἰκογενειῶν ἔρχονται καὶ αἱ ἀπὸ καιροῦ ἐκεῖ διαμένουσαι 50 βουλγαρικαὶ προτεσταντικαὶ οἰκογένειαι. Ἀπέναντι τοῦ ὁσημέραι αὐξανομένου ἀριθμοῦ τῶν βουλγαρικῶν οἰκογενειῶν ἡμεῖς ἀντιτάσσομεν τὰς ἀνωτέρας 50 Ἑλληνικάς, αἵτινες ὅμως καθημερινῶς ελαττοῦνται μετοικίζουσαι ἐντὸς τῆς πόλεως Δράμας ὅπως εὑρίσκωνται πλησίον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου

Ἡ ἀπαραίτητος ἀνάγκη ἐν τῷ σταθμῷ τῆς ἀνοικοδομήσεως Ἐκκλησίας καὶ σχολεῖου ὧν ἀμφοτέρων ἡ δαπάνη θὰ ἀνέλθῃ εἰς 500 περίπου λίρας ἀπὸ πολλοῦ παρετηρήθη ὑπὸ τῆς ἐν Δράμᾳ Ἑλλην. Κοινότητος, ἀλλὰ τὸ ἐπιβαρῦνον αὐτῆς χρέος τῶν νέων σχολικῶν κτιρίων, δὲν ἐπιτρέπει αὐτῇ νὰ δαπανήσῃ οὔτε ὀβολὸν πρὸς τὸν εἰρημένον ἐπείγοντα σκοπόν.

Εὐπειθέστατος

(Ἡ ὑπογραφὴ δυσανάγνωστος).

издигането при желѣзопѫтната драмска станция на черква и училище за настаненитѣ тамъ 50 грѫцки сѣмейства, поради важната и за насъ гибелна пропаганда отъ страна на българитѣ, които, ако и да се състоятъ само отъ 15 сѣмейства, но поради разпространителнитѣ си стремежи сѫ отворили училище и черква, като въ помощь на горнитѣ 15 схизматически сѣмейства дохождатъ и отъ по-рано настаненитѣ тамъ 50 български протестантски сѣмейства. Срѣщу увеличаваното отъ деньна-день число на българскитѣ сѣмейства ние противопоставяме горнитѣ 50 грѫцки, които, обаче, всѣкидневно се намалвяатъ, като се заселватъ вѫтрѣ въ града Драма, за да се намиратъ близко до черкви и училища.

Необходимата нужда за въздигане при станцията черква и училище, на които разноскитѣ и на двѣтѣ ще възлѣзатъ на около 500 лири, отъ много врѣме се е забѣлѣзала отъ Драмската грѫцка община, но дългътъ, който тежи на общината поради новитѣ училищни здания, не ѝ позволява да похарчи нито пара за гонената належаща цель.

. . . .

Най-покоренъ:

(Подписътъ не се чете).

XLI.

Писмо отъ директорката на Просоченския дѣвически пансионъ за българогласнитѣ до Г-нъ Схина въ Драма, на когото се оплаква, че по заповѣдь на родителитѣ, опрѣделенитѣ за пансиона момичета се отказвали да дойдатъ и че била останала само съ двѣ ученички.

Въ Просоченъ, 19 септемврий, 1911 година.

Достопочтений г. К. Схина,

Вчера изпратихъ вардачътъ въ Плѣвня, за да вземе тритѣ момичета, които, обаче, по заповѣдь на родителитѣ си отказватъ да дойдатъ. Сѫщо и отъ Егри-дере получихъ подобенъ отрицателенъ отговоръ. Продължавамъ да си стоя съ двѣтѣ само момичета, като съмъ въ голѣмо притѣснение и не зная, къмъ какви постѫпки трѣбва да прибѣгна. Не се съмнѣвамъ, че ще получа отговоръ отъ Васъ поне отъ двѣ думи, за да се успокоя.

Съ голѣма почить и уважение:

Василики Г. Теодориду.

XLII.

Молба отъ настоятелитѣ на Просоченското училище до Драмския митрополитъ, да се приематъ трима тѣхни ученици отъ българогласни сѣмейства за пансионери въ народния пансионъ въ Алистратъ.

До Негово Прѣосвещенство Драмския митрополитъ Господинъ, Господинъ Агатангелъ, въ Драма.

Прѣосвещений,

Долуподписанитѣ съ дълбоко почитание настоятели на грѫцкитѣ учебни заведения въ Просоченъ горѣщо молимъ Ваше Прѣосвещенство съ познататата Ваша отеческа грижа къмъ бѣднитѣ и сирацитѣ да направите потрѣбното, щото еднородцитѣ наши ученици Иоанисъ Димитриу, Михаилъ И. Перку и Василиосъ Христо, родомъ отъ градеца ни и произходящи отъ б ългарогласни сѣмейства, да се приематъ за пансионери въ народния пансионъ въ Алистратъ. Отъ тѣхъ двамата сѫ били миналата година ученици въ V отдѣление, а единиятъ въ II.

Увѣрени, че тая наша молба ще се осѫществи, цѣлуваме всесветата дѣсница на Ваше Прѣосвещенство.

Настоятелитѣ на грѫцкитѣ учебни заведения въ Просоченъ.

Въ Просоченъ,
13 августъ, 1912 год.

Архиерейски намѣстникъ благог.
И. Павлидисъ.
Георгиосъ Христодулу
Сидерисъ Иуванеза
К. Кациянисъ.

(Печатъ на грѫцкитѣ учебни заведения въ Просоченъ).

XLI.

Ἐν Προσοτσιάνῃ τῇ 19ῃ 7/βρίου 1911

Ἀξιότιμε κ. Κ. Σχινᾶ

Χθὲς ἀπέστειλα τὸν φύλακα εἰς Πρώταν, ἵνα παραλάβῃ τὰ τρία κοράσια, ἀλλὰ ὅμως κατὰ διαταγὴν τῶν γονέων των ἀρνοῦνται νὰ προσέλθωσιν. Ὡσαύτως καὶ ἐξ Ἐγρὶ-δερὲ ἔλαβον ὁμοίαν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. Ἐξακολουθῶ νὰ μένω μετὰ τῶν δύο μόνων κορασίων οὖσα ἐν μεγάλῃ στενοχωρίᾳ καὶ μὴ γνωρίζουσα εἰς ποῖα διαβήματα πρέπει νὰ προβῶ. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἔχω ἀπαντήσεώς σας εἰς δύο λέξεων τουλάχιστον πρὸς ἡσυχίαν μου.

Μετὰ πάσης εὐπειθείας καὶ ὑπολήψεως

Βασιλικὴ Ρ. Θεοδωρίδου

XLII.

68

Πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα
τὸν Μητροπολίτην Δράμας, Κύριον Κύριον
Ἀγαθάγγελον
εἰς Δράμαν

Σεβασμιώτατε,

Οἱ κάτωθι ταπεινῶς ὑποσημειούμενοι, ἔφοροι τῶν Ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων Προσοτσάνης, θερμῶς παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμ. Σεβασμιότητα ὅπως ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ Αὐτῆς ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν πατρικῇ μερίμνῃ διευκολύνῃ τὰ δέοντα ἵνα οἱ ἐκ τῆς κωμοπόλεως ἡμῶν ὀρφανοὶ καὶ ἐν [illegible] οἰκογενειακῶς κατατρυχόμενοι ἄποροι μαθηταί, Ἰωάννης Δημητρίου, Μιχαὴλ Ι. Περικλῆ καὶ Βασίλειος Χρήστου Τόσα, εἰσαχθῶσιν ὡς ὑπότροφοι εἰς τὸ ἐν Ἀλιστράτῃ Ἐθνικὸν Οἰκοτροφεῖον. Ἐκ τούτων οἱ μὲν δύο πρῶτοι ἦσαν μαθηταὶ τῆς 5ης τάξεως ὁ δὲ εἷς τῆς 6ης.

Πεποιθότες ὅτι ἡ παράκλησις ἡμῶν αὕτη [illegible] κατασπαζόμεθα τὴν σεπτὴν τῆς Ὑμ. Σεβασμιότητος δεξιάν

Οἱ Ἔφοροι τῶν Ἑλλ. Ἐκπαιδευτηρίων Προσοτσάνης

Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Αἰδ. Χ. Παυλίδης
Γεώργιος Χριστοδούλου
Σιδέρης Πισοβανίτης
Κ. Καλογεράκης

Ἐν Προσοτσάνῃ τῇ 13ῃ
Αὐγούστου 1912.

XLIII.

Телеграма отъ Драмския митрополитъ до генераль Вълковъ въ Сѣресъ, съ която го моли, освѣнъ освободенитѣ гръкомани, които сѫ заявили, че сѫ гърци, да се освободятъ отъ повикване за войници и другитѣ подчинени на митрополията българогласни.

Τηλεγράφημα.

Στρατηγὸν Βούλκωφ Γενικὸν Διοικητὴν Μακεδονίας.

Εἰς Σέρρας.

Οἱ ἐκ τῶν χωρίων μου Προσωτσάνης, Βουβλιτσίου, Τουρκοχωρίου καὶ Ἐγρὶ-Δερὲ Βουλγαρόφωνοι Ἕλληνες χριστιανοί μου, ἀνεγνωρίσθησαν αὐτόθι ὡς Ἕλληνες καὶ ἀπηλλάγησαν τῆς στρατολογίας καὶ Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ. Σᾶς παρακαλῶ δὲ θερμότατα ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς στρατολογίας καὶ οἱ αὐτόθι μένοντες ἔτι χριστιανοί μου Ἕλληνες ἐκ τῶν Βουλγαροφώνων χωρίων μου Βυσσοτσάνης καὶ Δρανόβου καὶ Πλεύνας, καθ' ὅσον προ πάντων κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, καθ' ἃς εἰς τὰ μεγάλα ζητήματα τόσον ἀξιέπαινος ὁμόνοια καὶ ἀγάπη ἐπικρατεῖ μεταξὺ Σοφίας καὶ Ἀθηνῶν, τοιαῦτα μικρα ζητήματα χάρις εἰς τὴν φιλοδικαιοσύνην Σας εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ ἐκλείψωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον.

Διατελῶ λίαν ὑπόχρεως.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 2-η Μαΐου 1913.

† Ὁ Ἕλλην Μητροπολίτης Δράμας Ἀγαθάγγελος.

(Πρακτικὰ τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων καὶ τῶν τριῶν Κοινοτικῶν Σωματείων) Σελὶς 164.

Телеграма.

Генералъ Вълковъ, Главенъ Управитель на Македония

Въ Сѣресъ.

Българогласнитѣ ми гърци християни отъ селата ми Просоченъ, Бублица, Туркохорионъ и Егри-дере се признаха тукъ за гърци и се освободиха отъ повикване за войници, за което Ви благодаря много. Най-горѣщо Ви моля да се освободятъ сѫщо и останалитѣ тукъ гърци мои християни отъ българогласнитѣ ми села Високенъ, Дрѣново и Плѣвня, тъй като, най-вече въ тѣзи дни, въ които по великитѣ въпроси владѣе толкова достопохвално единодушие и любовь между София и Атина, такива дребни въпроси, благодарение на Вашето правдолюбие, увѣренъ съмъ, ще липсатъ, колкото се може най-скоро.

Оставамъ твърдѣ задълженъ.

Въ Драма 2-й май 1913 г.

† Гръцки Драмски митрополитъ,
Агатангелосъ.

Протоколна книга на общитѣ събрания и на тритѣ общински тѣла. Стр. 164.

XLIV.

Молба отъ гръцкитѣ бѣжанци въ Драма до митрополита, да имъ се остави българската черква въ града за молебенъ домъ.

До Негово Прѣосвещенство Свето-Драмския митрополитъ г. г. Агатангелъ.

Прѣосвещенѣйший,

Подписанитѣ съ дълбоко уважение жители отъ квартала при Драмската желѣзопѫтна станция, като се научихме за голѣма наша скръбь, че досегашната българска черква, а слѣдъ влизането на гръцката ни войска обърната въ гръцка черква, въ която се черкуваме всички заедно съ живущитѣ въ квартала ни бѣжанци, щѣли да обърнатъ въ складъ за военни припаси, когато, както се научихме, има друго обществено здание, което може да се употрѣби за складъ на подобни припаси, молимъ Ваше Прѣосвещенство, да се положи всѣка грижа и дѣйствие, щото, за да не се лишимъ отъ Божествената служба и отъ другитѣ религиозни трѣби, да си остане и за напрѣдъ гръцка черква, тъй като въ станционния кварталъ нѣма никакво българско сѣмейство.

При това, като цѣлуваме десницата на Ваше Прѣосвещенство, оставаме духовни чеда.

Въ Драма 26 мартъ 1915 година.

(Слѣдватъ 116 подписа).

XLIV.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα τὸν Μητροπολίτην Ἅγιον Δράμας Κ.ον Κ.ον Ἀγαθάγγελον.

Σεβασμιώτατε·

Οἱ βαθυσεβάστως ὑποφαινόμενοι κάτοικοι τῆς συνοικίας τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Δράμας πληροφορηθέντες μετὰ λύπης ἡμῶν τῆς μεγίστης ὅτι τὴν ἐκεῖ Βουλγαρικὴν ἐκκλησίαν καὶ ἤδη ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἑλληνικοῦ ἡμῶν στρατοῦ εἰς ἑλληνικὴν μεταβληθεῖσαν εἰς ἣν ἐκκλησιαζόμεθα ὅλοι μετὰ τῶν κατοίκων τῆς συνοικίας μας προσφύγων, ἀρχίζουσι νὰ μεταβάλωσι εἰς ἀποθήκην πολεμοφοδίων, ἐνῷ ὡς ἐμάθομεν ὑπάρχει ἕτερον τοῦ δημοσίου κτίριον δυνάμενον νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἀποθήκη πολεμοφοδίων παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ὅπως καταβληθῇ πᾶσα φροντὶς καὶ ἐνέργεια ὅπως, ἵνα μὴ στερηθῶμεν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας ὡς καὶ τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν ἀκολουθιῶν, μείνῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐκκλησία ἑλληνικὴ ἀφοῦ οὐδεμία Βουλγαρικὴ ~~...~~ ~~...~~ οἰκογένεια ὑπάρχει ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ σταθμοῦ.

Ἐπὶ τούτοις ἀσπαζόμενοι τὴν δεξιὰν τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος διατελοῦμεν

Ἐν Δράμᾳ τῇ 26ῃ Μαρτίου 1915

Τέκνα πνευματικά

Παναγιώτης Γεωργίου

Νικολ. Εὐαγγέλου

Δημήτριος Κωσταντινίδης

Χαρίλαος Παπανικολάου

Ἰωάν. Γ. Σ[illegible]

Ἀλέξανδρος Πράμης

Εὐαγγελινὸς Γεωργίου

XLV.

Поменикъ отъ началото на XVIII-я вѣкъ, написанъ въ монастира Икосифиниса, за да се поменуватъ имената му на проскомидията.

Имена на светата и патриаршеска наша обитель, наричана Икосефиниса, които участвуватъ въ св. Проскомидия на гроба, дѣто се споменуватъ имената [1])

(Слѣдватъ имената на свещеници, иеромонаси, монаси, монахини и пр. отъ стр. 1 до стр. 11)

Селище	Име	Стр.
Одринъ	Митю	11
„	Пѣю	„
„	Слута	„
Солунъ	Божица	12
„	Асанусъ	„
„	Божи	„
Сѣресъ	Вулчиу	13
„	Асаносъ	„
„	Вулкусъ	„
„	Стану	„
„	Асанусъ	„
„	Стояни	„
„	Божи	„
„	Вулку	„
„	Божи	„
„	Стойку	„
„	Иовани	„
„	Божи	„
„	Станку	„
„	Стояни	„
„	Мита	„
„	Стану	„
Мелникъ	Враненасъ	14
„	Стойчасъ	„
Ксанти	Стойну	15
„	Вулку	„
Прави	Иовани	17
„	Матина	„
Епефте-руполисъ	Стойку	„
Кавала	Русу	18
„	Вулкану	„
„	Иовани	„
„	Вулчиу	„
„	Иовани	„
„	Асанусъ	„
„	Божицасъ	„
„	Божи	„
„	Иовани	„
„	Стояни	„
„	Асанусъ	19
„	Иовани	„
„	Русу	„
„	Асанусъ	„
Праматаритѣ въ Сячиста	Киранасъ	„
„	Печу	„
„	Пулиу	„
„	Стаику	„
„	Киранасъ	„
„	Милиу	„

Селище	Име	Стр.
Драма	Куменъ	20
„	Вранудасъ	„
„	Стойу	„
„	Яичиу	„
„	Асанусъ	„
„	Стойчиу	21
„	Стояни	„
„	Злату	„
„	Бесеру	„
„	Стояни	„
Зихна	Асанусъ	22
Зиляхово	Милиу	23
„	Петканусъ	„
„	Стояни	„
„	Кирку	„
„	Стояни	„
Рахово	Стойку	„
„	Асанусъ	24
„	Вулчиу	„
Провиста	Асанусъ	„
„	Милия	„
„	Петку	25
Родоливо	Стоилу	„
„	Васиу	„
„	Висанасъ	26
Ангиста	Райку	„
„	Васиу	27
„	Иовани	„
„	Вранинасъ	„
„	Враненасъ	„
„	Зампенасъ	„
„	Враненасъ	„
„	Бѣлинасъ	„
„	Стояни	„
„	Ианчиу	„
Кочаки	Васиу	28
Кромиста	Стойку	„
„	Райку	29
„	Врету	„
„	Асану	„
„	Бѣлинасъ	„
Обасъ	Стояни	30
„	Стойку	„
„	Малиу	„
„	Стойку	„
„	Митиу	„
„	Великусъ	„
„	Златусъ	„
Спанчу	Герги	„
„	Иовани	„
„	Дойку	„

Селище	Име	Стр.
Спанчу	Пѣйу	30
„	Великусъ	„
„	Петку	„
Архистратиг.	Пѣйку	„
(Алистратъ) и	Тотку	„
Грачани	Бѣлинасъ	„
„	Васиусъ	„
„	Кимчиу	„
„	Пѣйку	„
„	Допру	„
„	Пѣйу	„
„	Диаку	„
„	Стояни	„
„	Злату	„
„	Петку	31
„	Балку	„
„	Стойку	„
„	Вулчинасъ	„
„	Петку	„
„	Стамусъ	„
„	Матинасъ	„
„	Стойу	„
„	Милиу	„
„	Милиу	„
„	Стойу	„
„	Стояни	„
Крачаносъ	Гиргинусъ	„
Трестеница	Пѣйку	32
„	Стойку	„
„	Панчиу	„
„	Стояни	„
„	Балку	„
„	Стойку	„
„	Герги	„
„	Стоиу	„
„	Злату	„
„	Стойку	„
„	Иовани	„
„	Дойку	„
„	Венусвещ.	„
„	Герги	„
„	Панчиу	„
„	Стойну	„
„	Панчиу	„
„	Герги	„
„	Драгану	„
„	Милиу	„
„	Панчиу	„
„	Иовани	„
„	Стойу	„
„	Стояни	„

Селище	Име	Стр.
Трачово	Стойу	33
„	Стойку	„
„	Стояну	„
Мандилохори	Дойку	„
„	Вулчиу	„
Скрижово	Стояни	34
Егри-Дере	Куменъ	„
„	Пѣйку	„
„	Стойу	„
„	Диману	„
„	Стойку	„
„	Стояни	„
Горница	Вулку	35
„	Русу	„
„	Пѣйу	„
„	Велику	„
„	Стояни	„
Калаподи	Керкусъ	„
Сфелиносъ	Врету	36
„	Божи	„
Клепусна	Тоту	„
„	Русу	37
„	Бойку	„
Календра	Божики	38
„	Малчиу	„
Халино	Вулку	39
„	Стоичиу	„
„	Митру	„
„	Велики	„
„	Матиу	„
„	Милиу	„
Думба	Стойчиу	„
„	Иова ни	„
„	А санусъ	„
Фикариу и Азарасъ	Киранасъ	„
„	Витанасъ	„
Ахину	Божисъ	40
„	Кирасинасъ	„
„	Божика	„
Скопо	Вулчиу	41
„	Панчиу	„
„	Враненасъ	„
„	Янчиу	„
„	Овчиу	„
Воденъ	Матиу	42
„	Кичиу	„
„	Нетелко	„
Сипсия и Черешево	Мату	„
„	Стойну	„

[1]) Многобройнитѣ календарни имена, общи за гърци и българи, сѫ изоставени, а сѫ напечатани само найхарактернитѣ български имена. При това имената на български сѫ съ гръцки падежни окончания.

Селище	Име	Стр.
Ереглиста	Стоили	43
„	Васиу	„
Спанчиу	Васиу	„
„	Стойку	„
„	Трагосинъ	„
„	Златину свещеникъ	„
„	Панчиу	„
„	Вулчиу	„
Зигусту	Иовани	44
„	Дойку	„
Крестополис	Петку	45
„	Стояни	„
„	Русу	„
„	Вулку	„
„	Стояни	
„	Злату, попадия	„
„	Стойу	„
„	Вулку	„
„	Стойку	„
„	Стояни	„
Савиякъ	Кумене	„
„	Милиу	„
„	Божика	„
„	Стояну	„
Крушово	Стаму	46
„	Вулчиу	„
„	Стойчиу	„
„	Стояни	„
Спатово	Стояни свещеникъ	„
„	Босику	„
Либахово и Търново	Стойку	„
„	Стойку	„
Тополяни	Божи	47
„	Асанусъ	„
„	Петку	„
„	Стояни	„
Ксилопигада	Божи	„
Вѣзникъ	Божи	
Месомиста и Рипакосъ	Иовани	48
„	Стояни	„
Сахосъ	Великусъ презвитера	49
Бѣловица	Иовицасъ	50
Вернару	Божи	51
„	Велику	„
„	Божи	„
„	Велику	„
„	Тойчину	„
„	Гюра	„
„	Грую	„
„	Русину	„
„	Златусъ	„
„	Асанусъ	„
„	Стояни	„
„	Стойу	„
	Петканасъ	„

Селище	Име	Стр.
Висока	Стойку	51
„	Заприяни	„
Росилово	Иовани	52
„	Стоилу	„
„	Стойку	„
„	Асанусъ	„
„	Стойку	„
„	Милиу	„
„	Русику	„
„	Гюрасъ	„
„	Божисъ	„
Тешово	Асанусъ	„
„	Асанусъ	„
„	Пѣйчу	„
„	Злату	„
„	Бойу	„
„	Стоянку	„
Горно-Броди	Купене	53
„	Босику	„
„	Митиу	„
„	Вулчиу	„
„	Стояни	„
„	Стойу	„
„	Дойну	„
„	Вулкану	„
„	Иовани	„
„	Герчиу	„
Търлисъ и Ловча	Вулку	„
„	Стану	„
„	Иовани	„
„	Дойу	„
„	Стояни	„
„	Стойку	„
„	Пѣйку	„
„	Допру	„
„	Вулку	„
„	Вулкани	„
„	Златусъ	„
„	Стойчиу	„
„	Стояну	„
„	Калинусъ	„
„	Пѣйчиу	„
„	Стойу	„
„	Русу	„
„	Пѣйку	„
„	Димчиу	54
„	Стану	„
„	Брейку	„
„	Иовку	„
„	Злату	„
„	Герчиу	„
„	Вулчанусъ	„
„	Петку	„
„	Ваклу	„
„	Станку	„
„	Стойку	„
„	Велику	„
„	Божики	„
„	Киранусъ	„

Селище	Име	Стр.
Тър. и Ловча	Стану	54
Монастиръ	Вулку	55
„	Стояни	„
Старчища	Милиу	56
„	Стойку	„
„	Стояну	„
„	Стояни	„
„	Илку	„
с. Агридъ	Злату	
„	Стоиу	„
„	Иовку	„
„	Митку	„
„	Веселинасъ	„
„	Стоиу	„
Смоленица	Стояни	„
Туркохори	Панку	„
„	Вулку	57
„	Станчиу	„
„	Стояну	„
„	Стоиле	„
„	Стойчиу	„
Стамбополица	Богу	„
„	Богоиа	„
„	Злату	„
„	Герги	„
Рудесъ и Ливадиста	Иовку	„
„	Иофку	„
„	Стояну	„
„	Русу	„
„	Иовани	„
„	Герги	„
Волакъ и Лакависта	Мирчиу	58
„	Восаки	„
Байрактаръ махала	Петку	„
„	Мичиу	„
„	Пѣну	„
Чиф. на Хасанъ ефенди	Стамчиу	„
	Милиу	„
Плѣвна	Вулчиу	59
„	Гюрусъ	„
„	Петку	„
„	Златусъ	„
„	Стояну	„
„	Малиу	„
„	Вожиу	„
„	Русу	„
„	Бѣлчиу	„
„	Вулчиу	„
„	Доприки	„
„	Злату	„
„	Велку	„
„	Вулку	„
„	Вулчану	„
„	Купенъ	60
Просоченъ	Божиу	„
„	Нетелку	„

Селище	Име	Стр.
Просоченъ	Стояни	60
„	Вулку	„
„	Илку	„
„	Пѣйу	„
„	Панчиу	„
„	Доману	„
„	Пѣйку	„
„	Протану	„
„	Божину	„
„	Герги	„
„	Вулка	„
„	Стамчиу	„
„	Иовани	„
„	Злату	„
„	Вулчиу	„
„	Бѣлку	„
„	Гергину	„
„	Стойчиу	„
„	Стояни	„
Височенъ	Божину	61
„	Вулчиу, свещеникъ	„
„	Бойку	„
„	Стамчиу	„
Користиани	Велико	„
Неохори	Триановасъ	62
Доксатъ	Бѣлку	„
„	Свѣта	„
„	Стояни	„
„	Пѣйу	„
Босианосъ и Корчиу	Илку	„
„	Малиу	„
Авгерину	Гюрасъ	63
Курево	Стойку	„
„	Асанусъ	„
Фикариу	Стану	„
Кюпривляни	Ратойну, свещеникъ	64
Сидирок и Лангаторасъ	Стоиу	65
„	Божи	„
„	Ианчиу	„
„	Стану	„
„	Великусъ	„
„	Милуси	„
Восоропу	Русиу	66
Никишани	Стоянку	67
„	Пѣйкинасъ	„
„	Мирчиу	„
„	Иовани	„
„	Великусъ, пресвитера	„
Либахово	Стойку	„
и Търново	Стойку	68
Хуровиста	Танио	69
„	Стоимене	„
„	Стояни	„
Панкали	Велио	70
„	Стояни	„

Отъ страница 18 на поменика.

[illegible]

Отъ страница 52 на поменика

[illegible]

Отъ страница 62 на поменика.

δοζάδος · μίχα · Κωνσταντῖν · ἀβερκίνας · σταματῆ · σμαράίδας ·
μιχάλος · μαρούδας · μουζίκα · ζαφίρας · νίκα · ἀβεργη · σίμο ·
χαδαλῆ · πασάχα · ορέσ · σαρόχα · θεοδωρῆ · γοράτη · σέι ·
ἀγγελίνας · κοστια ·

Отъ страница 24 на поменика.

πεβίζα · διαμα · ἀγγέλενα · βαρσαμίνας · δημητρής · μαρούδας ·
ζωγράφος · ἀθανάσης · ἀγάπη · Κωνσταντίνη · μίχα · ἀναστασ · βασιλ ·
ζωνας · ἀθανάση · μαυρούδας · ἀναστάση · Γιάννη · Γεωργάκη · ἀγγέλη ·
Γιώργη · σταμάτας · Γεοργίνας · ἀγγέλη · χρυσαφίνας · Γεράσιμη ·

Описъ на документитѣ.

Стр.

Стр.